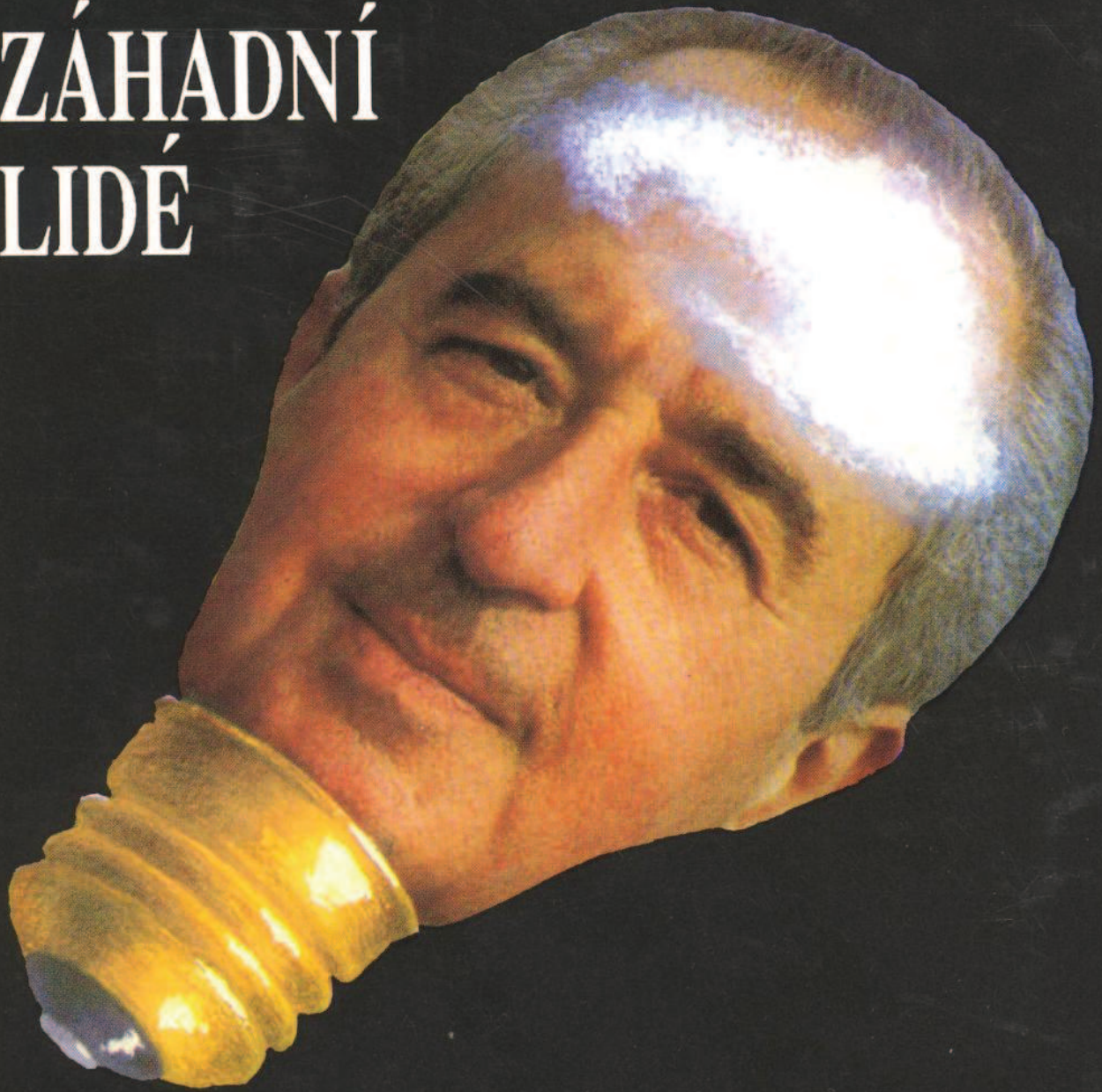

NEJ

**větší
záhady
světa**

Frank Edwards

**ZÁHADNÍ
LIDÉ**

**55 skutečných událostí,
které vzrušily svět**

ÚVODEM

Nesčetné příklady nevysvětlených a nevysvětlitelných případů, o kterých vypovídají věrohodní svědci, slouží k tomu, aby podtrhly fakt, že naše schopnosti pochopit zákony, jimiž se řídí svět kolem nás, jsou omezené.

Důkazy, které čtenáři v této knize předkládám, zahrnují pouhý zlomek materiálů, jež jsou pro uvedený závěr k dispozici. Po dlouhé zralé úvaze jsem došel k přesvědčení, že musíme být obklopeni dosud nepoznanými silami, že tyto síly nelze zaregistrovat, zvážit či změřit běžně dostupnými prostředky. Navzdory tomu je nanejvýš pravděpodobné, že jsme těmito silami, ať chceme nebo nechceme, nějakým způsobem ovlivňováni.

O případech, s nimiž se v knize seznámíte, platí – zdá se – slova Thomase Wolfa, který řekl:

*"Pod přílivem věčného klidu a odlivem okamžiku
plují podivné ryby!"*

Skutečně plují!

Podívejme se na ně.

Frank Edwards

ČÁST PRVNÍ

1/ Opičí dívka

Vítr a déšť, které ještě před chvílí nemilosrdně bičovaly boční stěny i střechu cirkusového stanu plného atrakcí, už dávno zahnalý případné návštěvníky. Carl Lauther se právě chystal vypnout světla, když se v blátě před stanem ozvaly něčí kroky. Do stanu vstoupil zmáčený pár. Žena nesla v uzlíčku na ruku něco zabaleného. Podávala to Lautherovi a cizí řečí, které nerozuměl, cosi brebentila.

S opatrností, která je lidem v cirkusovém světě druhou přirozeností, odmítl Lauther uzlíčku se vůbec dotknout, dokud se nepřesvědčil, o co vlastně jde. Pak poslal svou ženu, aby mezi členy souboru sehnala člověka, který mluvil trochu francouzsky a španělsky. Ten dokázal aspoň částečně porozumět jazykově zmatenému projevu neznámé Portugalky.

S pomocí přivolaného tlumočníka se tedy zmíněnému páru nakonec podařilo vysvětlit, že přinesli dítě, jež je "jiné" než ostatní nemluvňata – i to ovšem byl ještě stále velmi slabý výraz. Když totiž matka poodkryla příkrývku, Lauther si uvědomil, že před sebou má bytost, jaká se objevuje jednou za století: děvčátko totiž bylo pokryto od hlavy až k patě dlouhými jemnými černými chlupy.

Lauther se spojil se svými právními zástupci a vyhověl nezbytným požadavkům na adopci. Rodiče onoho děvčátka ze stanu odešli a už se nikdy neobjevili. Svě zruďičky se zbavili a nic jiného je nezajímalo.

Lautherovi byli se svou novou svěřenkyní spokojeni, ale i Priscilla (jak maličkou pojmenovali) je milovala. Ke společným hrám jí byla přidělena opička, a když dívenka trochu povyroستla, začala v cirkusu vystupovat. Okolostojícím davům předváděla "dívku, která žije s opicemi". Vypadalo to, jako by fantastické povídky o Tarzanovi právě vstoupily do života.

Priscillu přinesli k Lautherovým v roce 1929. Roku 1946 z ní už byla dobře vyvinutá žena a stala se z ní jedna z nejžádanějších atrakcí cirkusového světa. Byla inteligentní a zdravá. Trápila ji jediná věc – její chrup. Priscilla totiž měla za sebou dvě řady zubů. K odstranění této abnormality potřebovala podstoupit poměrně složitou a nákladnou operaci. Na něco takového neměli její pěstouni po několika finančních otřesech dostatek peněz. Už delší dobu nevěděli, jak tuto situaci vyřešit.

V té době se na scéně objevila bohatá výstřední paní, jejímž koníčkem byla drezúra opic. Dotyčná dáma slíbila, že sama celou operaci zaplatí, pokud s ní Priscilla odejde. Lautherovi si to dlouho rozmýšleli, nakonec ale dospěli k závěru, že nemohou Priscille bránit v odchodu, když se jí dostává příležitosti dát si chrup do pořádku.

Tím se Priscilla, "děvče, co žije s opicemi", jako by ocitla mezi dvěma mlýnskými kameny: musela se rozhodnout mezi láskou ke svým ochráncům a potřebou udělat něco pro sebe. Byla už skoro na odchodu se svou novou mecenáškou, když se jí odněkud doneslo, že ona bohatá žena má v plánu použít jí ke křížení s opičáky. To Priscillu pochopitelně odradilo.

U pouťového cirkusu už zůstala. Seznámila se s mladým hippikem, který trpěl kožní chorobou, a proto účinkoval v čísle nazvaném "chlapec-aligátor". Společně s Priscillou pak vystupovali jako "nejpodivnější pár na světě". Moc se v tomto případě nepřehánělo. Diváci se na představení jen hrnuli a Priscilla si časem mohla zaplatit zubní operaci sama. Jako manželé se potom těšili tak šťastnému životu, že jen málo párů něco podobného kdy zažilo.

Případy, kdy celé lidské tělo je porostlé chlupy, jsou v lékařské terminologii známy pod názvem hirsuteness. Pravděpodobně nejznámější byl případ mladíka, kterého kdysi Barnum vystavoval pod jménem "Jo-jo, chlapec s psí tlamou". Z dochované fotodokumentace je patrné, že celá tvář tohoto mládence – včetně čela a uší – byla hustě pokryta dlouhou jemnou srstí. Jo-jo si obličej pravidelně stříhal a kartáčoval. Podle přirovnání, které vyslovil Barnum, měl zmíněný chlapec výraz dobře udržovaného skotského teriéra. Lékaři, kteří ho na popud jeho mazaného cirkusového šéfa zkoumali, potvrdili, že Jo-jo byl vlnitou hnědou srstí pokryt od hlavy k patě, přesně stejně, jak tomu před mnoha lety bylo i u Priscilly.

2/ Trpaslíci a obři

Nejrůznější abnormality a lidské rarity byly vždycky vyhledávaným zbožím pro majitele cirkusů. Bylo snadné je donutit ke kdekakým kouskům, a přestože se někdy ozývaly jejich rodiny a požadovaly, aby se na pochybná cirkusová představení dostavila inspekce, značný počet přírodou postižených nešťastníků byl pro svou rodinu přítěží a u cirkusu skončil. Je ovšem pravdou, že existuje i nemálo lidských cirkusových rarit, které podporují své parazitické příbuzné. Ti je s tím cílem svěřili na výchovu či dali do služeb ředitelům cirkusů nebo show.

Známý trpaslík jménem Paleček po léta vydělával na živobytí celé své rodiny. Později, když získal světovou slávu, s pravidelným vystupováním přestal. Díky našetřeným penězům se jako boháč dožil vysokého věku. Tento Paleček, občanským jménem Charles Stratton, byl opravdu výjimečný, a to nejen svou malou postavou, nýbrž tím, jak cílevědomě budoval svoji kariéru. To o sobě může tvrdit jen málo cirkusových rarit s lidskou tváří.

Jiným pidimužíkem, který se natrvalo vryl lidem do paměti, byl věhlasný Geoffrey Hudson. Když mu bylo osm let, měřil kolem pětatřiceti centimetrů. Králi Karlu I. byl představen tak, že ho přinesli "naservírovaného" v ovocném koláči. Když mu bylo třicet, měřil pětáctýřicet centimetrů. Královna ho měla velmi ráda a dost mu věřila – když očekávala narození potomka, poslala Geoffreya do Francie, aby se tam poohlédl po porodní bábě. Za pobytu ve Francii byl Hudson napaden nějakým úředníkem, který byl natolik neomalený, že pidimužíka zesměšňoval právě pro jeho nedostatečné tělesné proporce. Geoffrey ovšem soka vyzval na souboj a jednou ranou ho skolil.

Pidimužík, o němž je řeč, získal ale největší popularitu svým druhým soubojem, ke kterému došlo v Anglii. Bylo to střetnutí na život a na smrt s tureckým krocanem, který Geoffreya urazil tím, že mu sežral oběd. Krocan byl sice o několik kilogramů těžší a díval se na vyzývatele se skutečným nadhledem, leč nebylo mu to nic platné. Geoffrey svého soka nakonec dostal. Vítězství oslavil se svými přáteli tak, že svou oběť spolu s nimi snědl.

Podle lékařů se obři i trpaslíci objevují díky špatné funkci hypofýzy – podvěsku mozkového, umístěného hluboko v mozku. Nedostatečná činnost této žlázy má za následek, že člověk nevyroste. Při

nadměrné činnosti hypofýzy naopak vyrůstají obři. V dějinách existovaly doby, kdy zmíněné abnormality nebyly sledovány se sympatiemi, ovšem jindy se mělo za to, že takoví jedinci patří mezi boží vyvolené. Králové i císaři se obklopovali pidimužíky a skřítky, aby jim přinášeli štěstí a dobrou náladu. Pokud se na královských dvorech vyskytovali obři, jejich funkce byla spíše ochranná.

Obři nás fascinují již hezky dlouho. Od nepaměti vystupují jako ústřední postavy v pohádkách. Bible vypráví o Goliášovi. Měřil prý kolem dvou metrů osmdesáti centimetrů a bavil se tím, že vrhal kameny o velikosti hlávky zelí do řad svých nepřátel. Skutečnost, že byl nakonec přemožen Davidem, je dokonalou ukázkou taktiky, která dokazuje, že silnějšího soka lze přemoci lstí.

Kromě Goliáše a Davida se starobylé legendy zmiňují i o Orestovi. Řekové, kteří ho před pohřbením měřili, tvrdili, že měl něco přes tři metry a že byl neuvěřitelně urostlý.

Za vlády Augusta Caesara přišli dělníci v Salusině zahradě na dva obrovské hroby, vytesané vedle sebe do skály a pečlivě maskované. Zjistilo se, že v hrobech jsou uloženy ostatky po obrech Secundillovi a Posiovi. Také oni měřili kolem tří metrů. Jejich úkolem bylo hlídat svěřené zahrady. O jejich síle i obrovitých svalech se široko daleko vědělo, takže podvodníci i zloději se drželi v uctivé vzdálenosti. Když zemřeli, byla jejich těla pochována tajně a zpráva o tom, že už nežijí, se tajila, ale nakonec vše stejně vyšlo najevo.

Podle antického židovského historika Josefa, byl mezi rukojmími, které perský král poslal do Říma, unikátní obrovitý Žid jménem Eleazar. Měřil téměř tři metry třicet, ale nebyl přitom nijak zvlášť silný ani těžký. U jídelního stolu se ovšem neznal. Římané ho často nasazovali do soutěží jedlíků a Eleazar neznal porážku.

Existují záznamy, že ve dvanáctém století si skotský král Eugene nechal předvést obra měřícího tři sta padesát centimetrů. Byl však bledý a zdál se být nemocný, a tak se ho král zbavil v obavě, aby mezi obyvateli hradu nerozšířil nějakou nemoc.

Většina obrů dosahuje úctyhodné výšky především proto, že mají extrémně dlouhé kosti dolních končetin. Je všeobecně známo, že obři nebývají fyzicky silní. Pozoruhodnou výjimkou v tomto směru ovšem byl slavný Angus McAskill, který po určitý čas vystupoval pod záštitou Phinea Barnuma.

McAskill se narodil roku 1825 ve Skotsku. Když byl ještě malý chlapec, přestěhovali se rodiče do Nového Skotska. Až do třinácti let byl McAskill úplně normální dítě. Pak ovšem začal neuvěřitelně růst.

Když mu bylo jedenadvacet, měřil kolem dvou metrů čtyřiceti a vážil kolem sto osmdesáti kilogramů. Lékaři, kteří ho v New York City roku 1845 měřili, zaznamenali, že obvod jeho hrudníku je okolo 180 centimetrů. V té době McAskill vážil necelých dvě stě kilogramů, přičemž na něm nebyla "ani špetka sádla".

Barnum si Anguse McAskilla najal. Se silákem procestoval nejednu zemi. Všude byli návštěvníci jeho siláckými kousky doslova šokováni. Zvedal například předměty vážící kolem sedmi set kilogramů. Ve finálovém čísle držel McAskill v ruce dřevěný podnos, zatímco Paleček na něm tančil irský národní taneček džig.

Když se jednomu profesionálnímu boxerovi podařilo nakonec McAskilla dostat do ringu, očekávaný zápas se neuskutečnil kvůli malému nedopatření: McAskill při podání rukou jednoduše vyzyvateli rozdrtil dlaň.

Existovaly ovšem limity, za něž se nemohl odvážit ani on. Jeho kariéra skončila, když se vsadil o tisíc dolarů, že dokáže holýma rukama uzvednout lodní kotvu, vážící přibližně tunu. Po urputném výkonu se mu to sice podařilo, ale když se pokoušel kotvu spustit zase na zem, poranil si rameno a páteř. Tehdy už dobře zaopatřený McAskill se uchýlil do svého domova v Novém Skotsku, kde roku 1863 zemřel.

Jedním z nejznámějších obrů v Evropě byl slavný Ir Charles O'Brien. Podepisoval se občas také O'Byrne a O'Bryne, což badatelům někdy radost nedělá. Není však problém zjistit, že všechna tato jména patří jedinému člověku.

Narodil se roku 1761. Ještě než mu bylo sedmnáct, dosáhl výšky dvou set padesáti centimetrů. Majitelé cirkusů a varieté se o něho přetahovali, a tak O'Brien brzy zjistil, že si může slušně vydělat jenom tím, že bude sám sebou.

Byl to ráj, v němž se ovšem brzy objevil had. Měl podobu doktora Johna Huntera, neúnavného výzkumníka, který si umnul, že musí kostru vyčouhlého Ira získat. Když se o tom O'Brien dozvěděl, byl zjevně šokován. Doktor Hunter se zapřísáhl, že obrovské kosti jednou budou stoprocentně jeho. O'Brienovi pak nezbylo, než se na

zbývajících několik let života uchýlit do ústraní, aby doktor nemohl svou hrozbu splnit.

Trvale pronásledován Hunterovými agenty neměl O'Brien chvilku klidu. V roce 1783 onemocněl a po nějaké době si uvědomil, že už dlouho žít nebude. Dohodl se tedy s nějakými rybáři, že jeho tělo přepraví do Irského průplavu, důkladně zatíží kameny a hodí do vody. O několik týdnů později se ovšem obr dověděl, že doktor Hunter si pomocí úplatku získal rybáře na svou stranu. Bylo třeba změnit plán.

V době nemoci obra okradli o celoživotní úspory. Když jednoho dne opět vystoupil na scénu, aby se ukázal svým ctitelům, spatřil v davu i tvář svého trýznitele – doktora Huntera. Ten se choval, jako by každým okamžikem očekával obrův konec. Není divu, že O'Brien takový tlak nevydržel, zhroutil se a zemřel na nervový kolaps.

Skupina obrových přátel se zapřísáhla, že jeho ostatky nikomu nevydají. V tomto případě šlo bohužel jen o prázdné gesto. Doktor Hunter se totiž domluvil s hrobníkem, pro kterého nebyl problém za úplatu zaměnit rakev. Rakev, nad kterou pozůstali ronili slzy, byla naplněna kamením. Obrovy pozůstatky skutečně získal doktor Hunter a díky tomu je kostra slavného irského obra vystavena v Muzeu Královské lékařské koleje v Dublinu.

Jednoho dusného odpoledne, přesně 15. července 1940, zemřel v michiganském městečku Manistee zřejmě jeden nejpozoruhodnějších dlouhánů. Jmenoval se Robert Wadlow. Tomuto "křehkému" obrovi bylo dvaadvacet. Vážil dvě stě dvacet tři kilogramy a v době své smrti měřil dvě stě sedmdesát centimetrů. Robert s oblibou nosíval na jedné noze těžkou kovovou sponu. Ta mu pravděpodobně rozedřela kůži, objevila se infekce, a to byl obrův konec. Podle novodobých lékařských záznamů byl právě Robert Wadlow vůbec nejvyšší člověk.

3/ Tlouštíci

Odpověď na to, kdo je vlastně nejtěžším člověkem na světě, je opředena mnoha dohady. Třebaže naši předkové si zhusta všímali skřítků, trpaslíků i obrů, zřídka kdy byla zaznamenána zmínka o váze takových stvoření, leda snad s výjimkou obrů, pokud oplývali přímo výjimečnou silou. Tlouštíci vystupující u cirkusů a na poutích navzdory fantastické reklamě sotva kdy dosáhnou skutečné váhy 220 kilogramů. Bývají oděni ve volný háv, aby se zvýraznily faldy podkožního tuku, a často vystupují společně se skřítky a trpaslíky, což vytváří vzájemný kontrast k jejich tělesným proporcím.

Jedním z cirkusových tlouštíků byl Robert Earl Hughes. Zemřel 11. července 1958 v Bremen, stát Indiana. Hughes prohlašoval, že váží šest set padesát kilogramů. Je fakt, že byl tak robustní, že nedokázal slézt ani ze svého valníku, na němž byl dopravován do nemocnice. Po jeho smrti bylo nutno jeho trup ze speciálně zhotoveného lůžka zvednout pomocí jeřábu, který se používal pro odklizení havarovaných automobilů. V době smrti se skutečná Hughesova váha pohybovala okolo 460 kilogramů. Je to hmotnost úctyhodná, nicméně není to rekord.

Pravděpodobně nejtěžší lidskou bytostí, o níž byl kdy pořízen ve Spojených státech záznam, byl Johnny Alee, který svůj krátký život prožil v Carbonu, jedné zapadlé osadě ve státě Severní Karolína.

Johnny se narodil v roce 1853. Už jako malý špunt byl robustní, třebaže se do svých deseti let věku nijak zvlášť nevymykal průměru. Pak se ovšem u něho objevila tak nezřízená chuť k jídlu, že jeho přírůstky na váze nemohlo zastavit nic. Když mu bylo patnáct, byl už sotva schopen udržet se na nohou. Projít domovními dveřmi bylo v té době pro Johnnyho už holou nemožností. Měl stehna "nalitá" tak, že i dospělý člověk měl co dělat, když chtěl jedno z nich obejmout.

Johnny byl schopen chůze jenom s největším vypětím. Pokud se vydal na expedici mezi obrovitou židlí, na níž sedával, směrem k pět metrů vzdálenému jídelnímu stolu, trvalo mu to obyčejně čtvrt hodiny. Navíc k takovému přemístění potřeboval spoustu pomocníků. I tak to pro něj bylo obrovské vypětí a Johnny po takovém transportu býval vždycky zcela vyčerpan.

Tloušťíkova nadváha byla nakonec v roce 1887 – kdy se dožil třiatřiceti let – i nepřímou příčinou jeho smrti. Tou dobou bydlel Johnny v domku postaveném ve svahu. Příjímací pokoj byl situován více než dva metry nad zemí a spočíval na mohutných dřevěných pilířích. Jednoho dne tloušťík opatrně sunul svých víc než pět set kilogramů živé váhy ke dveřím vedoucím do dalšího pokoje, když vtom pod ním podlaha povolila. Johnny se až po podpaží probořil a začal bezmocně klátit nohama ve vzduchu. Ochotní sousedé zatím pod ním horečně montovali jakousi konstrukci, z níž by tloušťíkova pomocí kladkostroje dostali do bezpečí.

Najednou si ale všimli, že jeho usilovné dýchání už není slyšet. Lékaři, kteří při zkoumání tělesných pozůstatků později Johnnyho zvažili na uhelné váze, došli k závěru, že bezprostřední příčinou smrti bylo selhání srdeční činnosti, způsobené strachem z pádu ze skoro dvoumetrové výšky na zem, které se tloušťíkova chodidla už devatenáct let nedotkla.

4/ Děti se dvěma hlavami

Mezi neskutečné kousky, které provádí příroda, patří i existence tak ubohých stvoření, jakým bylo dvouhlavé dítě, které se narodilo 12. prosince 1953 v městečku Petersburg ve státě Indiana. Zdálo se, že jedna hlava je "normální", avšak s druhou byly problémy: zatímco funkce úst i očí byla v pořádku, inteligence se patřičným způsobem nevyvíjela. Obě těla "používala" jedinou páteř. Obě hlavy se pohybovaly, spaly i jedly zcela samostatně a na sobě nezávisle.

Čtyřadvacátého června 1889 se v oblasti Tipton ve státě Indiana narodilo stvoření označované v lékařských análech jako "Jonesova dvojčata". Mělo společný trup se dvěma hlavami a se čtyřmi dolními končetinami na opačném konci, srostlými k sobě. Paže byly kupodivu umístěny zcela normálně. Stvoření bylo předváděno na veřejnosti déle než rok. V únoru 1891 zemřelo v hotelu St. John's v Buffalu, stát New York.

V roce 1961 žila v Miami jiná lidská cirkusová atrakce. Šlo o muže, který měl tři nohy. Třetí noha mu vyrůstala z páteře těsně nad křížovou kostí. Byla natolik silná, že onoho muže dokázala podepřít na způsob trojnožky, když v zimě z dálničních mostů lovil ryby. Netřeba se šířit o tom, jak tento výjev vždycky dokázal zablokovat dopravu.

O podobném případě se roku 1888 zmiňuje jistý dr. Wells v Americkém porodnickém časopise. Jedna z jeho pacientek prý byla dívka, která měla čtyři bezvadně vyvinuté dolní končetiny. Vnější pár byl o něco silnější a delší, takže jich ona dívka používala k chůzi. Když ji v roce 1891 doktor Wells opět ošetřoval, byla těhotná, nicméně se těšila dobrému zdraví.

V květnu 1829 porodila dvaatřicetiletá žena ve vesničce Sassari na Sardinii dítě se dvěma hlavami. Každá hlava měla svou vlastní páteř, vycházející ze společného břicha. Stvoření bylo ženského pohlaví, a tak bylo pojmenováno Ritta-Christina. Obě hlavy byly naprosto rozdílné v tom, co se jim líbilo či naopak nelíbilo. Pokud šlo např. o jídlo, spaní či pláč, přicházely tyto činnosti u každé hlavy v úvahu vždy v jinou dobu.

Chudobní rodiče Ritty-Christiny se vydali do Paříže, aby si předváděním této rarity pomohli přivydělat na nuzné živobytí. Úřady nicméně brzy jejich "představení" zakázaly, a to na základě rozhodnutí, že se tím budí veřejné pohoršení. Rodiče zůstali zcela bez prostředků, a tak jejich dítě po krátkém pobytu v nevytopených místnostech na následky podchlazení zemřelo.

Nějací neznámí lékaři naštěstí zařídili, že tělo onoho děcka nesmělo být zpopelněno. Při pitvě se ukázalo, že obě hlavy "používaly" společné srdce a žaludek. Onu neobvyklou kostru Ritty-Christiny je stále ještě možno si v Paříži prohlédnout.

5/ Skotští bratři

Na skotském dvoře krále Jamese III. způsobilo svého času rozruch jedno z nejproslulejších stvoření v historii, totiž tak zvaní "skotští bratři". Podobně jako v případě zrůdy se dvěma hlavičkami, o níž byla řeč v minulé kapitole, i v tomto případě vyrůstala obě tělíčka ze společného břicha, přičemž stvoření bylo pánského pohlaví (mělo jedny genitálie) a dvě normálně vyvinuté nohy. Král si skotské bratry dal poslat do opatrování a na vychování, což zahrnovalo hudební výchovu, výuku cizích jazyků a výtvarnou výchovu.

Oba bratři se v právě uvedených oblastech výrazně lišili a – jakkoli se stali velmi dobrými lingvisty, malíři i hudebníky – dosti často se dostávali do sporů a hádek. Někdy se dokonce porvali: v takových případech jeden druhého zběsile mlátil rukama, přičemž si zmítající se končetiny navzájem překážely. Podivné stvoření se dožilo

osmadvaceti let věku. Jeden z bratrů ovšem zemřel o pět dnů dříve, zatímco "pozůstalý" byl pak viděn, jak úpěnlivě sténá, když se s mrtvým tělem svého bratra vlácel po zámeckých zahradách. Jenom smrt ho mohla od mrtvého bratra oddělit. Jenom smrt ho dokázala k jeho mrtvému bratrovi opět připoutat.

6/ Neobyčejné oči

Nejrůznější anomálie očí jsou čtenější, než se všeobecně připouští. V Bostonském lékařském časopise za rok 1854 je citován jakýsi W. Drury, dobová autorita ve svém oboru. Zmiňuje se tam o čtyřokém člověku z Cricklade, kterého vyšetřoval. Ten člověk měl dva páry očí umístěné těsně nad sebou. Byly hnědé, s červeným lemem a mimořádně velkými zřítelnicemi. Podle vyjádření doktora Druryho dokázal ten člověk nezávisle kterékoli oko zavřít. Rovněž tak nebyl problém v očním důlku kterýmkoli okem pohybovat zleva doprava, či se každým okem dívat zcela odlišným směrem. To patrně zvědavé diváky nejvíce mátl. Pan Drury svého čtyřokého pacienta neměl rád, protože býval často neuctivý a zpíval "skřehotavým hlasem, čemuž jsem nemohl naslouchati jinak než s hnusem."

Majitelé pouťových atrakcí i cirkusů se léta snažili pro svůj soubor získat skutečného kyklopa, který žije v jakési zapadlé komunitě hluboko v lesích státu Mississippi.

Je to černoch. Uprostřed čela má lidské oko normální velikosti. Nenávidí ale bohužel showbyznys v jakékoli podobě, a protože byl v životě otravován už tolika majiteli cirkusů, dává svůj odpor náležitě najevo, kdykoli zjistí, že by mu někdo chtěl učinit další nabídku v podobném smyslu.

Tomuto zmíněnému jednookému kyklopoovi bylo v roce 1961 kolem čtyřicítky. Jeho dosavadní život byl poznamenán nepřetržitou zkušeností s vyhýbáním se neodbytným zájemcům, kteří na jeho zvláštnosti chtějí na něj i na sebe i vydělat peníze tím, že by vystavovali kyklopoovu vrozenou anomálii.

Jediným svého druhu byl případ jistého Edwarda Mordrakea, potomka jedné britské aristokratické rodiny, který proslul tím, že měl tvář na zadní straně hlavy. Ten člověk měl oči, rty, nos i uši. Normálně viděl, uměl se smát i brečet, nedokázal se ovšem nakrmit, ani nemohl mluvit. Většinou se díval pouze úkosem a přitom

blábolil. Den po dni byl tenhle inteligentní a oblíbený mladík, jehož osud nezaviněně ztrestal tím, že mu tvář umístil na zadní stranu hlavy, na tom hůř a hůř – přicházel postupně o rozum a nakonec zemřel jako šílenec.

7/ Chlapec ne nepodobný slonu

Známe-li z historie nějakého vůbec nejstrašnějšího tvora, pak to bezesporu muselo být tragické stvoření známé jako sloní hoch. Šlo o syna zbídačených rodičů, kteří – aby se dítěte zbavili – prodali ho jakémusi majiteli kočovného cirkusu.

Případ sloního hochy je popsán sirem Frederickem Trevesem, lékařem-specialistou, který byl jedné mrazivé noci roku 1870 k chlapci povolán za účelem "běžného ošetření". Lékaře uvedli do téměř prázdného pokoje a nasměrovali do kouta, kde bylo něco, co připomínalo hromadu starých hadrů. V okamžiku, kdy hadry trochu poodhalil, nedokázal již zmíněný zkušený lékař potlačit jisté ochromení z toho, co před sebou spatřil:

"Z čela tomu hochovi viselo něco jako masitý přívěsek, podobalo se to slonímu chobotu. Také celý krk mělo to stvoření porostlé houbovitém nárůstkem. Vlasy nemělo vůbec, na čele bylo jediné oko a z horního pysku vyčnívalo něco na způsob sloního klu. Nos jsem nezaregistroval. Celé tělo bylo porostlé jakýmsi vaky vrásčité kůže. Pravá ruka měla tvar ploutve. Mluvíme-li o dolních končetinách, ty byly příliš oteklé, než aby – snad kromě šoupavého přemisťování – umožnily normální chůzi. Toho 'člověka' navíc ještě v útlém věku zřejmě upustili na zem, přičemž došlo k těžké deformaci páteře."

Majitel kočovného cirkusu, který o chlapce projevil zájem, nedokázal získat povolení, aby s ním mohl ve svém programu vystupovat. Jeho rodiče byli rovněž bez prostředků. Doktor Treves jim dal dostatek peněz, aby se dostali zpátky do Francie. Za nějaký čas našel nicméně chlapce schouleného v příkopu, když se krčil a kňučel před dotírajícím davem, který se právě snažil odstranit zbytky jeho chatrného oděvu, jímž zakrýval svou odlišnost.

Sir Frederick Treves chlapce vzal k sobě domů, poskytl mu péči a v klidu ho zkoumal. Když se rozneslo, že v lékařově domě je k vidění taková pozoruhodnost, přišlo se na něj podívat mnoho významných lidí. Na péči o prazvláštního mladíka věnovali ne-

zanedbatelné částky. Nakonec chlapce poslali na jistou farmu, kde mu nehrozilo, že ho budou obtěžovat zvědavci.

Kvůli své tělesné vadě musel chlapec vždycky spát vsedě, přičemž velká deformovaná hlava spočívala na jeho kolenou a po obou stranách visely uši. Teď, když mu umožnili žít jako normálnímu člověku, rozhodl se, že bude spát jako ostatní – na zádech.

Byl ve svém pokoji nad stájemi sám, snad vůbec poprvé ve svém životě. Jeho masivní hlava se zaklonila přes pelest, čímž došlo k neprůchodnosti tenké trubice přivádějící do hochových plic vzduch. Tak se stalo, že nejhrůzostrašnější lidský tvor, o jehož existenci existují záznamy, zemřel proto, že – jako tolik zrůd – si ze všeho nejvíc přál, aby byl jako ostatní.

8/ Maličká Lulu – zázrak Georgie

V létě roku 1883 se malá vesnička Cedartown ve státě Tennessee změnila k nepoznání: proudily sem nepřetržitě davy návštěvníků, přičemž všichni chtěli spatřit alespoň něco z neuvěřitelných výkonů, připisovaných čtrnáctileté Lulu Hurstové, plaché, křehké dcerce místního baptistického kazatele. Objevili se reportéři z Atlanta Constitution i z Rome Bulletinu, všichni žasli a psali vzrušující reportáže o "báječné Lulu Hurstové", jak si ji zvykli nazývat.

Bylo mimo vši pochybnost, že veřejné vystoupení maličké Lulu na sebe nedá dlouho čekat. Její nábožensky hluboce založení rodiče byli sice proti tomu, ale nakonec trvalému zájmu veřejnosti o mimořádné výkony jejich dcerky přece jen neodolali a s určitými výhradami souhlasili, aby se Lulu veřejně představila. Pro ten účel byl rezervován sál v cedartownském kulturním domě.

Bylo září a ještě poměrně teplo. Sál byl doslova nabit nejružnějšími zvědavci z širokého okolí. Na pódiu, jasně osvětleném mnoha petrolejkami, seděly pozvané ctihodné osobnosti, právníci, soudci, lékaři, bankéři i členové státní legislativy. Režii představení měl otec malé Lulu.

Jednoho z místních chasníků vyzvali, aby si stoupl doprostřed pódia, načež mu podali složený deštník. Ten člověk deštník jemně uchopil, jednou rukou poblíž rukojeti, druhou na konci, načež se pevně zapřel nohama. Předtím mu totiž řekli, aby se pokusil deštník udržet v klidu, jestli to dokáže.

Lulu Hurstová mu v tu chvíli nesahala ani po ramena. Přistoupila k němu a dlaň své pravé ruky nastavila proti deštníku. Tenhle živý obraz trval asi minutu. V sále nebylo po celou tu dobu slyšet nic než ovívání palmových listů. Pak najednou – jako by do hry vstoupil nějaký démon – začal sebou chasník i s deštníkem škubat, načež se vlivem působení nějaké síly proti své vůli kroutil ze strany na stranu. Lulu měla stále proti deštníku nataženu jenom svou prázdnou dlaň, zatímco chasník deštník pevně svíral oběma rukama. V tu chvíli již člověk i s deštníkem poletoval po scéně z jedné strany na druhou.

Chasník zcela jasně ztratil nad svým chováním kontrolu. Nakonec byl vržen stranou mezi ctihodné osobnosti, sedící na pódiu, načež Lulu upadla a začala lapat po dechu.

Šokované obecenstvo také sotva popadalo dech. Úžas byl nepopsatelný. Jak jenom dokázala ta útlá dívenka pohazovat urostlým chasníkem po celém jevišti, a navíc proti jeho nejsilnější vůli?

Než se ovšem užaslé obecenstvo stačilo z prvního šoku vzpamatovat, začínalo druhé číslo. Tři náhodně vybraní muži z publika se postavili na pódium, pevně se zapřeli a na prsou drželi dlouhý hranol z ořechového dřeva. Lulu pokynula směrem k hranolu svou dlaní, načež tři zdatní siláci za nadšeného jásotu přítomných v kotrmelcích přepadli dozadu.

Celé představení trvalo přes hodinu. Číslo střídalo číslo a z celého vystoupení bylo zřejmé, že útlá dívenka předvádí silácké výkony takového kalibru, že se to vzpírá lidskému chápání. Publikum včetně přítomných reportérů odcházelo užaslé a nadšené.

Kdo by myslel, že zvědavost veřejnosti byla tímto vystoupením ukojena, byl na omylu. Publicita, která byla představení věnována, jen zájem veřejnosti znásobila. Je přirozené, že Lulu chtěli vidět ve všech větších městech po celé zemi. Po dva roky byla jednou z největších atrakcí a žádný umělec ani herec v celých Spojených státech nikdy nezažil raketovější a senzačnější kariéru.

Záhadný sled příhod, jenž nakonec vyústil v první Lulino veřejné vystoupení v Cedartownu, začal asi čtrnáct dní před touto exhibicí při jedné z posledních letních bouřek. Lulu šla se svou sestřenicí spát, ale nedokázaly usnout, protože se bály blesků. Najednou zaslechly něco, co později popsaly jako podivné bouchání nebo třískání. Hledaly v pokoji, co to mohlo být. Když si šly zase lehnout, podivné zvuky se ozvaly zas, tentokrát ovšem vycházely jakoby zpod polštáře.

Děvčata zavolala rodiče, ani ti však nezjistili, čím podivný úkaz mohl být způsoben. Několik hodin s děvčaty poslouchali, a nakonec přesvědčili děvčata, že zvuky musejí mít nějakou souvislost s bouřkou, která se mezitím už přehnala.

Tohle přijatelné – a možná i pohodlné – vysvětlení ovšem už následující večer nebylo aktuální. To už Lulina postel rezonovala hlasitými údery a zřetelným klepáním. Když se vyděšení Lulini rodiče dotkli pelesti, potvrdili, že úkaz je i mechanicky jasně vnímatelný. Kazatel Hurst zavolal několik sousedů. Za chvíli byli všichni z ozývajících se zvuků i otřesů nanejvýš udiveni. To už se dokonce začaly otřásat i stěny Luliny ložnice. Někdo z přítomných se ptal, jestli otřesy přicházejí shora, načež se mu okamžitě dostalo odpovědi ve formě zesilujících úderů přesně nad ním. Nakonec přítomní zjistili, že je možno se ptát a dokonce získávat okamžité odpovědi tak, že jako "ano" bude interpretováno jedno klepnutí, zatímco "ne" bude vyjádřeno dvojitým ťuknutím.

Jevy tohoto typu se obvykle vysvětlují působením tzv. "poltergeistu" a nejčastěji jsou spojovány s dětmi nebo alespoň s adolescenty. Tak tomu bylo i v tomto případě, protože neznámý úkaz byl jednoznačně spojován s přítomností tehdy teprve čtrnáctileté Lulu.

Naplno se doposud jen naznačovaný úkaz projevil čtyři dny poté. Lulu tehdy popadla židli a chtěla ji podat někomu z příbuzných, kdo přišel na návštěvu. V tu chvíli neznámá síla mrštila přišedší příbuznou o zeď takovou silou, že upadla. Židle pak kolovala z ruky do ruky, přičemž každý, kdo se jí dotkl, dopadl stejně. Když se nakonec na židli pověsili čtyři chlapi, stejně ji nedokázali ustálit. Vlivem působení protichůdných sil se židle nakonec rozlámala na kusy, přičemž na zemi zůstali čtyři vysílení a notně poplašení chlapi. Lulu se slzami v očích vyrazila s křikem z domu.

Z uvedené příhody vzniklo číslo, které Lulu po dva roky předváděla na jevišti. Druhé veřejné vystoupení se konalo v budově atlantské opery De Give. Sál byl doslova narván k prasknutí.

Lulu zde – oproti programu v Cedartownu – přidala dvě další čísla. V prvním z nich jednoduše dvěma nataženými prsty pravé ruky ukázala na konec kulečnickového tága. Dva silní muži měli v tu chvíli tágo nasměrovat k zemi. Snažili se, seč mohli, nicméně úspěchu nedosáhli a navíc skončili zcela vysílení.

Vrcholem všeho bylo, že Lulu před jásajícím atlantským publikem vyzvala tři urostlé chasníky, aby se posadili jeden druhému na

klín na obyčejnou kuchyňskou židli. Lulu se pak dlaněmi svrchu dotkla opěradla té židle, ruce trochu zvedla, načež židle se třemi urostlými muži se zvedla rovněž, a to do výše nějakých dvaceti centimetrů nad podlahu pódia. V této poloze zůstala asi dvě minuty, zatímco skupina užaslých učenců měřila, ověřovala a žasla...

Když se Lulu Hurstová objevila před profesory a studenty lékařské fakulty v Charlestonu, stát Jižní Karolína, byla učiněna opatření, aby každý prvek, předvedený ten večer na pódiu, mohl být detailně sledován. Bylo tu zkrátka všechno přichystáno tak, aby eventuální pochybné triky byly konečně odhaleny.

O tomto představení se v uznávaném Charleston News and Courier psalo:

"...těžko by se našlo kritičtější a pozoruhodnější publikum. Je rovněž otázka, jestli se v Jižní Karolíně kdy sešel erudovanější a vzdělanější tým... V té uznávané a učené společnosti nebylo nikoho, kdo by dokázal onen záhadný jev objasnit... O celou tu záležitost byl tak obrovský zájem, že sál Hibernian Hall byl včera naplněn do posledního sedadla nejpočetnějším a současně nejskeptičtějším publikem, jaké se kdy v Charlestonu shromáždilo. Nikde nebylo volného místečka a tomu, co se dělo na dokonale osvětleném pódiu, byla věnována vrcholná pozornost. Jakýkoli podvod byl vyloučen už také proto, že před pódiem sedělo obecnstvo, přičemž po jeho stranách i zezadu stáli pánové dychtící ze všech nejvíc zachytit alespoň náznak nefér hry."

Také zde, před vzdělanou elitou Charlestonu, měla Lulu stejně ohromný úspěch jako při všech předchozích vystoupeních. Vyhověla i zájemcům ze státní lékařské fakulty v Augustě. Její členové zkusili mezi Lulinu ruku a manipulované předměty vložit dlaň. Nepociťovali sice žádné svalové napětí, nicméně místní siláci poletovali po pódiu jako kdykoli předtím.

Kdekoli se mladičká Lulu se svým programem objevila, nebral nadšený jásot jejích příznivců konce. Po skončení každého vystoupení se už publikum nedalo utišit vůbec. Je logické, že se v rámci svého turné Lulu dostala i do Washingtonu, D.C. Tady ovšem pořadatelé vznesli navíc požadavek, aby se podrobila zevrubné prohlídce u nejpřednějších vědců. S tím Luliní rodiče bez okolků souhlasili.

Zvláštní představení se konalo přímo v laboratoři profesora Alexandra Grahama Bella. Bylo tu navíc přítomno dvacet špičkových

kapacit, které profesor Bell pozval z předních výzkumných ústavů.

● Měla snad Lulina energie něco společného s elektrinou ?

● Umístili ji na skleněnou desku izolovanou skleněnými tyčemi, aby se dívčina "energie" mohla projevit v plném rozsahu.

● Dalším bodem výzkumu bylo, že Lulu umístili na plošinku položenou na váze. Téměř stokilový chasník se posadil na nízkou stoličku, postavenou vedle váhy. Lulu se předklonila, zvedla dotýčného i se stoličkou a nechala ho takto spočívat v prostoru nad zemí. Je logické, že váhy měly v tomto případě zaregistrovat výslednou hmotnost slečny Hurtové i toho chasníka, kterého nadzvedla. Jenomže váha zaregistrovala pouze jeho váhu! Vyděšená porota pojala podezření, že se přístroj pokazil. Při překontrolování ovšem váhy fungovaly naprosto spolehlivě, ať už na ně vstoupila Lulu sama nebo onen chasník. Jakmile ale Lulu nadzvedla židli s tím člověkem, neměla sama hmotnost žádnou... nebo se váha toho chasníka o určitou hodnotu snížila.

● Vědci provedli rozbor dívčiny krve, změřili a zvážili její nejrůznější parametry, padly stovky dotazů, nicméně Lulu sama nevěděla, odkud se její obdivuhodná schopnost vzala a čím je způsobena. Ani celý tým učenců nedokázal tuto záhadu objasnit. Naopak, všechny jejich experimenty v této souvislosti provedené, vzbuzovaly jen další a další rozpaky.

● Když Lulu pozval Charles Frohman k vystoupení do newyorského divadla Wallack, šokovala a současně potěšila Lulu publikum tím, že porazila nejsvalnatější členy newyorského atletického klubu. Pět dalších týdnů vystupovala v největších a stále vyprodaných sálech a newyorský tisk o ní nepřestával pět chválu.

● Po úspěšném turné v New Yorku následovala šňůra vystoupení po celé zemi. Při jednom předvádění v Bostonu Lulu poprvé zažila při vystoupení trému a odvedla jenom průměrný výkon. Měla ovšem sjednány další exhibice v Chicagu, Cincinnati, Milwaukee a nakonec v Knoxville. To už měla pro svoji show vypracováno vynikající závěrečné číslo. Poté, co s dospělými chasníky pohazovala po jevišti jako s dětskými hračkami, jim nakonec umožnila, aby se rovněž zapojili do programu a uplatnili svou sílu. Na prsou držela biliárové tágo a stála pouze na jedné noze. V tu chvíli vyzvala své partnery, aby ji zbavili rovnováhy. Ani jednomu z nich se to nepodařilo.

● Roku 1885, tedy přibližně dva roky od chvíle, co v sobě Lulu své výjimečné schopnosti poprvé objevila, všechno skončilo. Lulu

sdělila reportérům, že všechna svá další vystoupení ruší a že se vrací do svého rodného městečka. Těšila se, že tam bude společně se svým mladým manželem, za kterého se na jednom z dlouhých zájezdových programů provdala, vychutnávat krásy prostého života. Četné nabídky z Evropy i Asie zůstaly bez odezvy. Lulu Hurstová měla všeho dost.

Existuje přinejmenším stejně tolik nejrůznějších interpretací Lulina náhlého ukončení skvělé kariéry, kolik jich existovalo, když si před časem nikdo její záhadné schopnosti nedokázal vysvětlit.

Krátce nato, co Lulu oznámila konec své činnosti, odmítla celou věc i jen komentovat. Zůstalo ovšem příliš mnoho nezodpovězených otázek, příliš mnoho rozpačitých vědců. Lulu se nakonec přece jenom rozhodla určité vysvětlení nabídnout, jenomže v jejím vysvětlení není obsaženo všechno.

Vyjádřila se následovně: "Myšlenka, že si stále širší okruh veřejnosti myslí, že v mém případě musí jít o podvod, mě časem víc a víc sužovala. S tím, jak rostla moje sláva, rostlo i podezření mého publika. Tím víc mě to tížilo. Dělal mi dobře, když jsem věděla, že tou energií oplývám a že je nevysvětlitelná, na druhé straně se mi ale přičilo vystupovat před lidmi jako abnormální, skoro nadpřirozená bytost.

Zhnusilo se mi všechno to uznávání, obdivování a současně také všechna ta izolace od ostatních. Víím o tom, že spiritualisté na mě všude ukazovali jako na mocné médium, ačkoli se mi takové označení vždycky přičilo. Právě proto, že jsem nikdy nedokázala vysvětlit podstatu sil, kterými jsem vládla, odmítala jsem takové teorie. Kdekdo se začal mým fenoménem ohánět v případech, kdy určitý jev nebylo lze vysvětlit na materialistickém základě. Tohle vědomí mě tíží už dlouho."

Tomuto vysvětlení nemohl ovšem uvěřit nikdo. Šlo nepochybně o prohlášení, které Lulu napsal někdo, kdo ji důvěrně neznal a nemohl tedy být obeznámen ani s jejími mezerami ve vzdělání. Jelikož ani jeden z jejích rodičů také nebyl nijak zvlášť vzdělán, je jasné, že uvedené prohlášení někdo ke zveřejnění připravil. Požadavek, aby celá věc byla vysvětlena v celé své podstatě, tedy trval dál.

Další "vysvětlení" jen celou věc ještě víc zamotalo. Podivné zvuky, které se kdysi ozývaly zpod polštáře, byly prý způsobeny tím, že Lulu z legrace do polštáře vstrčila jehlici na klobouky. Ťukavé

zvuky byly prý vyvolány tím, že klepala do stupátka. Síla, která zvedala židle a pohazovala kdejakým silákem po pódiu, nebyla ničím jiným, než co Lulu sama nazvala "vychýlenou silou." Když po Lulu v tomto poměrně nejzamlženějším bodě chtěli vysvětlení, bylo argumentováno jakýmsi "neznámými mechanickými principy rovnováhy", které – jak tvrdila – byly zdrojem energie, jíž ve svém působení na okolí využívala.

Rekordní výkony přibližně šedesátikilové Lulu jsou početné a ověřené. Je naprosto nepravděpodobné, že někdo po takové době bude schopen věrohodně objasnit podstatu uvedených výkonů. Je dobře známo, že Lulu Hurstová k reportérům ani vědcům, hledajícím na své nekonečné otázky odpověď, nijak zvlášť upřímná nebyla.

Když se totiž kdysi zvuky v domě Luliných rodičů objevily, nebyla Lulu zrovna v posteli, takže její verze o dětském žertíku s použitím jehlice do klobouku nevyznívá věrohodně. Některé další zvuky byly hodnověrně popsány spíše jako rány kladivem, což rovněž vyvrací Lulinu verzi.

Když ještě jezdila po vystoupeních, prošla Lulu občas prohlídkou i u některého z prominentních vědců. V té souvislosti bylo zaznamenáno, že jí samé byl zdroj její energie naprosto neznám. Pokud tedy tehdy mluvila pravdu, pak ji rozhodně nemohla mít o dva roky později, kdy celou záležitost smetla ze stolu výrokem, že v jejím případě nejde o nic víc než o neznámé principy působení rovnováhy sil. Ty prý vyvolaly energii, kterou ve svých jednotlivých číslech využívala.

Možnost, že by při jejích představeních působila optická iluze, musí být vyloučena. Výstup byl totiž experimentálně zopakován a Lulu provedla vše ještě jednou přesně tak, jak tomu bylo na pódiu. Dál je nutno vyloučit případ, že vystoupení mohlo být s někým domluveno. Jako sparingpartneři totiž vystupovali renomovaní newyorští sportovci, členové atletického klubu. Bylo by bývalo nemožné udržet takové "tajemství", když ve hře bylo tolik lidí.

Nabízí se nicméně jiné vysvětlení celé záhady, a to v religiózních vazbách Lulu k otci, baptistickému kazateli, ale také ke strýci, duchovnímu v blízkém kostele.

Oba tihle muži, ale i církve, které reprezentovali, byli proti tomu, aby docházelo k veřejnému využití nadpřirozených schopností téhle dívky. Čím více vystoupení uskutečnila, tím více lidí bylo

ovlivněno právě zhlédnutou podívanou, aniž tohle všechno byla věda schopna vysvětlit. Souhrnně řečeno, vedla tato situace k obrovskému nárůstu spiritualistických tendencí. Organizovaná církev vzniknuvší nebezpečí rychle zaregistrovala.

Když Lulu už asi rok veřejně vystupovala, vyskytl se v jejím životě další faktor. V každém městě, kde se objevila, byla i se svými rodiči obklopena skupinou duchovních, kteří se netajili tím, že její "moc" je veledůležitým jevem a že se budou za Lulu modlit, aby byla tohoto "břemene" zbavena. Byl to svým způsobem dobře organizovaný nátlak, o kterém ovšem ani Lulu, ani její rodiče neměli v té době nejmenší tušení.

Když už dívčini rodiče s Lulu po vystoupeních nejezdili, staral se o ni mladík, kterého si později vzala za manžela. Peníze se jen hrnuly, a to ne pouze za vystoupení, ale také z reklam. Lulu totiž neváhala propůjčit své jméno výrobcům mýdla, doutníků, alkoholických nápojů, ale dokonce i pluhů. Ty byly inzerovány pod heslem "Silné jako Lulu Hurstová!".

9/ Mrtvá, která se vrátila mezi živé

Z nějakého důvodu, o kterém se nikdy nezmínila, spolykala paní Theresa Butlerová nadměrnou dávku uspávacích prášků. Stalo se to 8. listopadu 1952 v jejím bytě v San Francisku. O několik hodin později ji našli ve vaně, a když soudní lékař zjistil, že nejeví žádné známky života, prohlásil ji za mrtvou a nařídil její převoz do márnice.

Tam zažil jeden pomocný manipulants největší překvapení svého života, když spatřil onu "mrtvolu", jak pohybuje čelisti a těžce oddychuje. Ona dáma byla tedy převezena ještě jednou – tentokrát do nemocnice. Tam ležela v bezvědomí plných pět dnů. Po pěti dnech, které uplynuly od její "smrti", poznala navečer svou dceru i doktora J. C. Geigera, ředitele lékařské komory.

Několik dnů poté se paní Butlerová vrátila domů, načež se lékaři začali znovu zabývat otázkou, kdy je vlastně člověk mrtev a jak to lékař pozná.

Doktor Geiger se vyjádřil takto: "Podle výsledků testů zemřela paní Butlerová následkem požití nadměrného množství uspávacích prášků. Neprojevovaly se u ní absolutně žádné známky života. Byla ve fázi klinické smrti. Teď ovšem znovu žije a je v pořádku. Budeme

s největší pravděpodobností muset přehodnotit svůj názor na to, jak definovat nezvratná kritéria smrti."

Dr. Thomas Albers, vrchní inspektor sanfranciské nemocnice, řekl svým kolegům i přítomným novinářům: "Je to nejošidnější a nejnepravděpodobnější případ, o jakém jsem kdy slyšel. Byla po smrti. Nemohla se z toho už nijak dostat. Je to prostě nemyslitelné, nicméně se to stalo."

Četní lékaři, kteří paní Butlerovou vyšetřovali, vyslovili názor, že se plně uzdraví. Chystali se ji čas od času znovu prohlédnout, aby zaregistrovali pokrok v léčení, který se při její rehabilitaci zdál velmi pravděpodobný, ale také možné následky, které mohl návrat "odtamtud" zanechat.

10/ Ztracená kolonie

Jedna z nejfanstastičtějších záhad rané historie Ameriky je bezesporu dosud neobjasněné zmizení kolonie sira Waltera Raleigha, která se ztratila z ostrova Roanoke u Severní Karolíny. Nikdy se oficiálně nepřišlo na to, co se zmíněným osamělým kolonistům vlastně přihodilo, a to přesto, že nezodpovězená otázka dodnes z minulosti trčí jako výzva badatelům.

Když byli naposledy spatřeni svými krajany, bylo jich sto sedmáct: mužů, žen i dětí žijících v osadě na ostrově Roanoke. Chystali se prý odtud odejít. Byli totiž obklopeni nepřátelsky naladěnými Indiány. Stěžovali si, že nemají dost jídla, což byla nepochybně pravda. Jakmile se loď, po které vzkázali o pomoc, ztratila za horizontem, jako by nešťastní osadníci zmizeli za pomyslnou oponou. Za ní bylo ukryto tajemství jejich osudu po víc než jedno století.

Když na ostrov Roanoke konečně z flotily sira Waltera Raleigha dorazila loď s potravinami a zásobami, našli námořníci někdejší osadu liduprázdnou. Nikde žádné stopy po masakru nebo bitvě. Žádný vzkaz pro záchrannou výpravu rovněž nalezen nebyl. Pouze na jednom kůlu bylo vyřezáno jediné slovo: "Croatan".

Angličanům, kteří to slovo zaregistrovali, nic zvláštního ovšem na mysl nepřišlo. Pokud přece jenom vytušili, že může jít o heslo, které by je ke ztraceným krajanům mohlo přivést, je pravděpodobné, že se neodvážili podle něho jít. V každém případě je jisté, že pro záchranu krajanů neučinili nic. Ztracenou kolonii prostě beze zbytku odepsali. Tak tomu bylo po celých sto let.

První zmínka o možném osudu obyvatel někdejší roanocké kolonie se objevila v roce 1719, kdy nějací odvážní bílí lovci vstoupili do oblasti nyní nazývané Robeson County, ležící ve vnitrozemí Severní Karolíny, necelých dvě stě mil od Roanoke. Tam, v osadách kmene Kríků, našli nejpodivnější indiánskou rasu. Její příslušníci měli podstatně světlejší pleť a žili v dokonale projektovaných vesničkách. Stejně pozoruhodné bylo, že ti neobyčejní "Indiáni" hovořili anglicky, používali ovšem idiomy, které patřily k běžnému úzu v době, kdy se osadníci z Roanoke stali nezvěstnými. Teď zřejmě obdělávali půdu společně s otroky, většinou indiánskými zajatci. Bílí lovci s nimi promluvili, vyjádřili údiv nad podivnou směsicí jazyků, kterou se dorozumívali, a zase odjeli.

Další zajímavý materiál, přímo vyzývající ke spekulacím i k dalšímu studiu, poskytlo sčítání lidu v oblasti Robeson, jež se konalo se v roce 1790.

Vědělo se například, že zmizelí z Roanoke měli dohromady pětadevadesát rodných jmen. Při prvním sčítání v Robeson County se už těchto jmen našlo jenom padesát čtyři. Stejná jména se ovšem v té době a v takové koncentraci už neobjevila nikde jinde, dokonce ani ne v oblastech osídlených čistě bělochy.

Pro ty, kteří se případem zabývají, není rovněž bez zajímavosti, že mnozí z pohřešovaných osadníků pocházeli z anglického Scoville Townu. Krická osada, ve které se vyskytovalo takové množství anglických jmen, do značné míry podobných jménům zmizelých prvních osadníků Roanoke, se jmenovala Scuffletown. To je běžná hovorová podoba místního názvu Scoville Town.

V době, kdy si bílí lovci všimli nevšedního vzhledu krických Indiánů poprvé, zmiňovali se příslušníci tohoto kmene o svých modrookých předcích, kteří "mluvili jako kniha". O něčem svědčily i architektonicky dokonale pojaté vesnice, progresivní metody obdělávání půdy, jazyk bohatý na anglické fráze a idiomy, vyvinutý cit pro umění a řemesla.

Nikdy se patrně nedovíme přesně, co se s příslušníky zmizelé osady vlastně stalo. Zůstává ale faktem, že se jim podařilo na sloupu nechat vzkaz "Croatan" – což bylo označení indiánského kmene, který užíval otroků. Nápis na sloupu i dodatečné důkazy objevené mezi Kríky samými dlouho poté mohou napomoci odhalit tajemství Roanoke.

Pochytání, odvěčení a přinucení žít mezi svými nepřáteli, dokázali ze svého osudu vytvořit odkaz, který sice přesně zapadal do zvykového rámce jejich uchvatitelů, ale přesto je od okolí odlišoval. Ten existuje ostatně dodnes.

Ono jediné slovo "Croatan" bylo vlastně jen voláním o pomoc, která ovšem nikdy nepřišla.

11/ Tajemství Molly Fancherové

Co se vlastně přihodilo Molly Fancherové, nebude patrně nikdy objasněno, třebaže v tomto případě nejde o nedostatečné pátrání či experimentování.

Podle lékařských nálezů, které shromažďoval rodinný lékař Samuel F. Spier z Brooklynu, byla Molly úplně normální zdravá dívka až do osudného 3. února 1866, kdy si poprvé stěžovala na závratě. Chvilí potom padla u své matky na Steven Court 60, kde bydlela, na podlahu kuchyně.

Matka si myslela, že děvče omdlelo. Poskytla jí běžnou první pomoc. Když ovšem Molly nepřišla k vědomí ani po hodině, zavolali doktora Spiera. Ten se vyjádřil, že pacientka je ve stavu podobnému transu a že při pouhém zběžném ohledání nelze jednoznačně stanovit diagnózu. Podle lékaře měla nicméně dívka být do rána opět v pořádku.

Ráno ovšem děvče v pořádku nebylo. Dny se měnily v týdny a měsíce a Molly Fancherová zůstávala ve smrtelném komatu, do kterého bez jakýchkoli předchozích příznaků upadla. Jak doktor Spier zjistil, Mollyin dech byl stále obtížněji zaregistrovatelný. Puls byl chvílemi až nehmatný. Tělo bylo stejně lepkavé jako u mrtvých. Znepokojený lékař se s případem svěřil kolegům, nikdo mu ale nedokázal poradit. Nikdo z nich se totiž ještě s podobným případem nesetkal. Přišli, pacientku viděli, vyšetřili a bezradně pokývali hlavami.

Ještě po devíti letech ležela Molly Fancherová bez pohnutí někde mezi životem a smrtí. Je dokázáno, že po celou tu dobu téměř vůbec nic nejedla. Podle vyjádření doktora Spierse za celou tu dobu snědla "asi tolik, kolik by normální člověk zkonsumoval ve dvou dnech!"

V té době už se Mollyin případ stal v lékařských kruzích "slavným". Právem. Šlo totiž svým způsobem o výzvu, kterou těžko kdo mohl ignorovat. Když ale doktor Spier jednou odpoledne v roce

1875 požádal několik svých kolegů, aby se u něho v pracovně sešli ke krátké schůzce, čekalo přítomné hned několik překvapení.

"Pánové," řekl Spier, "s takovým případem jsme ještě nikdy neměli co dělat. Co se s tou dívkou děje po fyzické stránce, už to je mi záhadou, teď si ale uvědomuju, že je nadána i nějakou nadpřirozenou mocí!"

Mezi přítomnými byl i dr. Robert Ormiston, proslavený neurolog z Bostonu. Neskryval svou skepsi a v jeho hlase bylo cítit víc než narážku, když řekl: "Teď nám ještě musíte sdělit, co to ty takzvané nadpřirozené síly u slečny Fancherové jsou?"

Spier byl ovšem na své kolegy připraven. Požádal je, aby se sešli ještě jednou, tentokrát přímo u pacientčina lůžka. Tam je vyzval, aby si sedli vedle bezvědomé dívky a chystal se, že kolegům předvede něco z toho, co před časem nazval "nadpřirozeným". Kromě dr. O'Primstona a dr. Ormistona pozval Spier ještě proslaveného astronoma dr. Richarda Parkhursta a další významné lékaře dr. Willarda a také dr. Parkera, jinak známého newyorského neurologa.

Když zevrubně celý případ prostudovali, prohlédli nemocnou a navíc i tabulky a záznamové karty, které dr. Spier o případu vedl, povšimli si neobvykle slabého pulsu i dechu a také nízké tělesné teploty.

Pak doktor Spier promluvil: "Pánové, tahle dívka je schopna podrobně popsat oblečení i pohyby lidí, kteří se nacházejí stovky mil odsud, a to do nejmenšího detailu! A navíc – dokáže číst nerozlepené dopisy a zavřené knihy!"

Doktor Parkhurst s doktorem Parkerem z místnosti odešli. Před domem spolu dlouho polohlasně rozmlouvali. Nakonec souhlasili s tím, že se ve třech obálkách zapečetí dopis a uloží se v pracovně dr. Spiera, která se nachází asi pět mil od místa, kde zrovna stáli. Pak dívku požádají, aby jim řekla, co v dopise stojí. Dívčina odpověď bude zaznamenána a ověřena všemi přítomnými. Nakonec se záznam výpovědi porovná s originálem.

Zatímco jeden ze zúčastněných byl s dopisem na cestě do Spierovy pracovny, ostatní se vrátili k Mollyinu lůžku.

Doktor Parkhurst dívku požádal, aby uvedla, co obálka obsahuje. Molly chvíli váhala a pak zašeptala: "Je to dopis, uložen je ve třech zapečetěných obálkách v pracovně doktora Spiera. Na archu papíru stojí, že Lincoln byl zastřelen jakýmsi šíleným hercem."

Spier, Parkhurst, Willard i Ormiston se odebrali do Spierovy pracovny a rozlepili obálky. Uvnitř našli papír se zprávou, kterou předtím Molly citovala.

Člověk, který zapečetěné obálky z dívčina bydliště do lékařovy pracovny dopravil, byl mimo veškeré podezření. Byl to Peter Graham, bytem v New Yorku, West 60th Street, blízký přítel doktora Willarda. Navíc při převozu zapečetěného dopisu nebyl sám – Willard ho pro jistotu doprovázel.

Téhož dne se lékaři rozhodli, že s Molly provedou další experiment. Požádali ji, aby popsala fyziognomii a okamžitou činnost určité nepřítomné osoby. Doktor Spier totiž tvrdil, že Molly je něčeho takového bez potíží schopna.

Ctihodní muži se vrátili k Fancherovým a požádali děvče, aby popsala vzhled a další podrobnosti u jistého Franka, bratra Petera Grahama. Ten zrovna pobýval někde v New York City.

Slečna Fancherová reagovala okamžitě. Pana Grahama podrobně popsala, přičemž neopomněla ani takový detail, jakým byl chybějící knoflík na pravém rukávě Frankova saka. Hned na to Molly udiveným přítomným sdělila, že Frank Graham toho dne odešel z práce dřív, protože ho strašně bolela hlava.

Telegraficky bylo ověřeno vše, co Molly uvedla, včetně bolesti hlavy.

Molly Fancherová v tomto stavu ne nepodobném transu dokázala ležet šestačtyřicet let. Když se jí v roce 1912 vědomí vrátilo, byli její rodiče i doktor Spier už dávno po smrti. Šlo tu zkrátka o případ z lékařského hlediska natolik zajímavý, že přilákal pozornost lidí z celého světa.

O jakou nemoc v Mollyině případě šlo, popřípadě o jaký podivuhodný talent tu mohlo jít, se nikdy nepodařilo vysvětlit. V březnu roku 1915 Molly zesnula klidnou smrtí během spánku. Bylo jí třiasedmdesát.

12/ Idiotští géniové

Že hranice mezi genialitou a idiocií je velmi tenká, je všeobecně známo. Chtěl bych čtenáři dokázat, že existují případy, kdy ona pomyslná hranice je setřena zcela. V jediné bytosti pak existují dvě osobnosti.

Máme před sebou obraz politováníhodného stvoření, které strávilo téměř celý svůj život v ústavu pro slabomyslné. Případ se udál ve francouzském Armentieresu a příběh M. Fleuryho, o kterém bude řeč, popsal ve svém monumentálním díle nazvaném Mentální nedostačivost doktor A. F. Tredgold.

Fleury byl synem syfilitických rodičů. Narodil se slepý a slabomyslný. Už v raném věku ho rodiče svěřili do péče ústavu. Tam se brzo zjistilo, že má zvláštní nadání pro pamětní aritmetiku. Pokusy naučit Fleuryho běžným úkonům a návykům nevedly nikam – chovanec totiž jen stěží chápal, co se po něm požaduje. Shrbený, s šoupavou chůzí, s nepřítomným zrakem, nicméně neškodný, strávil život potácením se po prostorách ústavu, který se mu stal jeho jediným domovem.

Existovala nicméně údobí, kdy Fleury jako by vystoupil ze své idiotské ulity a překvapil vědce. V takových chvílích se vždycky sešli a souhlasili s tím, že vyzkoušejí jeho aritmetické schopnosti. Po pokusu vždycky odcházeli s dvojakým pocitem: byli o něco moudřejší a zároveň zmatenější. Fleury totiž dokázal provádět obtížné početní úkony s takovou rychlostí a přesností, že se to vymykalo jakémukoli chápání.

Jednou Fleuryho například přivezli do sálu, kde bylo přítomno dvanáct špičkových učenců a matematiků z celé Evropy. Měl před nimi osvědčit své neuvěřitelné schopnosti. Fleury se opíral o zed' a přiblížil se šklebil. Bylo mu v přítomnosti pozvaných cizinců zřejmě trapně. Jeden z jeho ošetřovatelů mu přečetl příklad, který pro něho učení muži připravili. Zněl následovně: "Máme čtyřiašedesát krabiček. Vložíme-li do první krabičky jedno obilné zrno a do každé další krabičky vždy dvakrát tolik, kolik zrněk vložíme celkem do všech čtyřiašedesáti krabiček?"

Fleury se přiblížil hihňal dál. Potom se od profesorů odvrátil. Jeho ošetřovatel se ho zeptal, jestli otázce správně rozumí. Rozuměl. A znal odpověď? Ovšemže znal. Za necelých třicet sekund byl příklad spočítán. Správný výsledek zněl: 18 446 734 073 709 551 615.

Fleuryho, idiota z Armentieres, pak začali zvat na představení astronomové, architekti, bankéři, výběrcí daní i loďaři. Pokaždé bylo řešení jejich příkladu k dispozici v několika sekundách. Nikdo na světě, dokonce ani žádný přístroj, nedokázal s takovou rychlostí a přesností vyprodukovat správný výsledek. Teprve celá desetiletí po chovancově smrti, až v éře počítačů, bylo teoreticky možno Fleuryho bleskový výkon překonat.

Stejně pozoruhodný je i případ jistého Toma Wigginse, imbecila narozeného otrokyni, jež sloužila na panství rodiny Bethuenových. Bylo to v roce 1849 v Alabamě. Také Tom byl slepý. Poněvadž potřeboval trvalou péči, dovolili mu, aby bydlel v hlavní budově panství spolu se svou matkou. Postupem času se naučil pohybovat se po domě bez cizí pomoci. Ze všeho nejraději ale po celé hodiny postával v koutě pod mohutným hlavním schodištěm, fascinován tikotem hodin po dědečkovi.

Když bylo Tomovi šest let – stalo se to jednoho jarního večera roku 1855 – sešla se u Bethuenových jistá společnost z Montgomery. Pro pobavení hostů zahrály na klavír obě milostpaní Bethuenovy. První byla majitelkou místních plantáží, druhá její sestřenice. Obě byly znamenité hudebnice a měly za sebou studia na bostonské konzervatoři.

Když se hosté večer rozešli, překvapilo mladší paní Bethuenovou, že slyší někoho hrát na piáno. Že by její příbuzná v tu pokročilou hodinu sešla znovu dolů a chtěla ještě hrát? Stačil ovšem pohled do ložnice a bylo jasné, že paní Bethuenová starší už tvrdě spí. Puzena ohromnou zvědavostí vrátila se paní Bethuenová po špičkách ještě jednou dolů. Před zavřenými dveřmi místnosti, ve které bylo piáno, se zastavila. Pak je opatrně pootevřela a nahlédla dovnitř.

V měsíčním světle, které se do haly linulo skrze vysoká okna plným proudem, spatřila to slepé škvvrně Toma, jak sedí u nástroje a pahýlovitými prstíky se přehrabává v klávesnici.

Váhavě, jinak ovšem zcela bezchybně, reprodukoval jednu z melodií, kterou obě dámy zahrály před několika hodinami. Poté, co si Tom melodii jen jakoby vyzkoušel, zopakoval ji ještě jednou. Tentokrát už tempo i melodie přesně odpovídaly tomu, co slyšel téhož večera v podání hudebně školených milostpaní.

Jak se zjistilo později, vlezl Tom do opuštěného pokoje otevřeným oknem, načež se dostal k nástroji, jehož se předtím sotva kdy vůbec

dotkl. Teď přehrával – notu po notě – melodie, které jedinkrát slyšel od trénovaných pianistek.

Tak se slepý imbecil Tom Wiggins stal Slepým Tomem, zázračným muzikálním dítětem. Jak Bethuenovi zjistili, jeho mimořádný talent spočíval ve schopnosti věrně napodobit, co slyší. Ať mu zahrál kdokoli cokoli, Tom byl schopen slyšené okamžitě přesně zopakovat, a to včetně každé chyby, kterou hudebník udělal.

Zpráva o nezvyklém talentu Toma Wiggina se brzy rozšířila. Paní Bethuenová souhlasila s tím, aby chlapec svou zvláštní schopnost veřejně předváděl, nejprve ve větších městech Jihu, později pak v New Yorku, Chicagu, Cincinnati i jinde.

Slepý Tom strávil pětadvacet let na turné po Spojených státech i Evropě. Všude, kde se objevil, si získal uznání za to, že si poslechl profesionálního hudebníka, načež dokázal jím předvedenou pasáž do nejjemnějších odstínů přesně reprodukovat. Prostředky, které Tom svými vystoupeními získal, spravovala mladší z obou paní Bethuenových. Po určitém váhání založila nadaci, která Tomovi umožnila prožít zbytek života v pohodlí a bez zbytečných starostí.

Tajemstvím dodnes zůstává, jak slepý imbecilní pianista Tom Wiggins zvládl techniku klavírní hry. Když byl ještě dítě, neměl do místnosti, kde piáno stávalo, přístup. Sám nebyl schopen Bethuenovým ani říci, jestli vůbec kdy na piáno před oním večerem zkoušel hrát.

Když už byl Tom dospělý a cestoval po světě jako pianista, nebylo to s ním nijak jednoduché. Vážil totiž přes sto kilogramů, jeho myšlení bylo ovšem na úrovni dítěte. Dost často rozhazoval rukama jídlo, jako to dělají rozmazlené děti. Jindy zase působil přinejmenším rozporně, když – ve chvíli, kdy mu publikum za jeho výkon aplaudovalo – dával najevo svou radost tím, že uprostřed pódia udělal stojku. Na koncertní půdě to rozhodně přiměřené nebylo.

Slepý Tom Wiggins, koncertní pianista s rozhledem idiota, nicméně o svůj neuvěřitelný talent postupně přicházel. S tím, jak mu přibývala léta, stával se z něho opět blábolivý, uslintaný, bezmocný imbecil. Jako takový v roce 1907 zemřel, třebaže na nejlepší výkony z dob jeho fantastické kariéry se nezapomnělo.

Ve švýcarském Bernu se roku 1768 narodil bohatým rodičům Mindovým chlapec a byl pokřtěn jménem Gottfried. Známky mentální nedostačivosti, které se občas u dítěte objevily, se postupem času změnilly v nezaměnitelné příznaky imbecility. Rodiče byli bohatí

a neváhali udělat pro náležitý rozvoj chlapcovy inteligence cokoli. Marně. Od narození až do své smrti v roce 1814, kdy mu bylo šestačtyřicet, zůstal Gottfried slabomyslným blbečkem, neschopným se o sebe postarat. Dokonce i při vycházkách bylo nutno přidělit mu opatrovníka.

Když byl Gottfried ještě dítě, dostal při jedné příležitosti sadu barev, nějaké křídly a břidlicové tabulky. Brzy nato si někdo všiml, že se rád baví malováním pozoruhodně životných obrázků zvířat a lidí. Některé z kreseb byly dokonce kolorovány vodovými barvami. Vždycky, když bylo krásné počasí, vodil opatrovatel svého svěřence na nejrůznější poklidná místa rodinného panství. Tam Gottfried vydržel sedět celé hodiny, šťastně si pobrukoval a kreslil či maloval cokoli, co oblažovalo jeho dětskou mysl.

Ubohému Gottfriedovi ještě nebylo třicet a už se o jeho nesporných uměleckých schopnostech vědělo po celé Evropě. Největší proslulost získal zpodobováním zvířat, která si oblíbil, a také dětí – mentálně totiž zůstal jejich vrstevníkem. Obraz zachycující kočku skořaty, namalovaný právě Gottfriedem Mindem, si koupil anglický král Jiří IV. Dlouhá léta pak visel v jeho paláci.

Podivná směsice uměleckého talentu a idiocie se v současné době projevila v osobě Kyoshi Yamashity z městečka Kobe v Japonsku. Musí mu – stejně jako Gottfriedu Mindovi – být poskytována ochrana a musí se s ním zacházet jako s dítětem. Jeho kresby nicméně získaly takový věhlas, že když je v roce 1957 chtěli v místním obchodním domě vystavit, přišlo se na ně podívat, případně některý z obrazů koupit, víc než sto tisíc lidí.

Kyoshi se narodil v chudinském brlohu na okraji Tokia. Byl mentálně tak retardován, že ho ve dvanácti letech museli dát do ústavu. Třebaže nikdo z rodiny neměl umělecké nadání a on sám se o umění nikdy předtím nezajímal, začal najednou vytvářet obrazy tak, že trhal barevné papíry na proužky a z nich na plátěném podkladě slepoval své obrazy.

Jeho talent se rozvíjel. Lékaři v ústavu ho povzbuzovali a zásobovali ho barvami. Zpočátku je v domnění, že jde o bombóny, jedl. Postupem času se ale naučil používat i velké štětce. V současné době je v Japonsku nesmírně populární a redakce předních časopisů se mezi sebou předhánějí, který z nich sežene jeho kresbu na svou první stránku. V roce 1956 byla jednou z nejprodávanějších knih v zemi právě publikace čtyřiačtyřicetiletého Kyoshi Yamashity, obsahující

jeho barevné obrazy. Ve stejné době se autor potuloval ulicemi města, žebral a vůbec mu nedocházelo, kdo je.

Tenhle talentovaný imbecil není obdařen schopností postarat se o sebe. Někdy se stává, že vyrazí do ulic úplně nahý. Je proto v péči státem ustaveného poručníka. Čas od času mu ovšem uteče a potuluje se špinavý a otrhaný ulicemi. Živí se z toho, co vyžebřá, a to až do chvíle, kdy ho úřady znovu vypátrají.

Jak se vyjádřil doktor Ryuzaburo Shikiba, přední japonský psychiatr, je Kyoshi Yamashita "podivným hybridem idiota a učence, hádankou i výzvou pro současnou vědu."

Pomíjivou hranicí mezi idiocií a genialitou jen dále zdůrazňuje případ Jeffrey Janeta. Narodil se roku 1945 v anglickém Ilfordu a trpěl spastickou obrnou, byl znetvořen a slepý. Když lékaři pokrouceného chlapečka brzy po narození prohlédli, sdělili rodičům: "Bude to bohužel imbecil a dožije se v nejlepším případě pouhých několika let."

Jeffrey Janet ovšem nejen přežil. Stal se totiž nejpozoruhodnějším mladíkem. Měl talent, který hraničil s čistou genialitou. Když mu bylo šestnáct let, byl stále ještě slepý a natolik znetvořen, že nebyl schopen ani pouhé chůze. Již v té době ovšem předváděl některé nanejvýš pozoruhodné schopnosti.

Lékaři byli společně s novináři přítomni exhibici, při níž Jeffrey bezchybně a v neuvěřitelně svižném tempu ohlašoval jakýkoli ze stovek týdenních programů vysílání britského rozhlasu a televize. Stačilo pouze, aby někdo předtím Janetovi program jednou přečetl.

Tento imbecil, kterému lékaři předpovídali pouhé dva roky života, byl zároveň schopen před publikem řešit náročné matematické problémy. Odpovědi na položené dotazy chrlil téměř ve stejném okamžiku, kdy mu byly položeny. Nějakým zvláštním způsobem, ke kterému se sám dopracoval, je Jeffrey Janet schopen v pouhých několika vteřinách říci, kterému dnu v týdnu odpovídá jakékoli datum v minulosti či budoucnosti.

Jeffrey přitom samozřejmě bere v úvahu i případné přestupné roky či jiné změny v kalendáři.

Chlapcův fantastický vývoj, vymykající se všem dosavadním zkušenostem v oboru medicíny, jen podtrhuje skutečnost, že o tajuplném světě lidské duše toho doposud víme jen velmi málo.

13/ Proroctví hlupáka Roberta Nixona

Špinavý a orvaný chlapec s bosýma nohama se pustil pluhu a začal vyvádět, jako by se dočista pomínul. Vyskakoval na místě, pobíhal po čerstvě vyoraných brázdách a z plných plic křičel. Oráči na sousedních polích si otrhance moc nevšimli. Pracovali dál. Podle nich šlo jen o další záchvat idiotského mladého Nixona, jehož rodiče neuměli číst ani psát.

Tentokrát se ale zmýlili. Robert Nixon totiž v sobě spojoval těžko vysvětlitelnou idiocii s jasnozřivostí, která je pochopitelná ještě méně.

Dozorce na cheshirské farmě Bridge House si podivného chování mladého Nixona povšiml. Když už trvalo delší dobu, vydal se k němu, aby ho přiměl k práci. Když se však dostal do takové blízkosti, že byl schopen rozumět tomu, co slabomyslný mladík říká, zastavil se a poslouchal.

Chlapec mumlal něco o tom, že jakési dvě armády se šikují k bitvě. Skutečně to bylo možné – u Bosworth Fieldu se tehdy setkala dvě vojska, bylo to ovšem od Cheshire poměrně daleko. Dozorce si vzpomněl, jak chlapec už po několik týdnů vykřikoval, že král Richard se utká v boji s Henrym, hrabětem z Richmondu, právě u Bosworthu. V tuto chvíli byl mladý Nixon úplně nepřičetný. Měl nepřítomný výraz a divoce mával rukama. Ještěže dozorce nepřistoupil až k němu. Šlehal okolo sebe dlouhým bičem a své frenetické výkřiky "kořenil" práskáním biče, takže se ozývaly zvuky ne nepodobné ranám z pistole.

"No tak, Richarde!" řval Nixon. "No tak! Tak pojd' – no tak!"

Pak přestal a stál jako zkamenělý, přičemž upřeně zíral do dále.

"Do boje, Henry! Nasad' všechny zbraně! Za příkop, Henry! Za příkop – a máš vyhráno!"

Teď už se za dozorcem tiše shromáždili i ostatní oráči. Všichni dohromady s úžasem sledovali podivné projevy omámeného oráče. Teď tu pro změnu stál jako zkamenělý, s třesoucími se rty a bez výrazu v očích.

Najednou se usmál.

Teprve teď si povšiml, že na poli není sám, že tu má početné obecenstvo. Řekl: "Je po bitvě. Zvítězil Henry!"

Pak popadl opratě a dal se do práce, jako by se nic zvláštního nepřihodilo.

Dozorce pobídl do práce i ostatní a odcválal sdělit poslední novinku lordu z Cholmondeley, u něhož byl jako dozorce zaměstnán. Vyšlo zkrátka najevo, že ubožák mladý Nixon má podivuhodnou schopnost prožívat děje, které probíhají ve značné vzdálenosti, a že dokáže předvídat události, ke kterým teprve dojde.

Robert Nixon správně předpověděl úmrtí jednoho ze členů Cholmondeleyovy rodiny, dva týdny napřed hlásil obrovskou bouři, a navíc prorokoval, že Richard se utká s Henrym na bojišti u Bosworth Fieldu. Teď tvrdil, že už je po bitvě, že Richard byl poražen a svržen z trůnu. Jestli je to pravda, ukáže čas.

Po dvou dnech dorazili poslové vyslaní novým králem. Vyřizovali, že už není potřeba platit daně. Nemohli pochopit, že lidé v kraji o inauguraci nového panovníka už dávno vědí. Jak se to mohli dovědět? Díky Robertu Nixonovi, debilnímu oráči, který dokázal vidět, co se děje daleko za reálným i časovým horizontem. Poslové odcválali zvěstovat poslední novinku jiným, méně informovaným venkovanům.

Dva týdny nato, co poslové z vesnice odjeli, vyběhl Robert ze dveří rodného domu a prosil o nějaké místo, kde by se mohl schovat. Podle jeho výkřiků král právě své lidi poslal, aby ho dopravili do paláce. Tam měl zemřít smrtí hladem!

Chlapcovy zoufalé prosby nebyly vyslyšeny. Myšlenka, že by král poslal své muže právě pro tohoto venkovského debila, byla prostě směšná, a tak vesničani prosbu žadonícího Nixona zcela ignorovali.

Předtucha, že si pro něho přijedou, se naplnila. Robert zrovna něco dělal v kuchyni. Najednou se obrátil na svou matku a řekl: "Musím už jít. Královi lidé se blíží. Už se nevrátím!"

Když poslové přijeli, chlapec už byl připraven. Když s Robertem dorazili na hrad, král Henry ho už také očekával. Povídačkám o chlapcových zázračných schopnostech totiž nemohl uvěřit. Chtěl si ho vyzkoušet, a proto důmyslně uschoval jeden ze svých prstenů. Když k němu Nixona uvedli, seznámil hoča s jeho úkolem: měl objevit "ztracený" prsten.

Chlapec bez váhání odpověděl: "Kdo prsten schoval, ten ho bez problémů najde."

Král se i se svými dvořany rozesmál a nařídil, aby byl Nixonovi natrvalo přidělen písař, který by jeho jakékoli proroctví zaznamenal a bez prodlení postoupil králi.

Nejedno Nixonovo proroctví se díky královským nařízením z patnáctého století dochovalo. Blíže se chlapcovými mimořádnými schopnostmi zabývala lady Cowperová v sedmdesátých letech 17. století. Později to byl biskup z Ely. Teprve roku 1845 byl ale archivní materiál o Robertu Nixonovi obohacen o další složku. V té době byl totiž v pozůstalosti rodiny Nixonů objeven další rukopis. Bylo v něm množství nových proroctví a věštek. Většina z měla krátkodobý záběr a malý historický význam. Rukopis obsahoval spoustu událostí a jmen. Stále nevyplněné zůstaly dvě věštby:

"Cizí národové vtrhnou do Anglie a na jejich helmicích bude sníh, medvěd, co byl dlouhou dobu připoután na hranici, se svých okovů zbaví a zapříčiní množství nesnází."

Pak se ještě zmiňuje o tom, že "i když ve světě bude mír, alespoň v době ne delší než je pouhá noc, k ránu se muži vypraví do nových bitev."

Král si Roberta Nixona, slabomyslného oráče z vesničky Over, nesmírně oblíbil. Ten se sžil s obyvateli hradu a svou jasnozřivostí dosti často přispíval k tvorbě některých králových rozhodnutí. Všecko probíhalo bez problémů, až jednou naplánoval král delší hon. S účastí mladého Nixona při něm nepočítal. Ve chvíli, kdy se o tom Richard dověděl, běžel za panovníkem a prosil, aby se akce mohl také zúčastnit. V opačném případě chtěl, aby se na dobu královy nepřítomnosti směl vrátit domů ke svým rodičům.

Krále zajímalo, proč Robert tolik usiluje o to, aby mohl odejít z hradu. Chlapec se mu svěřil se svou předtuchou, že ho chtějí nechat zemřít hlady. Když to vládce slyšel, začal se nezřízeně smát. Chlapcovy obavy měly být nicméně zmírněny alespoň tím, že král před svým odjezdem ustanovil zvláštního zástupce, který osobně ručil za to, že se Robertovi po dobu panovníkovy nepřítomnosti nic zlého nestane. Zástupce se své role ujal se vší vážností. Když někteří z královských lokajů slabomyslného chráněnce chtěli trochu potrápit, zavřel ho do komory, od níž měl klíč jen on sám. Všem ostatním se dostalo varování, že nesmějí do místnosti vstupovat. Zástupce pak v rámci řízení králových záležitostí na čas odvolali a nikdo si nevzpomněl, že o chlapce uzamčeného v komoře se nemá kdo postarat. Když se král po dvou týdnech vrátil, byl už Robert mrtev. Zemřel hladem a žízni.

Tak se naplnila Robertova nejabsurdnější věštba. Zemřel hlavy v královském paláci.

14/ Lidé vidící bez očí

První běloši, kteří navštívili Samojské ostrovy, byli pochopitelně skeptičtí, když místní domorodci trvali na tom, že někteří ze zdejších slepců jsou schopni vidět skrze kůži. Mohli by své tvrzení nějak dokázat? Domorodci přivedli několik místních slepců a posadili je před bělochy. Slepci skutečně bělochy do detailu popsali.

Je to jen další trik těch proradných domorodců, shodli se přemoudří bílí a pokračovali v tom, kvůli čemu sem přišli a co jedině uměli – v loupení a plenění. Existují o tom záznamy v lodních denících i v poselstvích odesílaných králi, později ovšem zapomenutým.

Není dodnes jasné, co se tehdy na ostrovech odehrálo. Existuje ovšem důkaz, který výše uvedené tvrzení obyvatel Samoy přinejmenším nezpochybňuje.

Krátce po první světové válce se ve Francii pokoušel jistý doktor Jules Romain experimentálně prozkoumat, zda je možné – jak tehdy mezi lidmi kolovalo –, aby někteří lidé viděli, aniž by k tomu užívali očí. První výsledky byly natolik matoucí, že doktor Romain v testování slepců i osob vidoucích pokračoval po mnoho let.

Jak při svých výzumech zjistil, jednalo se o schopnost povýtce individuální, přičemž hodně záleželo na psychosomatickém stavu člověka. Zvláště závažící bylo zjištění, že osoba, která jeden den podávala prvotřídní výkony, druhý den naprosto selhala. Stávalo se to zejména v případech, kdy se dotyčné osobě přihodilo něco, co ji emocionálně či fyzicky vyvedlo z rovnováhy.

Doktor Romain nicméně ve svých experimentech pokračoval. Čas od času si přizval vynikající (a tedy také maximálně kritické) svědky. Jedním z nich byl např. Anatole France, který – jak sám přiznal – přišel, aby se srdečně pobavil, nicméně odcházel ohromen.

Podle doktora Romaina bylo vidění bez použití očí v podstatě možné proto, že na lidské kůži jsou umístěna jistá mikroskopická nervová zakončení. Šlo o doposud málo známé Ranvierovy destičky. Tato nervová zakončení, jak se dr. Romain domníval, se možná postupem času vyvinuly ve složitější orgán, jakým je lidské oko.

Po trpělivém prověřování stovek lidí našel doktor Romain několik jedinců, kteří byli schopni bez pomoci zraku rozlišovat mezi

světlem a tmou. Když ovšem mezi tvář a zdroj světla někdo vložil kovovou destičku, schopnost rozlišit světlo od tmy zmizela. Dalším testováním se zjistilo, že někteří jedinci jsou fotosenzitivní jen na omezených partiích pokožky. Objevilo se i několik pacientů, kteří měli nejcitlivější místo vnímání na nose. Ve třech případech se fotosenzitivita objevila dokonce v konečcích prstů.

Doktor Romain ukončil svou výzkumnou práci v roce 1924. V odborných kruzích byly jeho závěry považovány za "nevědecké" a "neúplné", což vedlo k přijetí vyčkávací taktiky.

Romainovy letité experimenty rozhodně nebyly prvním ani posledním případem, kdy si významný lékař povšiml schopnosti "vidět skrze pokožku". Významný neurolog a psychiatr Cesare Lombroso měl tak vynikající pověst, že už samo jeho jméno lákalo nactiutrháčné kritiky, kteří se chtěli proslavit. Tento doktor Lombroso sdělil své poznání světu prostřednictvím knihy *A po smrti – co?*

Popisuje případ čtrnáctileté dívky, která do určité doby byla v každém směru zcela normální. Najednou se u ní rozvinuly symptomy hysterie. Lékařská péče k ničemu nevedla a pacientčin zdravotní stav se trvale zhoršoval. Jestli zprvu bývala podrážděná a zvracelá, později již nebyla schopna pozřít pevnou stravu, velmi zhubla a trpěla křečemi. Tři měsíce po prvním záchvatu došlo k úplné ztrátě zraku.

O něco později se u zmíněné dívky objevila schopnost vidět, třebaže bylo jednoznačně prokázáno, že její zrak svou funkci zcela ztratil. Společně s rodinným lékařem doktor Lombroso experimentálně zjistil, že dívka dokáže "vidět" prostřednictvím špičky svého nosu a boltce levého ucha!

Při experimentech byla eventuální funkce zraku zcela vyloučena. Pacientce byly zavázány oči několikerou neprůhlednou vrstvou. Navíc byl předmět určený k testu umístěn v takovém úhlu, že žádná možnost třeba i náhodného vidění zrakem nepřicházela v úvahu. Přes všechna uvedená opatření prošla dívka i tímto experimentem bez problémů.

Lombroso tvrdí, že jeho svěřenkyně dokázala se zavázanýma očima přečíst dopis a že bezchybně rozpoznávala barvy. Když na její ušní boltec dopadl proud jasného světla, ucukla nebo sebou trhla. Když se doktor pokoušel prstem dotknout špičky jejího nosu, zlostně uskočila a vypískla: "Chcete mě oslepit?"

V našem případě nebylo pozoruhodné přesunutí lidských čivů omezeno jenom na zrak. Jak dokládá doktor Lombroso, i čichová čidla se u sledované dívky poněkud přemístila. Když jí pod nos umístili lahvičku s pronikavě čpějícím čpavkem, dívka nereagovala. Když ji však stejnou lahvičku přiložili k bradě, dívka bolestně vykřikla. Stejným způsobem dokázala vnímat sladkou vůni květin.

Uvěříme-li plně, s jak nekonvenčními projevy se doktor Lombroso při svém výzkumu setkal, nepodivíme se, že ho už nijak nepřekvapilo, když se nakonec dívčino čidlo čichu přestěhovalo do jejího chodidla.

Doktor Lombroso pravděpodobně věděl o tom, že podobné objevy byly učiněny už předtím. V díle *Electricite Animale*, vydaném v roce 1808 v Lyonu, je popsán případ osmi žen, jejichž smysly byly lokalizovány v konečcích prstů a v oblasti hrudníku.

Roku 1840 byl v publikaci *Giornale dell'Accademia di Medicina* jakýmsi italským lékařem podrobně popsán pozoruhodný případ čtrnáctileté venkovanky, jejíž hysterické záchvaty byly doprovázeny okamžiky náměsíčnosti, kdy dokázala pomocí svých dlaní rozlišovat barvy předložených stužek.

V turínské univerzitě je ve svazku *Praeseos Medicae* z roku 1821 uložena zpráva o jistém panu Baerkmannovi, který při pádu utrpěl poranění hlavy, přičemž následně zjistil, že slyší břichem. Ve zprávě se v souvislosti s touto anomálií hovoří o "úžasném zázraku", který patrně s dosavadními objevy medicíny nemá mnoho společného. Něco podobného by nepochybně bylo nanejvýš podivné i v nejžhavější současnosti.

Děkan Raimundo de Ovies, rektor atlantské katolické koleje St. Philip's, krátce před druhou světovou válkou popsal případ jednoho člena své farnosti, kterému neprodyšně zavázali oči a on přesto dokázal identifikovat předměty umístěné za jeho zády. Plně postačovalo, když mu umožnili k takto umístěnému předmětu přiblížit své dlaně.

Nejnovější případ, kdy člověk byl schopen vidět za přinejmenším podivných okolností, by patrně doktora Romaina potěšil nejvíce.

Když totiž patnáctiletá Margaret Foosová vešla do místnosti, kde na ni už čekali experti z oboru medicíny, budila dojem úplně obyčejné, zdravé adolescentky. Když ovšem z téže místnosti po dvou hodinách vycházela, nechala za sebou pětadvacet šokovaných expertů.

Prvních čtrnáct let svého života strávila Margaret ve Virginii, ve vesničce Ellerson. Její otec byl zaměstnán u jedné železniční společnosti ve skladu jako mistr. Pan Foos si všiml, když si tam děcka často hrála na slepou bábu, že některé z nich dokázalo – i se zavázanýma očima – lépe než ti druzí lokalizovat velké předměty, popřípadě se jim vyhnout.

Margaret, jak její otec uvádí, tohle dokázala v nevídané míře. Existovalo proto zpočátku určité podezření, že zakrytí oči není dost neprůhledné. Když ale otec učinil opatření, aby Margaret v žádném případě očima vidět nemohla, a přesto bylo naprosto jasné, že se ji obklopující předměty a lidé do jejího vědomí nějakým způsobem promítají, začala ho celá věc skutečně zajímat. Do jisté míry byly podobnými schopnostmi nadány všechny Margaretiny kamarádky, v takové míře ovšem žádná z nich.

V roce 1960 se pan Foos jednoho lednového odpoledne obrátil na skupinu expertů při Klubu veteránů. Jak uvedl, je Margaretin nezvyklý výkon způsoben především tím, že dcera bezvýhradně věří jemu i jeho vedení. Vždycky, když jí neprodyšně zavázal oči, ji přesvědčoval o tom, že – pokud tomu bude sama věřit – bude schopna vidět.

Jak dále pan Foos uvedl, byla dcera po třech týdnech schopna vnímat velké předměty, jako například dveře a stoly. Brzy nato už dokázala lokalizovat i menší věci – knihy, klobouky, hodiny či smotky papíru. Později se navíc přidružila schopnost rozpoznávat barvu a druh tkaniny, až nakonec byla Margaret schopna číst noviny.

Posledně uvedený výkon se ovšem nezrodil najednou. Předcházely mu opakované pokusy, při kterých Margaret nebyla schopna text dokonale "zaostřit". Ani otec jistou dobu nevěděl, jak se s problémem vypořádat. Pak dceři jednou prostě poradil, aby se v duchu pokusila "odfouknout" dým. Otcova rada kupodivu pomohla.

Kdybychom tvrdili, že přítomní experti byli při sledování předvedeného výkonu skeptičtí, bylo by vše příliš jednoduché. Stál před nimi železničář bez jakékoli medicínské průpravy, který tvrdil, že naučil dceru číst a rozlišovat barvy, aniž by k tomu používala oči. Nic nemohlo být pošetilejší! Ne však pro ty, kdo si alespoň matně vzpomněli, co před pětatřiceti lety ve stejném oboru zjistil dr. Jules Romain.

Bude pan Foos schopen dokázat, co o sobě a své dceři tvrdí, v podmínkách stanovených přítomnými lékaři?

Onoho historického odpoledne "zaslepili" experti Margaretu podle svých nejlepších představ. Znamenalo to, že jí nejen přes oči převázali obligátní bavlněný šátek, ale převaz ještě překryli silnou vrstvou neprůhledné pásky. Bylo tedy naprosto vyloučeno, aby děvče svýma očima mohlo cokoli vidět.

Za těchto podmínek šokovala čtrnáctiletá Margareta Foosová odborníky četbou úryvků z bible, náhodně vybraných článků z nejrůznějších časopisů a novin. Potom bez obtíží rozpoznala barvy rozličných inzerátů, zahrála si s přítomnými dámu a na žádost lékařů identifikovala náhodně vybrané předměty.

Byla to dramatická a matoucí ukázka toho, že je možné vidět i v případě, kdy to v žádném případě neumožňuje použití zraku. Šlo snad o podvod? Je možné, že by Margaret mohla vidět skrz obvazy, popřípadě nějakou skulinou? Bandážování ovšem provedli sami přítomní lékaři, a to způsobem, který eventuální vidění zcela vylučoval. Po celou dobu jim byla na očích, k žádnému podvodu dojít nemohlo. Když lékaři použité obvazy po zkoušce odstraňovali, byly oči stále neprodyšně zakryté překříženě nalepenou páskou, takže vzniklá neprůhledná clona neumožňovala vidění očima ani v případě, kdyby se Margaret zaklonila zcela dozadu.

Redaktor Drew Pearson, který o testu v jednom ze svých článků obšírně psal, se zmínil o tom, že jeden z přítomných psychiatrů mu po skončení testu řekl: "Je jasné, že jsme pravděpodobně objevili nějakou novou schopnost lidského mozku."

Krátce nato vystoupila Margaret Foosová v celostátním televizním pořadu "Lidé jsou legrační". Bylo to 15. a 22. ledna 1960.

Roku 1956 přišla ze Skotska zpráva o jistém chlapci, který byl schopen "vidět" svou vlastní kůží. Zprávu ověřil dr. Karl König, zástupce ředitele instituce Camphill Rudolph Steiner.

Podle dr. Königa byl chlapec do ústavu přijat ve věku čtyř let. V té době to bylo ubohé stvoření. Všichni si mysleli, že je nevzdělavatelný a nevychovatelný. Komunikoval pomocí neartikulovaných skřeků, ne nepodobných zpěvu papouška.

Při jednom z experimentů posadili chlapce na gauč a obklopili ho zástěnou z bílých prostěradel, aby zabránili průniku vnějšího světla. Pak chlapce i zástěnu v různě dlouhých intervalech nasvěcovali barevně tónovanými světly.

Podle lékařské zprávy začal chlapec záhy reagovat na jisté barvy. Naučil se správně mluvit a zpívat, dokonce recitoval básně. Později chlapec zmužněl, vypadal zdravě, a dokonce i povrch jeho pokožky se s jeho celkovou proměnou nápadně změnil. Lékařům bylo zcela jasné, že chlapec byl schopen rozlišovat světla různé barvy i intenzity. Nečinil tak ovšem svýma vyhaslýma očima.

Týž doktor Konig popisuje další zajímavý případ. Odehrál se ve stejném zařízení. Slepé a hluché děvčátko tam umístili do ztemnělé místnosti, načež ho "koupali" v paprscích barevného světla. Později mezi chovanku a učitele umístili zapálenou svíčku. Po krátké době už děvčátko dokázalo přesně sledovat učitelova gesta. Jak dokládá dr. Konig, v současné době mají dívčiny oči výraz zájmu a osobnosti. Co ovšem udivuje nejvíce, dotyčná je schopná i malé předměty vidět do vzdálenosti až dva metry s takovou ostroší, že je může i uchopit a zvednout z podlahy, aniž jí u toho musí někdo asistovat.

Existuje i další kniha s obdobnou tematikou. Jejím autorem je Ved Metha a byla vydána nakladatelstvím Atlantic-Little v roce 1957. Vypráví se v ní příběh autora, mladého Inda, který následkem meningitidy ve věku tří let úplně oslepl. To mu však nemohlo zabránit, aby v přečpaných ulicích svého rodného městečka nejezdil na kole. Když studoval na koleji ve Spojených státech, měl často problémy s úředními činiteli. Ti totiž trvali na tom, aby – jako všichni slepci – nosil bílou hůlku. Ved si ovšem stál na svém, že nic takového nepotřebuje. O Vedovi se ví, že stopem projel celé Spojené státy křížem krážem, aniž potřeboval sebemenší pomoc.

Ptáte se, jak je to možné? Ved Metha prohlašuje, že je nadán něčím, co sám nazývá "obličejové vidění". To mu prý umožňuje, aby se pohyboval bez rizika, že dojde ke střetu s pohybujícími se vozidly. Ved samozřejmě není schopen přesně popsat, jak takové "vidění" v jeho případě probíhá. Tvrdí nicméně, že doslova "vidí" obličejem, skrze kůži nebo prostřednictvím kůže.

Ať už jsou procesy vidění bez použití lidského zraku seberozičňější, svědectví dr. Romaina, dr. Koniga i Veda Mehty dokládají, že v některých případech se u lidí skutečně rozvinula schopnost vidět bez očí.

15/ Pomatená mysl

Mozek, jak ví každý lékař, je sídlem podvědomí. Je tak velmi důležitý, že ho příroda chrání pevnou kostěnou skořápkou. Prudký otřes způsobí, že mozek ztratí kontrolu nad nervově volním systémem, a to na různě dlouhou dobu. Závisí na prudkosti úderu a také na tom, kam a jakým způsobem člověka udeříme. Tyto skutečnosti byly známy už ve starověku a Egypťané jich využívali jako poněkud hrubší způsob anestezie. Těsně před operací tloukli pacienta do hlavy paličkou potaženou kůží tak dlouho, až pozbyl vědomí. Tato anesteziologická technika mohla být v případě potřeby, a v praxi tomu tak často skutečně bylo, opakována.

O několika případech závažného poranění lidského mozku, které ovšem na chování poraněné osoby zanechalo jen malé následky, se dovídáme z monumentální práce lékařů Gouldea a Pylea, nazvané *Anomalie a podivuhodnosti medicíny*.

V díle je citován případ ženy, která v roce 1879 pracovala ve mlýně. Jednou spadl do stroje jakýsi šroub. Vzápětí byl rychlostí střely ze soukolí vymrštěn, načež zmíněnou ženu zasáhl nad pravým okem do čela. Šroub prorazil čelní kost a zavrtal se téměř deset centimetrů do nitra lebky. K určité ztrátě mozkové hmoty došlo už ve chvíli neštěstí, k další pak ještě při odstraňování šroubu z nitra mozku.

Přestože neexistoval naprosto žádný důvod domnívat se, že takový úraz je možno přežít, žena se nejen dostala z bezvědomí, nýbrž zranění na ní navíc nezanechalo žádné následky, a to ani bolení hlavy. Když ji po dvou letech propouštěli z léčení a v té souvislosti ji podrobili zevrubné prohlídce, byla nepatrná jizva nad okem jediným mementem, svědčícím o někdejší vážném poranění. Žena byla po úraze naživu ještě dalších dvaadvacet let.

V jistém smyslu měla tato mlynářská pomocnice větší štěstí než ruský šlechtic, o kterém se zmíníme za chvíli. O jeho osudu se dočítáme v díle *Chirurgical Observations*, jehož autorem je Job Van Meekren. Jakéhosi ruského šlechtice táhl za sebou splašený kůň. V tom trysku narážel vláčený ubožák na ostré hrany kamenů, přičemž došlo k rozdrčení a utržení části lebky. Lékaři později tuto část nahradili podobně tvarovanou kostí z čerstvě zabitého psa a šlechtic se kupodivu uzdravil. Jak uvádí Van Meekren, pacienta úplně vyléčili. Církev ho ovšem exkomunikovala a byl mu upřen

šlechtický titul, dokud nedal souhlas s odstraněním celé psí kosti ze své lebky.

K častým nehodám při překonávání kanálů a průplavů patří, že lodníci jsou čas od času sraženi příliš nízkými mosty. Je prostě třeba se skrčit. Kdo to neučiní, zaplatí daň.

V Lékařském zpravodaji z Western New Yorku, vydaném v roce 1888, se lze dočíst o případu jistého palubního pomocníka, který se rovněž plavil na "kanálové" lodi. V jednu chvíli se dostal mezi trup lodi a dřevěný most. V následující sekundě ostrý pahýl čnějící z konstrukce jako by odřízl část nebožákovy hlavy. Rána začínala asi pět centimetrů nad jeho pravým okem. Celkově přišel tento nešťastník téměř o čtvrtinu lebky. Rána se táhla v délce asi sedmnácti centimetrů odpředu dozadu a byla asi patnáct centimetrů široká.

Lékaři, kteří několik hodin po neštěstí tohoto lodníka ošetřovali, zjistili neuvěřitelnou věc: dřevěný pahýl odřízl část mozku stejně "čistě", jako kdyby k tomu bylo použito skalpelu. Nikde se nenašel jediný úlomek kosti. Přesto ovšem došlo k nezanedbatelné ztrátě mozkové hmoty i krve pacienta.

Více než hodinu se lékaři pokoušeli hroznou ránu uzavřít. Ke konci operace otevřel poraněný oči a dotazoval se, co se děje. Dříve než ho mohli řádně obvázat, posadil se. Aniž stačili udivení lékaři jakkoli zareagovat, postavil se na nohy a začal se – jako by se nic nestalo – oblékat. Za dva měsíce se znovu vrátil ke své profesi – na loď. Až na občasné drobné potíže či běžné nemoci se těšil dobrému zdraví. Teprve po šestadvaceti letech začal trochu kulhat. Bylo to způsobeno částečnou paralýzou levé horní a dolní končetiny.

Tento pozoruhodný pacient, který žil s lebeční výdutí táhnoucí se od temena až k uchu, se roku 1887 do nemocnice – třicet let po utrpeném úrazu – vrátil. Byl ovšem vzápětí propuštěn. Podle lékařských zpráv z té doby šlo jen o výrazný sklon k hysterii. Plakal jako dítě, když ho hubují rodiče.

Jiný pozoruhodný případ bychom našli v archívu lékařské fakulty ve státě Massachusetts. Jde o odlitek lidské lebky, protknuté téměř šestikilovou ocelovou tyčí, dlouhou skoro jeden metr. Toto hrozné memento souvisí s jedním z nejslavnějších amerických případů poranění mozku – s tak zvaným "americkým případem sochor".

Jednoho zářijového odpoledne roku 1847, bylo to přesně třináctého září, vyplňoval jakýsi Phineas Gage, předák železniční společnosti

Rutland a Burlington předvrtaný otvor trhavinou. Klečel nad dírou a železnou tyčí zašpičatělou na horním konci "ládoval" do otvoru střelný prach. Na spodním konci byla tyč zcela plochá. V historii nebyl zatím znám případ, že by při obdobné operaci narazil někdo v otvoru na kámen, který by – pomocí náhodně vzniklé jiskry – přivodil výbuch. V našem případě se to ovšem stalo.

Při vzniklé explozi byla tyč vymrštěna vzhůru rychlostí střely. Špičatý horní konec tyče zasáhl Gage do lícní kosti.

Tyč proletěla Gagovou lebkou, nicméně ji zcela neopustila. Vynořila se v délce asi dvaceti centimetrů v oblasti temene. Plochý konec už zcela do čelisti nevnikl, takže přibližně ve stejné délce vyčníval z Gagovy lícní kosti. Tyč způsobila takový tlak na levé oko, že málem vypadlo z očního důlku.

I když zranění vypadalo na první pohled hroživě, Gage neupadl do bezvědomí. Výbuch jím mrštil několik metrů zpět, takže se ocitl na zádech. Několik minut byl omráčen. Spolupracovníci ho odvezli na místo, kde bylo možno poskytnout základní ošetření. Jednalo se o hotel, vzdálený necelou míli od místa neštěstí. Když tam dorazili, Gage slezl bez pomoci z povozu, načež po schodišti vyšel do lékařské ordinace, kde byl ošetřen. Přivolaný chirurg dokázal tyč z hlavy i s úlomky kostí a zbytky mozkové tkáně odstranit. Nikdo z lékařů však nečekal, že Gage přežije, třebaže ještě téhož dne v deset hodin večer byl stále při plném vědomí.

Je to neuvěřitelné, ale Phineas Gage se uzdravil. Na levé oko sice přestal vidět, to ale ve srovnání s tím, oč v jeho případě šlo, byla maličkost. Žil ještě dlouho. Každá významnější lékařská kapacita si přála blíže se s jeho případem seznámit, protože nikomu nešlo na rozum, jak člověk s tak rozsáhlým poraněním mozku může žít.

V roce 1935 se v nemocnici svatého Vincenta v New York City narodilo děvčátko, které nemělo mozek žádný. Navzdory veškerému dosavadnímu lékařskému poznání ta bytůstka ještě dalších sedmadvacet dnů žila a jedla i plakala jako kterýkoli jiný lidský tvor. Všechny reakce tohoto novorozeněte byly natolik normální, že nikdo z lékařů vůbec nepochyboval o jeho zdraví. Teprve pitva prokázala, že se děvčátko narodilo bez mozku.

Díky lékařům Gouldovi a Pylovi je zdokumentován případ člověka, který trpěl mozkovým nádorem. Nádor postupem času vytvořil v mozku dutinu dlouhou přes deset centimetrů. Přesto nemocný až

do chvíle, kdy zemřel přirozenou smrtí, neztratil žádnou ze svých schopností.

Jiný záhadný případ je uveden v knize Od vědomí k nevědomí, jejímž autorem je dr. Gustav Geley. Popisuje osud mladé dívky, které je při železničním neštěstí rozdrčen mozek. Přesto se však po menším lékařském zákroku rychle a plně zotaví.

V září 1957 podali dva lékaři pozoruhodné hlášení Americké asociaci psychologů. Dr. Jan W. Bruel a dr. George W. Albee totiž ohlásili, že provedli operaci, při níž bylo nutno odstranit pravou mozkovou hemisféru.

Šlo v tomto případě – jak se oba lékaři vyjádřili – o devětatřicetiletého muže nadprůměrné inteligence. K jejich překvapení se pacient po operaci velmi brzo zotavil a – jak stojí v hlášení – "jeho intelektuální schopnosti zůstaly nezmenšené."

Dr. Augustin Iturricha se v bolivijském Sucre obrátil na Antropologickou společnost s otázkou, na kterou dosud nikdo nenašel odpověď. Oč šlo?

Ještě před rokem 1940 totiž společně s doktorem Nicholasem Ortizem zevrubně studovali případ čtrnáctiletého chlapce, který byl hospitalizován na Ortizově klinice. Byl ošetřován v souvislosti s mozkovým abscesem. I ve chvíli, kdy umíral, byl racionální a plně při vědomí. Stěžoval si jen na silné bolesti hlavy. Když potom byla provedena pitva, k všeobecnému úžasu se zjistilo, že chlapec byl jakoby sřat. Mozková hmota byla skoro úplně oddělena od páteře. Absces byl tak mohutný, že izoloval celý malý mozek i část mezimozku.

Pomocí čeho za těchto okolností pacient myslel? Záhada, se kterou se v tomto případě střetli doktor Ortiz a Iturricha, nebyla ovšem o nic větší než to, co potkalo znamenitého německého specialistu Hufelanda. Také on patrně musel revidovat některé ze svých teorií poté, co provedl pitvu člověka, kterého ranila mrtvice. Objekt jeho zkoumání byl do poslední chvíle zcela zdrav.

Při pitvě se ale zjistilo, že místo mozku obsahovala jeho lebeční dutina pouze třicet dekgramů vody.

16/ "Duchař" řeší případ vraždy

V roce 1928 se v poklidné vesničce Mannville v kanadské Albertě ještě skoro ani nevědělo, co si pod pojmem "masová vražda" vlastně představit. Ta se pak ale udála přímo tam – hrůzný nález učinili na farmě bohatého Henry Boohera, situované pouhých pět mil za vesnicí.

Policii přivolal rodinný lékař, doktor Harley Heaslip. Strážmistru Fredu Olsenovi nahlásil, co na místě spatřil. Policista se okamžitě spolu s lékařem vydal na místo hrůzného činu.

Tam se všem přítomným naskytla hrůzná podívaná. Když vstoupili do domu, našli pana Boohera, majitele farmy, spolu s jeho jedenadvacetiletým synem Vernonem, jak sedí u jídelního stolu a zírají na tělo paní Booherové, usazené na druhé straně. Seděla skloněna nad stůl, s průstřelem temena hlavy. Otec i syn byli evidentně ve stavu šoku, doktor Heaslip ani strážmistr Olsen tedy nic neříkali. Lékař dal posunkem policistovi najevo, aby ho následoval do přilehlé kuchyně.

Zde bylo nalezeno mrtvé tělo Vernonova bratra Freda Boohera. Ležel na zádech v kaluži krve. Vrah ho zasáhl třemi výstřely do krku. Podle Olsenových úvah musel Fred v době, kdy se poprvé střílelo, být mimo dům. Zabit byl patrně ve chvíli, kdy se přišel podívat, co se děje.

"Takže matka a nejstarší syn," řekl dr. Heaslip. "Ostatní jsou tady venku, strážmistře."

Ve stodole za domem bylo nalezeno mrtvé tělo Williama Ryoska. Byl stejně jako Fred usmrcen výstřely, zasažen byl do obličeje. Čtvrtá oběť těchto vražedných orgií, brigádník jménem Gabe Goromby, ležel natažen v groteskní poloze v krvi postříkaném letním domku. Také jeho zasáhl vrah opakovaně do obličeje.

Pozbrani, která tohle všechno měla na svědomí, nebylo samozřejmě ani stopy.

Strážmistr Olsen si udělal několik poznámek a podle důkazů dospěl k názoru, že paní Booherová, kterou vrah zasáhl zezadu do hlavy, zemřela první. Vrah ji tedy chtěl zabít zcela záměrně. Olsen se dále domníval, že ostatní oběti, tedy nejstarší syn a dva sezónní zaměstnanci, byly zastřeleny ve chvíli, kdy vraha poznali. Nic ne-nasvědčovalo tomu, že by šlo o loupežné přepadení, spíš se jednalo o úkladnou vraždu.

Policista vešel do domu a hodlal vyslechnout otřeseného otce. Ten potvrdil, co už jedenadvacetiletý Vernon zmateně sdělil telefonem doktoru Heaslipovi. Po večeři šli ještě něco na farmu udělat – každý na jiné místo. Obě dcery se vypravily na basketbalový zápas. Nejstarší syn Fred pracoval s oběma brigádníky v bezprostřední blízkosti hlavní hospodářské budovy. Ve chvíli, kdy Henry Booher viděl svou ženu naposledy, stála u dřezu v kuchyni a myla nádobí, které zůstalo po večeři. Vernon vypověděl, že on sám se do domu vrátil asi v půl deváté. Našel mrtvá těla své matky a bratra a ohlásil to na policii. O ostatních mrtvých – jak uvedl – v tu chvíli ještě nevěděl.

Jak ovšem strážmistr Olsen zjistil, doba, kterou Vernon pro svůj návrat udával, mu nesouhlasila s něčím jiným. Těsně předtím, než paní Booherová zemřela, vešla do jídelny a čistila tam misku s jahodami. Musela tedy být zavražděna dříve než její syn Fred. Určitě by totiž neseděla dál u stolu, kdyby se ze sousední místnosti ozývala střelba.

Je to všechno nějaké divné, pomyslel si strážmistr. Bezděčně strčil ruku do dřezu s vodou, která tu zbyla po nádobí. Zůstal v ní jeden kastrol, který už oběť nestačila umýt. Olsen nahmátl v hrnci nějaký ostrý tvrdý předmět. Jak zjistil, byla to prázdná nábojnice ze třisettrojky. Vrah po sobě sesbíral všechny nábojnice, tuhle ale zřejmě přehlédl. Mohla by to pro něho být překážka, o kterou klopýtne.

Booherovi určitě žádnou zbraň podobného kalibru nevlastnili. Po krátkém pátrání se nicméně přišlo na to, že třisettrojku má soused. Ten ovšem prohlásil, že mu zbraň někdo nedávno odcizil. Olsen si to poznamenal. Jak ukázaly záznamy na místním policejním oddělení, soused skutečně před časem ohlásil krádež své zbraně.

Je to snad tah, který má zakrýt předem plánovanou vraždu, přemítal Olsen. Balistická zkouška prokázala, že kulky vypálené z "odcizené" zbraně svou charakteristikou patří k nábojnici, kterou Olsen vylovil ze dřezu. Vrah tedy použil ukradenou zbraň. Stačí prostě najít člověka, který sousedovi zbraň ukradl, a máme vraha, pomyslel si strážmistr.

Byla tu ale ještě jedna komplikace. Olsen si záhy uvědomil, že Vernon Booher k němu jen špatně skrývá svou nenávist. Když se někdy nečekaně otočil, zpozoroval Olsen Vernona v patách. Jindy se zase na něho díval takovým způsobem, že o jeho nenávisti

nemohlo být pochyb. Asi týden po vraždě se ho při jedné příležitosti policista zeptal, co ho zrovna napadlo:

"Vernone, proč nechodíš s žádným děvčetem?"

Mladíka otázka zjevně překvapila, ovládl se, ale a vykoktal: "Já holky nemám rád!"

Proč vlastně neměl děvčata rád? Olsen se brzy dověděl, že Vernon docházel do Mannville za jednou místní kráskou, jenomže ona mu asi před půl rokem dala košem. Když se jí Olsen ptal po příčině, řekla mu ta dívka, že ji paní Booherová u Vernona pomlouvala. Je prý blázen, když s ní ztrácí čas. Postupem času začalo matčino vměšování na Vernona mít stále větší vliv, až mu dívka nakonec řekla, aby už za ní nechodil, že to stejně nemá cenu.

"A sešla jste se s ním ještě potom?"

"Opravdu ne. Byl z toho taky smutnej!"

Když si strážmistr dal dohromady, co právě zjistil, došel k závěru, že Vernon měl důvod svou matku nenávidět, protože se mu pletla do jeho milostného života. Když to Vernonovi přímo řekl, ten se jen zašklebil. Olsen své podezření zopakoval: "Zavraždil jste svou matku a pak jste zabil i ostatní, aby mlčeli!"

Booher mladší nehnul ani brvou. "Už jste našel zbraň?"

"Ne."

"No tak," řekl mladík klidně, "a to byste chtěl někoho obviňovat, a ještě navíc mě? Ze mě tedy v životě žádný doznání nedostanete, to si pište."

Olsen měl pocit, že už vraha zná, jenomže dokázat to u soudu, to je něco docela jiného. Vernona Boohera dopravili na policii do Edmontonu. Starší policejní inspektor Hancock řekl Vernonovi bez okolků, že by se měl přiznat.

"Tak o to vám jde!" zasmál se mladík hrdě. Pak si dlouhé dny hrál s policií na kočku a na myš. Na policii věděli dobře, že ho z vraždy nikdy neusvědčí, dokud se sám nepřizná. Po týdnu vyšetřování se ve věci pachatelova usvědčení nedostali ani o chlup dále, než když s výslechy začali. Zbývala jedna jediná šance, jak tohoto chladnokrevného mladíka nakonec dostat: najít vražednou zbraň a dokázat, že právě on ji měl v rukou.

Inspektor Hancock byl už pomalu na pokraji zoufalství, když jednou večer si náhodou v novinách všiml inzerátu jakéhosi Maximilliana Langsnera z Vancouveru, který údajně dokáže řešit

kriminalistické případy tím, že čte pachatelům myšlenky. Hancock se o inzerátu kolegům nezmínil – bál se, že by se mu vysmáli, Langsnerovi nicméně zavolal s tím, že má přijet předvést, co dokáže.

Když "duchař" o několik dnů později vystoupil z vlaku, ukázalo se, že jde o upraveného, asi pětatřicetiletého muže, nápadně podobného herci Adolphu Menjouovi. "Vy si myslíte, že jsem podvodník, ale obrátil jste se na mě, protože jste v koncích."

Hancock se smál: "Na to ani nemusíte být duchař, abyste to poznal!"

Cestou do služebny vyprávěl Langsner inspektorovi, jak se narodil ve Vídni a vystudoval orientální mentální telepatii. Tvrdil, že lidské tělo ve stresu vysílá signály, které je člověk – pokud má v daném oboru dostatečný trénink – schopen přijmout a dekodovat.

Langsner se vyjádřil v tom smyslu, že mu stačí, když bude moci sedět před celou, ve které je domnělý pachatel umístěn, a čekat, až zadržený odhalí věci, které má ukryty v duši. Duchař tvrdil, že v Berlíně se mu v jednom případě podařilo zachytit moment, kdy si vězeň ujasňoval, kde jsou schovány klenoty. Policie je potom podle jeho popisu skutečně na označeném místě našla.

Byl to snad skutečně čaroděj? Inspektor Hancock začínal o schopnostech tohoto chlápka, který se tady chlubil neuvěřitelnými kousky, ještě více pochybovat.

"Podívejte," řekl inspektor, "potřebuju vědět, co náš podezřelý prováděl s jistým typem zbraně. Nakonec s ní byli zabiti čtyři lidé. Když tu pušku nenajdu, nemám pro to důkaz. A bez důkazu ho neusvědčíme."

"Takže po mně chcete, abych určil, kde je ta zbraň ukrytá, souhlasí?"

"Přesně."

"To je jednoduché, pane. Jestli ta zbraň má pro vás takový význam, má pro něho význam ještě větší. Je pro něho důležitá, musí tedy na ni myslet. A jestli na ni myslí, dokážu zachytit impulsy, vysílané jeho mozky, a přetlumočit vám je. Nakonec nám stejně řekne, co potřebujete vědět!"

"Nakonec? Jak to myslíte?"

"Myslím to tak, že dříve či později se stejně všichni zlomí. Chvilí dokážou klamat a dělat kouřovou clonu, nakonec jim ale dojde, že své myšlenky přede mnou neutají. Takže se za tím naším přítelem vydáme? Strašně rád bych se už do toho pustil."

Brzy po obědě si Langsner vzal z inspektorovy pracovny skládací židličku a přenesl si ji na chodbu k cele, kterou obýval Booher. Posadil se čelem k mřížové stěně a začal zadrženého upřeně pozorovat.

Po třech hodinách Booher ztratil svůj klid. Nedokázal už prostě ignorovat nějakého chlapíka se zlatým řetězem, který seděl u jeho cely a nepřetržitě na něho zíral, aniž řekl jediné slovo. Pokusil se Langsnerův pohled opětovat. Pak začal nadávat. Langsner ovšem mlčel dál.

Ke konci čtvrté hodiny se ze svého kavalce vymrštil a vrhl se k mřížím. Z tváře mu stékal pot. "Nevím, kdo jste!" řval, "ale vypadněte, mazejte, hergot, odsud pryč, povídám!"

Chlápek se sovím výrazem, usazený stále ještě na židličce, nehnul ani tentokrát brvou. Zíral dál a nepřičetnému vězni vypouštěl do obličeje obláčky dýmu.

Booher sebou znovu praštil na kavalec a otočil se ke svému němému trýzniteli zády. Inspektor pootevřel trochu dveře vedoucí k celám, aby zjistil, co se děje. Langsner rychle načmáral něco na kus papíru, zmuchlal ho do koule a palcem ji cvrnkl k Hancockovi tak, aby ji zachytil, aniž by se musel objevit v chodbě.

Na papírku stálo: "Brzy se chytí – jako ryba na udici. Nechoďte sem."

Zvláštní souboj pokračoval dalších čtyřicet minut. Pak se Booher pomalu zvedl, posadil se do kouta a otočil se tváří k duchaři. Na tenhle okamžik Langsner čekal. Jeho kořist byla psychicky v koncích, inspekce Vernonova nitra mohla začít.

Když se Langsner vrátil s potutelným úsměvem do inspektorovy pracovny, Hancock si uvědomil, že od chvíle, kdy "duchař" svůj neobvyklý lov zahájil, uplynulo přesně pět hodin.

"Nějaké výsledky?"

"No ovšem. Jeho duch mi sdělil, kde je zbraň ukryta. Úplně jasně vidím pušku, ukrytou v křoví nějakých pět až šest set metrů za farmou, kde byla spáchána vražda. Nemáte tužku a papír?"

Langsner se posadil k Hancockovu stolu a načrtl obrysy farmy. Za ní se táhl jakýsi živý plot. Na polovině cesty mezi plotem a stavením stál strom. Za křovinami byl další strom. Třebaže Langsner nakreslil jen část budovy, Hancock přesto poznal, že právě tahle část objektu má ke křoví nejbližší. Souhlasily kupodivu i vyřezané detaily kolem okapů. Duchař sdělil Hancockovi, že v tomto případě se jedná

o bílou budovu s červenými okenicemi. Z popisu bylo zřejmé, že jde skutečně o Booherův dům, nikoliv o dům v sousedství. Už se stmívalo, když inspektor Hancock s Langsnerem a strážmistrem Olsenem dorazili na farmu k Booherovým. Prohlédli si nákres i dům a bez problémů označené místo našli. Za domem, pár set metrů v poli, skutečně byly oba stromy i zmíněný plot ze vzrostlého křoví, přesně tak, jak to Langsner nakreslil.

"Tady to je!" zvolal Langsner. "Tamhle je křoví s tou schovanou puškou!" Duchař se s oběma policisty v patách rozběhl po poli. Vrhł se do křoví, rozrazil je a začal hrabat v zemi. Klekl si a ještě chvíli dobýval rukama zkypřenou hlínu. Ve chvíli, kdy se k němu konečně dostali oba policisté, zvedl nad hlavu třístatrojku enfieldku.

Netřeba zdůrazňovat, jak byli Hancock i Olsen ohromeni. Jejich nadšení ovšem brzy pohaslo, a to po zjištění, že na zbrani nejsou naprosto žádné použitelné otisky prstů. V této chvíli tedy ještě pořád nic neprokazovalo, že by Vernon Booher měl se zbraní, kterou byli zavražděni čtyři lidé, vůbec něco společného.

Inspektor Hancock spěchal zpátky do vězení, aby mladého Boohera konfrontoval s nalezenou zbraní. Zadržený byl otřesen, nicméně stále ještě schopen odporu. Odmítl zbraň identifikovat a vyjádřil se v tom smyslu, že tuto pušku nikdy v životě neviděl.

"To je škoda, synku," řekl Hancock, "jenomže tys ji viděl, a ne že ne. Našli jsme ji totiž přesně tam, kde jsi ji ukryl, a jsou na ní tvé otisky prstů."

Booher se pak dověděl, jak policie zbraň podle Langsnerova plánu našla a jak Langsner ke svému zjištění došel, když dešifroval jeho myšlenkové pochody. Později dopravili Boohera na místo činu. Tam se na něho zarmoucený otec i obě sestry dívaly stejným způsobem, jak to nedávno činil Langsner. Tohle už bylo i na Vernona Boohera moc. Zlomil se a k činu se v plné míře doznal. Svě matce dával za vinu, že ho připravila o lásku ke zmíněné slečně z Mannville. Jak vypověděl, nenáviděl ji tak, že se rozhodl ukrást pušku a zabít ji. Když padl smrtící výstřel, vstoupil do místnosti Fred. Musel tedy rovněž zemřít. Oba sezónní dělníci pak spatřili vraha, jak vychází s puškou z domu, nemohli tedy přežít ani oni. Vernon potom zbraň otřel a schoval v křoví, načež zavolal doktora Heaslipa.

Za svůj neslavný řeznický čin skončil Booher na šibenici. Langsner dostal za své zvláštní služby od Hancocka zapláceno. Poslední

zmínka o něm je z doby krátce před vypuknutím druhé světové války, kdy odjížděl na Střední východ.

Veškerá dokumentace k případu masového vraha Boohera je uložena v ústředí kanadské Královské policie. Je tu dopodrobna popsána i účast Maximilliana Langsnera na jeho vyřešení. O jeho zásluhách bylo pojednáno již v době, kdy k vraždě došlo, a to v tisku. O jejich zveřejnění se zasloužil inspektor Hancock, který měl k celé věci nejen fakta, ale našel i dostatek odvahy k jejich zveřejnění.

17/ Záhada doktora Mitchela

Zesnulý doktor S. Weir Mitchel z Philadelphie byl ve své profesi jedním z nejuznávanějších odborníků. Za jeho dlouhé kariéry mu byl vzdán hold tím, že se stal prezidentem Americké lékařské společnosti a také prezidentem Americké neurologické komory. Tím věrohodněji může působit příběh, který se skutečně udál.

V půl jedenácté večer opustil ordinaci doktora Mitchela poslední pacient. Další z vyčerpávajících dnů se chýlil ke konci. S pocitem úlevy odložil už postarší lékař stetoskop, zhasl v čekárně plynovou lampu a zastavil se v kuchyni pro sklenku mléka.

Když pak kontroloval, jestli jsou zamčené dveře do haly, povšiml si, jak se venku snášejí těžké vločky. Chodník před domem byl pokryt několikacentimetrovou vrstvou sněhu. Doktor Mitchel ztlumil plynovou lampu v hale a odšoural se do ložnice v prvním patře.

Vzal do ruky svou oblíbenou knihu a začel se do ní. Asi po půl hodině někdo zvonil. Nebo se mu jen něco zdálo? V příštím okamžiku se zvonění opakovalo, tentokrát ovšem jakoby naléhavěji. Bylo docela možné, že by pozdní návštěvník zase odešel, kdyby mu nešel otevřít. Mohlo ovšem stejně dobře jít o naléhavý případ, ošetřoval několik vážně nemocných. Tato úvaha rozhodla – doktor Mitchel si na sebe navlékl nějaké svršky, nazul pantofle a – jakkoli se cítil unaven – šel otevřít.

Když otevřel dveře, zjistil, že před ním stojí dívka, kterou v životě neviděl. Jak si povšiml, byla s ohledem na počasí i pokročilou hodinu jen velmi spoře oděna. Neměla na sobě žádný kabát, na nohou jen obyčejné zapínací boty, na těle vlněné zelené šaty a přes hlavu lehkou šálu, sepnutou pod bradou jakousi skleněnou sponou. Doktoru Mitchelovi bylo okamžitě jasné, že nejspíš půjde o ženu z chudé čtvrti pod kopcem nedaleko odsud.

"Nepůjdete z toho sněhu dovnitř?"

Děvče vešlo jen za práh.

"Máma je strašně nemocná," vyhrkla dívka. "Potřebuje, abyste přišel hned teď. Prosím vás, pojdte okamžitě se mnou!"

Doktor Mitchel byl na rozpacích. Stál před ním úplně cizí člověk, s největší pravděpodobností případ pro dobročinné organizace. Navíc ho ta osoba žádala, aby se s ní skoro o půlnoci vydal do sněhové bouře. Měl za sebou skutečně těžký den, takže po navrhovaném výletě ani v nejmenším netoužil.

"Cožpak nemáte rodinného lékaře, dítě?"

Zavrtěla hlavou a z šály tím pohybem setřásla sněh.

"Ne, pane. A máma je strašně nemocná, doktore! Moc vás prosím, pojdte se mnou! Pojdte, prosím vás! Teď hned!"

Sklíčený výraz v dívčině tváři, nepochybná naléhavost skrytá v tónu jejího hlasu i slzy, které se objevily v jejích očích, to vše znemožňovalo starému doktorovi neznámou odmítnout. Požádal ji, aby se zatím posadila, a šel se obléci. Dívka odpověděla, že raději postojí. Vyběhl po schodech do prvního patra.

Za chvíli byl tenhle náhodou spojený pár už na cestě. Neznámá kráčela vpředu a vedla doktora z kopce ke čtvrti, kterou Mitchel podle prvního dojmu z noční návštěvnice správně uhodl. Znal tuhle čtvrť. Od výplaty k výplatě se tu i se svými rodinami protloukali mizerně placení tovární dělníci. Za svého působení sem musel nesčetněkrát, takže takhle mimořádná návštěva pro něj nebyla nic nového. A navíc možná zachrání lidský život.

Od chvíle, kdy vyšli z domu, dívka nepromluvila ani slovo. Kráčela v měkkém sněhu dva tři kroky před ním, aniž se ohlédla. Najednou odbočila do úzké uličky mezi dvěma nájemnými barabiznami. Stoupali po temném schodišti a nakonec vešli do zatuchlé předsíně, osvětlené blikotavým nažloutlým světlem olejové lampy, zavěšené na trámu. Neznámá opatrně otevřela dveře a ustoupila, aby doktor Mitchel mohl vejít.

Kam se člověk podíval, všude vládla chudoba. Podlaha, uprostřed místnosti pokrytá značně prošlapaným kobercem, v rohu otřískaná kredenc a vyhaslá kamínka.

Na lůžku v rohu místnosti zápasila s dechem jakási žena středního věku. Doktor Mitchel se dal do práce.

Pacientka měla zápal plic a byla skutečně vážně nemocná. V daných podmínkách ovšem lékař neměl mnoho možností, jak jí

pomoci. Mohl jí snad dát nějaké léky, které měl u sebe. Rozhodně se ovšem na pacientku musí přijít zítra znovu podívat. Teď byla pro něho povzbuzující i pouhá skutečnost, že pacientka byla při vědomí. To aspoň dává naději.

Doktor Mitchel se ohlédl po dívce, která ho do bytu přivedla. Bylo totiž potřeba zatopit. Ta žena se nemohla vyléčit v prochladém pokoji. Teprve teď doktoru Mitchelovi došlo, že od chvíle, kdy do místnosti vstoupil, děvče neviděl. Ještě jednou se po ní porozhlédl. Dveře špinavého šatníku byly otevřené. Visely v něm svršky, které měla dívka před chvílí na sobě: vlněné šaty, zapínací boty i šála s modrou skleněnou sponou. Mitchelovi nebylo jasné, jak se dívka mohla převléknout, když byl v místnosti trvale přítomen a ničeho si nevšiml.

Sledován nemocnou ženou přistoupil ke skříni a svršky si udiveně prohlížel. Sáhl na boty i šálu. Byly suché!

"Ty šaty patří dceři," sípala nemocná.

"Já vím," odvětil doktor Mitchel. "Kde ale dcera je? Musím s ní mluvit."

Následovalo nekonečné ticho. Pak se nemocná k lékaři obrátila čelem. Oči měla zalité slzami.

"Mluvit s ní? Doktore, ta už je dva měsíce mrtvá!"

18/ Věštecká vize Gilberta Stuarta

Proslavený portrétista Gilbert Stuart je znám po celém světě svým portrétem George Washingtona. Je to jedno z jeho perfektních pláten, jakých za dobu své dlouhé a skvělé kariéry namaloval desítky. Jednou se na Stuarta obrátil se zakázkou i lord Mulgrave, což později mělo neobyčejnou dohru.

Mulgravův bratr, jistý generál Phipps, měl být co nevidět odeslán služebně do Indie. Jeho lordstvo chtělo předtím, než se generál vydá na tak náročnou cestu, mít jeho portrét. Dílo bylo tedy objednáno a Gilbert se pustil do práce. Mulgrava i Phippse si umělec osobně vážil, a tak při vlastní tvorbě portrétu věnoval více času i pozornosti, než bylo obvyklé, především detailu.

Po určité době bylo dílo hotovo. Bylo dopraveno do sídla lorda Mulgravea. Když ho v salónu rozbalili, Jeho lordstvo bylo šokováno.

"Proboha! Co je to? Co má tohle znamenat? To je ale podivné!"

"Ztvárnil jsem bratra přesně tak, jak se mi jevil," vysvětloval umělec.

Lord Mulgrave smutně pokyvoval hlavou. "V tom obličejí jsou ovšem stopy šílenství," reptal.

Generál Phipps dorazil do Indie přesně podle plánu. O něco později však přišla zpráva, že generál v záchvatu šílenství spáchal sebevraždu.

19/ Případ psychotronika

Ve wisconsinském místním plátku Milwaukee News se 6. listopadu 1935 zeširoka psalo o podivuhodné věštbě jakéhosi Arthura Price Robertse. Učinil ji 18. října téhož roku. Skoro sedmdesátiletý stařec, veřejnosti známý jako psychotronik, varoval totiž milwaukeeskou policii, že zakrátko dojde k násilnostem. Roberts utrousil: "Bude to parádně bouchat – dynamit to bude! Vidím, jak do vzduchu letí dvě banky a snad i radnice. Taky policejní služebny vyhodí do povětří. A pak to pořádně práskne na jihu u řeky, v Menomonee. No a pak už bude klid!"

Roberts pronesl svou věšteckou řeč před detektivem Englishem a dalšími osobami, které o jeho věšteckých schopnostech už dávno věděly. Následkem toho byla učiněna nezbytná opatření. Zesílen byl rovněž počet policejních patrol.

K prvnímu výbuchu došlo pouhých osm dnů po Robertsově věštbě. Výbuch dynamitové nálože úplně zlikvidoval venkovskou radnici v předměstí Shorewood. Zabilo to dvě děti a zranilo desítky dospělých. Trosky radnice lehly popelem. Sedmadvacátého října zlikvidovaly dynamitové nálože dvě milwaukeeské banky – přesně tak, jak to Roberts předvídal. Jako hozená rukavice pak působily další dva výbuchy, které rozmetaly policejní služebny. Policie bez střechy nad hlavou samozřejmě neměla žádné stopy vedoucí k pachatelům, zatímco bezmocné město čekalo každou chvíli další výbuch.

Kde to příště bouchne?

Starý Roberts všechny exploze předpověděl s naprostou přesností. Bylo proto jen přirozené, že se policie vydala za ním. Detektiv English se svými nejbližšími spolupracovníky chtěl především vědět, co se stane v nejbližších hodinách.

"Nic moc. V neděli 4. listopadu sice ještě vybuchne silná nálož jižně od Menomonee, ale tím to skončí!"

Dokázal by snad identifikovat nebo popsat ty, kdo výbuchy připravují? Roberts se omluvil – nebyl schopen říci nic víc, než co už uvedl.

Z milwaukeeské policejní stanice byla do obvodu Menomonee vyslána celá malá armáda po zuby ozbrojených mužů. Všichni měli rozkaz v krajním případě nejdřív střílet a teprve potom klást otázky. Ty teroristy bylo prostě třeba zastavit.

V neděli odpoledne, přesně 4. listopadu, otrásl městem Milwaukee až do jeho základů ohlušující výbuch. Lidé ve vzdálenosti až osmi mil vybíhali ze svých příbytků, aby zjistili, co se děje.

Policie si dala s vyšetřováním a zajišťováním stop hodně práce. Garáž, která byla epicentrem tohoto šestého výbuchu, byla pochopitelně rozmetána. V jejím okolí před několika obytnými bloky pátrači sesbírali pytel lidských pozůstatků. Nikomu nebylo jasné, zda šlo o někdejší teroristy, nebo jejich oběti.

Příběh se však začínal kousek po kousku rýsovat.

Jedenadvacetiletý Hugh Rutkowski se svým devatenáctiletým kumpánem Paulem Chovoneem to "odskákali", když jim nedopatřením vybuchlo skoro třicet kilogramů dynamitu, který právě "formovali" do šesté bomby.

Roberts předpověděl správně všech šest výbuchů, včetně posledního, ke kterému došlo nešťastnou náhodou, tedy ne záměrně.

Byl to pro něho i pro policisty z Milwaukee a okolních vesnic, kteří se na něho obraceli o pomoc, už samozřejmý výsledek.

Arthur Roberts, přezdívaný též "Doc" nebo "doktor", se narodil v roce 1866 ve waleském Denbeighu. Už od dětství se o něm vědělo, že je nadán neobvyklou schopností – uměl lokalizovat nezvěstné osoby i předměty, eventuálně, jak tomu bylo i v milwaukeeském případě, s nevídanou přesností předvídat budoucí události.

Roberts zůstal po celý svůj životem negramotný. Obával se totiž, že vzdělání by jeho pozoruhodné schopnosti zničilo. Po tom, když se široko daleko rozkřiklo, čeho je schopen, plnila se celých padesát let "doktorova" malinká domácí kancelář předměty připomínajícími jeho zdařilé zásahy.

Nenašli bychom tady samozřejmě doklady naprosto všech akcí, bylo rozhodně i hodně případů, kdy Roberts spolupracoval se státní mocí a kdy bylo potřeba zachovat maximální diskrétnost. Jeden

z takových případů se týkal jakéhosi Ignatze Potze ze Chicaga, usvědčeného z vraždy. Jeho příbuzní se obrátili o pomoc právě na Robertse. Když už do popravky zbývalo jen pár hodin, podařilo se rozsudek změnit na celoživotní vězení. Bylo to zásluhou "doktora" Robertse. Ten totiž objevil fakta, která prokazovala, že o jistých aspektech vraždy Potz vypovídal pravdivě, třebaže nebyl schopen svá tvrzení doložit.

V červenci roku 1905 zničehonic zmizel jakýsi Duncan McGregor z Pestiga ve Wisconsinu. Za jeho nalezení byla vypsána odměna, nekonečně se pátralo křížem krážem, McGregor ovšem stále nebyl objeven. Uplynuly měsíce a nebylo po něm stále ani stopy. To už paní McGregorová nevydržela a rozhodla se o pomoc požádat negramotného psychotronika "doktora" Robertse. Svě setkání s Robertsem popsala přátelům následovně: "Když jsem stoupala po schodech ke dveřím bytu, v němž Roberts bydlel, vyšel a uvítal mě. Aniž jsem stačila cokoli říci, věděl, kdo jsem a s čím přicházím. Řekl, že mi nemůže dát žádnou novou informaci. Měla jsem se ovšem vrátit za několik hodin, až prý bude mít čas o celém případu popřemýšlet."

Roberts se policii svěřil, že v tomto případě se u něj nedostavily žádné tělesné pocity, které mu obvykle v podobných situacích přicházely na pomoc. Rozhodl se tedy, že si lehne na zem a přivodí si něco na způsob transu. To by snad mohlo zabrat.

Skutečně.

Když se onoho odpoledne paní McGregorová vrátila, pan Roberts jí byl schopen říci, že jejího muže zavraždili. "Jenomže," dodal, "nejsem schopen vám sdělit, kdo v tom má prsty. Svědectví, které bych vám případně dát mohl, by u soudu nemělo žádnou váhu. Jenom by mi to přidělalo spoustu starostí."

Pak Roberts pokračoval v popisu jednoho místa v řece Menomonee. Tam mělo údajně být McGregorovo mrtvé tělo. Nemohlo vyplout na povrch, protože mu v tom bránily nějaké potopené klády. Za několik hodin už policie udané místo pročešávala a skutečně se jí po odstranění zaklesnutých klád podařilo vylovit tělo ne-zvěstného.

Jiný případ souvisí s panem J. F. Leroyem, bohatým chicagským podnikatelem. Pokoušel se totiž najít svého bratra, který odjel do Albuquerque, načež o něm šest měsíců nebylo žádných zpráv. Roberts pana Leroye informoval, že jeho bratr byl zavražděn.

Následoval detailní popis jednoho místa v Ďábelském kaňonu v Arizoně. Tam se údajně mrtvé tělo mělo nacházet.

Po třech týdnech napsal pan Leroy "doktorovi", že mu za jeho pomoc musí poděkovat. Jak se v dopise vyjádřil, bylo bratrovo mrtvé tělo skutečně nalezeno na místě, které Roberts uvedl. Vlastně ne přímo na onom místě: našlo se o nějakých sedmdesát metrů dál.

Patrně nejdramatičtější "doktorův" případ se odehrál, když Roberts pobýval v hotelu Fond du Lac.

Přede dvěma roky tam došlo k vraždě, která stále ještě nebyla objasněna. Místní policejní vyšetřovatel se někde doslechl o Robertsových fantastických schopnostech a nedokázal ho nepožádat o pomoc. "Doktor" se nedal dlouho přemlouvat. Zavřel oči, zaklonil se v houpacím křesle a s podivuhodnou přesností začal popisovat oběť. Dál se ovšem nedostal. Pak už jen požádal policisty, aby ho nechali dobře se na to vyspat.

Skeptici se samozřejmě hihňali. "Doktor" jim neřekl přece nic nového. Příštího jitra však Roberts vešel do policejní služebny a nechal si předložit album se členy místní galerky. Chvíli se v albu plném tuctových zločinců přehraboval, pak ale ukázal na jednu z fotografií a řekl:

"Tady máte toho vašeho vraha, pánové! Pokud byste ho hledali, je v Britské Kolumbii – zaměstnán ve službách jízdni policie!"

Také tentokrát měl "doktor" pravdu.

Ať se Roberts objevil kdekoli, díky svým pozoruhodným schopnostem neměl nouzi o nové vzrušující zkušenosti. Tak například někdo přepadl jistého taxikáře jménem Fred Kores. Vyhodil ho z auta, načež ujel. Stalo se to poblíž městečka Racine ve Wisconsinu. Warren Boucher, majitel taxikářské společnosti, poprosil Robertse o pomoc.

Neuplynulo ani čtyřadvacet hodin a Roberts přispěchal do Boucherovy kanceláře.

"Už vím, kde je váš vůz," zvolal. "Budete si ale muset pospíšet, aby zloděj neujel!"

Boucher se s Robertsem nacpali na přední sedadlo Boucherova vozu. Taxikář Kores s přítelem se posadili dozadu. Jelo se podle Robertsových pokynů. Po chvíli přijeli na křižovatku Cudahy – Chicago. Tady Roberts nařídil zastavit. Musel se znovu koncentrovat. Jak přiznal, ztratil stopu. Vystoupil, nervózně chvíli chodil podél auta sem a tam, až nakonec znovu naskočil.

"Jed'te tímhle směrem!" vykřikl a ukázal dolů do postranní uličky.

Neujeli ještě ani čtyři sta metrů, když Roberts zařval: "To auto jede proti nám! Otočte to a jed'te za ním!"

V tu chvíli se k nim blížilo hned několik aut. Všechna jela rychle, s rozestupy pouhých několika set metrů. Boucher to prudce strhl do postranní uličky, otočil se do protisměru, když v tom je jako střela minul nějaký vůz. Přepadený taxikář Kores vykřikl: "To je on, Warrene! To je můj bourák, a přesně ten chlap mě přepadl!"

Byl to jen další důkaz, že nevysvětlitelné instinkty starého "doktora" Robertse se nemýlily. Boucher po stíhací jízdě vůz vytlačil ze silnice, jeho společníci lupiče zadrželi a milwaukeeská policie z něho dostala přiznání ve věci loupežného přepadení a krádeže.

V listopadu 1939 se na počest třiasedmdesátiletého Arthura Price Robertsona konal slavnostní večírek. Arthur se dostavil a byl na první pohled v nejlepší kondici. Když se hosté začali pomalu rozcházet, "doktor" poděkoval hostitelům za čest, kterou mu prokázali tím, že uspořádali tuto oslavu, i za to, že směl tolik let být jejich společníkem.

Potom dodal: "Sami víte nejlépe, jak tahle naše setkání miluju. Obávám se ovšem, že se dalšího – jestli nějaké ještě plánujete – už nezúčastním. Třebaže si strašně přeju opak, po 2. lednu 1940 už mezi vámi nebudu.

Robertsova předpověď byla – jak jinak – přesná do nejmenších podrobností.

Druhého ledna 1940 v tichosti ve svém skromném milwaukeeském domečku skončil. Všude kolem se nacházely pořadače s dokumenty popisujícími jeho pozoruhodné případy. Zaznamenat, co dokázal, je možné. Nevyřešenou záhadou ovšem zůstává, jak těchto výsledků dosáhl.

ČÁST DRUHÁ

20/ Matematictí géniové

Willisu Dysartovi bylo v roce 1940 šestnáct let. Tehdy byl už velmi dobře znám pro své pozoruhodné psychické schopnosti a právě v té době si ho najaly jisté výbojné minnesotské noviny jako hlavního garanta úspěchu zvláštního vydání volebního večerníku. Problémem bylo, jak shromáždit, utřídit a zpracovat příval volebních výsledků tak, aby byl získán náskok před konkurencí. Jak se pak ukázalo, v dané situaci byl Willis nejlepší volbou.

O Willisu Dysartovi se vědělo, že patří do vybrané skupinky lidí, jimž se říká matematictí géniové. Již předtím byl Dysart vyšetřován nejedním psychologem a konfrontován s matematiky, a to nikoli proto, že měl být odhalen jako podvodník, nýbrž z toho důvodu, aby se zjistilo, kam až jeho schopnosti sahají, nebo dokonce jak jich nabyl. Stejně jako v mnoha podobných případech odešli lékaři i matematikové s nepořízenou: uznali Willisovy schopnosti, jejich povahu se jim však odhalit nepodařilo.

Té volební noci v roce 1940 stál mladičký Willis před baterií mikrofonů a bez otálení ze sebe chrlil údaje o volebních výsledcích, které nepřetržitě do sálu přicházely. Na požádání dokázal uvést, jak na tom libovolný kandidát právě je, což představovalo jednak okamžitý součet hlasů, procentuální vyjádření tohoto čísla i pravděpodobnou tendenci hlasování voličů v dalším průběhu voleb. Netřeba dodávat, že redakce novin, která onoho večera Willise najala, získala ve srovnání s konkurencí, tradičně užívající nejrůznější sčítačky a obyčejné kalkulačky, hned několik sólokaprů.

Pro nadaného mladíka u mikrofonu byly jeho výkony pouze rutinní záležitostí. Aby unikl monotónnosti čísel, kterými ho bez přestání zásobovali, požádal Willis redaktory, aby mu zjistili data narození jednotlivých kandidátů. Když se tak stalo, začal bez

přípravu zveřejňovat údaje o tom, kolika let, měsíců, dnů, hodin a sekund se každý z kandidátů právě dožívá. Takové operace nemohly být problémem pro člověka, který v pěti sekundách, případně v ještě kratším časovém intervalu, dokázal znásobit kterékoli sedmimístné číslo číslem šestimístným.

Nějaký stavitel jednou požádal Willise o ryze praktický výpočet. Chtěl vědět, kolik cihel bude potřebovat ke stavbě školy. Willis si vyžádal plánované rozměry budovy a kamenného základu, údaje o počtu oken a dveří, načež během sedmi sekund napsal na papír výsledek. Když budovu postavili, stavitel zjistil, že zbyla půlka cihly.

Willis Dysart absolvoval jenom několik tříd obecné školy a kromě základů počtů v rámci základní aritmetiky neměl žádné matematické vzdělání. Jeho rodiče odprísáhli, že jedinou knihou, kterou Willis kdy přečetl celou, byla bible.

Když bylo Shakuntali Deviové v roce 1951 devatenáct let, byla pozvána do Spojených států, aby tam zopakovala podivuhodné výkony v oboru teoretické matematiky, jimiž zaskočila učence v Indii i Londýně. Tato útlá, málomluvná dívka, hovořící tak potichu, že jí mnozí vůbec nerozuměli, nikoho nezklamala.

Veřejná vystoupení, při kterých někdo předvádí svou schopnost nejrůznějších početních výkonů, pro ni už nic neznamenal. Zúčastňovala se jich od šesti let. Byla jedním z dvanácti dětí, žijících v malé indické vesničce poblíž Bangalore. Už odmala dokázala mezi sebou bleskově násobit několikamístná čísla. Přineslo jí to obrovskou popularitu, když si předvedení této schopnosti často vyžadovaly školy i politická seskupení. Bylo neuvěřitelné, že tahle černooká dívenka dokázala prostě stát uprostřed jeviště, vyslechnout si zadání pro komplikovaný početní výkon a v intervalu tří až čtyř sekund oznámit výsledek. Takovou operaci provedla nescetněkrát a rozhodčí vždycky museli počkat, až matematikové na svých kalkulačkách jí zadanou úlohu spočítají.

S přibývajícím věkem jí zájem o násobení velkých čísel opouštěl. Po určité době ze svého repertoáru tento typ výpočtu úplně vyloučila. Byl pro ni příliš snadný. Začala se věnovat obtížnějším věcem, jakými byly například mocniny několikamístných čísel. Ani takové úlohy ovšem pro ni nic obtížného neznamenal. Zvláštní uspokojení ovšem Shakuntali pociťovala, když dokázala porazit počítačový stroj. To se jí podařilo v případě, kdy se měla vypočítat třetí odmocnina

číslo 332812557. V čase kratším než půl sekundy napsala dívka výsledek – 693. Bylo to jen jedno z mnoha vystoupení, při nichž se Shakuntali stačilo jen letmo na až devítimístné číslo podívat, a už mohla uvést třeba jeho čtvrtou odmocninu. Byla schopna vypočítat – a skutečně to dělala – prakticky okamžitě šestou odmocninu až dvanáctimístných čísel.

V matematice je Shakuntali Deviová nesporně fenomenální, s ostatními předměty má ovšem problémy. Prozatím propadla dvakrát u magisterské zkoušky.

Jak je vůbec možné, že člověk je schopen provádět tak složité výpočty tak fantastickou rychlostí? Shakuntali se vyjádřila, že neví. Co ovšem ví, je to, že takový výkon si vyžaduje soustavnou praxi. Jinak jí hrozí, že "přijde o krk". Dívka má mladší sestru. U ní se v určitém období mimořádný matematický talent rovněž objevil. Nedostatek zájmu ovšem způsobil, že zase zanikl.

V jedné ze svých dřívějších knih, nazvané Záhadnější než věda (1959), jsem se o problematice mimořádných matematických schopností zmínil v souvislosti s pozoruhodným otrokem, starým Tomem Fullerem. Byl to analfabet, který dokázal mezi sebou bezchybně násobit dvě až devítimístná čísla. Stejně jako v případě slečny Deviové, také pan Fuller prováděl matematické operace intuitivně a bleskově. Mezi těmi, kdo jeho zázračných schopností využili, byl i George Washington. Nechal Tomovi spočítat, jakou hodnotu bude mít úroda tabáku. Později ho pověřil ještě úkolem vypočítat, kolik ryb dané velikosti se vejde do sousedovy lodi.

Jiným matematickým géniem byl Zerah Colburn. Tento rodák z Nové Anglie odešel v roce 1814 do Londýna. V té době mu bylo deset let. Také on své schopnosti veřejně předváděl. Jeho oblíbeným oříškem bývaly příklady typu osm na šestnáctou. Správný výsledek – 2814749786710656 vypočítal za méně než minutu. Pokud jde o operace s odmocninami, říkal výsledky okamžitě. Když zestárl a vzděláním si rozšířil horizont, jeho mimořádné matematické schopnosti postupně mizely. Nakonec se Colburn při počítání příliš nelišil od obyčejných lidí.

Jacques Inaudi, narozený roku 1867, byl až do svých dvaceti let negramotný. Ve věku sedmi let ovšem už veřejně vystupoval s předváděním matematických úkonů, mezi kterými nechyběl výpočet třetí, a dokonce páté odmocniny určitého čísla. Stejně lehce dokázal ve zlomku vteřiny odečíst dvě až jedenadvacetimístná čísla. Inaudi

se od svých kolegů – zázračných matematiků – lišil tím, že po celou dobu produkce sám k sobě hovořil. Jak sám prohlásil, výsledky sice neviděl, nicméně je v průběhu samomluvy vždycky slyšel.

Jedediah Buxton (1702 – 1772) byl také negramotný a navíc až neuvěřitelně stupidní. Nikdo ho ovšem nedokázal překonat ve schopnosti pohrávat si s čísly. Zatímco se bavil se svými ošetřovateli, dokázal vyřešit fantastické úlohy.

Když bylo negramotnému pastýři Vicovi ze Sicílie deset let, pozvali ho na pařížskou Akademii věd. Tam byl požádán, aby vyřešil následující úkol: měl přijít na číslo, jehož třetí mocnina se rovná pětinašobku jeho druhé mocniny, a přitom se rovná svému devítinašobku zmenšenému o čtyřicet. Vito mrkl okem a řekl: "Pět." Pak zase zírali vědci.

Jiným géniem v oblasti operací s čísly byl poloviční idiot Johann Dase z Hamburku. Žil v letech 1824 až 1861. Byl nadán zvláštní schopností vmžiku stanovit, kolik knih je na určité policičce, nebo uhádnout, kolik je na stole nasypáno hrušek. Počtům ani v nejmenším nerozuměl, nicméně s ohledem na své mimořádné schopnosti se řadu let těšil z dotace, která byla založena za účelem pokusů v oblasti matematiky. Jedním z jeho pozoruhodných výkonů bylo pamětní vynásobení dvou stociferných čísel mezi sebou. Trvalo mu to osm hodin a pětáctýřicet minut.

Matematiků, zabývajících se pamětními početními operacemi, existuje víc, než je obecně známo.

Američan T. H. Safford (1836 – 1901) bývá považován za vynikajícího astronoma své doby. Stejně dobrých výsledků ovšem dosahoval i v oblasti výpočtů z paměti. Když mu bylo devět, sestavil a vydal almanach, v němž použil nový způsob výpočtu zatmění slunce. Ve věku deseti let ho požádali, aby mezi sebou zhlavy vynásobil dvě patnáctimístná čísla. Výsledné šestatřicetimístné číslo bylo na světě za osmapadesát sekund.

Významný vědec Gauss (1777 – 1855) nebyl jen největším matematikem 19. století. Byl navíc i proslaveným počtářem, a to už v útlém věku. Když mu byly teprve tři roky, překvapil otce tím, že poukázal na chybu, které se dopustili rodiče v rodinném rozpočtu. Třebaže je Gauss znám svými objevy na poli magnetismu, o jeho počtářských schopnostech se téměř neví.

Mezi zázračnými počtáři ve Velké Británii získal patrně největší popularitu George Bidder (1806 – 1878). Jeho otec byl chudým

kameníkem. Když synek ve věku šesti let poprvé projevil své mimořádné počtářské schopnosti, rozhodl se otec, že ho vezme na "šňůru", že spolu navštíví místa, kde lidé jeho schopnosti dokáží ocenit. Poslal George na edinburskou univerzitu. Tam chlapec získal výroční cenu v oboru matematiky (1822). O dva roky později zadala skupina profesorů Bidderovi následující úkol: Když kyvadlo učiní za sekundu pohyb dlouhý devět a tři čtvrti palce, jak dlouhý pohyb učiní za sedm let, čtrnáct dnů, dvě hodiny, minutu a šestapadesát sekund. Každý rok měl přitom být uvažován jako nepřestupný, tedy o 365 dnech, pěti hodinách, čtyřiceti osmi minutách a padesáti pěti sekundách. George za necelou minutu měl odpověd'. Bylo to 2 165 625 745 palců.

Když byl profesory požádán, aby vysvětlil, jak je možné, že se tak rychle dopočítal výsledku, George odpověděl: "No, pane, říkal jste, že ty roky jsou všechny stejně dlouhé. Tak jsem si to spočítal za jeden rok a ten pak prostě vynásobil sedmi. Potom jsem připočítal měsíce, dny, hodiny, minuty a sekundy. Tímto způsobem to bylo poměrně snadné."

Snadné to bylo možná pro toho, kdo má hlavu George Biddera. V mládí býval jedním z nejnadanějších počtářů. Když dospěl, stal se z něho jeden z nejslavnějších stavitelů. Jím projektované Viktoriiny doky stále stojí. Budou nám ho i nadále připomínat, třebaže jeho matematické schopnosti už dávno upadly v zapomnění.

21/ Vražda v jeho mozku

Desátého prosince roku 1932 bylo místní divadélko v malém saskatchewanském městečku Beechy zaplněno do posledního místečka. V řadách publika byl i strážmistr Carey, příslušník Kanadské jízdny policie. Nebyl tam úředně. Přišel se jen pobavit. Toho večera totiž měla se svým programem vystupovat věhlasná osobnost, pohledný, vysoký šedovlasý psychotronik, který si nechal říkat profesor Gladstone.

Po zhlédnutí tohoto představení se pro strážníka Careye život dočista změnil.

Show samozřejmě obsahovala běžné "čtení myšlenek" i obvyklé číslo, kdy byli pro pobavení přítomných hypnotizováni dobrovolníci z řad publika. Poté profesor Gladstone dobrovolníky propustil

a upřeným pohledem pozoroval přední a prostřední řady obecnstva.

"Nehýbejte se!" zakřičel. "Každý prosím zůstaňte na svém místě!"

Bylo to snad čistě dramatické gesto, protože nikdo z účastníků stejně neměl v úmyslu se ze svého místa vzdálit, aspoň tomu nic nenasvědčovalo. Psychotronik sešel ze schodů uprostřed jeviště, přičemž se neustále upřeně díval na někoho uprostřed hlediště.

Pak předstoupil před dobře známého místního rančera Billa Taylora. Několik sekund ho upřeně pozoroval. Nikdo v sále ani nemukl.

"Mám to!" zvolal. "Ano, mám to! Myslíte právě na svého přítele Scottyho McLauchlina...! Zavraždili ho...! Brutálně a zákeřně ho zavraždili! Sníh všude okolo byl potřísněn krví!"

Přítomní návštěvníci nad takovým tvrzením unisono užasli. Bill Taylor zbledl. To bylo ovšem z jeho strany všechno. Psychotronik se zaměřil na tvář strážmistra, sedícího o několik míst dál. Ukázal na něho prstem.

"To je on! To je ten chlap!"

Zraky všech přítomných se upřely na šokovaného strážmistra. Ten se zabořil do sedadla. Je ten člověk blázen? Co tím k čertu myslí?

Gladstone skoro bez přerušení pokračoval.

"To je on, ten člověk tady v tom červeném saku. On najde mrtvolu té oběti. A budu to já, kdo bude při tom, až se tak stane!"

Obecenstvo ztuhlo. Skoro každý tu totiž Scottyho McLauchlina, který v lednu téměř před čtyřmi lety najednou zmizel, znal. Vědělo se, že jeho záhadné zmizení se doposud nepodařilo vysvětlit. Teď ovšem tenhle podivný psychotronik nazval zmizení vraždou, a navíc prohlašoval, že to bude strážmistr Carey, kdo tělo najde. Co má tohle všechno znamenat? Jak je možné, že se něco takového může vůbec přihodit?

Ve skutečnosti ovšem Gladstone jen vyslovil nahlas to, co si v duchu myslel každý. Gladstone ovšem překročil meze tím, že šel ve svém výroku dále, než si troufal v myšlenkách připustit kdokoli z návštěvníků. Řekl totiž, že společně s Careym najdou důkaz – tělo zavražděného.

Scotty McLauchlin se v Beechy usadil v roce 1919. V krátké době si dokázal získat přátele. Několik let se mu vedlo dobře. Když mu ovšem zemřela žena, svěřil své dvě děti sousedům. S dvěma dalšími sousedy začal ale mít neshody kvůli ženským. Naposledy ho viděli

živého, když v neděli 16. ledna 1929 navštívil své přátele. Informoval je o tom, že rozprodal to málo, co ještě vlastnil, a že nočním vlakem odjíždí do sousedního Herbertu. Tam, v Britské Kolumbii, se pokusí začít znovu. Vyzval přátele, aby ho k vlaku vyprovodili. Ti, kdož tak učinili, byli ovšem zklamáni. Scotty se totiž na nádraží nedostavil a od té doby ho už nikdo živého nespatriil.

Je přirozené, že si strážmistr Carey chtěl s psychotronikem, který veřejně prohlašoval, že o zmizení Scotty Lauchlina něco ví, pohovořit mezi čtyřma očima. Po skončeném představení se oba skutečně sešli v Careyově pracovně. Gladstone na svém původním tvrzení nehodlal nic měnit. Dokázat nic nemohl. Prohlašoval pouze, že "cítí", jak to, co tvrdí, je pravda. Tohoto pocitu se prý domohl díky zvláštnímu senzoričkému vnímání, které se údajně žádným způsobem nedá vysvětlit. Ale doposud se při interpretaci tohoto pocitu, jak alespoň tvrdil, ještě nikdy nezmyšlil.

Téže noci se stále ještě skeptický a poněkud zmatený Carey spojil se svým náčelníkem Jackem Woodsem z kriminálního oddělení v Saskatoonu. Woods s úžasem vyslechl, co mu Carey přišel ohlásit. Přitom si ovšem uvědomoval, že "profesor Gladstone" je oba vehnal do svérázné pasti. Profesorovi jde patrně pouze o jeho vlastní popularitu. Jenomže v okamžiku, kdy své předpovědi vyhlásil veřejně, nemohla policie udělat nic jiného, než mu poskytnout příležitost, aby se blamoval.

Woods řekl Careymu, aby si s psychotronikem sjednal nazítří ráno v Beechy schůzku. Pak z přihrádky s nevyřešenými případy vytáhl tři roky starý McLauchlinův spis. Znovu se s ním pečlivě seznámil.

Podle toho, co detektiv Woods připustil o něco později, udělal na něho Gladstone při vstupu do Careyovy kanceláře veliký dojem. Ten vysoký, důstojný šedovlasý pán skutečně na šílence nevypadal. Působil naopak dojmem muže, který si je jist sám sebou a který si nedělá legraci.

Poté co Gladstone zopakoval svůj výrok z divadla z předchozího dne, popsal policistům místo, kde byla vražda spáchána. Popsal je tak, jak se mu "vynořovalo" v jeho fantazii. Pocit z mentální zkušenosti byl v tomto případě tak silný, že Gladstone byl nejen schopen vraždu ve své mysli rekonstruovat, nýbrž i poznat vraha v případě, že by ho spatřil. Vrahovo jméno samozřejmě uvést nemohl.

Bylo jasné, že stále neexistuje dostatek věcných faktů, umožňujících další postup. Vyslechnuty byly všechny osoby, které Scotta viděly té noci, kdy zmizel. Ani to však do případu nevnese jasno. Jeden z vyslychaných, jakýsi Jack Renton připustil, že se se Scottym pohádal kvůli Yvonně Bourgetové. Jack si ji brzy po Scottyho zmizení vzal za ženu. To ovšem nebyl důkaz, na jehož základě by se dal někdo obvinít z vraždy.

Psychotronik se dvěma policisty nasedli do Woodsova služebního vozu a vydali se na objížďku. Renton zopakoval verzi, kterou uvedl před chvílí. Psychotronik zašeptal, že to není on. V jedné skoro zřícené farmě, která ale byla ještě stále obývána farmářem Si Youngem, se doslechli, že jakýsi Schumacher měl Scottymu v přítomnosti muže jménem Ed Vogel vyhrožovat zabitím.

Svědék Vogel ovšem zřejmě trpěl ztrátou paměti, když k němu policisté dorazili. Vypadalo to, že ho svým příchodem vyrušili. Nijak se tím alespoň netajil, když zasyčel: "Že by v mé přítomnosti Schumacher někomu vyhrožoval, to musí bejt lež!"

Policisté se zvedli a byli na odchodu, když Gladstone k Vogelovi vykročil. Přitom mu téměř zabořil svůj dlouhý ukazovák mezi oči.

"Povím ti, co se stalo, Vogele! Ležel jsi, protože jsi byl nemocen. A tenkrát k tobě vtrhl Schumacher, načež ti řekl, že se pohádal s McLaughlinem. Přisahal, že toho proklatého Scottyho zabije, a hotovo!"

Když Gladstone domluvil, Vogel viditelně pobledl. Jak si narychlo sedal do křesla, chvěly se mu rty. Psychotronik ve svém útoku neustával. Připomněl Vogelovi, proč vlastně tenkrát, když se Schumacher tak náhle objevil, ležel v posteli. Nebylo to nic vážného – jen se asi dva tři dny cítil slabý. Vogel přikyvoval na souhlas, ale vzhlednout k mužům nedokázal.

Po chvíli se pustil bledý Vogel do výpovědi sám:

"Máte v tý věci pravdu, sakramentsky pravdu! Schumacher ke mně přišel, jak říkáte, Scottyho proklel a zapřisahal se, že toho zparchantělýho Skota jednou stejně zabije!"

Na farmě u Schumacherů jim pacholek řekl, že pán odjel do města. Představili se jako proutkaři ze Zemědělské správy, a požádali pacholka o souhlas k prozkoumání nejbližšího okolí. Pacholek nic nenamítal. Když se brodili sněhem zavátými poli, Gladstone je najednou vyzval, aby zastavili. Vysvětlil jim, že se cítí nervózní a rozrušený.

"Všude kolem je nepříjemný zápach!"

Woods s Careyem mu na to odvětili, že takovým zjištěním nadšení být nemohou, protože v místech, kde se chová dobytek, je to docela běžné. Gladstone ovšem tvrdil, že někde blízko se nachází tělo Scotty McLauchlina. Pokud to byla pravda, policisté neměli tušení, kde ho hledat. V pátrání pokračovali až téměř do tmy. Bezvýsledně. Když zjistili, že Schumacher se stále ještě na farmu nevrátil, nasedli do vozu a vydali se na zpáteční cestu do města. Cestou se jen o vlásek vyhnuli srážce s nákladákem, který neměl zapnutá světla. Woods se rozhodl rázně jednat: otočil se na místě, nákladák dojel a řidiče zatkl. Nebyl jím nikdo jiný než obrovitý blondák Schumacher. Vzali ho s sebou na služebnu k výslechu.

Skoro celou hodinu neslyšeli nic jiného než to, co jim vykládal už před časem. McLauchlin býval Schumacherovým společníkem na farmě. Když požadoval svůj podíl, vyplatil mu Schumacher sto padesát dolarů hotově a na zbylých dvě stě dolarů vypsál šek. S takovým zjištěním policisté s případem nijak pohnout nemohli.

Vtom Gladstone vstal a nervózně chodil sem tam. Najednou se zastavil před Schumacherem, obrátil se k němu a pod nosem mu luskl prsty.

"Je to stodola!" řekl krákoravým hlasem. "Teď ti povím, jak jsi to provedl! Scotty vyšel z domu a šel ke stodole. Ty jsi šel za ním. Vyprovokoval jsi hádku. Pak jste se porvali... Scotty upadl takhle nějak..." a Gladstone předvedl pád nazad. "Jenomže tys ho bil dál a dál, tak dlouho, až už jsi bezpečně věděl, že nežije! Potom jsi jeho tělo zahrabal vedle kůlny a přikryl nějakým haraburdím!"

Gladstonova zpocená brunátná tvář ostře kontrastovala se smrtelně bledým Schumacherovým obličejem. Útočník i napadený stáli několik vteřin těsně proti sobě a dívali se jeden druhému do očí. Potom se ovšem Schumacher vzchopil natolik, že policisty i s Gladstonem poslal do prdele.

Nazítří vyvedli Schumachera z vazby a odvezli ho na farmu. Jestli se psychotronikovi podaří mrtvé tělo skutečně objevit, je jisté, že Schumacher dostane provaz.

Zatímco dva policisté střežili Schumachera v jeho vlastní kuchyni, Gladstone se s Woodsem a Careyem vydali ke stodole. Gladstone stodolu prošel a vyšel zadními vraty. Zastavil se u zmrzlé kopy hnoje, zaryl do ní nohou a otočil se k policistům.

"Pánové, Scotty McLauchlin je pochován tady."

Farmáři, kteří se přišli na vyšetřování podívat, popadli lopaty a vidle a začali hnůj odklízet. Hromada byla řádně promrzlá, a tak vše postupovalo pomalu. Po hodinové lopotě, která nepřinesla žádný výsledek, padl návrh, aby se udělala přestávka. Detektiv Woods zašel do kuchyně a navrhl Schumacherovi, aby vyšel a ukázal chlapům, kde je tělo zakopáno. Schumacher ovšem ne-reagoval.

Když se Woods vracel ke stodole, aby kopání přerušil, přivítali ho pokřikem. Jeden z farmářů totiž narazil na tmavou vlněnou ponožku. Za chvíli objevili lebku, zabalenou do zkrvaveného šátku. Kdosi z přítomných šátek okamžitě identifikoval: Scotty ho často nosíval.

Policejním patologům už nedalo příliš práce zjistit, že objevili pozůstatky nezvěstného Scottyho McLauchlina. Usnadnila jim to psychotronikova předpověď. Další vyšetřování prokázalo, že Schumacher Scottyho okradl dvakrát – poprvé, když farmu společně najímali, a podruhé, když mu vyplácel jeho podíl. Zavraždil ho proto, aby vyplacené peníze dostal zpět. Ohledáním oběti se zjistilo, že byla ubita lopatou. Negramotný Schumacher se nakonec pod tíhou důkazů zlomil a všechno přiznal. Stenografický záznam jeho popisu vraždy slovo od slova souhlasil s tím, co policii předtím uvedl Gladstone.

Vrah byl souzen a odsouzen soudem v Kindersley. Dostal mnohaletý trest odnětí svobody. Nastoupil ho v káznici Prince Alberta. Sibenici unikl v podstatě jen z "technických důvodů".

A profesor Gladstone? Díky obrovské publicitě, které se těšil po vyřešení případu Scotty McLauchlina, byl o jeho vystoupení tak velký zájem, že několik let nedělal nic jiného, než předváděl své schopnosti na jevištích. Už nikdy se mu ale nepodařilo zopakovat vystoupení, které předvedl onoho sychravého prosincového večera roku 1932 v saskatchewanském Beechy. Tehdy totiž za Kanadskou jízdní polici vyřešil vraždu.

22/ Lidé, kteří nespali

Jedním z nejznepokojivějších objevů, jaký byl v oboru medicíny kdy učiněn, je zjištění, že poměrně velké množství uznávaných "jistot" nemá reálné opodstatnění. Platil například tradiční předpoklad, že člověk dokáže bez spánku existovat přibližně stejně dlouhou dobu jako bez potravy. Jak se alespoň studentům medicíny vtlouká do paměti, je spánek pro mozek potravou. Necháš-li mozek vyhladovět úplně, zemřeš.

Ještě ve čtyřicátých letech našeho století žil drsný starý podivín jménem Al Herpin. Třebaže mu tenkrát bylo už devadesát, bydlel v lepenkové boudě na předměstí Trentonu, stát New Jersey. Podobných bud bychom na onom místě našli bezpočet a všechny sloužily tamním bezdomovcům jako útočiště. V tom nebyl Al Herpin výjimkou. A přece v jeho chajdě bylo něco zvláštního. Neměl postel, ani kavalec, ani visuté lůžko. K ničemu je nepotřeboval. Al Herpin totiž v životě nezamhouřil oka.

Desítky lékařů ho v té souvislosti vyšetřovaly a po celé týdny pozorovaly, ale nakonec všichni jen konstatovali, že tomu nerozumí. Zjistilo se, že ten člověk nezemřel, třebaže vůbec nespal. Odporovalo to zkrátka veškeré dosavadní zkušenosti. V devadesáti letech přežil Al většinu lékařů, kteří ho v souvislosti s jeho nespavostí kdy vyšetřovali a kteří celý život pravidelně spali. Al byl abnormálně duševně svěží, těšil se dobrému zdraví, měl chuť k jídlu. Aby měl z čeho žít, příležitostně pracoval.

Po celodenní práci se i u něj samozřejmě dostavila únava. Protože Al ale nemohl spát, sedl si vždycky do svého oblíbeného rozlámáního houpacího křesla, jež si kdysi přinesl z městského smetiště, a četl. Po určité době se cítil zase fit a mohl se dát znovu do práce.

Lékaři si nedovedli Alovu fantastickou chronickou insomnií vysvětlit. On sám se přikláněl k tvrzení své matky, podle níž byla synova nespavost způsobena těžkým úrazem, který utrpěla několik dnů před jeho porodem.

Existují ovšem i jiní, kteří trpí stejnou nemocí. Zmiňme se alespoň o Davidu Jonesovi z Andersonu ve státě Indiana. O tomto "totálním nespavci" se v místním tisku psalo:

"David Jones, občan našeho města, přilákal na sebe pozornost široké lékařské veřejnosti před dvěma lety. Tehdy nemohl po devadesát tři dny usnout. Loni se u něho stejná perioda opakovala,

ovšem s tím rozdílem, že se bez spánku obešel sto třicet jeden den. V současné době začíná pan Jones další období bez spánku. Podle Davida se ale tentokrát má jednat o období daleko delší. Před třemi týdny byla ustavena porota, která má Jonesovo bdění sledovat. Zatím uplynulo dvacet dnů od chvíle, kdy pan Jones naposledy spal. Má chuť k jídlu a je stále stejně hovorný. Má stále co dělat, jeho činnost ho neopustila. Stejně jako při svém posledním "bdělém" období, ani tentokrát nepociťuje David žádné negativní příznaky. Je plně schopen zastat všechny své obvyklé práce na farmě. Má ovšem tentokrát pocit, že už neusne nikdy. Tenhle člověk se netrápí představami, jak se někdo dokáže dlouze a mátožně probouzet.

Pokud jde o původ Jonesovy insomnie, neexistuje nic, čemu by se dala připsat, nepočítáme-li jeho vlastní podezření, že ve velmi raném věku patrně nadměrně holdoval kouření."

Odborníci z lékařských kruhů se neodvážili pana Jonese nazvat podvodníkem. Vyrovnat se s jeho podivnou "nemocí" ovšem také nedokázali. Rozhodli se proto, že ho budou v jistém smyslu ignorovat.

Mezi záznamy o lidech s poruchami spánku bychom objevili i jméno jisté nešťastnice z maďarského Cegledu. Paní Rachel Sagiová, jinak žena v domácnosti, se jednoho rána probudila s pronikavou bolestí hlavy. Bolest neustupovala, a tak paní Sagiová navštívila rodinného lékaře. Ten jí sdělil, že pravděpodobně příliš dlouho spala. Zní to možná směšně, ale ten člověk měl asi pravdu. Od toho dne totiž až do své smrti v roce 1936 už nikdy oka nezamhouřila. Po dobu pětadvaceti let, dvou měsíců a jedenácti dnů už paní Sagiová neusnula. Nikdy se už také nestalo, že by ji bolela hlava.

Jeden z posledních případů podobného typu, o kterém víme, se udál ve Španělsku. Týká se jistého zemědělského dělníka, který se ráno 29. listopadu 1960 vydal pěšky do Madridu.

Jedenašedesátiletý Valentin Medina ušel vzdálenost téměř dvou set pětadvaceti kilometrů z jižní Kastilie do Madridu za čtyři dny a čtyři noci. Odpočíval jen příležitostně tím způsobem, že se na chvíli posadil na krajnici, když ho už bolely nohy.

Z jakého důvodu se Medina odhodlal k tak obtížné cestě?

Podle jeho tvrzení vydal se za odborníky v oblastní nemocnici v docela prozaické věci. Trpěl totiž chronickou nespavostí. Jak pan Medina uvedl dále, přišel do Madridu na doporučení ošetřujícího

venkovského lékaře, který si s jeho prazvláštní "nemocí" nevěděl rady.

Personál oblastní nemocnice se spojil se zmíněným venkovským lékařem. Ten potvrdil, že svého pacienta zná od dětství. Když ještě ordinoval lékařův otec, staral se o Medinu víc než půl století. Po celou tu dobu prý pan Medina nezamhouřil oka.

Důkladné klinické vyšetření nezvratně potvrdilo, že je tomu tak. Personál nemocnice byl natolik dojat Medinovou upřímností i chudobou, že mu umožnili vrátit se domů vlakem. Bylo to ostatně poprvé, kdy Valentin tímto dopravním prostředkem jel.

Po návratu se svěřil novinářům: "Makám jako šroub. Nikdy necítím únavu. Pořád se ještě podepisuju otisknutím prstu, rád bych se ale naučil číst a psát. Kdybych uměl číst, nezdály by se mi noci tak dlouhé. V době, kdy celý svět spí, já můžu akorát sedět v kuchyni před krbem a čekat, až ráno zakokrhá kohout."

Lékaři, kteří Medinu v oblastní nemocnici prohlíželi, mu s sebou dali několik tub prášků na spaní. Po jejich požití se pacient měl – alespoň podle jejich nejlepší víry – minimálně jednou pořádně vyspat. Asi po třech týdnech přišel dopis od Medinova venkovského lékaře. Děkoval jim za péči, kterou jeho pacientovi věnovali. Na závěr byla připsána následující poznámka: "Ty prášky, které jste mu předepsali, už nebere. Když se totiž řádně unavil, 'usnuly' mu nohy, on sám ovšem zůstal vzhůru."

V srpnu roku 1961 se penzionovaný farmář Eustace Burnett dožil jedenaosmdesáti let. Bydlel poblíž anglického Leicesteru. Od svých vrstevníků se Eustace nelišil vůbec ničím. Kromě toho ovšem, že od svých sedmadvaceti let nedokázal spát.

Když Burnett dosáhl tohoto věku, ztratil potřebu spánku. Dalších čtyřiapadesát let pak trávil noci tím, že četl, poslouchal rádio nebo luštil křížovky. Ostatní členové rodiny v té době normálně spali. Lékaři se k podivnému pacientovi sjížděli ze širokého okolí. Všichni nakonec ale pouze zjistili, že Eustace skutečně trpěl chronickou insomnií, jinak se ovšem těšil pevnému zdraví.

Našlo se dost lékařů, kterým Eustacova nespavost nedala spát. Zkoušeli na něm nejrůznější prostředky, které u většiny lidí přivodí spánek. V tomto případě ovšem plýtvali pouze časem – svým i Burnettovým. Dokonce ani pomocí hypnózy se nepodařilo víc, než vyvolat pouhý pocit ospalosti. Aplikace nejrůznějších medikamentů vedla v nejlepším případě k bolestem hlavy.

Když ho lékaři experimentátoři nechali konečně o samotě, vrátil se pan Burnett ke svému životnímu stereotypu. Znamenalo to pravidelných šest hodin každou noc na lůžku, aby si tělo odpočinulo. Jeho mysl ovšem v té době zůstávala ve střehu, plně aktivní a koncentrovaná.

Také Eustace Burnett, stejně jako Valentin Medina, má právo o sobě tvrdit: "Loni jsem ani oka nezamhouřil!"

23/ Kouzelná tužka

Jednou z mnoha fascinujících a architektonicky cenných zřícnin v Anglii je proslavené Glastonbury Abbey, nazývané někdy také "nejsvětějším místem v zemi". Existuje legenda, podle které Ježíš, když byl ještě mlád, přišel do Glastonbury s jedním ze svých příbuzných – Josefem z Arimathea. Jeden z prvních britských historiků jménem Gildas, který pravděpodobně žil v šestém století, má za to, že Ježíš přišel do Glastonbury medítovat v posledních letech vlády římského císaře Tiberia. Víme, že to nemohlo být později než roku 27 našeho letopočtu.

Je jisté, že už v roce 597 psal svatý Augustin papeži Řehořovi na kostel v Glastonbury chvalozpěvy. Také ve slavné Domesday Book, složené okolo roku 1086 oblíbenci Viléma Dobyvatele, je o pověstném Glastonbury podrobná zmínka.

Ve stejné době už byl kostel svatyní, kam věřící pořádali procesí. Současně se stal i pohřebištěm králů a tradovalo se, že tam měl být pochován už legendární král Artuš a jeho milovaná Guinevera. Chráněná stavba se tyčila na ostrově Avalon, o kterém je nejedna zmínka také v artušovských pověstech.

Koncem dvanáctého století se na popud krále Jindřicha II. uskutečnilo pátrání po místě, na němž byl pověstmi opředený král Artuš pochován. Jak píše Giraldus Cambrensis, našli královi služebníci ve značné hloubce dubovou rakev, obsahující kosti muže, který nepochybně zemřel na následky poranění hlavy. U nohou mu ležela kostra jakési ženy se světlými vlasy. Na víku rakve byl těžký olovený kříž, podle něhož bylo možno nález identifikovat jako pozůstatky krále Artuše a jeho druhé ženy Guinevery.

Nálezem Artušova hrobu důležitost Glastonbury vrcholí. Pak už přišly smutné časy, až nakonec nenasytná chtivost Jindřicha VIII. opatství zcela zadusila, přičemž posledního opata pověsili na kopci

nad opatstvím. Budovu vyhodili do povětří, kamenné kvádry rozdrtili na prach. Pokud jde o knihovnu, negramotní drancovníci ji roznegli po celé zemi. Dalších tisíc let se na masívní ruině podepisoval čas a vandalové z okolí.

Takový byl stav v roce 1907, kdy se britský archeolog a architekt Frederick Bligh-Bond ujal úkolu zříceninu důkladně prozkoumat a určit její rozsah. Pátral kromě jiného po umístění a půdorysu dvou kaplí. Jedna z nich byla věnována králi-mučedníku Edgarovi, druhá vešla do povědomí jako Kaple lady z Loretta. O stavbách je zmínka v raných dokladech opatství, nikdo ovšem nevěděl, kde stály a jak vypadaly. Pro památkáře a archeology však byla taková situace dobrým výchozím bodem, třebaže ne dosti jasným.

Bligh-Bond se ve své zprávě rozepisuje o tom, jak byl se svým dobrým přítelem, kapitánem Bartlettem, 7. listopadu 1907 ve své bristolské pracovně. Bartlett prohlásil, že dokáže zachytit informace s využitím postupu, kterému se říká "automatické psaní". Jde o proces, při němž určité osoby produkují písemné zprávy, třebaže se jejich vědomí zabývá něčím jiným.

Bligh-Bond o Bartlettových schopnostech na tomto málo prozkoumaném poli věděl, a když tak v pracovně seděli, požádal ho z čistě experimentálních důvodů, aby si vzal do ruky tužku. Sám rovněž pevně uchopil tužku, načež řekl: "Můžete nám něco sdělit o Glastonbury?"

Zatímco se bavili o lovu, kterého se před lety společně zúčastnili, tužka načmárala jednoduchou zvlněnou linku: "Všechno vědění je věčné a je dostupné rozumovému chápání."

Kdybychom tvrdili, že oba muži nebyli takovým výsledkem překvapení nebo uvedení do rozpaků, neodpovídalo by to skutečnosti. Později totiž připustili, že nevěděli, jestli mají odpověď považovat za začátek dalšího dialogu nebo za konec sdělení. Oznamovala jim kouzelná tužka, že se k odpovědím na své otázky mají v reálném terénu "prokopat", nebo se mají dál ptát a odpovědi vše vysvětlí. Rozhodli se pro druhou možnost.

Téhož dne se Bligh-Bond rozhodl pokračovat v dotazech. Kouzelná tužka tentokrát psala dosti špatnou latinou, starou několik staletí, a sice, že kapli mučedníka Edgara nejdříve postavil opat Beere. Později ji přestavěl opat Whiting, poslední Mistr Glastonbury. Poté Bartlettova ruka jemně načrtlá obrysovou mapu opatství na vrcholu jeho slávy. Skica obsahovala i zvláštní zvětšení půdorysu budov.

Bligh-Bond měl za to, že zhotovení takového náčrtu bude moci provést po úmorném průzkumu. Kde vlastně byla Edgarova kaple, otázel se.

Tužka v Bartlettově ruce jakoby váhavě črtala odpověď: "Vchod na zadní straně retáblu, pět stop vzadu za oltářem, kaple se táhne třicet yardů východním směrem, měla strop s horizontálními kameny zvanými nosníky – okna s modrými skly."

Ano, duch, který si říkal Gulielmus Monachus (mnich William) tvrdil, že takhle byla situována Edgarova kaple, nyní dávno zničená a ztracená.

Byla to pravda?

S využitím takto podivně nabytých údajů o umístění a rozměrech objektu našli Bligh-Bondovi dělníci zakrátko rozvaliny stavby, která se táhla dobrých třicet metrů na východ. Její poloha souhlasila s údaji získanými automatickým zápisem kouzelné tužky. Byla však skutečně tohle Edgarova kaple, která měla mít žebrovaný strop? Další zkoumání vneslo do celé záležitosti jasno. Objevily se nejen zbytky žebrové klenby, ale přesně odpovídal i její dobový typ. Úlomky modrého skla zbylé z původních oken byly nalezeny pod vrstvou suti přesně tak, jak je tu kdysi zanechali někdejší vandalové.

Ptáte se, jaký byl osud objevení druhé kaple? Také v tomto případě Bligh-Bond s Bartlettem požádali o svědectví kouzelné tužky. Brzy se dočkali odpovědi. Tentokrát psala angličtinou z počátků 16. století. Podle jejích instrukcí bylo nutno kopat do značné hloubky na severní straně, ale tam byl neobyčejně tvrdý terén. Oba archeologové se proto rozhodli obrátit se na zdroj svých informací ještě jednou. Bylo jim sděleno: "Hledejte mou kapli na břehu, jak bylo uvedeno." Následovala informace o tom, že nalézt je možno už jenom jednu zeď. Ostatní rozebrali a odvezli nejrůznější soukromí stavebníci. Průzkumem se pravdivost této informace znovu potvrdila.

Bligh-Bond s Bartlettem shromáždili za deset let pomocí automatického zaznamenávání textů nesčetné množství podobných "vzkazů". Všechny je pečlivě opatřili datem a všechny archivovali. Překvapovala je přesnost, s jakou byly uváděny rozličné parametry. Některé z nich byly při porovnání se skutečností přesné na desetiny milimetru.

Během deseti let, co se podivné spojení odehrávalo, se Bligh-Bond a jeho přítel se svými informátory docela sblížili. Jak tužka

napsala, byli to mniši, kteří v době existence opatství v Glastonbury skutečně žili. Každý z nich odpovídal na otázky, které spadaly do období, v němž v opatství působili. Tužka také vypověděla, že občasné dlouhé pauzy při komunikaci byly způsobeny tím, že se mnichové museli před zodpovězením některých otázek radit, popřípadě, vznikl-li o to spor, rozhodnout, která odpověď je nejdůležitější.

Pod jednu z nejdelších výpovědí se jako její původce podepsal Johannes Bryant. Tvrdil, že je tlušík, který zemřel v roce 1533. Jeden z podpisů, které se v Bartlettově bloku objevily nejdřív, patřil postavě, která se pomalu "podepsala" jako Awfwold de Saxon. Prohlašovala o sobě, že dávno předtím, než bylo opatství na kopci zbudováno, postavila si na témže místě dřevěnou chatrč. Tu stavba opatství později pohltila. Bligh-Bond se svými lidmi určené místo podrobil důkladnému průzkumu a skutečně zjistil snadno rozpoznatelné zbytky jakési chatrče, která na místě stála v době, kdy se kladly základy stavby, tedy minimálně před tisíci lety.

Bligh-Bond byl při lokalizaci zbytků opatství nesporně úspěšný a dosáhl díky tomu i společenského ocenění. Objevil dokonce ty části stavby, se kterými se vůbec nepočítalo. Když ovšem vyšlo najevo, že Bondovy úspěchy jsou založeny na svědectví získaném prostřednictvím techniky "automatického písemného záznamu", projevy obdivu a uznání ochladly. Nic proti jeho objevům. Jenomže je měl učinit s použitím konvenčních metod!

V roce 1922 byl z vykopávek odvolán, třebaže jeho schopnosti i objevy byly plně uznávány. Potíž byla v tom, že nemohly být přičítány svému původci.

Roku 1933 napsal Frederick Bligh-Bond knihu pojmenovanou příznačně Brána zapomnění. V ní se zmiňuje nikoli jen o "vzkazech", které ve své průzkumnické práci skutečně prověřil, ale hovoří i o dalších, doposud neprozkoumaných partiích velkého opatství. Následný archeologický průzkum, který prováděly oficiálně jmenované výzkumné týmy, jen potvrdil, že obsah "vzkazů", které Bligh-Bond už před lety publikoval, byl pravdivý.

24/ Kdo byla Patience Worthová

Nikdo nemůže říci, jestli Patience Worthová byla živá bytost, nicméně v mnoha knihovnách je dodnes v pěti titulech, jichž je autorkou, zachováno nevyvratitelné svědectví o jejím vtipu a duchaplnosti. V případě, že Patience ovšem živou bytostí nikdy nebyla, vynořuje se otázka, kdo je autorem zmíněných pěti knih.

Právě tuhle záhadu nedokázali vědci, kteří se případem zabývali, nikdy uspokojivě zodpovědět. Lze to s ohledem na složitost okolností a požadavky na vědeckou přesnost pochopit a omluvit.

Jednoho letního, přesněji červnového večera roku 1913 pořádali manželé Curranovi ze St. Louis ve svém domě večírek. Přítomní se zrovna bavili u spiritistické tabulky. Ukazovátko létalo z písmenka na písmenko a vypadalo to, že tabulka dokáže dát odpovědi na položené otázky.

Když už se uvedenou kratochvílí zabývali asi půldruhé hodiny, vkrádala se postupně nuda. Paní Curranová s jednou z přítomných dam jedno z kol vynechaly. S rukama stále ještě položenými na tabulce čekaly, až někdo vymyslí další otázku, na níž měla tabulka najít odpověď.

Destička s tužkou ovšem najednou jako by ožila. Nikdo se totiž zrovna na nic neptal a žádná z přítomných dam nehledala na nic odpověď. Na destičce se ale dál objevovalo písmenko po písmenku:

"Dávno už tomu, co jsem žila. Já se však vrátím. Patience Worthová mé jméno jest."

Zmatená a nechápající společnost se dala do smíchu. Nebylo pochyb o tom, že jedna z přítomných dam se uchýlila k nějakému triku.

Paní Curranová i její přítelkyně, která také zrovna tuto hru "vypustila", byly neméně zmateny. Všichni se nahrnuli ke stolu.

"Patience, kde jste bydlela?" zeptala se paní Curranová.

Skoro celou minutu byla pauza. Potom se tabulka pohnula, načež následovala odpověď.

"Za mořem."

"V jaké zemi za mořem?"

Další dlouhá pauza.

"Věděla byste toho o mně příliš. Včerejšek je mrtev. Jde-li vám o minulost, zapomeňte na ni."

"Patience" se ze hry vytratila stejně nečekaně, jako do ní vstoupila. Všichni přítomní byli tím, co prožili, nanejvýš zmateni. Zároveň je ovšem neopouštěla ani zdravá skepse. Pro to, co se událo, neexistovalo žádné rozumné vysvětlení, leda s výjimkou nějakého šprýmu, který snad mohla provést paní Curranová nebo její přítelkyně ve chvíli, kdy zrovna byly "mimo hru". Obě ovšem podezření podobného typu vehementně odmítaly.

Paní Curranová nicméně později objevila, že si stačí na chvíli k tabulce sednout a položit na ni ruce, a už se zprávy od "Patience" jen hrnou. Ostatní účastníci večírku se o podobný dialog s tabulkou pokoušeli také, spojení ovšem navázala pouze paní Curranová.

Těžkopádná sezení u spiritistické tabule se postupem času změnila na tzv. "automatické či spontánní psaní". Nešlo o nic jiného, než že paní Curranová vždycky s tužkou v ruce usedla a – stoprocentně fyzicky i duševně relaxována – začala zaznamenávat proud slov, oděný do hávu podivného venkovského nářečí, jakým se mluvilo v sedmnáctém století. Pak následovaly verše, přehršle slovních hříček a axiomů. Výsledný dojem byl, že jejich autorem musel nepochybně být prvotřídně vzdělaný a moudrý člověk.

Pokud by se někdo pokoušel tvrdit, že takto pořízené zápisy měly svůj původ v podvědomí paní Curranové, nemohl rozhodně uspět. Ta mohla totiž v nejlepším případě být charakterizována jen jako domácí paní své doby – někdejší farmářská dcerka, která vystudovala střední školu. Příjemná, upřímná a oblíbená. Usuzujeme-li podle jejího školního vysvědčení, dojdeme k závěru, že ani dějepis, ani slohové práce ji jednak moc nebavily, jednak jí moc nešly. Písemky, které po ní ve škole zůstaly, byly většinou hodnoceny známkou čtyři.

Vezmeme-li v úvahu, co jsme až doposud o schopnostech a nadání paní Curranové uvedli, můžeme klidně vyloučit eventualitu, že by v jejím případě šlo o uvolňování nahromaděného tvůrčího potenciálu a touhy po seberealizaci, které by se realizovalo prostřednictvím mýtické "Patience Worthové". Pečlivým zkoumáním, které prováděly nejpřednější authority, se došlo k závěru, že paní Curranová žádné takové ambice ani schopnosti prostě neměla.

Když se Patience Worthová takto pravidelně přihlašovala už asi rok, dospěla paní Curranová do fáze, kdy byla schopna prezentovat svou duchovní kolegyni jednoduše tak, že si sedla do křesla, zavřela oči a umožnila – jak sama uvedla – slovům, aby se sama, bez jaké-

hokoli jejího přičinění klubala na svět. "Pociťovala jsem pouze určitý tlak v temeni, jako by se mě někdo dotýkal rukou. V tu chvíli se Patience ujímala slova."

S postupem času bylo možno Patience pokládat nové a nové otázky, přičemž současně se stále jasněji rýsovalo pozadí celé záležitosti.

Bylo například mimo vší pochybnost, že Patience byla Angličanka. Podle toho, co o sobě tvrdila, se narodila roku 1650 v Dorsetshire. Když jí bylo dvacet, odjela do Ameriky. Zasněženě a podrobně hovořila o poměrech v koloniích. Brzy po jejím příchodu ji ovšem zavraždili Indiáni.

Jistý profesor, kterého velmi zajímalo, jestli se Patience při svých seancích také zmínila o válce krále Filipa, položil dotaz, jestli jméno Indiána, který ji zavraždil, bylo rovněž Filip.

Patience bez váhání odpověděla: "Pokud by vám někdo tiskl k hrdlu meč, měl byste čas se ho zeptat, jak se jmenuje?"

Uvedený výrok se dostal na stránky novin a vzbudil rovněž zájem lékařských kruhů. Všichni přicházeli, pátrali a zase odcházeli, aby si promysleli, co právě slyšeli. Paní Curranová se všemi plně spolupracovala. Nikdy neupadla do předstíraného, natož skutečného transu. Seděla jednoduše ve svém obývacím pokoji a jejím prostřednictvím se učení hosté záhadné Patience ptali na všechno možné. Na své dotazy dostávali okamžitou a často obsažnou odpověď.

Patience byla dosti tajnůstkářská. Vyhýbala se důsledně všem dotazům, které měly odhalit fakta o její současné existenci. Odsekávala těm, kdo se snažili její předchozí odpovědi nějakým způsobem překroutit, případně ji s něčím nachytat. Při jedné takové příležitosti vtipnou replikou zlikvidovala jistého hostujícího profesora. On na to reagoval slovy, že ona žena je nepochybně velice chytrá. Patience reagovala okamžitě: "Ó nikoli, vy mě balamutíte." Na dotaz, čím že je balamucena, žádná odpověď nepřišla.

25/ Jacques Cazotte, věštec s vyznamenáním

S mnoha věštbami je potíž – mohly totiž být klidně proneseny až po proběhnutí té které události a mnohokrát tak tomu skutečně bylo. To ovšem neplatí o věštbách učiněných uhlazeným a poměrně ještě neznámým básníkem Jacquesem Cazottem. Ten se jednoho letního večera roku 1788 účastnil zahradní slavnosti pořádané vévodkyní z Gramontu. Šťastnou shodou okolností byla Cazottova slova zaznamenána jakýmsi skeptikem, který měl původně v úmyslu použít jich k jeho zesměšnění.

Básník byl na slavnosti středem pozornosti už také proto, že dlouhá léta byl hostitelčíným chráněncem a že často jejím hostům předčítal své verše. Dneska bychom o Cazottovi řekli, že byl "vlk samotář", protože i uprostřed davu dával přednost samotě. Také teď sám usedl ke kašně a střídavě snil nebo si něco sám pro sebe mumlal. Představoval ostrov vážnosti uprostřed slavnostního veselí.

Ze snění ho vyrušila slova, která jako přípitek pronesl Guillaume des Malesherbes, ministr a důvěrník Ludvíka XVI. Ten řekl:

"Připíjím na den, kdy v řízení společenských záležitostí zvítězí rozum, třebaže vím, že se toho dne nikdy nedožiju!"

Když pomalu utichly salvy smíchu a přítomní zvedli sklenky, Cazotte se zvedl z lavičky a po několika krocích předstoupil před ministra. Pak bez servítků řekl:

"To se mýlíte, pane! Toho dne se tedy dožijete, protože přijde už za šest let!"

Nastalo ticho.

Byl snad tenhle stařík se skelným zrakem blázen, nebo to byl jeho způsob vtipkování?

Cazotte se obrátil na markýzu de Condorcet a řekl: "Oklamete kata tím, že pozřete jed!"

Několik přítomných se nejapně zahihňalo. Dřív než opět nastalo ticho, obrátil se Cazotte na dalšího z přítomných hodnostářů, králova oblíbence Chamforta.

"Vy, Chamforte, se dvaadvacetkrát podřežete břitvou, o život vás to ale nepřipraví a dožijete se ještě mnoha dalších let."

"A vás, pane Bailly," řekl slovutnému astronomovi, "vás čeká

navzdory vašim dobrým skutkům i ohromným znalostem jen smrt v rozvášněném davu."

Ministr des Malesherbes se pokusil Cazottovy chmurné předpovědi obrátit v žert tím, že mu vysekl nápadnou úklonu.

"Prosím, pane, řekněte," začal, "když toho tolik víte o mých nešťastných přátelích, dokážete stejně ukončit i mé pochybnosti o příštím osudu?"

Cazotte položil ministrovi ruku na rameno a upřeně se mu podíval do tváře.

"S lítostí vám musím oznámit, že vašim osudem je dokonáný průběh toho, co čeká vašeho přítele Chamforta. Ale vy skončíte v rukou kata při veřejné popravě."

V tu chvíli už šok odezněl a vracelo se přirozené veselí. K dovršení všeho zakončil nesmyslné představení fanatický ateista Jean La Harpe. S Cazottem se příliš v lásce neměli. Teď vystoupil a řekl:

"A co já, pane? Já se zblázním, když pozoruju, jak všechny mé přátele posíláte do spárů katovi! Snažně vás prosím, abyste mi dovolil přidat se k nim. Mohli bychom pak všichni společně syčet na rozzuřený dav! Jistě mi tohle moje poslední přání neodmítnete!"

Společnost satirický podtext dobře pochopila a řvala smíchy. Cazotte ale s kamennou tváří pokračoval.

"Právě to mám v úmyslu, leč osud mi to nedopřává. Pane La Harpe, sudičky vám připravily příhodnější osud. Katově sekyře sice uniknete, nicméně budete žít jako oddaný křesťan!"

Vévodkyně de Gramont počkala, až salvy smíchu ztichly, a pak se obrátila na Cazotta a s předstíranou afektovaností se vyjádřila v tom smyslu, že přítomné dámy snad popravčí sekyře přece jen uniknou.

Cazotte se na ni chvilku smutně zadíval, načež si vzal do dlaní obě její ruce. "Proboha, má předobrá přítelyně, kati nemívají moc slitování ani s nejvznešenějšími z dam. Přejde den, který se stane pro bohaté osudným, dámy nevyjímaje. Zemřete jako sám král, poté co vás k šibenici přivezou na dřevorubcově povoze.

Král a popraven? Nesmysl!

Pět let poté, co Jacques Cazotte svou věštbu vyslovil, se každý její bod vyplnil v průběhu Francouzské revoluce. I když Cazotte svou věštbu pronesl v noci, ateista Jean La Harpe si ji poznamenal do

svého deníku. Chtěl jí totiž v příhodnou chvíli využít ke Cazottově ponížení. Když pak La Harpe zemřel, odkázal deník klášteru, kde skutečně po nalezení víry dožil svůj život, jak to Cazotte předvídal.

26/ Dokáže vidět skrze zemi

Jednou z největších záhad, o nichž se dochovaly záznamy, je případ kanadského obchodníka, který dokázal poplést hlavu vědcům svou schopností vidět hluboko do země.

J. Raoul Derosiers trpěl často nesnesitelnou bolestí na obou stranách hrudního koše. Záchvaty přicházely naštěstí vždy jen na krátkou dobu a Derosiers jim nevěnoval žádnou pozornost. Roku 1940 se ale bolesti začaly hlásit stále častěji a přetrvávaly mnohem déle, takže se Raoul rozhodl vyhledat lékaře. Po důkladné prohlídce učinil lékař závěr, že příčiny neobvyklých bolestí jsou psychického původu, a předepsal svému pacientovi prášky na spaní. Chce to možná jen dobře se vyspat a hovotovo! Bude po bolestech!

Zdálo se, že diagnóza byla správná a že je všechno na dobré cestě. Po určitý čas to tak alespoň vypadalo.

Když pan Derosiers užíval předepsané pilulky asi měsíc, zajel za svými známými na farmu do Quebecku. Přítel si postěžoval, že musel nechat podnikání v živočišné výrobě, protože farma trpěla trvalým nedostatkem vody. Derosiersovi to bylo líto, jinak k tomu ovšem neměl co dodat. Avšak o něco později, když oba muži obhlíželi pole za stodolami, začalo Derosierse opět nesnesitelně bolet pod žebrem. Obrátil se ke svému známému a řekl: "Neptej se mě, proč to říkám, stejně bych to nedokázal vysvětlit, ale mám pocit, že právě stojím nad pramenem spodní vody... dobré vody. Nachází se v hloubce jedenadvaceti metrů a protéká po desetacentimetrové vrstvě břidlice. Je strašně důležité, abys břidlicové podloží vrtem neporušil, jinak o vodu zase přijdeš!"

Po třech týdnech byla na udaném místě vykopána studna, přičemž se skutečně objevil zdroj kvalitní vody, a to pouhých třicet centimetrů hlouběji, než udával Derosiers. Na dně se našla břidličná vrstva, se kterou studnař zacházel zvlášť opatrně. Když později hloubil v sousedství další studnu, zjistil, že spásonosná vrstva břidlice vskutku má tloušťku pouhých devět až dvanáct centimetrů.

Zvěsti o kouzelném hledači vody se rychle rozšířily a Derosiers měl stále plno práce. Bezchybně určil víc než šest set míst, kde měli

objevit vodu, a to tak, že se při hledání pokaždé zastavil v okamžiku, kdy ho pod žebry bolelo nejvíce.

Kanadská vláda i vědecké instituce podrobily Derosierse všem dostupným vyšetřením. Názory se různily – někteří "proutkaře" považovali za podvodníka, jiní se pokoušeli jeho zvláštní schopnost nějak vysvětlit. Zjistilo se, že Derosiersova pokožka má odlišný elektrický potenciál. Kromě toho se ovšem nedalo zjistit nic neobvyklého.

Raoul byl nějakým zvláštním způsobem schopen detailně popsat vrstvy hornin, břidlice a písku, nad kterými zrovna v momentě, kdy mu začaly bolesti, náhodou stál. Sporné také je, zda změny v Raoulově vnímavosti nezpůsobily prášky na spaní. Každopádně však máme v Derosiersově případě co činit s jedním z podivných lidí naší současnosti, nadaným schopností, kterou předtím nikdy neměl, ale kterou od té doby vládne stále. Podle toho, jak se vyjádřili Raoulovi zákazníci, se ve své předpovědi ještě nikdy nezmýlil.

27/ Dětský prorok

Malá osmiletá holčička stojící v hloučku urozených Francouzů byla dcerou služebné v domě pana vévody z Orleánsu. Byla krotká, negramotná a celá vyplašená. V ruce držela sklenici vody, kterou jí předtím podal pan vévoda.

Je pravda, že tenhle žabec čas od času dokázal předvídat budoucnost tím, že zíral do sklenice s vodou a popisoval, co tam viděl? Mezi služebnými se šířily zvěsti, že skutečně některé mimořádné události tímhle jednoduchým způsobem předpověděla, a tak pro ni vévoda poslal.

"Řekni, dítě, je pravda, co o tobě mnozí říkají, že totiž dokážeš v té sklenici vody vidět budoucnost? Je-li to pravda, pověz, jak to bude vypadat, až král zemře? Co vidíš v jeho ložnici v tuto chvíli? Dokážeš mi odpovědět?"

Děvčátko se strnule zadívalo do sklenice s vodou a dalo se do řeči. Všichni rázem zkoprněli, když dívka začala dopodrobna popisovat zařízení pokoje, kam nikdy v životě nevkočila, totiž ložnici krále Ludvíka XIV. Následoval popis jedné tváře za druhou, líčení oblečení a přesná lokalizace lidí přítomných v místnosti.

Když dívenka skončila, vévoda byl zmaten.

"A žádné jiné tváře už nevidíš? Ani tyhle ne?" otázal se vévoda a ukázal na několik lidí, kteří zde v tuto chvíli byli přítomni, včetně vévody a vévodkyně z Bourgogne i vévody z Beri.

Děvčátko se ještě jednou zadívalo do vody a pomalu potřásl hlavou. "Nikoliv," zašeptalo, "nevidím je, protože tam nejsou."

O osm let později, když Ludvík XIV. zemřel, bylo všechno tak, jak děvčátko vévodovi z Orleánsu předpovědělo. Dalo se to snadno zjistit, protože několik lidí si tehdy tuto předpověď zapsalo. Ti, které onoho památného odpoledne dívka neviděla, skutečně přítomni nebyli. Zemřeli totiž všichni dříve než král.

28/ Shanti Devi – živoucí hádanka

Jestli nikdy nežila, lidé zabývající se tímto neuvěřitelným případem nebudou schopni poskytnout jakékoli přijatelné vysvětlení. Pokud ovšem žila, je to všechno ještě méně uvěřitelné. Ať už je odpověď taková nebo onaká, neexistuje podivnější a zároveň ani lépe zdokumentovaná záhada.

Bylo zaznamenáno, že Shanti Devi se narodila roku 1926 v indickém Dillí. Její rodiče byli dobře situovaní, třebaže ne zamožní. Když se Shanti narodila, nikoho, rodiče ani lékaře, naprosto nic nevarovalo, že by mohlo být něco v nepořádku. Porod byl prostě docela normální.

Když byly Shanti asi tři roky, všimli si rodiče, že dcerka neustále mluví o svém manželovi a dětech. Zpočátku to přecházeli jako pouhý výtvar dětské fantazie. Shanti bývala totiž docela hravá a navíc se dost často cítila opuštěná. Když ovšem ve svých vizích pokračovala, rodiče se o ně začali zajímat.

Kdo vlastně onen "manžel" měl být? Kde žil?

Děvčátko v klidu své matce vysvětlilo, že její "manžel" je jakýsi Kedarnath a že spolu bydleli v městečku Muttra. Podrobně zmíněné město popsala a prohlásila, že má syna, který se svým otcem stále ještě v Muttrě bydlí.

To už dokázalo Shantiny rodiče pořádně rozrušit. Obávali se, aby nepřišla o rozum, a obrátili se rodinného lékaře. Byl už o podivném blouznění děvčátka informován od rodičů a očekával, že se před ním dítě stáhne, popřípadě alespoň odmítne opakovat, co tvrdilo rodičům. V tom se ale zmýlil. Maličká Shanti si totiž v jeho pracovně vlezla do jednoho z ohromných křesel

a doslova zopakovala vše, co už předtím tvrdila rodičům. Uvedla toho dokonce více, mimo jiné řekla například to, že zemřela brzy po porodu v roce 1925, tedy asi rok předtím, než se v Dillí narodila. Udiveného lékaře nenapadlo nic lepšího, než se děvčátka podrobně vyptávat na to, jak se cítila, když byla těhotná. Dočkal se samozřejmě odpovědí, které v daných souvislostech může normální člověk jen stěží pochopit. Děvčátko totiž nepochybně popisovalo psychosomatické aspekty rizikového těhotenství. Něco takového ovšem – vzhledem ke svému věku – nemohla nikdy zažít.

Až do sedmi let prohlíželi děvčátko přední specialisté, žádný z nich se však ve vysvětlení celého případu daleko nedostal. Když bylo Shanti osm let, dospěl její prastrýc, profesor Kishen Chand, k názoru, že je nejvyšší čas udělat něco víc, než jen s dívkou hovořit. Existoval vůbec v Muttře člověk jménem Kedarnath? Měl snad skutečně děti a opravdu mu v roce 1925 při porodu zemřela manželka Ludgi? Profesor popsal těmito a jim podobnými otázkami celý papír. Vložil ho do obálky a adresoval neznámému tajuplnému "Kedarnathovi" do Muttry. S adresou nebyl problém – Shanti se o ní už v Dillí často zmiňovala.

Člověk jménem Kedarnath skutečně existoval a dopis obdržel. Zprvu to považoval za něco jako šprým, možná za pokus připravit ho o jmění, a odmítl se s dívkou, která prohlašovala, že je jeho manželkou, setkat. Pokusil se nejprve všechno řádně prošetřit – nemůžeme mu to ostatně mít za zlé.

Pan Kedarnath z Muttry tedy napsal svému příbuznému do Dillí, který do jejich rodiny často chodil, když byla Ludgi ještě naživu. Strýček by Ludgi při setkání určitě poznal. Koneckonců Ludgi byla jedinou ženou, kterou Kedarnath v životě měl. V dopise tedy strýčka požádal, aby byl tak laskav a přímo na místě, na udané adrese, zjistil, co se vlastně děje.

Pod záminkou, že jde s Shantiným otcem domlouvát nějaké obchody, se strýček nakonec k Deviům dostal.

Dítěti mohlo v té době být nějakých devět let. Když někdo zaklepal, pomáhalo zrovna matce připravovat večeři. Holčička se rozeběhla ke dveřím. Když se ovšem ani po hodné chvíli nevracela, šla se matka podívat, co s ní je. U dveří stála Shanti a s nelíčeným údivem zírala na stejně vyjeveného pána, čekajícího před vchodem do domu.

"Mami! To je strýček mého manžela! Bydlel taky v Muttře, skoro hned vedle nás!"

Chvilku poté se objevil Shantin otec, načež se strýček dal do vyprávění svého příběhu. Děvčátko samozřejmě nepoznal, i když ono s jistotou poznalo jeho. Jak řekl jeho rodičům, má synovce jménem Kedarnath, který žije v Muttře. Synovcova manželka Ludgi skutečně zemřela při porodu přibližně rok předtím, než se narodila Shanti. Zmíněnému páru se narodil chlapeček. Když Ludgi umírala, byl jí ten drobeček vším.

Co dál? Zavolali prastrýce Kischena Chanda. Ten byl totiž autorem dopisu, který měl za následek nenadálou návštěvu Kedarnathova strýce. Bylo rozhodnuto, že Shantini rodiče pozvou pana Kedarnatha i se synem na návštěvu. Oba sem přijedou na jejich náklady a bez toho, aby se Shanti o celé věci cokoli dověděla.

Po několika dnech Kedarnath přijel. Shanti vyjekla štěstím a vyrazila naproti chlapci, který byl pochopitelně poněkud šokován tak přehnanou reakcí vrstevníka, jehož nikdy předtím neviděl. Shanti se pokoušela dítě vyzdvihnout do vzduchu, jenomže chlapec byl stejně velký, ne-li vyšší. Shanti se s ním objímala a oslovovala ho týmiž mazlivými slůvky, jakých před deseti lety, dokud ještě žila, užívala i Ludgi. Ke Kedarnathovi se Shanti chovala jako nesmírně rozradostněná, leč ustaraná manželka – přesně tak, jak to měla kdysi ve zvyku Ludgi.

Na všechny přítomné působilo setkání svou zvláštní atmosférou.

Kedarnath odmítl ponechat svého nejmladšího syna jakémusi vzrušenému dítěti, které o sobě prohlašovalo, že je jeho matkou. Namísto toho se narychlo rozloučil a vrátil se do Muttry. Tady mohl přemýšlet o téhle zmatené a zároveň hrozně záležitosti, do které se zapletl v roli nepříliš žádoucího účastníka.

Celá věc se pochopitelně dostala do novin a vzbudila značný ohlas. Byla to všechno jenom legrace? Jak je možné, že nějaké dítě v Dillí zná nejpodrobnější detaily o jakési rodině žijící v Muttře? Zmíněné dítě onu rodinu samozřejmě nikdy předtím nevidělo a ani jeho vlastní rodiče o ní nikdy neslyšeli.

Pan Desh Bandu Gupta, prezident Celoindické asociace nakladatelů a člen indického parlamentu, se o celé věci radil s některými ze svých kolegů v parlamentě i v podnikatelských kruzích. Všichni se shodli na tom, že v daném případě bude každopádně nejlepším řešením, když se věc důkladně prověří. Dítě se mělo otestovat tak,

že se vezme do Muttry. Jeho úkolem pak bude ukázat cestu až k domu, kde domněle žilo a zemřelo.

Shanti se v doprovodu svých rodičů, zmíněného pana Gupty, advokáta Tary C. Matkura i dalších významných učenců a občanů skutečně vlakem do Muttry vydala.

Když ovšem vlak v tomto městě zastavil na nádraží, spustil se řetěz překvapení. Shanti totiž bez váhání poznala matku i bratra svého údajného manžela. Konverzovala s nimi navíc hovorovým nářečím, jaké se užívalo právě v dané oblasti, nikoli ovšem hindštinou, kterou si osvojovala doma v Dillí.

Je vůbec možné, aby Shanti ve městě, které nikdy nenavštívila, našla dům, v němž údajně žila jakožto Kedarnathova manželka? Pokusili se o to. Celá společnost nasedla do několika kočárů, které pro ten účel byly k dispozici. Shanti dávala pokyny a udávala směr jízdy. Stalo se, že v jednom či dvou případech působila poněkud zmateným dojmem. Když jí ovšem dopřáli trochu času, aby se mohla zorientovat, zvolila správnou trasu. Neomylně pak celou společnost přivedla k domu, který údajně znala.

"Tak jsme tady!" řekla členům doprovodu. "To je ten dům. Za mých dob byl ale natřen nažluto. Teď je bílý."

Po roce 1925 došlo i k dalším změnám. Kedarnath se totiž z domu před časem odstěhoval a noví nájemníci odmítli s nenadálou návštěvou mít cokoli společného.

Shanti ovšem požadovala, aby ji dopravili do nového bydliště jejího "manžela". Když i s doprovodem nakonec na místo dorazila, okamžitě poznala dva nejstarší Kedarnathovy potomky. Nepoznala ale desetiletého chlapce, při jehož porodu Ludgi zemřela. Když Shanti později vzali do domu, kde bydlela Ludgina matka, dívka babičku hned poznala. Rozeběhla se k ní a volala: "Mami! Mami!" Tato postarší žena byla tím výjevem viditelně zmatena. I když se Shanti chovala úplně stejně jako kdysi Ludgi a také její způsob hovoru byl stejný, i když si pamatovala věci, které by měla znát jen Ludgi, ta stará paní věděla, že její dcera je už deset let mrtvá.

Ještě v domě, kde bydlela Ludgina matka, se pan Gupta Shanti zeptal, zda si povšimla něčeho, co se tu od doby, kdy zde údajně žila, změnilo. Shanti bez váhání ukázala na místo, kde – jak se vyjádřila – bývala studna. Věc se samozřejmě brzo vysvětlila. Studna na inkriminovaném místě skutečně kdysi bývala. Byla tam vlastně stále, jenomže teď byla zakryta silnými fošnami, takže nebyla vidět.

Kedarnath se pak Shanti ještě zeptal, jestli si nevzpomíná, co se stalo s prsteny, které Ludgi krátce před svou smrtí někam schovala. Nedokázal je totiž nikdy najít. Shanti se vyjádřila, že je tehdy někdo zahrabal ve starém květináči a překryl prkny. Jako místo označila roh zahrady za domem, kde Ludgi předtím bydlela. Ztracené prsteny spolu s několika drobnými mincemi na udaném místě skutečně našli. Shanti měla pravdu.

Ani Shanti, ani Kedarnathově rodině v Muttře ovšem neutuchající zájem sdělovacích prostředků nijak neposloužil. Její údajně vlastní děti ji totiž nepoznávaly a ani neměly zájem ji poznat. Kedarnath se v celé věci choval tolerantně, nicméně určitého zmatku se zbavit nedokázal. Shanti se tedy stáhla poněkud do ústraní. Chtěla se vyhnout tomu, aby proti své vůli byla středem pozornosti všude, kde se objevila. Po troškách v sobě potlačovala touhu žít společně s dětmi a Kedarnathem. Vlivem okolností se jí kousek po kousku a za cenu bolestného duchovního přerodu podařilo přemoci se. Svůj život si nakonec zařídila tak, aby se nijak nevměšovala do života lidem, kteří o ni nestáli, třebaže ona věděla, že ji k nim váže rodinné pouto.

Kompletní dokumentaci k tomuto podivuhodnému případu má profesor Indra Sen z pondicherijské filiálky Sri Aurobindos Ashram. Vědecké kapacity, které se případem Shanti Deviové zabývaly a které zhodnotily dostupné důkazy, zaujaly k formulaci případných jednoznačných stanovisek rezervovaný postoj. Pouze konstatovaly, že nějaká holčička, která se v roce 1926 narodila v Dillí, si patrně je schopna velmi zřetelně pamatovat některé detaily ze života v městečku Muttra. Žádný z vědců, kteří se případem zabývali, však ale netvrdil, že by celá věc byla podvod. Na druhé straně ovšem nikdo nedokázal vysvětlit, co o případu viděl a slyšel.

A Shanti Deviová? Roku 1958 s ní vlivný deník The Washington Post otiskl rozhovor, jehož obsah převzaly všechny větší světové listy. Dvaatřicetiletá, poměrně tichá a rezignovaná vládní úřednice Shanti Deviová žije klidným životem v New Delhi.

Jak sdělila reportérům i lékařům, pro které její případ dosud nic neztratil na zajímavosti, plně se naučila žít v současnosti. Někdejší hlas, který ji nabádal k návratu do minulosti, byl po dlouhém těžkém vnitřním boji umlčen a Shanti už ani v nejmenším netouží po jeho oživení.

29/ Neuvěřitelný případ Lurancy Vennumové

Je možné, aby si nějaké děvče zničehožnic osvojilo vzpomínky a manýry osoby, kterou nikdy nepoznalo ani nevidělo a která je nadto už dvanáct let mrtvá?

Ti, kdož se touhle otázkou zabývali, a nebylo jich zrovna málo, nikdy neobjevili nic, co by stálo za zveřejnění. Možná že to tak bylo dobře, poněvadž v případě Lurancy Vennumové by přijetí toho, co se ukázalo jako nesporné, znamenalo ztotožnění se s něčím, co je nemyslitelné.

Chceme-li životní příběh Lurancy Vennumové pochopit, je nejprve nezbytné utřídit údaje o její předchůdkyni Mary Roffové, s níž je jméno Lurancy Vennumové nerozlučně spjato. Mary byla dcerou manželů Roffových. Narodila se 8. října 1846 ve Warren County, stát Indiana. Když jí bylo třináct let, odstěhovali se její rodiče do illinoiské Watseky.

V té době si už Mary po častých epileptických záchvatech byla vědoma svého zdravotního handicapu. Záchvaty přicházely v průměru dvakrát denně. Na jaře roku 1865 se Mary svou osobní situací pokusila vyřešit tím, že si podřezala zápěstí. Rodiče ji našli v bezvědomí. Ztráta krve byla dosti značná. Zavolali lékaře. Když znovu nabyla vědomí, rozzuřila se tak, že ji na lůžku muselo celé hodiny krotit několik dospělých. Mary byla jinak dobře urostlá a v dobré kondici.

Přibližně po pěti dnech nepochopitelného řádění se uklidnila. Usnula a spala nepřetržitě patnáct hodin. Když se probudila, nijak se nepokoušela odstranit si z očí obvazy, které jí měly chránit zrak ve chvílích, kdy se v afektu pokoušela vyškrábat si oči. Teď jí obvazy zdánlivě vůbec nevadily. Vypadalo to, že vidí stejně, jako by oči vůbec převázaný neměla.

Rodinní přátelé, mezi nimi A. J. Smith, redaktor a vydavatel týdeníku Danville Times, a reverend J. H. Rhea, byli přítomni, když Mary Roffová s dokonale těsnícím obvazem přes oči bez jediné chybičky předčítala obsah dopisu v nerozlepené obálce, kterou měl pan Smith v kapse. Poté bezchybně vytrídila hromádku starší pošty. Je vyloučeno, že by přítom používala zraku. Vyjevený redaktor se rozhodl, že ve svém plátku o úžas-

ných schopnostech Mary Roffové uveřejní dlouhý a podrobný článek.

Postupně se ovšem Maryin zdravotní stav zhoršoval do té míry, že lékaři doporučili jejím rodičům okamžitou hospitalizaci v některém z psychiatrických ústavů. Ti ovšem odmítli. Rozhodli se namísto toho, že se o Mary budou střídavě starat. Když na Den děkuvzdání navštívili v městečku Peoria své dávné přátele, vzali Mary s sebou. Následujícího jitra si pak Mary při snídani stěžovala na příšerné bolesti hlavy. Musela si jít lehnout. O něco později ji našli v posteli mrtvou. Přivolaný patolog určil jako bezprostřední příčinu smrti mozkovou mrtvici.

V době, kdy Mary Roffová zemřela, bylo Lurancy Vennumové patnáct měsíců. Žila se svými rodiči na farmě v Iowě. Pak se Vennumovi přestěhovali na farmu ležící nějakých sedm mil jižně od Watseky, stát Illinois. Bylo to v roce 1871, téměř šest let po smrti Mary Roffové. Je tedy jisté, že Lurancy Vennumová Mary nikdy v životě neviděla.

Když 5. července 1877 uplynulo dvanáct let od smrti Mary Roffové, bylo Lurancy třináct a bylo to docela normální zdravé děvče. Jednoho rána ovšem své rodiče překvapila, když jim řekla: "Včera večer v mém pokoji někdo byl. Ti lidé pořád volali: 'Rancy! Rancy!' a já jsem na své tváři cítila jejich dech."

Následujícího večera se všechno opakovalo. Když se ovšem Lurancyina matka rozhodla, že zbytek noci stráví s dcerou ve stejném pokoji, všechno ustalo.

Přesně týden nato, co se v dívčině pokoji objevili zmínění "lidé" poprvé, začaly Lurancy Vennumové skutečné obtíže. Pomáhala zrovna matce zacelit natrhlou nitku v koberci. Najednou se narovnal a vykřikla: "Mami, něco mi je. Cítím se strašně blbě!" V příštím okamžiku jako by ztuhla, načež upadla do transu a zůstala tak dlouhých pět hodin.

Až do září 1877 se tyto stavy s každodenní pravidelností opakovaly. Lurancy v transu vždycky vyčerpaně ležela, měla nehmatný puls, dýchala pomalu a skoro neznatelně, přičemž její tělesná teplota klesala. Skoro neslyšně si v takových okamžicích něco mumlala o vizích, které se jí zjevovaly. Jindy do mumlání vkládala i jakési popisy něčeho, co nazývala anděly.

Lékaři, kteří Lurancy podrobili zevrubné prohlídce, se nedokázali sjednotit na názoru, zda jde o duševní nevyrovnanost, dočasný stav

způsobený přestálými epileptickými záchvaty, případně o projevy jakési blíže neidentifikovatelné málo známé nemoci. Zmínky o "andělech" samozřejmě klonily misky vah spíše k verdiktu o "duševní nestabilitě". Buď jak buď, lékaři si v tomto případě nevěděli rady. V listopadu už ovšem Lurancy pravidelně trpěla tak nesnesitelnými bolestmi břicha, že se vždycky zaklonila jakoby do "mostu", až se hlavou dotýkala chodidel. V téhle poloze se navíc ke všemu ještě někdy přidal trans.

V lednu 1878 už byli Lurancyini rodiče na konci sil. Jejich dcera teď denně deset až dvanáctkrát upadala do transu. Některé trvaly jenom několik minut, jiné ovšem celé hodiny. Přicházely ve dne i v noci, a Lurancy v takových chvílích vždycky cosi mumlala o "zářivých andělech". Jak to vypadalo, rozprávěla v duchu s neviditelnými bytostmi.

Zděšení rodiče se nakonec obrátili o pomoc na reverenda B. M. Bakera, pastora metodistické církve ve Watsece. Baker si několik takových "rozmluv" s neviditelnými bytostmi poslechl, načež dospěl k názoru, že Lurancy je blázen. Bez odkladu se spojil s vedením nejbližšího ústavu pro duševně choré a zajímal se o to, jestli by tam mohli Lurancy umístit.

Pověsti o dívčiných podivných transech i o údajných hovorech s "anděly" se rychle šířily. Když se o Lurancy dověděli i manželé Roffovi, vzpomněli si na to, co před lety zažili se svou dcerou Mary. Ta přece také trpěla záchvaty a transy, také často něco mumlala o podivných jasných bytostech, se kterými – jak to alespoň vypadalo – vedla hovor. Že by se v případě Lurancy Vennumové jednalo o něco podobného?

Na radu manželů Roffových Vennumovi s odesláním dcery do ústavu nespěchali. Povolali k ní doktora E. W. Stevense z wisconsinského Janesville. Když Stevens 31. ledna 1878 přijel, našel Lurancy, jak sedí v malém houpacím křesle u kamen a tupě zírá do země. Když se k ní doktor Stevens přiblížil, otočila křeslo proti němu, čímž mu dala jasně najevo, že by se měl zdržovat v uctivé vzdálenosti.

Stevens si sedl a hovořil s dívčinými rodiči i se svým osobním přítelem panem Roffem, který byl rovněž přítomen. Asi půl hodiny se všichni bavili o věcech, které s Lurancy neměly absolutně žádnou souvislost. Pak se k ní doktor Stevens obrátil a řekl: "Nemyslím, že se známe, slečno. Jakže se jmenujete?"

"Katrina Hoganová!", vyjekla Lurancy.

Jak vyšlo v dalším rozhovoru najevo, "Katríně Hoganové" bylo třiašedesát a před třemi dny přiletěla z Německa. Jak dlouho se zdrží? Tři týdny.

Trpělivě, krůček po krůčku vedl doktor Stevens Lurancy úskalími téhle podivné hry typu "má dáti – dal". Zdálo se, že děvče začíná doktorovi důvěřovat. Ostatní si nedovolili utrousit ani slovíčko. Lurancy se ale najednou zvedla ze židle a ztuhlá jako prkno přepadla dopředu. Její rty se začaly neznatelně pohybovat, jenomže asi deset minut nevydaly ani jediný srozumitelný zvuk. Pak přítomní zaslechli, jak děvče posílá Katrinu Hoganovou pryč. Spolu s ní museli odejít i všichni ostatní. Šlo ve všech případech o lidi, jejichž jména doktoru Stevensovi ani osobám přítomným u Vennumových nic neříkala.

Když dívka na chvíli zmlkla, doktor Stevens se jí zeptal, jestli by nedala přednost tomu, kdyby ji kontrolovali lepší lidé. Lurancy odpověděla: "Ano. Je tady dost duchů, kteří by se rádi projevíli."

Po chvíli ticha dodala:

"Jedním z těch duchů je Mary Roffová!"

Užaslý otec zemřelé vykřikl:

"Mary! To je přece moje dcera! Ta už je roky mrtvá... Ano, ať vystoupí! Budeme mít radost, když se projeví!"

Jak to vypadalo, vedla pak Lurancy s "Mary" hovor. Nakonec řekla, že Mary Roffová převezme roli postavy místo Katriny Hoganové, o níž se předtím zmiňovala. Lurancy se pak už jen usmála, trochu se odreagovala a bylo po seanci.

Nazítří se Vennumovi dožili vůbec největšího šoku svého života. Nezkrotná, nevyzpytatelná a násilnická Lurancy, z níž ani na okamžik nemohli spustit oči, se proměnila v úslušnou, zdvořilou a učenlivou bytost. To všechno ale nebylo k ničemu. Lurancy Vennumová totiž zcela určitě nikoho z rodiny nepoznávala. Místo toho nepřestávala tvrdit, že se jmenuje Mary Roffová a že se chce vrátit domů.

Pološílený Thomas Vennum se s touto poslední novinkou přihnal k Roffovým, kteří bydleli jen o několik bloků dál. Jak se vyjádřil, chovala se teď Lurancy jako puberťačka, které se stýská po domově. Stále prý opakuje, že chce vidět tatku a mamku a ostatní členy rodiny.

Roffovi byli na rozpacích. Něco takového nečekali. Po krátké poradě s panem Vennumem se rozhodli, že několik dnů nepodnik-

nou vůbec nic. Možná že Lurancy jen tak něco popadlo a že si to za pár dnů nakonec rozmyslí.

Nešlo ale o rozmar. Lurancy se k členům své vlastní rodiny dál chovala, jako by šlo o cizince. Nepřestala ani požadovat, aby ji pustili domů. Proč jí nedovolili vrátit se k rodině, kterou tolik let neviděla? Pan Vennum se k Roffovým vrátil s tím, že je načase něco podniknout. Bylo by snad možné přijít k Lurancy na návštěvu? Možná že by to nějak pomohlo.

Pouhé čtyři dny poté, co Lurancy šokovala členy své vlastní rodiny tvrzením, že se jmenuje Mary Roffová, vydalala se paní Roffová v doprovodu své nejstarší dcery Minervy k Vennumovým. Když se přibližovaly po chodníku k domu a byly už vzdáleny jen asi polovinu bloku, Lurancy vzhlédla a spatřila je. Vmžiku byla na nohou. "To je přece máma a sestra Nervie!" křičela. Když ještě byla naživu, říkávala Mary Roffová skutečně své starší sestře "Nervie". Bylo tomu tak alespoň od chvíle, kdy vyrostla natolik, že to jméno byla schopna takhle vyslovit.

Dívka se vrhla na paní Roffovou a Minervu a po tváři jí stékaly slzy štěstí. Pro Roffovy to byla skličující zkušenost. Stála před nimi dívka, která se sice vydávala za milovaného člena rodiny, jenomže bylo jasné, že k nim nemůže mít žádný vztah, protože ve skutečnosti byla mrtvá. Povídala si s oběma ženami o rodině a starých přátelích i o známých, které navštívili, když v Peorii před třinácti lety zemřela. Nakonec děvče požádalo o krabičku s dopisy, které dostala Mary Roffová krátce před svou smrtí od přátel. Existovaly ty dopisy ještě?

Rozrušená paní Roffová s krajním vypětím zaštkala, že dopisy pro ni schovala. Dívka si pak připamatovala vzkazy, jež stály v některých z nich. Když se odpoledne Roffovi vrátili domů, zjistili, že uvedené vzkazy v dopisech skutečně jsou.

Po posledním setkání s Minervou a paní Roffovou začala Lurancy daleko umíněněji vyžadovat, aby se k nim mohla přestěhovat. Její rodiče cítili, že by to Roffovy nadměrně zatěžovalo. Existovala totiž silná pravděpodobnost, že Lurancy po čase svůj charakter zase změní a stane se opět násilnickým psychopatem. Lékaři to alespoň považovali za velmi pravděpodobné. Roffovi byli nicméně přesvědčeni, že v tomto případě nejde o pouhou náhodu. Nebylo jim sice vůbec jasné, co v celé věci vězí, to ovšem nic neubíralo na pozoruhodnosti případu.

Jedenáctého února 1878 se tedy Lurancy Vennumová alias Mary Roffová přestěhovala k Roffovům.

Jak se dívka sama vyjádřila, bude u nich na návštěvě nanejvýš do května. Její "andělé" jí totiž neposkytli více času.

Pokud osobou, které se teď nastěhovala vlastně ke svým rodičům, skutečně byla Mary Roffová, kde v tom případě byla skutečná Lurancy?

Roffovi se na tyhle věci děvčete často ptali, pokaždé se jim však dostalo jen ujištění, že opravdu hovoří se svou vlastní dcerou a že se to bude snažit dokázat. A Lurancy Vennumová? Ta přece je v léčebně a měla by se vrátit, jakmile bude tělesně i duševně zdravá. Až se Lurancy vrátí, Mary bude muset zmizet.

Celá tato záležitost pochopitelně nemohla zůstat u široké veřejnosti bez povšimnutí. Našli se opět lidé, kteří celou věc zkoumali. Kniha doktora Stevense s příznačným názvem Zázrak ve Watsece je například velmi čtivým dílem, vycházejícím z osobní znalosti celého případu. Dalším člověkem, který se případem zabýval a podrobně ho popsal, byl William James. Na téma Lurancy Vennumová – Mary Roffová otiskli rovněž ne jeden článek také ve většině chicagských dobových deníků.

Jestli je na případu něco zvlášť pozoruhodného, je to fakt, že Lurancy Vennumová dokázala po dobu patnácti týdnů žít v rodině Roffových životem jejich zemřelé dcery, přičemž její povaha, nálady i vzpomínky se přesně shodovaly s tím, jak žila, myslela a jednala skutečná Mary Roffová, kterou ovšem tahle dívka nikdy nepoznala.

Když například paní Roffová přinesla krabici s dopisy, po kterých se "Mary" ptala, děvče sáhlo do krabice a vytáhlo malinký límeček. Paní Roffové pak líčila, jak si ho jako malá uháčkovala a později vzala na nějaký večírek... To byla skutečně pravda. Když se pan Roff zeptal, jestli si náhodou nepamatuje, jak se stěhovali do Texasu (bylo to v roce 1857, kdy Mary bylo jedenáct), děvče reagovalo okamžitě. Řeklo, že si na stěhování pamatuje velmi dobře, a začalo si vybavovat Indiány na Červené řece. Uvedla rovněž, že si prý hrála s dcerkami paní Reederové, které se stěhovaly spolu s nimi.

"Mary" dále popisovala příbuzné, kteří po smrti Mary Roffové rovněž zemřeli. Dále správně identifikovala portréty, jména a příbuzenské vztahy lidí, kteří patřili k širšímu okruhu přátel rodiny

Roffových. Když paní Roffová přinesla jakýsi sametový klobouček, který kdysi patřil Mary, Lurancy ho bez váhání popadla a vzpomínala na doby, kdy klobouček nosila: tenkrát byla po nemoci a museli ji ostříhat.

S velkým překvapením si Roffovi vyslechli popis pohřbu Mary Roffové. Nechybělo ani líčení drobného incidentu, ke kterému došlo v pokoji paní Roffové krátce před posledním rozloučením. Jedinými přítomnými při něm byli Mariini rodiče. Ti se však o té záležitosti nikdy nikomu nezmínili.

Podivné zkušenosti narůstaly den po dni, až nakonec došli Roffovi k přesvědčení, že dívka, kterou poznali jako Lurancy Vennumovou, byla nějakým způsobem nahrazena jejich dávno zemřelou dcerou.

Šokován byl dokonce i sám doktor Stevens, když se na něho jednoho dne Lurancy obrátila s nabídkou, že mu poskytne informace o jeho dceři Emmě. Když se s tím doktor Stevens vyrovnal, vyjádřil se v tom smyslu, že by takové informace ocenil. Lurancy mu sdělila, že Emma je šťastná, že s ní v nedávné době mluvila. Přála si prý, aby se její rodiče dověděli, že je v pořádku a že by s nimi chtěla být. Lurancy zodpověděla všechny dotazy o Emmě Angelie Stevensové, zemřelé v březnu 1849. Všechny detaily souhlasily, dokonce i zmínka o jizvě ve tvaru písmene X, která Emmě zůstala po jednom chirurgickém zákroku.

Čas "Mary Roffové" nicméně utíkal rychle.

Šestnáctého dubna 1878 sdělila svým údajným rodičům, že je brzy opustí, poněvadž Lurancy Vennumová se už cítí dobře a brzy se vrátí.

Sedmého května 1878 k sobě plačící "Mary" zavolala paní Roffovou, vzala ji za ruce a štkala, že už brzo odejde. Obě ženy seděly po několik minut naproti sobě. Pak se "Mary" začala třást, vypadalo to, že najednou dostala závrať. Pak se jakoby v mdlobách vrhla před sebe na zem, kde zůstala nehnutě ležet. Za chvíli otevřela oči a v nepředstíraném úžasu, těžce oddychujíc, drmolila: "Kde to jsem?"

Dívka už zase byla Lurancy Vennumovou.

Ne ovšem nadlouho, protože "Mary" se téměř vzápětí vrátila a ve své roli pokračovala až do 21. května. Toho dne v jedenáct hodin ráno udělila rodině několik rad a navždy uvolnila své místo Lurancy Vennumové.

"Mary" upozornila Roffovy, že ke změně dojde v přesně vymezenou dobu. Vennumovi mohli tedy být přítomni okamžiku, kdy Lurancy otevřela oči a stala se opět sama sebou. Svým rodičům řekla, že má dojem, jako by strašně dlouho spala. Uvědomovala si ale, že tomu tak v jejím případě nebylo.

Lékaři přicházeli jeden za druhým. Vyšetřovali dívku, pozorovali ji, ověřovali fakta, ale všichni odcházeli zmateni tím, co zjistili. V červenci 1878 prohlásil doktor Stevens o Lurancy, že je fyzicky i duševně zdráva jako ryba. Dostal od Lurancy dopis psaný tužkou. Dívka mu děkovala za trpělivost a vše, co pro ni vykonal. I když dopis psala stejná ruka, jakou byly předtím psány písemnosti "Mary Roffové", podobnost mezi nimi není vůbec žádná.

Z Lurancy Vennumové se stala atraktivní mladá dáma. Provdala se za farmáře George Binninga z nedaleké Watseky. Později se odstěhovali do Rollins County v Kansasu. Narodilo se jim jedenáct dětí. Ještě v roce 1940 žila v Kalifornii. Bylo jí sedmasedmdesát. K patnácti týdnům ze svého dětství, kdy uvedla do rozpaků vědu, se už ovšem nikdy nechtěla vracet.

O jejím případě existují stovky dokladů. Perfektně je zmapováno, co činila. Nicméně nikdo dodnes nevysvětlil, proč a jak se vše přihodilo.

30/ Uhrnutí Marie Talaricové

Případ Lurancy Vennumové je starší než osmdesát let. I v naší současnosti ovšem existují lidé opředení nejpodivnějšími historkami.

Jednoho rána, bylo to tuším 13. února 1936, našli pod mostem, jenž se klene nad řekou Corace a spojuje italské vesničky Siano a Catanzaro, mrtvé tělo devatenáctiletého Giuseppa Veraldiho. Mladík byl jen spoře oblečen. Většina jeho svršků byla rozházena na břehu řeky. Ležel hlavou na velkém balvanu. Utrpěl frakturu levé ruky. Zlomená končetina byla jakoby nadvakrát složena pod mladíkovou hrudí.

Policie nešťastníka zběžně prohlédla, ovšem se zajišťováním důkazů se nijak zvlášť neobtěžovala. Podle její verze toho noc předtím "Peppe" se svými kumpány příliš mnoho vypil. Cestou domů asi myslel na neúspěšné pletky s děvčaty a vzalo ho to tak, že všechno vyřešil skokem z mostu.

Jak směšná dedukce to ze strany policistů byla, je zřejmé každému, kdo si uvědomí, že most, respektive místo, z něhož do řeky skočil, bylo ve výšce více než třicet metrů. Navzdory tomu by Veraldi musel utrpět jen otřes mozku a zlomeninu ruky, jinak nebylo možné, aby se se po pádu ze třiceti metrů mohl ještě napůl vysvléci. A že po dopadu z takové výšky utrpěl jen relativně malá poranění, to byla další záhada.

Na první pohled zřejmé stopy po vraždě by v tomto případě nepřehlédl ani detektiv amatér. U soudu ovšem prošla policejní verze a případ úmrtí Giuseppa Veraldiho byl oficiálně uzavřen.

Úředně tomu tak možná bylo. Giuseppovi přátelé a příbuzní ovšem téhle verzi nevěřili. Vědělo se, že mladík byl naposledy spatřen živý, když popíjel ve společnosti čtyř kamarádů. Když Giuseppe přišel do hospůdky Gioso, hráli Toto, Damiano, Abele a Rosario v zadní místnosti karty. Do hry se Peppe nezapojil. Dal si víno, opřel se o zeď a kibicoval. Svědkové potvrdili, že kolem půlnoci pětice lokál opustila. Odešla směrem k mostu, pod nímž příštího rána našli Giuseppovo tělo.

Policejní výslechy čtyř Giuseppových kumpánů, se kterými trávil chvíle bezprostředně před svou smrtí, byly nanejvýš povrchní. Zjišťovalo se pouze, kde a kdy Veraldiho naposledy viděli, a možné pohyby, které mladíka mohly vést k sebevraždě. Jak se svědkové vyjádřili, Giuseppe se od nich blízko mostu oddělil. Kromě skutečnosti, že byl značně opilý, nic o pohybech jeho činu zjištěno nebylo.

Tím ovšem podivný případ Peppe Veraldiho nekončí. Naopak – právě začíná.

Tři roky po jeho smrti totiž pod tímž mostem, jenomže na jeho druhém konci, onemocněla mladá dívka z vesnice Siano zvláštní nemocí.

Marii Talaricové bylo sedmnáct. Byla ze šesti dětí druhá nejstarší. Veraldiho ani žádného jiného člena jeho rodiny neznala. Viděla ho poprvé, když se s partou mladých šli z mostu podívat na mrtvého Giuseppa. V hloubce nějakých třicet metrů pod sebou viděli policisty, kteří zrovna s naprostou rutinou obhlíželi místo činu. Od té chvíle uplynuly už tři roky.

Nemoc – dá-li se tak její stav nazvat – propukla 5. ledna 1939, kdy Marie šla s babičkou přes most za matkou. Ta tehdy pracovala v Catanzaru na nějaké Mussoliniho fašistické zakázce. Až do chvíle, kdy se od matky vracely, se nic zvláštního nedělo. Když přišly

k místu, kde Veraldi skončil svůj život, Maria zničehonic padla na zem. Jak uvedla, pociťovala silnou bolest v kolenou. Jakýsi Giuseppe Trapasso, který šel zrovna kolem, se nabídl, že babičce pomůže Marii dopravit domů.

Během hodiny už děvče o sobě nevědělo. Kroutilo se a sténalo, jako by zrovna utrpělo otřes mozku. Maria mívala vždycky příjemný sametový hlas, teď se jí ale ozývaly z hrdla hluboké a ostré tóny. Vykřikovala, že chce okamžitě vidět matku. Nějaký chlapec od sousedů běžel do dílny, kde paní Talaricová pracovala. Po chvíli už byla matka u dcery.

Ta se na matku podívala a potřásla hlavou.

"Vy nejste moje máma!" křičela. "Jste možná majitelka tohoto domu, ale rozhodně ne moje máma. Ta žije v Catanzaru, v ulici Barrache, a jmenuje se Catterina. A mně říkají Peppe!"

Vyšetřováním vyšlo najevo, že se Maria vydává za člověka, jehož tělo našli před třemi lety pod mostem. Neustále se dožadovala své "matky", paní Catteriny Veraldiové. Po vsi se brzy začalo šuškat, že Marie Talaricová přišla o rozum, když se vydává za mladíka, který je dávno po smrti. Také její hlas a myšlení jsou změněné a připomínají Peppu Veraldiho.

Je svým způsobem štěstí, že v té době v Catanzaru žili schopní, odborně specializovaní lékaři a že se případem začali včas zabývat.

Jako první dívku vyšetřil doktor Giovanni Scambia. Měl ordinaci v Catanzaru, a tak mohl být u Talaricových v Sianu skutečně často. Celkem u ní vykonal čtrnáct návštěv a – což je nejdůležitější – svá zjištění i poznatky svých kolegů si podrobně zaznamenával. Že nešlo o kolegy jen tak ledajaké, je nabíledni. Stačí uvést např. jméno doktora Fragoly, místního psychiatra, nebo doktora Periho, známého okultisty, doktora Manzi Carelliho, ředitele catanzarské gynekologické kliniky, či doktora Vincenca Catalona. Ti všichni se případem odpovědně zabývali.

Ve fázi, kdy tento stav propukl a "Pepe" se nepřestával dožadovat, aby za ním poslali matku, řekla paní Talaricová Marii, aby paní Veraldiové poslala vzkaz. Marie okamžitě popadla tužku a na kus papíru načmárala: "Milá mami, jestli mě chceš vidět, jsem pořád Tvůj synáček. Pepe."

Adresátce se tenhle vzkaz do rukou bohužel nikdy nedostal, poněvadž v té době se už do případu vložila siantská policie. Policejní náčelník Salvatore Malorgio u Talariců vzkaz jednoduše zabavil

a uložil ho do policejního trezoru. (Po nějaké době přesvědčil doktor Scambia se svými kolegy policejního náčelníka, aby jim papírek se vzkazem vydal. Porovnali pak písmo s rukopisem Guiseppa Veraldiho. Shodli se na tom, že Maria Talaricová psala Veraldiho rukopisem).

Pátého ledna večer se Maria zvedla z lože a z lidí přítomných v domě vybrala čtyři mladíky. Chtěla, aby si zahráli partičku karet. Náhodně vybraní chlapci jí rádi vyhověli. Mysleli, že ji tím pobaví. Maria každého pojmenovala – jak jinak než Rosario, Toto, Abele a Damiano. Byla to jména čtyř mládenců, kteří před Veraldiho smrtí hráli v hostinci karty. Čtveřice rozehrála partičku a Marie se opřela o zed'. Kouřila a pila víno, ačkoli nikdy předtím alkohol nepila a také ji nikdo neviděl s cigaretou.

Když už se nějakou chvíli hrálo, začala Marie karbaníky plísnit.

"Tak proč mi sakra do vína nikdo nesype cukr a sůl a zrnka máku, jak jste to dělali ten večer. Proč mě nechcete opít, abyste mě mohli zabít?" Marie to říkala jízlivě, hlasem, který jednoznačně patřil nějakému muži. Jízlivému muži, který věděl, co ho čeká.

Zatímco karbaníci hráli, Marie vypila víc než půl litru vína. Udělalo se jí nevolno a zvracela. O několik minut později začala rvát a ohánět se pěstmi, jako by se pokoušela bránit.

"Abelo! Toto! Nechte mě... Nemlaťte mě – nemlaťte mě! Pomóc... pomóc...! Chtějí mě tady pod mostem zabít!"

Záchvat se chýlil ku konci, dívka se na několik minut zhroutila, načež – opět jako Maria Talaricová – prospala celou noc.

Veraldiovi se o podivném případě dověděli, nebyli ale přesvědčeni o tom, že by se do celé věci měli míchat. Nakonec souhlasili, že se budou podílet na následujícím testu. Připravili fotografii jedné z Veraldiho sester, kterou Marie nemohla nikdy v životě spatřit. Peppův bratranec Carito Giovanni přinesl fotografii k jejímu lůžku zrovna ve chvíli, kdy se opět vydávala za Peppu.

Jakmile Carito fotografii vybalil z papíru, Maria po ní chňapla a okamžitě dívku oslovila. Vzpomněla si dokonce na malý rodinný spor, do něhož se Peppe se svou sestrou před léty dostal. Bratranec o něm samozřejmě neměl ani tušení.

Následujícího dne se Marie podle záznamů doktora Scambii probudila velmi brzo. Řekla členům rodiny, aby pořádně uklidili,

protože v sedm hodin se dostaví na návštěvu její "matka", paní Veraldiová. Celou dobu až do sedmé hodiny pak Marie vytrvale popisovala, jak se paní Veraldiová blíží. Přesně v sedm hodin se host objevil.

Odehrála se samozřejmě fantastická scéna. Maria se vymrštila ze své postele a vrhla se paní Veraldiové kolem krku. Šokovanou návštěvnici pak nepřestávala zasypávat polibky, přičemž ji častovala srdceryvnými výkřiky "Mami! Mami! Mami!"

Vzápětí dívka popadla židli a nabídla ji paní Veraldiové. Hned nato se uvelebila na jejím klíně.

"Mami," štkala. "Už jsme se neviděli tři roky!"

"Peppe, jak tě zabili?"

Odpověď přišla okamžitě. "Byli jsme s Totem, Damianem, Abelem a Rosariem v hospodě u Giosa. Kluci hráli karty. Já jsem pil víno. Když už jsem měl dost vypito, přisypali mi do vína nějaké svinstvo. Pak mě odvedli na jedno místo blízko mostu, bylo to u Caserma di Cappussine, tam, co je ta zeď se třemi fontánkami.

Tam mě Toto a Abele popadli a prohodili mě otvorem ve zdi. Pak dírou prolezl Rosario a praštil mě do hlavy. Toto mi dal ránu do oka. Nato se s kamenem v ruce objevil ještě Abele. Tím kamenem mi přerazil čelist. Pak mě vysvěkli a odtáhli pod most. Tam mě Toto praštil nějakou tyčí. Zlomil mi ruku v zápěstí. Později rozházeli mé svršky a pod hlavu mi dali balvan, aby to vypadalo jako nešťastná náhoda. Mami, ale já nejsem takový blázen, abych skákal z tak vysokého mostu. V té situaci jsem byl bezmocný. Byli na mě čtyři a já měl moc vypito – asi čtyřadvacet sklenek vína... Víš, mami, že jeden z mých vrahů zemřel v nemocnici?"

O tom paní Veraldiové nebylo nic známo. Následné vyšetřování nicméně odhalilo, že Abele zemřel v roce 1938 na srdeční infarkt.

"...a Toto, víš co bylo s Totem, mami? Ten se přihlásil do našich legií ve východní Africe. Utrpěl těžké zranění v obličeji. No a další z vrahů, Damiano, je právě na cestě sem, jde do tohoto domu."

Jako ve všech předchozích případech, i v tomto měla Marie pravdu. Toto se skutečně brzy po Peppově pohřbu z vesničky vytratil. Zmizel ve východoafrické Eritreji. Do Catanzara se už nikdy nevrátil.

Pokud jde o Damiana, ten k Talaricovům pozván nebyl. Jak ale Maria předpověděla, po pěti minutách se v domě skutečně objevil.

"Peppe" už byl na něho připraven. Damiano nejdřív prohlásil něco v tom smyslu, že děvče je šílené. Pak ho ale "Peppe" začal zasypávat přehršlemi otázek. Jeho dokonalá znalost detailů i některé nesporně společně prožité zážitky přivedly Damiana brzy do úzkých. Po chvíli se řeč stočila na to, jak Peppe zemřel. To už Damiano jen stál a nevěřičně kroutil hlavou. V nejbližším okamžiku celý zpocený vyrazil z domu, kam se předtím přišel jen pošklebovat. Samozřejmě odmítl i konfrontaci s doktorem Scambiou. Tahle změna ve vývoji událostí mu ani v nejmenším nedělala dobře.

Celou dobu, kdy Maria o sobě prohlašovala, že je vlastně mrtvým Peppem, byla konfrontována s mnoha jeho příbuznými a přáteli. Mělo se ukázat, jestli je pozná. Jako Marie Talaricová s těmi lidmi nikdy nepřišla do styku, přesto je však bez výjimky všechny poznala.

Byli mezi nimi například i Peppovi bratři Raffaele a Giovanni Veraldiovi. Když vešli, Maria je okamžitě poznala a oslovila je křestními jmény. K Giovannimu se ovšem příliš přátelsky nechovala. Podle jejích slov to bylo proto, že bratr odmítal poslouchat mámu. Zjistilo se opravdu, že Giovanni před týdnem při jedné hádce svou matku napadl. Maria pak ještě dále identifikovala majitele hospůdky Gioso, jinak příbuzného Peppova bratrance, a jakéhosi Fabiana Luigiho, Peppova důvěrného přítele. Jen tak mezi řečí ho vyzvala, aby s ní šel do Catanzara, že si dají pár boloňských chlebíčků a také koupí láhev brilantiny na vlasy.

Fabiano byl pochopitelně takovou nabídkou překvapen. S Peppem totiž do Catanzara skutečně na chlebíčky jezdívali. A pokud jde o brilantinu, byla to opravdu Peppova oblíbená kosmetika.

Půl hodiny nato položila Marie na stůl obrázek, který do té doby držela v rukou, načež řekla: "Fabiano se u vojenské nemocnice sešel s Biondem. Mluví o mně."

Po návratu potkal Fabiana před domem doktor Scambia. Zajímalo ho, kde mladík právě byl. V rozhovoru Fabiano potvrdil, že skutečně u nemocnice potkal přítele Bionda a že spolu mluvili o divných věcech, které se dějí v domě u Talariců.

Maria, alias Peppe, také okamžitě na fotografii poznala zemřelou sestru Peppova přítele Mancusa Salvatora. Pak se u Talariců objevil ještě jeden člověk. Dívka v něm nejen okamžitě poznala Dell'Apa

Antonia, ale navíc mu připomněla, že spolu v době povodní v pětatřicátém roce pracovali na catanzarském nádraží. Antonio potvrdil, že tomu tak skutečně bylo.

Teď měl doktor Scambia se svými kolegy jasno v tom, že Maria Talaricová měla přístup ke vzpomínkám i znalostem už zmíněného Peppa Veraldiho. Zároveň ovšem ta dívka nevěděla naprosto nic o Marii Talaricové.

Jeden z nejzamotanějších aspektů celého případu se ale týkal jakéhosi Gugliema Sity, někdejšího brigádyra italské armády. Jeho svědectví spatřilo světlo světa díky doktoru Scambiovi.

V době, kdy Veraldiho zabili, pracoval Sita jako celník. Veraldiho znal, nikdy předtím ale neviděl Marii Talaricovou. Šestáho ledna 1939 přišel Sita k Talaricovým, aby ověřil údajné dívčino převtělení do postavy Peppa Veraldiho. Když Sita vstupoval do domu, řekla Maria: "Nechte ho vstoupit, to je brigádýr."

Dívka pak pokračovala v líčení některých detailů z posledních okamžiků Peppova života. Tak například vypovídala, že onoho večera brigádyra viděla, jak se dívá z okna a kouří lulku. Byla to pravda. Sita se proto zeptal, kam si to Peppe po odchodu ze Sitova domu namířil.

Na okamžik se zdálo, že se Maria ocitla v rozpacích. Pak vzala kousek papíru, načmárala na něj nějakou větu a podávala jej Sitovi. Stálo tam: "Domů za Lillinou."

Sita to samozřejmě věděl. Teď to ovšem stálo i na papíře. Sita věděl, že Veraldi chodí za krásnou Lillinou Delliovou, ženou šíleně žárlivého Sitova souseda. Věděl také, že onoho osudného večera Veraldi skutečně vklouzl do domu k Dellinové. Maria to odmítla říci nahlas, na papíře to ovšem uvedla dostatečně jasně.

Brigádýr se přiznal doktoru Scambiovi, že k Talaricovým šel jako naprostý skeptik, když ale odcházel, byl pěkně zmaten.

Bizarní případ Marie Talaricové skončil překvapivě. "Peppe" se totiž svěřil paní Talaricové, že ho bolí noha a že musí být okamžitě dopraven na most, aby si mohl posbírat svršky. Vysvětlili "mu", že ty věci dávno předtím odvezli na policii. Ani to ovšem dívku od vysloveného požadavku neodradilo a dál trvala na tom, že ji musí dovést k mostu. Nakonec se nabídli čtyři chlapi, kteří se s "Peppem" v doprovodu čávu zvědavců k mostu vydali.

Když Maria dorazila na konec mostu, nezastavila se a začala po téměř kolmém břehu slézat dolů. Takový výkon by byl nanejvýš

nebezpečný i pro člověka velmi dobře trénovaného. Od děvčete, které o podobných sestupech nemohlo vědět zhola nic, to byl čin krajně riskantní. Čtyři mladíci, kteří Marii doprovázeli, lezli opatrně za ní. Mariina matka, jež vše sledovala z mostu, zoufale za chlapci volala, aby dívku zadrželi, než se zabije. Ti však byli příliš zaměstnání sami sebou, než aby na její volání reagovali.

Maria bez problémů slezla až ke skalnatému korytu řeky. Začala se svlékat. Svršky pohazovala okolo sebe. Pak se začala prodírat přesně k místu, kde našli tělo Peppa Veraldiho. Upadla přitom naznak, jako by ji někdo zezadu praštil do hlavy. Nakonec spočinula hlavou na téměř balvanu, na kterém před časem skončil Peppe svůj život. V ten okamžik Maria ztratila vědomí.

Mládenci, kteří za ní ke korytu řeky sestoupili, byli takovým spádem událostí vyvedeni z míry. Přehodili přes dívku jakýsi kabát a poodešli na bezpečnou vzdálenost.

Maria ležela na studeném balvanu asi deset minut. Pak přišla k sobě a vstala. Byla zřetelně udivena tím, že se nachází částečně obnažena na tak odlehlém místě. A navíc tu byl dav čumilů. Váhavě se přioděla, načež jí pomohli přebrodit řeku. Po namáhavém výstupu se dostala zpátky na most.

Tam po dlouhé době zase poznala svou vlastní matku a ostatní členy rodiny. Po "Peppovi Veraldim" už nebylo ani památky. Maria byla zase Marií Talaricovou a tou už navždycky zůstala.

Když jí řekli, že déle než dva týdny žila životem jakéhosi muže, kterého ve skutečnosti nikdy nepoznala, začala se stydět a určitý čas vůbec nevycházela z domu. Pokud jde o doktora Scambiu, který Marii po celou dobu každodenně ošetřoval, Maria ho nepoznávala. Po nějaké době však právě na jeho žádost uveřejnila prohlášení, ve kterém se pokouší uvést na pravou míru, co v nejrůznějších verzích dosud kolovalo mezi lidmi. V prohlášení se praví:

"Z toho, co se v nedávné době stalo, si nepamatuji nic. Jsem proti tomu, abyste mě fotografovali. Můj chlapec si to totiž nepřeje. O nešťastníkovi, kterého našli mrtvého pod mostem, se mi nikdy v životě ani nezdálo. Nikdy jsem s ním nemluvila a vůbec ho neznám. Je mi sedmnáct a vždycky jsem byla zdravá. Podepsána Maria Talaricová. Sepsáno dne 9. února 1939."

Lékařům Scambiovi, Fragolovi, Perimu, Catalanovi a Carrelimu se dostalo vzácné příležitosti podílet se na tomto podivném případě, který se odehrál takřka na prahu jejich ordinací. Jejich svědectví

má značnou dokumentární hodnotu, protože nejednoho z lidí do případu zapletených osobně znali jako pacienty nebo přátele. Poměrně vyčerpávající zpráva o případu byla zveřejněna v červnovém vydání měsíčníku La Riserca Psichica, ročník 1939, vytištěném v Miláně na Via Spiga 6.

Případ Marie Talaricové jen znovu dokazuje, jak málo rozumíme věcem, které se dějí okolo nás, mimo nás... a někdy i naším prostřednictvím.

31/ Kouzelníci s vodou

Třebaže víme, že voda hrála v životě i smrti člověka po celá staletí roli přímo klíčovou, původ vyprávění o vodních čarodějích už asi nikdy nezjistíme. Snad ale postačí říci, že už dobrých padesát století se věří, že v rukou některých lidí nejrůznější proutky a vidlice reagují tak, že podle toho lze určit přítomnost vody, nacházející se pod povrchem země.

Když člověk začal být přesvědčen o tom, že je schopen všechno vysvětlit vědeckým způsobem, vodní čarodějové byli zavrženi jako pověry a folklór a jejich případné úspěchy prý nebyly nic víc než otázka štěstí.

Jak se tvrdí, voda je všude pod námi. Proto reagující proutek v rukou těch, kteří jeho pomocí vodu hledají, prý jen dokazuje naprostou nevědomost proutkařů v oblasti teorie.

Je to zajímavé hodnocení a stejně jako většina jiných kategorických soudů o zatím nevysvětlených jevech je z praktického pohledu značně děravé. Dosti často se totiž stalo, že všemi uznávané vědecké metody např. nedokázaly lokalizovat výskyt pramene, který proutkař zjistil bez obtíží.

Silně pochybuji o tom, že by společnost General Motors mohla být označena přívlastkem "pověřivá" nebo "neinformovaná". Když tam ovšem nutně potřebovali vyhledat další zdroj vody, povolali proutkaře právě proto, že "vědec" zklamal.

V roce 1951 totiž koncern budoval velký závod v polovypahlém jihoafrickém Port Elizabeth. Velké závody nezbytně potřebují spolehlivé vodní zdroje. V tom nebyl závod General Motors žádnou výjimkou. (Voda se ovšem nachází pod zemí všude, vzpomínáte?) Když už se blížil den, kdy v závodě měl být zahájen provoz, měli inženýři poněkud stísněný pocit. V Port Elizabeth a jeho okolí nastal

totiž takový nedostatek vody, že v rámci úsporných opatření byl vydán i zákaz kropit zahrádky a trávníky. Žádný náhradní vodní zdroj neexistoval. Zbývalo jediné řešení – vyhloubit studnu nebo studny. Vydatných studní je v celé oblasti ovšem jen několik a jsou daleko od sebe.

Společnost tedy povolala experty. Ti provedli mnoho měření a nakonec vybrali nejvhodnější místo. Studnaři nedočkavě instalovali své stroje. Všechno to bylo příliš vědecké a nákladné.

Pan C. J. Bekker z Port Elizabeth, který byl rovněž zaměstnancem koncernu, se provoznímu náměstkovi podniku svěřil s tím, že studnaři nenajdou – kromě malé zásoby slané vody v hloubce padesáti metrů – vůbec nic.

Když sonda v hloubce padesáti metrů skutečně na slanou vodu narazila, vzpomněl si provozní náměstek A. J. Williams na Bekkerovu poznámku. Jestli Bekker o spodních vodách tolik věděl, proč jim neřekl, kde vydatný zdroj skutečně hledat?

Bekker se neobrátil s prosbou o radu na starou vrbu jako většina proutkařů. Místo toho složil ruce křížem na prsou a začal procházet rozlehlými pozemky koncernu. Asi po hodině se zastavil a požádal nějaké zaměstnance, aby označili místo, kde zrovna stál. Dost se přitom trásl. "Tady," povídal a zuby mu cvakaly, "stojím zrovna na vydatném prameni čerstvé vody, tak dobré, že ji můžeme klidně používat." Jakmile místo dostatečně označili, pokračoval Bekker ve své procházce, až došel na místo, kde se scénka s vibracemi opakovala. Bylo to místo vzdálené asi šest set metrů od prvního nálezu. Také druhé místo bylo samozřejmě bezodkladně označeno.

Vedení koncernu stálo před problémem. S Bekkerovým experimentem každý souhlasil, jeho prognózy však byly pouhým dohadem, nic víc. Měly se teď vrhnout další prostředky na ověření případného nesmyslu?

V této situaci někdo navrhl, aby Bekkerovi zavázali oči a zkoušku zopakovali. Ten nebyl proti. Pak ho dva členové vedení vodili křížem krážem po pozemcích. Výsledkem bylo, že se "proutkař" zastavil přesně na týchž místech jako předtím. Bylo jasné, že k tomu, aby vodní zdroj přesně určil, nepotřebuje vidět.

Teď už nikdo nic nenamítal proti tomu, aby na nové vrty byly uvolněny příslušné finanční zdroje. Hned první pokus byl úspěšný, objevil se dostatečně silný proud dobré vody. Vystačil jak pro

potřeby výroby, tak na kropení trávníků a květinových záhonů. Vydatnost tohoto vrtu byla tak velká, že nebylo nutno hloubit žádnou další studnu.

Pro C. J. Bekkera to ovšem nebylo nic nového. Narodil se ve vyprahlé oblasti Jansenville, vzdálené asi sto mil od Port Elizabeth, kde farmáři buď vodu našli, nebo zbankrotovali. Dědeček Bekker se proutkařením živil a naučil svému umění i vnuka. Bylo to jednoduché, stačilo, když si člověk na prsou zkrřížil ruce a pomalou chůzí krácel sem a tam, až začal pociťovat vibrace.

Vedení koncernu General Motors bylo neobvyklou metodou, použitou při hledání vody v jejich závodě tak nadšeno, že se rozhodlo celou událost popsat v koncernovém časopise General Motors Folks. V říjnovém čísle roku 1951 Bekker o své metodě píše:

"Zjistil jsem, že dokážu rozlišit pitnou a slanou vodu tak, že v jedné ruce držím stříbrnou minci, zatímco v druhé mám minci měděnou. Pokud narazím na zdroj vody pitné, pociťují silné vibrace v ruce se stříbrnou mincí. Pokud vibruje měděná mince, je mi jasné, že jde o vodu slanou. Zatím to fungovalo naprosto vždycky, i když mi není jasné, proč."

Bekker se vedení koncernu také svěřil, že v souvislosti se svou technikou přišel na několik zvláštností.

"Tak za prvé," řekl, "pokud stojím nad podpovrchovým zdrojem vody a pociťuji vibrace, ty okamžitě zmizí, jakmile připažím. Zjistil jsem také, že pokud stojím čelem k podpovrchovému proudu, vibrace ustávají. Jakmile se otočím proti proudu, účinek je okamžitý a silný. Vypadá to, že intenzita vibrací do značné míry odpovídá mohutnosti vodního zdroje.

Podle toho, co jsem zjistil, existují tři zřetelné proudy, nebo jak to nazvat, které od podzemního zdroje vycházejí na povrch. První stoupá přímo vzhůru, zbylé dva jsou odkloněny v úhlu pětáctyřiceti stupňů. Když pociťuji vibrace nejsilněji, vím, že stojím přímo nad zdrojem. Pak chodím sem a tam, přičemž si na každé straně vymezím nejvzdálenější body, kde ještě na tyto proudy reaguji. Dalším úkonem je, že si jednoduše spočítám kroky a mohu říci, jak hluboko se pramen nachází. Přesně totéž jsem udělal i v případě studny pro General Motors."

Na jedné vyprahlé farmě nedaleko Port Elizabeth provedli dvanáct vrtů, vodu však nenašli. Bekker na první pokus objevil vydatný zdroj pitné vody. Na farmě jistého pana Carelse objevil Bekker rychlý

spodní proud v hloubce sto třiceti metrů. Půlmetrový pás země bezprostředně nad zjištěným proudem působil na proutkaře tak mocně, že to s ním mrštilo o zem, když se toto území pokusil překročit. Následný vrt předpověď potvrdil. Bylo tomu tak ostatně v devadesáti osmi procentech případů Bekkerových předpovědí.

I když se na proutkaření lidé dívají jen jako na fantazírování, objevené vodní zdroje mají zcela reálný dopad a Bekkerových služeb se zájemci dožadují ve stále větším měřítku. Má totiž výsledky.

Poradit potřebovali v roce 1956 také v Kennewicku, stát Washington. Bylo tam potřeba zmapovat dávno zapomenutý vodovodní řád. Mapy – pokud se neztratily – udávaly zavádějící údaje. Provádět namátkové sondážní výkopy se nikdo neodvážil a navíc by to vyžadovalo spoustu času.

Architekt města Marston B. Winegar celý problém vyřešil tím, že uplatnil své proutkařské schopnosti. Vedoucí stavebního dozoru Harry Ray kdysi něco zaslechl o přípravku vyrobeném ze dvou kovových tyčinek vsazených do měděného držáku ve tvaru vidlice. Jak se pan Ray doslechl, takové tyčinky byly poprvé použity v městečku Eugene, stát Oregon. Nechal si tedy podobnou pomůcku také vyrobit. Použil ji, když pokládali hlavní řád u plynárenské společnosti Cascade Natural.

Jediná potíž byla v tom, že v držení pana Raye přípravek nefungoval. Pan Winegar se tedy rozhodl, že ho vyzkouší sám. S překvapením zjistil, že virgule vykazuje v jeho ruce nebývalou aktivitu.

S přípravkem, držným oběma rukama tak, aby byl rovnoběžný s povrchem země a směřoval přímo před něho, se vydal na pochod. V momentě, kdy narazil na podzemní plynové potrubí, virgule se zkroutila tak, že byla opět v rovnoběžném směru s potrubím. Podle Winegara v tomto případě nejsou zapojeny žádné zvláštní smysly, leda tak pocit překvapení, nicméně to funguje.

Poprvé začal pan Winegar virgule používat v zimě roku 1955. Od té doby ho v tom následovalo mnoho lidí. Zhruba polovina z nich dosáhla reálného výsledku, ostatní došli k závěru, že s nimi virgule nekomunikuje.

Americká Vodárenská společnost publikovala instrukce, jak virgule s úspěchem používat. Je zajímavé, že virgule nereaguje v případě, kdy jde o betonový nebo dřevěný vodovod, i když se o zjištění takové "vody" nejeden proutkař pokoušel. Proč tomu tak

je, respektive proč virgule reaguje jenom v případě kovových potrubí?

V ročence amerického ministerstva zemědělství se v oddíle Geologický přehled říká:

"V žádné jiné oblasti bádání nebylo vynaloženo více úsilí, o žádném jiném problému se víc nediskutovalo, a přesto naprosto chybějí pozitivní výsledky."

Autorem tohoto tvrzení je Arthur Sowder.

Arthur Sowder je proutkař.

Zatímco proutkaři nalézají nové zdroje pitné vody, jejich kritické nalézají nová a nová alibi.

Vedení školské rady v Bloomingtonu, stát Illinois, na jaře 1956 zjistilo, že jejich instituci hrozí nedostatek vody. Pozvali si tedy odborníky na geologický průzkum, najali studnaře a čekali na výsledek. Za své peníze se dočkali jen několika perfektně vyhloubených děr. Po vodě nikde ani stopy.

Hned přes ulici naproti škole bydlela nějaká paní J. M. Curryová. Byla dotázána, zda by studnařům nedovolila provést několik pokusných vrtů na své parcele. Paní Curryová odpověděla jasně: nedovolila. Nicméně tato paní učinila studnařům nezapímaný protinávrh. Pokud chtějí, půjde jim nějakou vodu na jejich pozemku "vyčarovat". Měli ti chlapi co ztratit?

Paní Curryová si zašla do svého sadu a z broskvoně odřízla větvičku ve tvaru V. Se svým přípravkem zašla na školní pozemek. Za chvíli narazila na místo, o kterém prohlásila, že se pod ním nalézá voda. Nemělo to být hlouběji než ve dvaceti – třidvaceti metrech. Úředníci ze školní rady proutkaře poděkovali, nicméně vrtat se hned nezačalo.

Jeden ze členů školské rady se namísto toho spojil s jiným svým přítelem, který byl také nadán proutkařskými schopnostmi. Bylo to hloupé, ale ten člověk určil s odchylkou pouhých několika decimetrů stejné místo, které předtím označila paní Curryová, a přitom o jejím pokusu vůbec nic nevěděl. Později byl přizván ještě třetí proutkař. Také on tvrdil, že voda se nachází v místě, které už předtím označili jeho dva předchůdci. Úředníci na školské správě přemýšleli, jestli mají dát pokyn k vrtání, jestli něco nepřehlédli. Paní Curryová tvrdila, že voda nebude o moc hlouběji než třidvacet metrů. Druhý proutkař měl za to, že v tomto případě jde o šestadvacet metrů. Třetí proutkař trval na pětadvaceti metrech.

Několik dalších dnů se s rozhodnutím váhalo, načež byl povolán čtvrtý proutkař!

A bylo to.

Proutkař číslo čtyři trval na tom, že místo, kde se voda nachází, je vzdáleno asi metr od bodu, na kterém se shodli jeho předchozí kolegové. Teprve teď povolali znejistělí pracovníci školského úřadu studnaře. Ti v hloubce osmadvaceti metrů narazili na vodu. Zdroj to není příliš spolehlivý, nachází se v pískovém podloží, nicméně jeho objevení je výsledkem shodného závěru čtyř "vodních čarodějů", tedy výplodem "selského rozumu, ignorance a pověr".

I když vezmeme v úvahu některé úspěšné výsledky proutkařů, je dobré vidět i to, že nejsou neomylní. Existuje například člověk jménem Carl Windrum. Je majitelem obchodu s hardware v Dawsonu, stát Nebraska. Proutkaření považuje za svého koníčka. V letech 1950 až 1960 označil čtyřicet míst, kde údajně měly být mohutné zdroje vody. Pouze v devětatřiceti případech byly zdroje ovšem skutečně vydatné. Měli bychom zdůraznit, že pan Windrum nepoužívá tradiční větvičky z broskvoně či vrby. Namísto toho má jilmovou hůl. Když mívá podpovrchovou vodní žílu, hůl se – jak Windrum tvrdí – v ruce obrátí. Jak hluboko žíla je? To se pozná podle toho, kolikrát hůlka poskočí vzhůru či dolů. Každé poskočení odpovídá zhruba třiceti centimetrům, takže celkovou hloubku studny není obtížné určit. Znalci, kteří se problematikou proutkaření už nějaký čas zabývají, patrně vědí, že přesně tenhle způsob používal jistý Henry Gross, patrně nejznámější ze všech proutkařů a současně autor knihy Henry Gross a jeho virgule.

Zdá se, že někteří proutkaři jsou schopni použít svých ppomůcek také ke zjišťování jiných látek, než jakou je voda. Jeden z nejlépe zpracovaných případů takového užití virgule byl patrně v červenci roku 1956 popsán v Canadian Press.

Už dva roky dělala inženýrům starosti podzemní olejová skvrna, která zničila domovy Owenu Niblettovi a Lyle Watsonové z Toronta. V obou domech to zapáchalo stále silněji. Nakonec byl zápach už tak silný, že se vyrovnal atmosféře v benzinové rafinérii. Výparů bylo v ovzduší už tolik, že obyvatelům domů zakázali manipulaci s otevřeným ohněm.

Když frustrovaní inženýři nedokázali podstatu tohoto jevu nijak přijatelně vysvětlit a Niblettův dům se navíc začal na jednom rohu propadat, byla povolána jedna místní proutkařka, nějaká paní Bea-

trice Sprowlová. Skutečně si o sobě myslela, že stejně jako v případě vody dokáže lokalizovat přítomnost a směr podzemní naftové žíly?

Bylo zřejmé, že zcela jistá si tím paní Sprowlová nebyla, nicméně chtěla se o to pokusit. Jasně bylo především to, že i kdyby neuspěla, nikomu tím neublíží.

S čerstvě uříznutou virguli začala proutkařka kolem obou domů kroužit. V krátké době zjistila místo, kde proutek reagoval neobvykle silně. Z tohoto místa se paní Sprowlová pokusila najít správnou orientaci. Vydedukovala, že stopa vede napříč nedalekou dálnicí. Nasměrována svým přípravkem minula při svém postupu dvě místní komunikace, železniční trať a rozlehlé strniště. Když na některém místě ropné podloží překračovala nebo mījela, reagovala i virgule. Na jednom místě se paní Sprowlová zastavila a označila je jako zdroj potíží.

Po provedení nezbytných výkopů se přišlo na to, že v hloubce několika metrů vedly dvě větve vysokotlakého ropovodu. Z porušeného sváru pronikala ropa vesele do nasákavých spodních vrstev, což v krátké době mělo za následek nesnesitelný zápach v domech, které obývali Niblettovi a Watsonovi.

Tak paní Sprowlová s použitím tolikrát zesměšňované virgule úspěšně odhalila zdroj obtíží, který nebyli schopni lokalizovat inženýři ani po intenzívním dvouletém průzkumu. Paní Sprowlová si poradila za dvě hodiny a dvacet minut.

32/ Kouzelní přivolávací deště

Způsobů, jimiž se člověk snažil ovlivňovat počasí, existuje spousta. V počátcích existence lidstva – a na některých místech naší planety se tak děje dokonce i v dnešní době – nejrůznější medicinmani obětovali například hromádky kuřecích vnitřností a pronášeli přitom magická slova, jimiž se snažili přivolat mraky a přinutit je, aby vydaly vodu. Pokud pak náhodou zapršelo, vzrostl jejich kredit. Když ne, svedli vinu na to, co se ve zpravodajské hantýrce nazývá "nepředvídatelné okolnosti."

Existoval ovšem šaman, který své kolegy jednoznačně předčil. Všiml si totiž, že velké deště nastaly vždycky po velkých lesních požárech. Zakládání lesních požárů bylo ovšem dovoleno jen na určitých lokalitách – a medicinman mohl v takovém případě stejně dobře skončit v plamenech jako na výsluní slávy za to, že přivola

děšť. V každém případě se však zdálo, že souvislost mezi dýmem a deštěm skutečně existuje.

Povšimli si toho významní učenci v dobách, kdy lidstvo začalo řešit své mezinárodní neshody prostřednictvím střelného prachu a zejména pomocí kanónů. Jak to vypadalo, po každé bitvě přišla průtrž mračen. Vojáci v první linii, kteří vzděláním oplývali jen zřídka, nicméně jinak byli dobře znalí všech přírodních jevů a měli smysl pro praktické detaily, si povšimli, že oblaka bílého kouře z kanónů, stoupající k obloze, se obvykle brzy změnila v bouřkové mraky. Tam, kde před bitvou bylo krásné počasí, přišla později bouře, blesky, vítr a déšť. Měly tyto jevy nějakou souvislost?

Během americké občanské války přicházely deště po každé dělostřelecké bitvě tak často, že si na ně vojáci zvykli jako na přirozenou kulisu každé větší přestřelky. Ve svých dopisech se o nich zmiňovali jako o "bitevních bouřkách". Pokud se bitvy odehrávaly ve dnech, kdy nefoukal žádný nebo jen mírný vítr, pak následující vichřice byly podle svědectví vojáků obzvláště prudké. Možná že šlo o pouhou shodu okolností – po bitvě prostě přišel déšť. Možná že tomu tak bylo proto, že boje se často odehrávaly za krásného počasí, přičemž je známo, že – bitva nebitva – po několika bezoblačných dnech se počasí většinou zkaží. Možná.

V posledním desetiletí devatenáctého století se v Americe usadil Australan Frank Melbourne. Od začátku nabízel své profesionální služby jako vyvolávač deště. Jeho "výrobní postup" byl samozřejmě tajemstvím. Když Frank na počasí zrovna "pracoval", ohradil vždycky plochu přibližně deset metrů čtverečních plátěnou zástěnou a dovnitř nikoho nepustil. Pak začal plnit obrovské kovové kádě jakousi chemikálií, načež vzhůru stoupal hustý dým, usměrňovaný do výše zhruba deseti metrů kovovým komínkem.

V roce 1891 bylo městečko Goodland ve státě Kansas sužováno hrozným suchem. Farmáři se složili a najali Franka Melbourne, aby jejich trápení s počasím konečně ukončil. Ten si postavil své zařízení v mírném údolíčku, kde kdysi býval rybník. Za chvíli začal k obloze stoupat jeho tajemný dým. Když s procedurou začínal, nebyl na obloze stejně jako ve všech předchozích dnech ani mráček. V poledne už nicméně slunce nesvítilo. Na obloze visely těžké mraky. Večer pak užaslí farmáři měli starosti s povodní. Doslova

i obrazně se topili v nejlepší zprávě posledních několika týdnů. Bylo po suchu!

Jistí bankéři utvořili malou obchodní společnost a požádali Melbourne, aby jim tajemství přivolání deště za příslušný podíl na zisku prodal. Společnost pak získala stovky objednávek na tuto činnost. Pokud objednávku nesplnila a nezačalo pršet, nic se jí neplatilo. Pak ale přišel mokrý rok, a proto máme o Melbournovi poslední zprávy až z Afriky. Tam totiž, jak mu někdo poradil, takový přivolávač deště stále ještě měl šanci.

Melbourne možná ze Států odjel příliš brzy. Z kansaských novin se totiž dovídáme, že v roce 1893 byl ve svém počínání vystřídán jakýmsi C. B. Jewellem, neméně podnikavým a originálním vlakovým dispečerem. Pokud jde o účinnost, disponoval Jewell technologií přinejmenším stejně dobrou jako před ním Melbourne. Mluvíme-li však o okázalosti celé akce, v té Jewell svého předchůdce na celé čáře předčil. K vyvolávání deště totiž používal upoutaný balón, na který zavěsil balíček dynamitu. Balón poté nechal vystoupit do výše dvou až tří set metrů, načež nálož pomocí drátěného vodiče odpálil.

Tím, že Jewell uskutečnil detonaci přímo mezi mraky, dosáhl týchž výsledků, jako by použil mnohem větší množství trhaviny na zemi. Při bitvách se masy vzduchu otrásaly působením tlakové vlny odražené od země. Jewell na ně dokázal působit přímo.

Pan Jewell dělal svému publiku radost tím, že v pravé poledne pořádal balónové ohňostroje, z nichž měli navíc farmáři užitek. Když se z oblohy po Jewellově akci lily proudy vody, nestačili ji lapat do připravených kádí a barelů. Později Jewell ke svému "dešťovému číslu" přidal další proceduru. Ve velkých kamenných kádích totiž vyráběl třaskavý plyn. Pak jej elektrickým výbojem přivedl k výbuchu. Dým, který se po výbuchu vytvořil, stoupal k obloze, aby "porušil nebeskou rovnováhu".

Železnice v Rock Islandu byla postižena stejně jako farmáři. Když totiž farmáři nic nevyprodukovali, neměli ani na železnici co přepravovat. V období sucha mohl Jewell být spásou jak pro farmáře, tak pro železničáře. Dráha mu tedy nabídla volnou jízdenku, aby se své činnosti mohl v městech a osadách ležících na trati věnovat ještě lépe.

C. B. Jewell volného jízdného i skutečnosti, že po železnici může své speciální cisterny se stlačeným plynem přepravovat bezplatně,

beze zbytku využil. V Rock Islandu jezdil od jedné vyprahlé osady ke druhé. Když svými čpícími plyny zapůsobil na mraky, pokaždé se dostavil kýžený déšť. Potíž byla jedině v tom, že v některých případech byl takto vyvolaný déšť až příliš silný. Tehdy býval Jewell bezmocný. "Dokážu déšť vyvolat," vysvětloval rozhořčeným sedlákům, jejichž úroda následkem průtrže mračen plavala v potoce, "ale nikdo na světě nedokáže průtrž zastavit!"

Mezi nejpovedenější ukázky přivolávání deště bezesporu patří ta, již Jewell uskutečnil poblíž městečka Wichita. Už dlouhé týdny se tam po téměř holých obilných polích honila jen oblaka prachu. Ustaraní farmáři, stojící v nejlepším případě před bankrotem, se rozhodli poslat pro Jewella. Když se se svými třemi vagóny objevil, přivítali ho vydavatelé místního tisku téměř s posměchem. Předháněli se v citování kdejaké vědecké kapacity, která tvrdila, že vyvolávači deště jsou v každém případě podvodníci, a ti, kdož je najímají, to snad nemohou mít v hlavě v pořádku.

Bývalý železniční dispečer nevlídné přivítání nesl s příznačným klidem člověka, který je si vědom svých kvalit. Měl už totiž své zkušenosti. Jakmile poblíž Wichity nainstaloval své zařízení, vzkázal nejdržejšímu reportérovi, že brzy přemění hlavní městskou třídu v řeku.

Den poté vystoupily řeky i potoky ze svých břehů a stále ještě dál pršelo. Jewell sice svému slovu úplně nedostál, protože hlavní třída se v řeku tak docela neproměnila. Hladina vody v místním toku ovšem stoupla natolik, že to ovlivnilo veřejné mínění. V Jewellův prospěch, samozřejmě. Ošklivé úvodníky z předních stránek zmizely.

Patrně nejznámějším, nejmilovanějším a vskutku nezapomenutelným přivolávačem deště ovšem byl jakýsi Charles Mallory Hatfield. Už jako chlapec slýchal na farmě svého otce poblíž San Diega o neuvěřitelných činech jistého "věštce" Pottse, který o sobě vykládal, že s jistotou dokáže předvídat budoucnost. Na sklonku století působil v Jižní Karolině. Jak se Hatfield vyjádřil, zasel Potts v mladém chlapci semínko zájmu o nevšední jevy. Padlo na úrodnou půdu. Pak jednoho dne narazil Hatfield na knihu Edwarda Powerse z roku 1871. Pojednávala o "umění přivolávat déšť". Podle Powerse je při použití vědeckých metod docela dobře možné déšť uměle vyvolat. Kniha měla takovou odezvu, že dokonce ještě v roce 1891 Kongres uvolnil jistý finanční

obnos, určený na opakované testy a oficiální výzkum Powersovy teorie.

Přesně tohle Charles Mallory Hatfield potřeboval. Vlastní experimenty mu nečinily žádné potíže. Choval se totiž jako zkušený odborník, jímž také byl.

Roku 1902 už byl s pokusy tak daleko, že přestal prodávat šicí stroje, čímž se do té doby živil, a začal se profesionálně věnovat přivolávání deště. Stejně jako jeho předchůdci Melbourne a Jewell používal i Hatfield technologie vypouštění plynů do atmosféry. Vyrobil si obrovskou dřevěnou cisternu, která stála na dřevěných, asi tři a půl metru vysokých nohách. Do cisterny vždycky nalil rozličné chemikálie, načež je důkladně zamíchal. Přilil něco vody a přidal určité množství sody. Pak kád' přiklopil dřevěným víkem a obsah znovu řádně promíchal. Po dvaceti minutách víko z cisterny pomocí dlouhého bidla shodil a jal se pozorovat, jak příšerně zapáchající páry ve spirále stoupají vzhůru k obloze.

Hatfield byl tichý a nesmírně skromný člověk. Nikdy o sobě neprohlašoval, že dešť vyrábí. Trval pouze na tom, že pomáhá přírodě. Jak? Tím, že rozrušil atmosférickou rovnováhu, docílil, aby se dešťové srážky soustřeďovaly v určitých místech.

Hatfieldova první obchodní smlouva zněla na padesát dolarů. Za tuto sumu měl v roce 1903 poblíž Los Angeles zajistit dešť pro jistého farmáře. Ve chvíli, kdy připravoval své obrovské kádě, k všeobecnému překvapení trochu sprchlo. Nadšený farmář vyjádřil svou spokojenost tím, že Hatfieldovu odměnu o padesát dolarů zvýšil.

Během pětadvaceti let uzavřel Hatfield v Los Angeles a jeho okolí víc než pět set smluv na "přivolání deště". Účtoval si od padesáti až do deseti tisíc dolarů za akci. Za pouhé čtyři tisíce dolarů se například uvolil naplnit vodou nádrž Lake Hemet. Následkem jeho experimentu bylo osmadvacet centimetrů vodních srážek v nejbližším okolí, což zvedlo hladinu nádrže o šest set šedesát centimetrů. Pro provozovatele nádrže to byla nejlevnější voda, jakou kdy pořídili.

Hatfield se dostal se svými káděmi a cisternami opravdu daleko. V roce 1906 například téměř vyschly prameny na Klondiku, což přímo ohrozilo produkci zlata. Těžaři poslali pro Hatfielda. V Dawson City mu dali deset tisíc dolarů a chtěli, aby vyvolal spásonosný dešť. Dostali, co požadovali. Pouhých šestatřicet hodin

poté, co se Hatfield dal do práce, lilo jako z konve. Dvanáct centimetrů vodních srážek zlatokopům bohatě stačilo.

Roku 1922 sužovalo hrozivé sucho pro změnu jižní Itálii. Vláda hledala pomoc samozřejmě u Hatfielda. Ten se okamžitě vydal na cestu. Selhat v tomto případě by ovšem znamenalo definitivní konec. Hatfield však neselhal. Poté, co vyvinul maximální úsilí, zaplavila rozsáhlá území vlna dešťů, rezervoáry se naplnily a do vyprahlých polí pronikl nový život. Hatfield se stal italským národním hrdinou a jeho portrét se tehdy objevil na titulní straně všech italských novin.

Svémi tajemnými parami tak Hatfield "narušoval" přírodní rovnováhu od Itálie po Aljašku a od Kanady až po Argentinu. V Randsburgu například, v pusté poušti Mohave, spadlo díky Hatfieldovým parám za tři hodiny sto dvacet centimetrů vodních srážek. Nic takového se nikdy předtím ani potom v dané oblasti nestalo. Byla to pádná odpověď na útok významného pedagoga Davida Starr Jordana, který prohlásil, že Hatfield vždycky čeká, až sucha skoro pominou, a pak se dá do práce. Hatfield proto pozval novináře do mohavské pouště. Tady sucha nekončila nikdy. Když se doktor Jordan dověděl o povodni, kterou Hatfield v poušti způsobil, nezmohl se ani na odpověď.

Dvaadvacátého ledna 1958 starý vyvolávač deště ve svém domě v kalifornském Pearlbossum zemřel. Bylo mu dvaosmdesát let. Ještě za jeho života byly ve Spojených státech do výzkumů možnosti ovlivňovat počasí investovány milióny dolarů. Jak se zdá, některé z experimentů jen zopakovaly, co dávno předtím činil Hatfield. Když roku 1951 končil dr. Irving Langmuir sérii pokusů pro americkou armádu, řekl novinářům: "Pomocí jódových par, které rakety v Novém Mexiku vynesou na oblohu, dokážu zařídit, aby přšelo na celém území až do Michiganu!"

Když se pak majitelé rekreačních středisek v Michiganu rozčilovali, že "díky" dlouhotrvajícím dešťům toho roku málem zbankrotovali, způsobili takové pozdvižení, že armáda své předchozí bombastické výroky popřela a doktor Langmuir se na dané téma už nikdy neozval. Inu, takový vyvolávač deště rozhodně nemá lehký život.

Když Hatfield v roce 1958 umíral, stávalo se umělé vyvolávání deště už pomalu uznávaným a vědecky podloženým oborem. Bylo zjištěno, že dopravíme-li do atmosféry jemně rozptýlené částičky

jodidu stříbritého, případně jiné chemikálie, nabalují se na ně v atmosféře přítomné molekuly vody. Jak už uváděl Hatfield, dá se tímto způsobem přírodní rovnováha atmosféry skutečně narušit.

Charles Mallory Hatfield byl vyvolávač deště, aniž to o sobě prohlašoval. Žil dost dlouho na to, aby viděl, jak jeho poznatky a technologie jsou v praxi využívány v novém vědeckém oboru, nazvaném ovlivňování počasí. Hatfieldovi se žádného ocenění nikdy nedostalo. Žádné také nečekal. Byl vždycky ochoten spustit kotvy tam, kde zrovna potřebovali pořádnou průtrž mračen.

33/ Katastrofický chór

Když si jednoho jarního večera v roce 1912 představený rosedalského metodistického kostela před bohoslužbou na chvíli zdřímł, stala se mu podivná příhoda. Reverend Charles Morgan určitě nespál víc než dvacet minut, a přesto se mu opakovaně zdálo několikrát totéž. Na pozadí zvuku divoce se valící vody a hlomozu vzrušených hlasů slyšel slova jedné staré písně, kterou už léta ani nezaslechl.

Byla to natolik podivná a znepokojivá zkušenost, že ji nedokázal vypudit z mysli. Když se toho večera pravidelná bohoslužba už téměř chýlila ke konci, svěřil se reverend věřícím se svým zážitkem, načež je požádal, aby si zmíněnou píseň společně zazpívali. V té písni se říká: "Slyš nás, Otče, když se k tobě modlíme za ty, komuž hrozí zkáza na moři."

Příštího rána novinové titulky celé tajemství jen prohloubily. Přesně ve stejné chvíli, kdy se ve Winnipegu reverendu Morganovi zdál ten podivný sen, se v ledových vodách severního Atlantiku odehrávala největší námořní tragédie všech dob. Toho večera navždycky zmizel v hlubinách Titanic.

34/ Sen předsedy vlády

Zdá se, že díky magické moci snu člověk dokáže ignorovat vzdálenost i čas. To samozřejmě neplatí o každém, nicméně týká se to i nejedné slavné osobnosti, třebaže někteří z takových jedinců si svého specifického nadání nejsou vždy vědomi.

Sny často vedou k překvapivým zážitkům, totiž k událostem, které se natolik shodují se snovou sekvencí, že sen sám se zdá být pouhým jejich předobrazem.

Spencer Perceval, britský předseda vlády, jednoho rána – bylo to v roce 1812 – vyprávěl členům své rodiny o tom, jak nepěkný sen se mu zdál předchozí noci. Ve snu, jak uvedl, kráčel zrovna po foyeru Dolní sněmovny. Najednou se před ním objevil nějaký šílenec s pistolí v ruce. Ten člověk měl na sobě tmavozelený kabát s blyštivými mosaznými knoflíky. Bez váhání namířil a začal pálit. V tom momentě sen skončil. Perceval si to vysvětloval tak, že byl zastřelen a logicky tedy nemohl vědět, co se dělo dál.

Ještě podivnější je zkušenost jakéhosi Johna Williamse, bohatého gentlemana, kterému se zdálo přesně totéž, co Spenceru Percevalovi, jenomže o sedm dnů dříve.

Třetího května roku 1812 dlel zrovna Williams na svém cornwallském sídle v Redruthu. O politiku se nikdy moc nezajímal, nicméně té noci se mu zdálo, jak stojí v šatně Dolní sněmovny a jakýsi mužík v zeleném kabátě bleskově zamíří na svou oběť a tiskne spoušť. Oběť, zasažená do prsou, se skácí k zemi a je na místě mrtva. Williams se dotazuje, kdo je zavražděný, načež se dovídá, že jde o předsedu vlády Spencera Percevala.

Williams se probudil a vylíčil svůj sen ženě. Potom opět usnul, načež se mu totéž zdálo ještě jednou. Pak se Williams znovu probudil. Krátce nad ránem se mu podařilo znovu usnout. Stejný sen se mu teď zdál potřetí.

Taková noc rozrušila Williamse natolik, že se nedokázal nsvěřit svým přátelům. Neměl by jet do Londýna a varovat předsedu vlády? Neměl by mu alespoň o svém znepokojivém snu napsat? Samozřejmě, když se Williams se svým problémem svěřoval přátelům, ti se jen upřímně smáli. To ho nakonec odradilo od záměru předsedu vlády informovat.

Williamsovi se uvedený sen zdál už v noci ze 3. na 4. května. Percevalovi se naprosto stejný sen zdál v noci z 10. na 11. května.

Když se s ním předseda vlády ráno svěřil členům své rodiny, všichni ho přesvědčovali, aby toho dne do sněmovny vůbec nechodil. On měl ale pocit, že jeho přítomnost na jednáních je nezbytná a že kvůli nějakému znepokojivému snu nemůže vynechat důležité zasedání.

Když pak předseda vlády Perceval onoho rána 11. května 1812 kráčel po foyeru Dolní sněmovny, jakýsi zarostlý vandrák, kterého v životě neviděl, vystoupil zpoza sloupu a zastřelil ho.

Vrahem byl duševně chorý muž, trpící utkvělou představou, že nenávidí vládu. Měl na sobě tmavozelený kabát s blyštivými mosaznými knoflíky.

35/ Divné sny, které se vyplnily

Rudyard Kipling s oblibou dával mezi přáteli k dobru, co se mu zdálo, ale co si při nejlepší vůli nedokázal vysvětlit.

Zdálo se mu, jak má na sobě slavnostní roucho a jak se účastní nějaké významné události v obrovském sále s podlahou z velikých kamenných kvádrů. Po sále ho postrkovala skupina mužů, rovněž slavnostně oděná. Uvědomoval si, že obřad je už v plném proudu, nicméně neviděl, o jaký ceremoniál se jedná. Neměl totiž dobrý výhled, znemožňoval mu ho svým břichem jakýsi tloušťík.

Na konci obřadu se dal dav do pohybu směrem k přední části sálu. V tu chvíli ze zástupu vystoupil nějaký člověk, chytil Kiplinga za ruku a řekl: "Na slovíčko, pane."

Asi po šesti týdnech, když byl Kipling přítomen na nějakém oficiálním setkání, si najednou uvědomil, že prostředí, ve kterém se nachází, přesně odpovídá tomu, co viděl ve snu. V sále skutečně pobíhala skupina mužů ve slavnostním oděvu, byla tam i hrubá kamenná podlaha. Navíc – břicho nějakého tlustého účastníka, stojícího na schodišti o něco výše, Kiplingovi skoro znemožňovalo výhled.

Než si stačil uvědomit, do jaké míry se zdejší skutečnost shoduje s někdejším snem, ceremoniál skončil a všichni se dali do pohybu vpřed. Právě v tu chvíli z davu vystoupil jakýsi cizinec a popadl Kiplinga za rukáv. Ten se otočil, načež cizinec řekl: "Můžu se vás něco zeptat?"

Není teď podstatné, co cizinec vlastně chtěl. Kiplinga ten výjev zaujal proto, že se udál přesně tak, jak se mu předtím zjevil ve snu.

V říjnu roku 1918 byly Robertu Beresfordovi z buckinghamshirského hrabství v Anglii pouhé čtyři roky. Zrovna pomalu končila první světová válka, to ovšem tehdy čtyřletým chlapečkům mnoho neříkalo.

Jednou odpoledne – přesně to bylo 11. října – se šel Bobík jako obyčejně trochu natáhnout. Ze spánku začal najednou něco mumlat. Předtím to nikdy nedělal, a tak se jeho táta Jamie k synkovi sehnul, aby mu lépe rozuměl. Zaslechl, jak Bobík opakovaně mumlá: "Ach, chudinka paní Timmsová! Chudinka paní Timmsová! Cožpak jí to nikdo nedokáže říct?"

Nikdo z rodiny neměl potuchy, kdo Timmsovi mohou být. Necháпали proto, proč chlapec s takovou lítostí mluví o někom, koho neznají. Náhodou jel kolem rodinný lékař. Rodiče ho tedy prosili o radu. Ani on samozřejmě nechápal, oč jde. Zeptal se proto Bobíka, proč a o čem by paní Timmsová měla být informována.

Chvilí bylo ticho, přerušované jen chlapcovým těžkým oddychováním. Pak zamumlal:

"Je to kvůli Edwinovi! Je mrtvý... mrtvý v blátě! Ach, chudinka paní Timmsová!"

Když se čtyřletý Bobík probudil, vypadal úplně normálně a na žádný sen si nevzpomínal.

A co ubohá paní Timmsová?

Lékařova manželka si později vzpomněla, že nějaká paní Timmsová bydlí ve vesničce asi dvacet kilometrů odtud. Nebyl pak problém zjistit, že skutečně měla syna Edwina, který sloužil v britské jednotce nasazené ve Francii.

Tři dny poté, co se Bobíkovi zdál podivný sen, dostala paní Timmsová zprávu, že její syn padl v bitvě.

V tomto případě tedy čtyřletý chlapec ze sna mluvil o lidech, o kterých předtím nikdy neslyšel, a o jejich vztahu k události, ke které došlo na místě vzdáleném víc než dvě stě mil.

Jamese Watta si lidé nejvíce pamatují v souvislosti s objevem prvního prakticky využitelného parního stroje, který pro civilizovaný svět znamenal skutečnou revoluci. Pan Watt si ovšem zaslouží zmínku i pro další svůj přínos, byť ne stejně dramatický, jako tomu bylo v případě vynálezu parního stroje. Souvislost se snem je tu naprosto evidentní.

V té době byla výroba olověných nábojů, používaných v palných zbraních, ještě docela pracná a drahá. Olovo se válcovalo na pláty.

Z nich se pak vysekávaly kulky. Bylo samozřejmě rovněž možné vyrobit silné olověné dráty, které se na požadovanou velikost sekaly. V obou případech byla ovšem účinnost takových produktů poměrně pochybná, nemluvě o jejich ceně.

Tak tomu bylo, dokud se panu Wattovi nezačal celý týden, noc co noc, zdát týž sen. Podle toho, jak jej popsal, měl se procházet v silném lijáku. Namísto vody ho ale zasypávaly milióny malých olověných kuliček, které se vršily u jeho nohou. Měl takový sen pro Watta nějaký význam? Mělo to snad znamenat, že roztavené olovo, padající v proudu vzduchu, může změnit své skupenství do podoby maličkých kuliček?

Watt si obstaral povolení, aby směl ve věži kostela provést experiment. Pod věží se nacházel vodní příkop. Watt ve věži roztavil několik kilogramů olova, načež roztavený kov ze zvonice vylil. Když celý rozrušený seběhl k vodnímu příkopu, ke své radosti zde skutečně našel množství olověných kuliček. Až do dnešního dne se střelivo z olova vyrábí s použitím postupu objeveného Jamesem Wattem, kterému se týden zdál stejný sen.

Desátník Teddy Watson se při pohromě u Dunkirku dostal na seznam nezvěstných. Jeho matka Helena Watsonová v té době žila v anglickém Ellerbucku. Bylo mimo vši pochybnost, že její syn není mezi živými. A třebaže tomu tak bylo, armáda neměla o jeho pohřbení žádný záznam, poněvadž tisíce takových dokladů se při evakuaci vojsk z Dunkirku prostě ztratilo.

Když si roku 1956 paní Watsonová uvědomila, že se její dny krátí, projevila znovu přání alespoň jednou v životě spatřit synův hrob. Jako by někdo chtěl její touze vyhovět, jednou v noci se jí zdálo o tom, jak vchází na nějaký vojenský hřbitov se stovkami bílých křížů všude dokola. Ve svém snu pomalu kráčela po hřbitovní pěšině, až se zastavila před jedním křížem v rohu hřbitova. Na tomto místě se jí na chvíli zjevil její syn, usmál se a opět zmizel.

Paní Watsonová si ve snu povšimla hraničního kamene, podle kterého – jak myslela – by hřbitov dokázala identifikovat. Později se rozjela do Dunkirku a zmíněné místo skutečně našla. Když se přiblížila ke kříži, za nímž se jí její vlastní syn ve snu údajně zjevil, informovala o tom důstojníka, který ji na hřbitově doprovázel. Ten si určené místo zaznamenal.

Když se stařenka vrátila do Anglie, čekal na ni vzkaz. Hrob, který

důstojníkovi označila, byl otevřen. Nalezený růženec, cigaretová špička s monogramem i obrázek v medailónku kdysi patřily jejímu synovi.

36/ Chlapec, který vstal z mrtvých

Když roku 1865 Max Hoffman onemocněl cholerou, bylo mu pět let. Rodinný lékař, který se na venkovskou farmu v americkém Wisconsinu dostavil, aby chlapce prohlédl, nedával rodičům žádnou naději.

Tři dny poté skutečně Max zemřel a byl pochován na venkovském hřbitově.

Příští noc měla ovšem chlapcova matka děsivý sen. Zdálo se jí, jak se Max v rakvičce obrátil a jak se pokouší o vyproštění. Viděla, jak má ruce složené pod pravou tvářičkou. Pak se matka s křikem probudila. Úpěnlivě prosila manžela, aby synkovi z hrobu pomohl, on ale odmítl. Pan Hoffman si totiž manželčin sen vysvětloval jako výsledek citového vypětí, které jeho žena v poslední době podstoupila. Kdyby v téhle situaci šel a vykopal tělo svého zemřelého synka, jenom by to celou krizi znovu vrátilo.

Příští noc se vše bohužel opakovalo. Tentokrát už nebylo možno frenetickou matku nijak uklidnit. Pan Hoffman poslal jedno ze svých nejstarších dětí pro souseda a pořádnou lucernu. Jeho vlastní byla totiž rozbitá.

Mohlo být po jedné hodině v noci, když pan Hoffman a jeho soused začali s exhumací těla zemřelého chlapce. Oba chlapi pracovali za svitu lucerny, kterou zavěsili na větev vedle stojícího stromu. Jakmile se jim podařilo vyprostit rakev ze země, vrhli se na víko. Zjistili, že Maxovo tělíčko je stočeno na pravou stranu. Přesně tak se to vyjevilo ve snu Maxově matce. Navíc měl chlapec obě ruce skutečně "složené" pod pravou tvář.

Jinak ten človíček nejevil žádné známky života. Pan Hoffman vzal ale tělíčko do rukou, osedlal koně a tryskem jel vyhledat lékaře. Ten s neskryvanou nechutí začal oživovat chlapce, kterého před pouhými dvěma dny prohlásil za mrtvého. Po asi hodinovém úsilí byli všichni přítomní odměněni: chlapec jakoby mrkl okem. Okamžitě bylo ordinováno brandy a chlapcovy paže podložili nahřívajícími vaky se solí. S přibývajícimi hodinami se chlapec zjevně probouzel k novému životu.

Asi po týdnu se Max Hoffman ze svého fantastického zážitku i z nemoci úplně zotavil. V městečku Clinton, stát Iowa, se ve zdraví dožil osmdesátky, přičemž mezi jeho nejvzácnější suvenýry po celý život patřila malá kovová ouška z rakve, ze které se dostal díky matčině snu.

37/ Prehistorický sen

Henry Field byl blízkým osobním přítelem Josepha Mandemanta. Oba patřili k prominentním osobnostem v oboru antropologie. Oběma bylo důvěrně známo, nakolik frustrující může někdy pátrání být a jak snadno lze přehlédnout nález století tím, že se nehledá přesně na správném místě. Podle Fielda oplýval Mandemant zdánlivě nedocenenou schopností uplatnit při práci podvědomí, což ovšem mnohdy, když jí využil, přinášelo neuvěřitelné výsledky.

Jednou v noci měl Mandemant neskutečně plastický sen. Díval se do vstupu do jeskyně. Okamžitě ji poznal, byla to jeskyně Bedeilhac ve Francii. Třebaže se sen odehrával v noci, dokázal jasně rozpoznat skupinu magdalenianských lovců, jak na dně jeskyně křepčí okolo hořící vatry. Mimo jiné zaregistroval snící Mandemant i výjevy loveckých scén na stropě jeskyně, ozářeném jen spoře plamínky ohně.

Kousek dál od ostatních seděl mladý pár. Stejně jako ostatní byli i tihle dva oděni do kůže. Mandemant je považoval za milence. Muž vstal a vedl ženu do krátké temné sluje, ústící do postranní kaverny s vratky. I když se ti dva pohybovali v téměř úplné temnotě, Mandemant jasně slyšel jejich šepot a v šeru viděl, jak muž hladí ženu po dlouhých zářivých vlasech. Najednou se ozval ohromný rachot. V tom momentě se totiž rozpadl strop jeskyně a balvany se s rachotem zřítily. Místo, kde si mladý pár našel úkryt, bylo samozřejmě zcela zavaleno.

Mandemant byl svým snem zaujat natolik, že považoval za nutné zachytit ho v písemné formě a uložit v bankovním trezoru. Pak se vydal k jeskyni v Bedeilhacu. Vypadalo to tu přesně tak, jak viděl ve snu, až na to, že pravá stěna přední větší dutiny byla patrně zpevněna betonem. Tomuto významnému francouzskému vědci bylo hned zřejmé, že se patrně žene za chimérou, protože po skulině, jíž se ve snu mladý pár dostal do boční sluje, tady nebylo ani stopy. Mande-

mant poklepal na stěnu kladívkem... a zvuk, který se po odrazu vracel, byl povzbudivě dutý.

Pak povolali partu dělníků, kteří dostali za úkol prokopat v hlavní kamenné stěně otvor. Byla to práce na několik dnů. Nakonec se záměr podařilo uskutečnit. Ve vedlejší prostora pak skutečně našli průrvu, přesně takovou, o jaké se vědci před časem zdálo. Průlezem se protáhl do sousední jeskyně. Našel tam skalní výčnělek, na němž ve snu oba milence doby kamenné spatřil, teď ovšem prázdný.

Po průzkumu vnější jeskyně se ukázalo, že sesuv hominy, kterým tenkrát skončil archeologův sen (a milencům intimní chvíle) byl způsoben posunem velké kamenné desky ze štítu vnější jeskyně. Právě touto deskou se teď museli dělníci prokopat. Tehdy po sesuvu zbyla ale mezi stěnou a deskou jakási štěrbina. Byla tak široká, že se jí mladý pár při útěku bezpečně mohl protáhnout.

Mandemant byl zjevně zklamán, když místo mileneckého páru, o němž se mu ve snu zdálo, našel jeskyni prázdnou. Nález starobylé památky se nekonal. V jednom však sen nelhal: Zdálo-li se tehdy Mandemantovi o jakémsi neznámém průlezu a vedlejší jeskyňce se skalním výčnělkem, průzkum na místě ukázal, že obě tyto prostory skutečně existují. Ve snu však viděl i lovecké výjevy, které pozoroval na stropě jakési další jeskynní prostory. Existovala vůbec taková dutina?

Mandemant vedl svůj průzkumný tým po stopách někdejšího snu. Kráčeli podlouhlou kavernou s nízkým stropem. V těchto místech přece ty výjevy spatřil. A skutečně zde objevil kresby vyryté a vypálené někdejšími nahými předky, uchované v hloubce jeskyně. Ve svém snu překlenul tisíciletí.

ČÁST TŘETÍ

38/ Pozoruhodný Edgar Cayce

Čtenáři listu The New York Times byli patrně překvapeni, když v nedělním vydání svého oblíbeného deníku spatřili palcové titulky tohoto znění: "Analfabet se po zhypnotizování stal lékařem – Podivná síla, již projevil Edgar Cayce, je pro lékaře záhadou." V článku se psalo dál: "Příslušníci lékařského cechu v celém kraji se živě zajímají o podivnou sílu, kterou má údajně disponovat jakýsi Edgar Cayce z Hopkinsville, stát Kentucky. Pokud je ve stavu polovědomí, je schopen diagnostikovat značně závažná onemocnění, třebaže – pokud v hypnóze není – nemá o problematice medicíny ani potuchy."

Článek tohoto znění byl společně s fotografií zvětšující zázračného Caycea, jeho otce a doktora Wesleye Ketchuma, který neobvyklému předvádění asistoval, otištěn 9. října 1910. Až na několik drobností se v něm vycházelo ze zprávy, kterou poslal dr. Ketchum bostonské odbočce Americké společnosti pro klinický výzkum.

Co se v článku tvrdilo, byla v podstatě pravda, třebaže ohromující.

Pan Cayce totiž v žádném případě nebyl studovaný člověk. Veškeré vzdělání, kterého se mu na venkovské škole poblíž Hopkinsville dostalo, představovala látka z absolvovaných devíti tříd. Jako školák byl klidný, nenáročný, trpělivý a příjemný společník.

První náznak, že Edgar je snad v něčem jiný, se objevil, když mu bylo devět let. Tehdy chlapec zjistil, že nedokáže hláskovat slovo "cabin". Ve třídě to vyvolalo smích a učitel – mimochodem chlapcův strýc Lucian – se pořádně naštvál. Než Edgar došel ze školy domů, jeho učitel už na něho spolu s uraženým a rozezleným otcem čekal.

Večer následovala v chlapcově komůrce únavná scéna: otec se snažil synovi vštípit alespoň základy hláskování, nicméně ten buď vůbec nebyl schopen tyhle věci chápat, nebo se prostě nechtěl učit.

Asi v deset hodin došla otcí – venkovskému statkáři – trpělivost, takže chlapce zmlátil, až spadl ze židle. Jak se Edgar později vyjádřil, když tak ležel na zemi, zaslechl najednou hlas: "Jestli dokážeš na chvílku usnout, pomůžeme ti." Kdo ta slova pronesl či odkud přišla, chlapec nevěděl. Tvrdí však, že zazněla naprosto zřetelně.

Edgar svého otce poprosil o chvíličku strpení, načež nakvašený otec odkráčel do kuchyně. Potřeboval patrně také znovu nabýt rovnováhy. Pak se mělo v učení pokračovat s tím, že Edgar – jak slíbil – už bude pozornější.

Když se otec vrátil do komůrky, spatřil syna, jak s učebnicí pod hlavou tvrdě spí. Jak pan Cayce později vypověděl, nevzdálil se na víc než patnáct minut. Rozladěn takovým vývojem událostí, vytrhl synovi učebnici zpod hlavy a zatrásl jím tak mocně, že ho probudil.

Edgar otcí sdělil, že už lekci ovládá. K značnému překvapení obou rodičů tomu tak skutečně bylo. Edgar se však nenaučil jen jedinou lekci, znal je všechny.

Statkář se zprvu zlobil a svého syna podezříval, že učivo dávno uměl a jeho neznalost pouze předstíral. Pro jistotu chlapci ještě jednou namlátil a poslal ho do postele. Tentokrát šel Edgar spát rád a měl dokonce slavnostní pocit. Objevil totiž nečekanou schopnost, o které až dosud nevěděl. Stačilo se mu na knize vyspat, a citovat její doslovný obsah pak nebyl problém.

Tak se Edgar ke strýčkovu velkému překvapení stal doslova přes noc vynikajícím žákem. Vypadalo to, že umí všechno, co je obsaženo v knihách. Když se nechápající otec o nenadálý výron chlapcových geniálních schopností začal více zajímat, pověděl mu Edgar o "hlasu", který ho oslovil, i o zvláštním způsobu zvládnání nových znalostí v době spánku.

Statkáři Cayceovi ty věci nešly na rozum. S přibývajícimi léty se ocitl v uznávané společnosti. Přicházely totiž houfy učenců, kteří chlapce pozorovali a poslouchali, načež zase odcházeli, aniž se jim podařilo cokoli pochopit.

Podle toho, co udává chlapcova rodina, zjistil Edgar poprvé, že by se docela dobře mohl stát slavným, když mu bylo šestnáct let. Chodil posledním rokem do školy. Hráli tehdy na školním hřišti baseball, přičemž chlapce nešťastnou náhodou zasáhli míčem do páteře. Domů se tenkrát vrátil otřesen a všechno se s ním točilo. Rodiče ho uložili do postele. Zakrátko zvažněl a začal se chovat panovačně.

Nařídil matce, aby mu jako obklad na zasažené místo připravila křenovou placku. Matka mu vyhověla a následujícího rána byl Edgar zcela v pořádku. Od chvíle, kdy ho nešťastný míč zasáhl, si však nepamatoval vůbec nic.

Kolem chlapce se toho v městečku událo tolik, že i jeho zvláštní schopnost časem zevšedněla. Třebaže ho lidé měli rádi, našli se i takoví, kteří ho považovali za podvodníka.

Dlužno poznamenat, že za to do značné míry mohl statkář Cayce. Ten si totiž nenechal ujít téměř žádnou příležitost, aby se o chlapcově neobvyklém talentu nezmínil. Nebyl sice chvástal a neměl potřebu si vymýšlet, ale sama holá fakta působila dostatečně neuvěřitelně. Edgar však přesvědčivě prokázal, že na pyšných řečech jeho otce není nic vymyšleného. Doslova zopakoval půldruháhodinový projev napsaný jakýmsi místním politikem. Jak se mu naučil? Noc předtím si zmíněným textem podložil hlavu.

Už jako mladý muž pracoval Edgar Cayce v Hopkinsville jako úředník v jakémsi skladu. Pak zastával podobnou práci v louisvillském skladu knih. Počátkem století se živil tím, že pro jednu pojišťovací společnost uzavíral pojistky s klienty. Později začal mít potíže s hlasivkami. Nemoc nechtěla ustoupit, a tak se Cayce vrátil zdrcen domů. Lékaři mu dali najevo, že už nikdy v životě nebude schopen mluvit, leda snad šeptat.

Jednou navštívil vystoupení jakéhosi profesionálního hypnotizéra, který svou schopností mystifikovat a vyvolávat u obecnstva salvy smíchu již dlouho lákal davy ze širokého okolí. Po jednom představení se hypnotizér pokusil Edgarovi od jeho obtíží pomoci. Posthypnotická sugesce měla v tomto případě být dostatečně účinná. Hypnotizér však nemohl pochopit, jak je možné, že Cayce neupadá do hlubokého spánku. K úspěšnému provedení sugesce to bylo nutné. Hypnotizér se proto spojil s proslulým newyorským kolegou. Ten dokonce do Hopkinsville osobně přijel, jenomže ani on s Caycem nic nezmohl a odjel s nepořízenou.

V zoufalství se Edgar obrátil se žádostí o radu na jistého Al Layna, místního amatérského hypnotizéra. Jednoho březnového nedělního odpoledne roku 1901 se v přijímací hale statkářova sídla uskutečnil pokus, který měl Edgara Cayceho opět vrátit na jeho životní dráhu.

Edgar se vlastně uspal sám. Rodiče stáli u něho a pozorovali, co se bude dít. Zavřel oči. Začal zhluboka dýchat. Jakmile si byl Layne jist, že se dostavil trans, začal popisovat zdravotní obtíže, které

pacienta tak dlouho trápily. Pak se domluvili, že pokud Edgar nedokáže nebo nebude chtít přijímat posthypnotické sugesce od jiných, vyvolá si v hypnóze tyto sugesce sám.

Vzápětí promluvil nemocný stejně zřetelně a neafektovaně, jak mluvil v dobách, kdy byl ještě zdrav.

Řekl: "Ovšem. Podívejme se na tělo."

Pomalou a souvisle popsal podmínky, které vedly k částečnému ochrnutí hlasivek. Nemoc se dala léčit tak, že se upraví zvýšená cirkulace ve svalech a nervech, které se zrovna mluvního aktu neúčastní.

Během následujících dvaceti minut Edgar silně zčervenal na hrudi a krku. Na jeho radu Layne přikázal, aby se cirkulace vrátila na normál. Když po chvíli Edgara vzbudil, byly jeho hlasivky už opět naprosto v pořádku.

Byl to začátek podivné kariéry trvající pětáctyřicet let.

Když se zprávy o posledním "zázraku" rozšířily, byl Edgar přímo zavalen prosbami, aby stejným způsobem, jakým vyléčil sám sebe, pomohl i druhým. Pomáhat druhým pokládal vždycky za samozřejmost, chtěl vyhovět i teď, třebaže se zároveň trochu zdráhal z obavy, aby snad někomu místo pomoci spíše neublížil. Měl koneckonců v rukou lidské životy. On, který neměl žádnou lékařskou kvalifikaci, měl radit lékařům-profesionálům, co dělat. Neměl přitom po ruce nic jiného, než schopnost sám sebe uspat a dát si zaznamenat svá vlastní slova, která zhypnotizován pronášel.

V počátečním období léčitelských pokusů praktikoval společně s Laynem, který stával vedle. Později Layna vystřídal lékař. Vždycky, když se ocitl v transu, který si sám přivodil, a když mu popsali pacientův stav, pronesl slova: "Ovšem. To tělo tu máme." Pak následovala odborná lékařská formulace diagnózy, prozrazující důkladné školení a letitou praxi v oboru, načež vše končilo doporučením adekvátního léčebného postupu.

Cayce i jeho spolupracovníci od samého začátku požadovali, aby léčebný postup aplikovali dosavadní lékaři, kteří měli k pacientům nejsnadnější přístup. Vždycky tomu tak ovšem nebylo – zčásti proto, že někteří lékaři odmítali mít s tak bizarním postupem cokoli společného, zčásti ovšem i proto, že pacienti byli v některých případech natolik znechuceni praktikami svých lékařů, že je jednoduše ignorovali. A potom, ne jeden navrhovaný léčebný předpis, který z Edgarových transů vzešel, byl až příliš prostinký: kloktání, obkla-

dy ve formě křenové placky, cvičení, sádrové obvazy, bylinné čaje a tonika. Často bylo doporučováno pouhé "napravování" nemoci, známé dnes pod pojmem chiropraktická manipulace čili působení na páteř způsobem obnovujícím volný tok nervové energie v lidském těle.

Když v roce 1903 poprvé v kentuckém časopise Bowling Green napsali o tom, co Cayce dokáže, následovaly v louisvillských a nashvillských novinách články další. Edgarovi nepřestávaly docházet dopisy, telegramy a ani telefon už nikdy neutichl docela.

Edgar si za své služby neúčtoval ani cent, a tak se stalo, že brzy neměl z čeho žít. Byl už ženatý a oficiálně byl zaměstnán jako asistent u jistého fotografa, na živobytí to ovšem nestačilo. Prvního ledna roku 1906 strávil den fotografováním v nevytopené továrně na nábytek. Téhož večera se ve studiu zhroutil. Zavolali k němu doktora, pak dalšího a ještě dalšího, až byla lékařů plná místnost. Bylo těžké vůbec nahmatat pacientův puls, lékaři se proto rozhodli vylomit Cayceovi několik předních zubů, aby mu mohli do úst nalít trochu brandy. Podle jednoho z nich si pacientův stav vyžadoval okamžitou aplikaci morfia, což se stalo. Hned nato přišel ovšem jiný lékař k názoru, že je třeba nasadit strychnin. Třetí z odborníků pak přesvědčoval ostatní, že pacientův stav vyžaduje další injekci morfia!

Nebyl-li Cayce mrtev už ve chvíli, kdy na něm začal "pracovat" první z lékařů, pak s největší pravděpodobností musel být mrtev, když společně svou práci končili.

V přesvědčení, že s pacientem je konec, lékaři odešli. Hodinu po jejich odchodu Cayce ovšem znovu nabyt vědomí a dožadoval se vysvětlení, co se s ním stalo. Jak se vyjádřil, bylo by v budoucnu dobré, kdyby ho v takovém případě uložili na lůžko a umožnili mu, aby si své problémy řešil sám. Bylo by to rozhodně lepší, než být odkázán na šarlatánství lékařů, jakkoli dobře míněné.

V roce 1906 spolupracoval Cayce s jistým doktorem Johnem Blackburnem z Bowling Green. Sprátelil je jakýsi učitel z místní obchodní akademie, kterému na mysli ležela vražda v jeho rodném městě v Kanadě. Byl by snad Cayce schopen udat jména členů bandy, kteří dotyčnou mladou dívku zavraždili ?

Edgar neměl ani potuchy, zda se do takového problému může pustit. V každém případě nikdy předtím nic takového nedělal. V přítomnosti otce, doktora Blackburna a zmíněného učitele se

Edgar dostal do transu. Přítomní mu přečetli jméno a adresu oběti, načež ho požádali, aby pojmenoval vraha. Po dosti dlouhé pauze se Edgar vyjádřil v tom smyslu, že dívka byla zavražděna vlastní sestrou. Následoval typ zbraně, kalibr, sériové číslo a také údaj o místě, kde je vražedná zbraň schována: v odpadním potrubí v přízemí.

Byla to všechno pravda, nebo výmysl?

Učitel získané údaje telegraficky předal vyšetřujícím orgánům v místě, kde ke zločinu došlo, a čekal na jejich reakci. Přišla brzy – v podobě šéfa policie. Měl s sebou zatykač na Edgara Caycea a učitele. Oba byli podezřelí z vraždy!

Když zmatený policejní úředník zjistil, že prohlášení, na němž jeho obvinění spočívalo, bylo výsledkem hypnotického transu, který si Cayce sám vyvolal, strašně se rozčilil. Když si ovšem Edgar přivodil další trans a podrobně popsal místo činu i dívku, která se údajně vraždy dopustila, policejní důstojník se uklidnil a narychlo se vrátil zpátky do Kanady. Tam vyzval sestru zavražděné, aby s ním sešla do přízemí, načež objevil pistoli. Když ji obvinil ze zločinu a seznámil ji s okolnostmi, kterého ho k ní dovedly, kápla ta zkoprnělá mladá žena božskou. Její výpověď jí bezpečně otevřela dveře do kriminálu.

Pokud jde o Edgara, měl po této příhodě řešení případů vražd až po krk a už nikdy nedopustil, aby ho zatáhli do takových či podobných experimentů.

Po tom, co ho ničivý oheň připravil skoro o všechno a zůstaly mu jen dluhy, učinil Edgar jednu z nejzapeklitějších zkušeností ve svém životě.

Celá záležitost se mimo jiné týkala dobré přítelkyně, manželky doktora Thomase House z Hopkinsville. Když si pan doktor nevěděl s diagnózou nemoci vlastní ženy rady, povolal vynikajícího specialistu z Nashville. Byl jím doktor W. H. Haggard. Ten dospěl k názoru, že paní Houseová trpí břišním nádorem, který je třeba neprodleně vyoperovat.

Paní Houseová nicméně požádala přítele Edgara, zda by se na ni nemohl před operací ještě podívat. Tak se stalo. Cayceova diagnóza se ovšem od Haggardovy zásadně odlišovala. Nesouhlasila ani s diagnózou místních lékařů, které k případu rovněž pozvali. Podle Edgara byla zmíněná dáma těhotná a navíc trpěla neprůchodností střev. Operace tedy v žádném případě neměla smysl.

Paní Houseová trvala na tom, aby ji léčili podle diagnózy Edgara Caycea. Ač nerad, doktor House nakonec souhlasil. Šlo skutečně o neprůchodnost střev a tahle potíže byla v krátké době odstraněna. Navíc se o několik měsíců později narodil "nádor" doktora Haggarda. Dostal jméno Thomas B. House junior.

Toto byla podle všeho první příležitost v Edgarově neuvěřitelném osudu, kdy se naplno dostal do rozporu s lékaři-profesionály a kdy jim dokázal, že jsou na omylu. Nebyl to samozřejmě případ poslední. Osud tomu chtěl, že na Edgara čekala další zkouška, jak bychom řekli, hned "za rohem".

Když byly malému Thomasovi čtyři měsíce, poslala paní Houseová opět pro Edgara. Synek totiž každých dvacet minut dostával záchvaty. Když Cayce dorazil, byl přítomen doktor House a další dva doktoři-specialisté. Všichni se shodli na tom, že dítě víc než několik hodin nepřežije. Edgar bez váhání vešel do ložnice, uvedl se do transu a doktor House přesně zapsal a zaznamenal, co Cayce k stavu dítěte řekl.

Jako lék Cayce navrhl předepsat rulík. Přítomného doktora Housea takové rozhodnutí šokovalo. Přítomní přátelé, zmínění profesionální lékaři, se znechuceně odvrátili. Jeden z nich dokonce z místnosti odešel. Druhý protestoval u paní domu. Ta se však okamžitě vypravila za manželem se slovy:

"Ten klučina je přece 'nádor', který ti tvoji přátelé diagnostikovali v mém těle. A jak teď všichni společně tvrdí, za pár hodin bude po smrti. Jestli nám kdy někdo nalil čistého vína, byl to právě Edgar Cayce. Naprosto mu důvěřuji. Jdi a sežeň lék, který předepsal."

Rulík pak chlapci skutečně naordinovali. Dítě bylo ve chvílce v pořádku a spokojeně si pochruovalo. Edgara Caycea vlastně přežilo.

O Edgarových podivných schopnostech a jeho nepochopitelné "metodě transu" se zakrátko začalo psát ve všech novinách. Ve chvíli, kdy s takovým úspěchem zasahoval u Houseů, na něho nicméně setkání s někým, kdo by mu pomohl dostat se do středu celonárodní pozornosti, stále ještě čekalo.

Na vánoce roku 1909 se Edgar se svou ženou vydal z Gadsdenu ve státě Alabama, kde tenkrát bydleli, strávit svátky ke svým rodičům. Statkář už nebyl tolik aktivní, měl už také svá léta. Pokud ovšem šlo o syna, nešetřil chválou a obdivem. Edgar se proto ani moc nedivil, když brzy po příjezdu zjistil, že otec pro něho zorganizoval

setkání s panem Wesleyem Ketchumem, novým místním lékařem. Ketchum byl homeopat a zprávy o Edgarových neobyčejných schopnostech přijímal se značnou dávkou skepse.

Na druhé straně ani Edgar nezískal ze své spolupráce s lékaři-profesionály ten nejlepší dojem. Když teď v Ketchumově tónu poznal něco jako výzvu, uvědomil si, že vlastně nic jiného ani neočekával. Lékař se Edgarovi upřímně přiznal, že pacientem by chtěl být on sám. Podle svých nejlepších znalostí si stanovil diagnózu a nebyl si zcela jist, jestli se nemýlí.

Edgar s diagnózou samozřejmě nesouhlasil. V transu určil, že Ketchum netrpí zánětem slepého střeva, jak se domníval, nýbrž že v jeho případě jde o uskřípnutý nerv ve spodní části páteře. Náprava by v tomto případě byla možná pomocí osteopatie, tedy pouhým napravením.

Taková diagnóza lékaře pořádně rozčilila. Byl přesvědčen, že trpí zánětem slepého střeva, a jenom proto, aby Edgarovi dokázal, jaký je podvodník, rozhodl se, že napravovače navštíví. V jeho ordinaci na druhé straně ulice po několika banálních úchopech léčitele všechna trápení se slepým střevem skončila. Doktor Ketchum nebyl schopen uvěřit svým smyslům: bylo po slepém střevě!

Ketchum začal chvatně o Edgarových zásadách shromažďovat veškerou dostupnou dokumentaci. Řady pacientů, kteří bydleli poblíž, se dotazoval osobně. Z takto shromážděného materiálu pak Ketchum sestavil zprávu pro Americkou společnost pro klinický výzkum. V létě roku 1910 ji na uvedenou instituci zaslal, a to později zavdalo podnět pro napsání článku, který o Edgarovi otiskl deník The New York Times.

Netrvalo dlouho a novináři z celé země Edgara přímo zavalili svými žádostmi o další a další příběhy. Přijížděli i vědci typu doktora Huga Munsterberga z Harvardu: přijeli se podívat, ale když odjížděli, nemohli skrýt nechápavý úžas.

Edgar se rozhodl určitou dobu pracovat v Hopkinsville se skupinou svých přátel. Sám už totiž nával stovek pacientů zvládat nedokázal, třebaže ordinoval dvakrát denně. Zlatý důl to ovšem nebyl, spíš skromné živobytí. Pak odjel Edgar na nějaký čas do Chicaga, kde byl hostem nakladatelství Hearst. Nic jiného než další a další projevy zájmu široké veřejnosti se však nekonalo. Rozhodně se v tom kolotoči stále neobjevovalo nic, co by mělo trvalejší hodnotu.

Několik movitějších podnikatelů, žijících v okolí Virginia Beach, založilo pak ještě novou Výzkumnou asociaci, to už se ovšem Edgara a jeho rodiny nijak podstatněji netýkalo. Odstěhoval se totiž i s manželkou do New Yorku. Tam je – věřte nevěřte – zatkli a obvinili z věšteství. Edgar totiž v hotelovém pokoji poskytl své schopnosti dvěma policistkám, které se dostavily v uniformě a dožadovaly se odborného vyšetření. Nakonec celý případ zlikvidoval jakýsi soudce, který v sobě našel podstatně víc lidské důstojnosti než ti, co se Edgara pokusili obžalovat.

Z dob, kdy na Virginia Beach fungovala Edgarova nemocnice, jsou patrně nejcennější pečlivě tříděné záznamy o jednotlivých vyšetřeních, která Edgar za léta provedl. Současně byl registrován i postup léčby a její výsledky. Záznamy se shromažďovaly jednak od lékařů, v jejichž péči pacienti byli, jednak od pacientů samotných. Prohlížíme-li početné listiny, narazíme na případy, kdy Edgar – sám v transu – procházel zpětně životy lidí, které nikdy neviděl a o nichž nikdy neslyšel, přičemž v těch životech dokázal vyhmátnout události, které ovlivnily další pacientův život. Cayce dokázal v nejednom případě udávat jména a data příhod, které samotným aktérům připadaly natolik triviální, že je dávno téměř zapomněli. Ve zmíněných záznamech jsou uloženy důkazy Edgarovy neobyčejné a udivující jasnozřivosti.

Existuje například zpráva o tom, jak Cayce jednomu ze svých pacientů doporučil inhalovat olej. Pacient z Louisville doporučený olej ovšem nedokázal nikde sehnat. Edgar si proto přivodil stav transu a hledaný obchůdek se mu zjevil. Po určité době přišel ovšem telegram, že zmíněný olej nemůže být dodán, protože už není na skladě. Následoval další trans, po němž Cayce pacientovi poradil, aby drogistovi vysvětlil, kde má zbylé tři lahvičky oleje hledat. Když se tak stalo, drogist skutečně na jedné z poliček, zasuté za jinými lahvičkami s rozličnými lektvary, našel tři lahvičky s inhalačním olejem, opatřené už zažloutlými štítky.

Unaveni dopady světové krize, svými profesionálními soky i pokročilým věkem, rozhodli se Cayceovi, že se na stará kolena usadí opět na Virginia Beach. Nic jim nemohlo vzít jejich důstojnost a vědomí, že s Edgarovým neobyčejným nadáním nakládají správně. Ponechali si drahocenné záznamy a také – což je ještě důležitější – svou víru.

Cayce si uvědomil, že pokud chce být lidem skutečně svými léčitelstvími schopnostmi užitečný, musí mít stálou ordinaci a současně archiv, kam by se pro komerční využití ukládaly záznamy o léčených a vyléčených případech. Jinými slovy, Edgar potřeboval nemocnici.

Mezi stovkami těch, kdo za Edgarem kvůli svým potížím vytrvale přijížděli, byl i jakýsi Madison B. Wyrick, správce zemědělské půdy u chicagské firmy Western Madison. Wyrick byl diabetik a kúra, kterou mu Edgar předepsal, měla úspěch. Není bez zajímavosti, že předepsaná dieta obsahovala velké množství slunečnice topinambur, známé coby bohatý přírodní zdroj inzulínu.

Další pacient, kterého Edgar s úspěchem léčil, byl jakýsi newyorský obchodník jménem Morton Blumenthal. Díky Edgarově kúře jeho chronický zánět sluchovodu rychle ustupoval.

Oba zmínění pacienti, a s nimi řada dalších, kteří se na Edgara obraceli o pomoc, vytrvale naléhali, aby si zřídil nemocnici. Nakonec došlo k tomu, že v poměrně už dosti zchátralé rekreační oblasti poblíž Virginia Beach byla vybrána příhodná lokalita. Vznikla tak 6. května 1927 společnost, zaregistrovaná pod obchodním názvem Korporace přírodních léčitelů, Virginia, a Edgar Cayce, který celá léta marnotratně utrácel svůj jedinečný talent, konečně zakotvil.

Několik let probíhalo vše až neuvěřitelně bez problémů. Podařilo se vybudovat nemocnici a zaměstnat lékaře. Sekretářky pečlivě uchovávaly tisíce záznamů a zajišťovaly následná vyšetření.

Filozofie Cayceova léčebného postupu se přitom nijak neměnila: je třeba léčit příčinu, nikoli následky nemoci. Jinými slovy: pomůžeme-li ke zdraví celému systému, dokáže přemoci každou nemoc.

Zmíněnou filozofii uplatnil Edgar také v případě mladé ženy, která trpěla neobvykle rychlým průběhem artritidy. Lékaři ji předepisovali tradiční tisíci prostředky, její stav se však neustále zhoršoval. Poté co podstoupila Edgarovu kúru, sestávající ze speciální diety, masáží a cvičení, nastalo rychlé zlepšení.

Krach na newyorské burze v roce 1929 ovšem poznamenal některé z největších mecenášů, kteří Edgarovu nemocnici na Virginia Beach vydržovali. Po určitý čas ústav ještě vzdoroval, nakonec se ovšem krach už oddálit nedal. Finanční prostředky došly a pacienti byli posláni do domácího ošetřování.

Edgar Cayce zemřel 3. ledna 1945. Bylo mu teprve sedmašedesát, nicméně léta tvrdé práce a obětování se pro blaho svých bližních mu nijak nepřidaly.

Co Edgar se svými pacienty dělal a jak ordinoval, je jasné ze záznamů organizace, která na jeho počest ve Virginia Beach vznikla. Z jejích údajů je patrné, že vyšetřil více než dvanáct tisíc pacientů, mezi nimiž byly i případy, které tradiční medicína odepsala jako neléčitelné a tudíž beznadějně.

Třebaže jde o řádně objemný svazek, který je přístupný každému, kdo projeví sebemenší zájem, zastánci ortodoxní medicíny zájem zásadně neprojevili. Dokud Cayce ještě žil, zesměšňovali ho. Teď, když je po smrti, ho alespoň ignorují.

39/ Spící Lucy

Edgar Cayce nebyl mezi nevšedními lékařskými praktiky, jejichž je představitelem, jediný. Byl jednoduše jenom jedním z těch, kdo žili v oblasti, kde se o jejich metodách častěji a více psalo.

Jak už jsem naznačil v předchozí kapitole, měl Cayce ve svém oboru před mnoha lety předchůdkyni. Byla jí neobyčejná dáma E. W. Raddinová, přezdívaná Spící Lucy. Zemřela na počátku století v Severní Cambridgi, stát Massachusetts. Podle písemných záznamů jí tehdy bylo šestasedmdesát a všichni se o ní s úctou vyjadřovali jako o "všude známé doktorce Cookové, provozující lékařskou praxi po celé Nové Anglii." V době, kdy odešla na odpočinek, měla za sebou třiapadesát let zcela unikátní praxe.

Narodila se ve městě Calais, stát Vermont. Když v roce 1833 poprvé zpozorovali známky jejích zvláštních schopností, bylo jí čtrnáct. Tehdy totiž pan Nathan Barnes, jeden ze sousedů, ztratil své drahocenné zlaté hodinky. Bylo to rodinné dědictví opředené nejednou historkou. Pan Barnes s manželkou hodinky skoro až do vyčerpání hledali. O něco později se paní Barnesová se slzami v očích zastavila u Ainsworthů, přičemž vyprávěla, co se stalo. Lucy právě pomáhala matce s něčím v kuchyni. Obě všeho nechaly a pokusily se nešťastnou sousedku uklidnit.

Paní Barnesová se vrátila domů a Lucy si šla lehnout. Třebaže bylo ráno či spíše poledne, děvče usnulo. Za chvíli tvrdě spalo.

Spící Lucy se probudila krátce před polednem. Matka s jejími dvěma bratry seděli u stolu v kuchyni. Aniž by předtím cokoli

naznačila, prohlásila: "Panu Barnesovi vypadly hodinky z kapsičky, když spal v síťové houpačce pod hrušní! Řekněte mu, že je tam najde – v trávě pod houpačkou!"

Hodinky se na uvedeném místě skutečně našly. Lucy měla pravdu. Zpráva o události se v malém městečku okamžitě roznesla. Lucy pak čas od času nalézala lidem ztracené věci. Její metoda byla celkem jednoduchá: šla si lehnout a chvíli o ztracených předmětech snila. Pak se jí vybavilo místo, kde je třeba hledat. Došlo to tak daleko, že kdokoli v městečku něco postrádal, žádal o pomoc "Spící Lucy". Podle toho, co o své postupu sama vypověděla, bylo nesporné, že se během "spánku" vždycky dostala do stavu jakéhosi transu. Po několika prvních pokusech si po probuzení nebyla schopna uvědomit, co přesně ve svém snu viděla. Později lokalizovala ztracené předměty v průběhu transu slovně. Ležela natažená na gauči. Oči měla zavřené, její puls byl zpomalený. Dýchala pomalu a zhluboka.

Dívka se provdala za jakéhosi Cooka, farmáře ze sousedství. Ten společně s jejími bratry Lutherem a Georgem její aktivity řídil.

Stejně jako Edgar Cayce měla i Lucy jenom základní vzdělání. O nějakém specializovaném školení v oboru medicíny v jejím případě nemůže být ani řeči. Přesto, když se její neobvyklý talent rozvinul, začala ve stavu transu předepisovat léky, diagnostikovat a dokonce napravovat kosti. Pacienti, kteří k Lucy přicházeli ze širokého okolí, byli jejími mimořádnými schopnostmi přímo nadšeni. Pacienti s vykloubeninami či zlomeninami si u Spící Lucy nemohli vynachválit, že dokáže léčit, aniž jim způsobuje bolest, a přitom nepoužívá narkózu ani jiné tišící prostředky. Také proto začali teď Lucy přezdívat doktorka Cooková.

V té souvislosti je jeden případ zvláště typický: Asi jedenáctiletý chlapec si následkem pádu ze stromu zlomil nohu nad kotníkem a vykloubil pravou ruku v rameni. Chlapce už předtím ošetřili na středisku v místě jeho bydliště. Bolesti však přesto neustupovaly, takže zraněný nemohl spát. Objevily se vysoké teploty. Třebaže eventuelní převoz takto zraněného pacienta mohl někomu připadat jako šílenství, chlapcovi rodiče ho z Montpelier dopravili na farmu, kde léčila Spící Lucy.

Ta nechala chlapce položit ve svém pokoji na gauč a bez otálení si přivodila stav transu. Nejdříve dopodrobna popsala, jaká poranění chlapec utrpěl, pak rozvážně nadiktovala, jakými medikamenty lze

horečku srazit. Po chvíli – stále ještě v transu – se doktorka z pohovky zvedla a přistoupila k lůžku, na němž ležel bolestmi ještě sužovaný hošík.

Lehce se dotkla jeho paže. Pak si její prsty stejně lehce našly cestu k poraněnému místu na oteklé noze. Zlomeninu nahmátla s takovou přesností, jako by k tomu použila rentgenu. Bez zaváhání uchopila zanícenou končetinu nad a pod frakturou, a s citem oddělené kosti srovnala. Pak nařídila, aby ránu převázali hrubým plátnem. V příštím okamžiku vpravila Lucy zcela bezbolestně chlapcovu vykloubenou paži zpět do kloubní jamky. Pacient ani jednou nezavzlykal, pouze zhluboka vzdychl a usnul. Po týdnu trápení to bylo poprvé. Jak se později Lucy svěřili jeho rodiče, spal celou cestu domů, i když se vůz, na němž ho vezli, příšerně otrásal.

Kdykoli si Lucy přivodila stav transu, stávala se z ní mocná, autoritářská a zkušená lékařka. Dosti často se dostávala do sporů s konvenčnějšími kolegy-lékaři, kteří v určitých případech trvali na své diagnóze. To ovšem Lucy, někdejší prostou venkovskou dívku, nemohlo nijak zajímat. Měla své vlastní diagnózy, předepisovala léčebné prostředky, které v mnoha případech o mnoho let předbíhaly dobu. Po zásluze se stala jednou z neznámějších a nejúspěšnějších léčitelů své doby.

Po smrti svého prvního manžela se Lucy roku 1898 provdala za Everetta W. Raddina z Danversu, stát Massachusetts. Manžel se ujal úkolu navozovat stav transu. S přibývajícimi lety právě tahle fáze působila léčitelce stále větší problémy. Počet pacientů přitom neustále rostl. Proto se v místě podařilo zřídit lékárnou, v níž laboranti připravovali některá z léčiv, jež Lucy svým pacientům předepisovala.

Dvanáct let Lucy praktikovala v Montpelieru, dalších dvanáct pak v Bostonu. V roce 1900 žila v Severní Cambridgi. Její dům si nikdo nemohl splést – stály tu neustále zástupy pacientů ze všech koutů Nové Anglie. Ti všichni věřili, že jim pomůže žena, jejíž zázračné schopnosti věda nedokázala ani vysvětlit, ani zopakovat.

Stejně jako Edgar Cayce, který se objevil později, patrně i Lucy objevila nějaký zdroj energie, jemuž nerozuměla a který ani nedokázala mít pod kontrolou. Ať už to ale bylo cokoli a ať byla kdekoli, Spící Lucy této energie využívala po třiapadesát let pro blaho těch, kdo se na ni obrátili s prosbou o pomoc.

40/ Návrat Toma Harrise

William Briggs a Tom Harris se znali už hezky dlouho. Byli dobrými kamarády, a tak není divu, že měli i spoustu společných tajemství. Bok po boku spolu bojovali v občanské válce, načež po jejím skončení společně v marylandském Queen's County farmařili. Byli to zkrátka přátelé na život i na smrt.

Někdy začátkem podzimu roku 1790 mlátili Tom Harris s bratrem Jamesem ve stodole obilí. Tom se najednou zapotácel a pak upadl. K vědomí se ho už přivést nepodařilo. Za několik hodin byl po smrti.

Podle poslední vůle se měl soud postarat o prodej Tomovy pozůstalosti a dohlédnout na to, aby výnos byl spravedlivě rozdělen mezi jeho čtyři nemanželské děti. Vykonavatelem závěti byl ustanoven Tomův mladší bratr James. Ten začal hned následujícího roku jednotlivé body závěti naplňovat.

Našel pro farmu kupce. To bylo výborné. Jenže James objevil ještě něco jiného. Podle podmínek, za nichž před svou smrtí Tom farmu řídil, ji mohl odkázat jen přímým dědicům. To znamenalo, že Tomovy nemanželské děti postrádaly jakýkoliv právní nárok na dědictví, byť byly v poslední vůli uvedeny.

Když si tohle James uvědomil, okamžitě mu svitlo. Požádal soud, aby mu bylo uhrazena veškerá vydání, která měl se zařizováním bratrovy závěti, a aby byl majetek převeden na něho. Tomovy nemanželské děti neměly dostat ani cent.

Bylo to krátce po Tomově smrti, když si Briggs na delší dobu zapůjčil jeho nejoblíbenějšího koně. Jak se uvádí v pozdějším soudním svědectví, právě na tomhle koni viděli Briggse jednoho zářivého březnového rána roku 1791 cválat do sousedního města.

Úzká pěšina vedla kolem hřbitůvku, kde před pouhými sedmi měsíci Toma pochovali. Jak se Briggs vyjádřil, přemítal o tom, co by býval jeho přítel řekl či udělal, kdyby věděl, jak se jeho bratr James pokouší připravit Tomovy děti o jejich dědický podíl. Tomův někdejší kůň najednou zastavil, zahleděl se na hřbitov a hlasitě zaržál. Tak to ostatně dělal vždycky, když kdysi pátral po svém pánovi. Jak se Briggs vyjádřil, naskočila mu v tu chvíli na ruku husí kůže. Přímo naproti němu totiž v ostrém ranním slunci kráčel jeho dávný přítel – někdejší Tom Harris. Přelud se přiblížil až ke kovovému plotu, který oba rozděloval. Potom v mžiku zmizel.

"Byl to Tom, je to jasný!" vypověděl Briggs u soudu. "I to kulhání bylo jeho, začal kulhat, když ho nějaký toryovec u Monmouthu zasáhl do nohy. Měl na sobě šaty, ve kterých ho pochovali. Oči doširoka otevřené, uhrančivé. Ty své šedé vlasy měl načepýřené, jako by si zrovna byl strhl z hlavy čapku. Přistoupil až těsně k plotu, celej ztuhlej a nehezkej. Pak se najednou otočil doprava a v momentě byl pryč."

Briggs se zapřísahal, že jeho starý přítel se v této duchovní podobě pak před ním zjevil v posledních měsících tolikrát, až ho to už začínalo děsit. Objevil se uprostřed noci a do Briggse strčil. Svou přítomností oblažoval Tom kamaráda každý týden přibližně dvakrát. Trvalo to až do srpna. Pak se po několik týdnů neobjevil. Briggs už začínal věřit, že děsivým návštěvám je s největší pravděpodobností konec.

To se bohužel nestalo.

Jednoho říjnového rána vedl Briggs s pacholkem Baileyem krátce před východem slunce několik krav na pastvu. Když míjeli stodolu, Briggs najednou s hrůzou zjistil, jak podél plotu od-
dělujícího cestu od zahrady kráčí přímo proti nim Tom Harris. Jakmile se k nim přiblížil na nějakých sedm metrů, znenadání zmizel.

Když Briggs zjevení spatřil, pokusil se dostat záhadě na kloub a vydal se po Tomově stopě. Za chvíli už po něm nebylo ani vidu, jen pacholci na počínání svého pána zírali v němém úžasu.

Viděl snad Bailey Toma Harrise? Neviděl. Briggs začal pochybovat, jestli ho vůbec spatřil on sám. Přišel snad o rozum?

Jak ovšem Briggs odpřísáhl, objevil se Tom po dvou hodinách znovu. Briggs s pacholkem zrovna pracovali na kamenné zídce. Tom přišel k nim až na nějakých sedm metrů. Pokynul Briggsovi a ten přistoupil blíže k němu.

"Proč nejdeš za svým bratrem?" zeptal se Briggs.

"Na nic se neptej," řeklo to podivné zjevení hlasem, který byl sotva silnější než pouhý šepot.

"S tvou poslední vůlí jsou ale problémy. Proč si nezajdeš za bratrem – já ti s tím sotva můžu nějak pomoci."

"Zajdi za mým bratrem Jamesem a zeptej se ho, jestli si ještě vzpomíná na náš rozhovor, když jsme mlátili obilí. Bylo to ten den, kdy mě to skolilo. Tehdy jsem Jamesovi říkal, že chci, aby všechen můj majetek zůstal pohromadě do chvíle, kdy mé děti budou plno-

leté. Nechci, aby ho prodával už teď. Hned když jsem tehdy svou závěť zformuloval, mi došlo, že jsem udělal chybu. Chtěl jsem vlastně, aby děti měly příjem z majetku už v době, kdy ještě nebyly zletilé. Pak se mělo všechno prodat a spravedlivě rozdělit. Z toho důvodu jsem se rozhodl vypracovat novou závěť. James o tom ví. Jen se ho zeptej. Zase se uvidíme."

Nato přelud podle Briggsovy výpovědi zmizel.

Briggs se přesně podle instrukcí, které dostal od svého někdejšího přítele, vypravil za Jamesem Harrisem. Tomův vzkaz mu vyřídil. James se samozřejmě ohradil s tím, že nevěří, že by Briggs s jeho mrtvým bratrem mluvil. Žádný rozhovor ve věci nového uspořádání možného dědictví tehdy při mlácení prý vůbec neproběhl.

"Dobrá tedy," poznamenal Briggs, "dovol, abych ti trochu osvěžil paměť."

Jak se Briggs před soudem vyjádřil, připomněl Jamesovi detaily svého rozhovoru s přízrakem. James zbledl a na chvíli zůstal beze slova stát. Pak odpověděl:

"Tys tedy mluvil s Tomem, fajn! Jenomže nikdo takovej, kdo by moh' dosvědčit, o čem jsme si to odpoledne při mlácení povídali, neexistuje. Věděli jsme o tom akorát my dva!"

Vtom se – jak uvádí Briggs – James začal třást, jako by dostal záchvat či co. Za chvíli se obrátil na Briggse a prohlásil: "Udělám, oč mě Tom žádá! Postarám se, aby jeho děti svůj podíl dostaly!"

Podle toho, co je zaznamenáno ve svědecké výpovědi Williama Briggse, objevil se toho říjnového dne roku 1791 Tom Harris počtvrté. Pomalou chůzí se plahočil po cestě okolo domu, v němž kdysi bydlel. Briggs si myslel, že jeho bratr dodrží slovo už také proto, aby Tom Harris mohl už v klidu spočinout v hrobě u vědomí, že jeho děti nebyly okradeny.

Pacholek John Bailey, který toho dne s Briggsem pracoval, vypověděl, že vlastně žádného Toma Harrise nespatriil. Jediné, co kromě Briggsova hlasu slyšel, byl další hlas – jiný než Briggsův. Ti dva spolu nepochybně hovořili. Na žádné detaily si ovšem Bailey vzpomenout nedokázal.

James Harris zakrátko zemřel, aniž stačil v praxi realizovat bratrovu opravenou poslední vůli, což Briggsovi při jeho poslední návštěvě přislíbil. Vdova po J. Harrisovi celou věc prohlásila za podvod, mající jediný záměr – připravit ji o rodinný majetek ve prospěch čtyř nezletilých dětí.

Případ se dostal před soud pod pracovním názvem Stát Maryland versus Mary Harrisová, vykonavatelka závěti na statku Jamese Harrise. Soud přijal svědectví Williama Briggse včetně jeho údajných zkušeností ze setkání s duchem někdejšího přítele Toma Harrise.

Právní zástupce paní Mary Harrisové svědka Briggse střídavě zesměšňoval a kritizoval a všemožně se snažil, aby prokázal, že jeho hovory s přeludem nejsou ničím jiným než pouhou lží. Briggs ovšem všechna urážlivá napadení přestál a podle pamfletu sepsaného jedním z přítomných členů baltimorské radnice přesvědčil přítomné, že mluvil pravdu, byť zněla jakkoli bizarně.

41/ Dálková telepatie

V říjnu roku 1937 se sir Hubert Wilkins připravoval na svou další výpravu na severní pól. Tentokrát se chtěl poohlédnout po nezvěstném ruském letci, který při pokusu o přelet severního pólu zmizel. Startoval z Aljašky a přistát měl ve své vlasti. Měla to být už jedenáctá Hubertova výprava do věčně zmrzlých končin. Předchozích deset cest mu přineslo uznání takových badatelských velikánů, jakými byli Ellsworth, Byrd a další velcí průzkumníci.

Wilkins se o telepatickou komunikaci zajímal už dávno. Když mu teď jeho osobní přítel Harold Sherman navrhl, že by po dobu trvání výpravy mohli provádět telepatické experimenty, sir Hubert bez váhání souhlasil.

Podle domluvy měl Sherman hned po započetí své cesty třikrát v týdnu od půl dvanácté do půlnoci středoamerického času půl hodiny v klidu sedět. Jednalo se konkrétně o pondělky, úterky a čtvrtky. Ve vymezeném čase se Sherman měl pokusit pro sebe si formulovat, co se s ním v daný okamžik děje.

Aby celá věc byla skutečně objektivně kontrolovatelná, byla učiněna dvě opatření: Jednak měl Sherman být v pravidelném písemném spojení s doktorem Gardnerem Murphym, šéfem katedry parapsychologie na Kolumbijské univerzitě, a měl popisovat, co při seanci ve vymezeném čase pociťuje. Kontrolorem číslo dvě měl být jakýsi Reginald Iverson, který měl pomocí krátkovlnné vysílačky Wilkinse informovat o eventuálním pokroku v celé záležitosti, pokud by k němu vůbec došlo.

Ani to ovšem nestačilo. Byly určeny dvě osoby, které měly za úkol figurovat v době telepatických přenosů jako svědci. Byli jimi

dr. A. E. Strath-Gordon a dr. Henry Hardwicke, Hubertovi osobní přátelé z newyorského městského klubu.

Spojení pomocí krátkovlnné vysílačky bylo téměř znemožněno vlivem působení magnetických bouří, které probíhaly po dobu trvání výpravy. Ve skutečnosti se podařilo navázat pouhých třináct spojení. A Sherman? Ať se ale raději vyjádří slavný cestovatel sám:

"Bylo mnoho nocí, kdy jsem smluvené "schůzky" se Shermanem prostě nedokázal dodržet. Přesto jsme byli oba překvapeni zjištěním, že jeho duchovní vjemy o tom, co se mi stalo, do značné míry přesně odrážely skutečnost. Brzy bylo jasné, že Sherman nějakým nám nepochopitelným způsobem "nabírá" velké množství silných myšlenkových tvarů. Byly to myšlenky, které jsem během dne vysílal já. Některé z nich jsem se občas pokusil ve smluvených časech směrem k němu vyslat."

Jak píše sir Hubert, rozhodl se – poté, co v některé dny nemohl v předem domluvenou hodinu k telepatické seanci usednout – "projektovat" své myšlenky směrem ke svému vzdálenému partnerovi kdykoli to pro něho bylo nejvýhodnější, tedy většinou mimo smluvenou dobu.

Nezvěstného ruského letce Levanevského se najít nepodařilo, třebaže sir Hubert nalétal ve špatném a nebezpečném počasí víc než čtyřicet tisíc kilometrů.

Proslavený cestovatel si nicméně vedl pečlivě udržovaný podrobný deník. Sem si zapisoval, co se kterého dne přihodilo. Ve vzdálenosti několika tisíc mil se však zapisovaly i Shermanovy dojmy o tom, co průzkumník právě dělá a nač myslí. Písemné záznamy byly pečlivě archivovány na Kolumbijské univerzitě a navíc ukládány u obou doktorů, kteří u pokusu asistovali coby pozorovatelé.

Ve své zprávě o průběhu experimentu například sir Hubert uvádí:

"A když jsme nakonec měli možnost své poznámky porovnat, co jsme zjistili? Značný počet osobních dojmů, zkušeností, myšlenek a pocitů, jež Sherman v jednotlivých fázích mé cesty zaznamenal, se obsahově i časově shoduje s tím, co předvíдалa druhá strana. Shody jsou takového rázu, že nějaké nahodilé "hádání" naprosto nepřipadá v úvahu."

V noci na 14. března 1938 si Sherman poznamenal: "Myslíš, že jsi objevil trhlinu na zádi letounu a že trup potřebuje opravit. (Podle Hubertových denních záznamů tohle byla skutečně prav-

da.) Myslím, že tě vidím, jak za letu manipuluješ s ručním čerpadlem. Z jednoho motoru se valí chuchvalce černého dýmu, je slyšet jeho nepravidelný chod, jako kdyby něco bylo s karburátorem."

K téhle "vizi" se sir Hubert ve svém deníku vyjádřil následovně: "Během letu jsem bohužel pozdě přepnul přívod paliva z jedné nádrže na druhou. Pak jsem musel zuřivě pumpovat, přičemž stroj už kuckal a vynechával. Trvalo to jenom několik minut, ale já musel na tu příhodu myslet skoro celý den."

Srovnáváme-li oba záznamy dále, dojdeme k místu, kde Sherman tvrdí, že Wilkins pozoroval, jak se na křídle jeho letounu tvoří námraza. Bylo to ve čtverci 86-115. Také tento údaj se shodoval se skutečností, pomineme-li ovšem odchytku, že v Shermanově lokalizaci byla chyba nějakých pětačtyřicet mil. Uvážíme-li, že také v tomto případě šlo o telepatický přenos na vzdálenost delší než 3000 mil, jde o odchytku vskutku zanedbatelnou.

Sotva se lze divit tomu, že Wilkins s údivem četl v Shermanových zápiscích o jistých maličkostech, které se mu skutečně přihodily. Jednou si například musel půjčit narychlo oblek, aby se mohl zúčastnit jednoho neplánovaného večírku ve městě Regina, stát Saskatchewan. Musel tam totiž 11. listopadu 1937 ve sněhové bouři nouzově přistát. Půjčený oblek mu byl malý, nicméně Wilkins se do něho po určitém úsilí nakonec nasoukal a na večírek se vypravil. Dostal se do společnosti důstojníků, příslušníků policie a jejich manželek.

Sherman tou dobou seděl ve svém křesle v New York City, obklopen z každé strany přidělenými pozorovateli. Prohlásil: "Nacházíš se ve společnosti lidí v uniformách – nějaké ženské – společenská záležitost – přišli sami významní lidé – hodně se mluví. Vypadá to, že sám jsi ve smokingu!"

Sedmého prosince 1937 Sherman napsal: "Myslím, že vidím, jak ze tmy probleskují plameny, jako by šlo o nějaký požár. Zřejmě hoří dům. Vidíš to z místa obklopeného ledem, na kterém právě stojíš. Zrovna se shromažďuje dav. Spousta lidí běží nebo alespoň pospíchá přímo k ohni. Strašná zima. Fouká ostrý vítr."

Byla to všechno pravda, nebo výmysl?

Sir Hubert se k tomu vyjádřil následovně: "Já jsem skutečně na dalekém severu ten oheň pozoroval. V Point Barrow totiž hořela eskymácká chata. Sherman, který v ten okamžik byl na sira Huberta

naladěm, viděl ve svém podvědomí týž oheň, třebaže v tu chvíli seděl ve své pracovně v New Yorku!"

Devátého prosince večer, pouhých osmačtyřicet hodin po požáru, si Sherman do svého deníku poznamenal: "Vidím tě v nějaké škole, stojíš u tabule s křídou v ruce. Krátce o něčem vyprávíš, kreslíš po tabuli."

Vyhledáme-li uvedený den v zápisníku sira Huberta, zjistíme, že se skutečně zúčastnil jisté besedy v blíže neurčené škole v Point Barrow, kde opravdu zakresloval některé podrobnosti na tabuli křídou.

Dala by se vysledovat celá řada shod mezi tím, co vnímal Sherman v New Yorku a co si poznamenal sir Hubert víc než tři tisíce mil daleko. Nebylo by spravedlivé nepřiznat, že byly i chvíle, kdy Sherman vůbec "spojení" nenavázal, nebo si poznamenal něco, co se ve skutečnosti odehrálo jen zčásti, případně vůbec ne.

Už sama skutečnost, že k některým spojeníům vůbec došlo, je ovšem nanejvýš pozoruhodná. Sám fakt, že Sherman získal tolik zpráv, které se shodovaly s tím, co si myslel či zapsal sir Hubert Wilkins, je úžasný a sotva vysvětlitelný.

Sir Hubert Wilkins o tom ostatně na závěr napsal:

"Možná se nám nepodařilo dokázat, že telepatie mezi dvěma od sebe vzdálenými lidmi mimo vši pochybnost existuje, že je možno ji zorganizovat. Pokud však jde o mě, mám radost, že jsem se experimentu mohl zúčastnit. Mám pocit, že se nám podařilo uvěřit jedinému – totiž tomu, že telepatie rozhodně stojí za další pozornost."

42/ Stevenson klasikem díky snu

Robert Louis Stevenson se nijak netajil svou neobyklou schopností na požádání si vysnit zápletky svých povídek. Často o této své zvláštní schopnosti mluvil, přičemž k dobru dával i vyprávění o klíčovém momentu svého života, kdy takhle snil poprvé.

Podobně jako mnoho jiných autorů měl i Stevenson v životě období, kdy samo jméno ještě nezaručovalo prodejnost jeho prací. Právě v takovém životním údobí začal psát povídku s názvem Cestující společník. Tematicky byla zaměřena na problematiku rozdvojené osobnosti – jedné dobré a druhé zlé. Když autor povídku dokončil a odeslal ji nakladateli, našel ji zakrátko opět ve své

poštovní schránce. V obálce bylo na kousku papíru poznamenáno: "Je to vynikající, ale zápletka nestojí za nic."

Stevenson si povídku přečetl ještě jednou a nezbylo mu nic jiného, než dát kritice zapravdu. O své neschopnosti na zápletku cokoli vylepšit věděl, a tak se dlouhé týdny trápil, zatímco na nezpenžitelnou povídku, která měla původně přinést kýžené peníze, padal prach. Jednou si však autor vzpomněl, že kdysi se mu o zápletkách poměrně s úspěchem zdávalo. V takových případech se jednoduše ocitl v ústraní coby pouhý pozorovatel a sledoval, jak se příběh rozvíjí, aniž měl tušení, jak skončí. Mohla mu teď taková mimořádná schopnost snad pomoci ztláčit bídu?

Těsně předtím, než té noci šel spát, přečetl si Stevenson vrácenou povídku ještě jednou. Ve snu, který po chvíli následoval, před sebou zhlédl podivné drama. Jakmile se vzbudil, bez otálení si všechno zapsal. V jeho fantastickém snu se tematika rozpolceného člověka rozvinula do zápletky pozoruhodného příběhu. Patrně jej znáte – jde totiž o světoznámou povídku Podivný případ dr. Jekylla a pana Hyda.

43/ Muž, kterého věšeli natřikrát

Někdo ukradl malý stoleček na psaní. Když ho viděli naposledy, byl v něm uložen váček se zlatými a stříbrnými mincemi. Psal se rok 1803 a skutečná škoda nepřesahovala dvě stě dolarů. Zloděj nebo zloději však přitom způsobili policejnímu strážníkovi, který je přistihl při činu, takové zranění, že je nepřežil.

Policie v australském Sydney se rozhodla, že takovou věc nemůže nechat bez potrestání. Pátrala všude a po všem, co by jen v nejmenším zavdávalo k podezření příčinu. Nakonec byl zadržen jistý Joseph Samuels, člověk špatné pověsti. Navíc, v kapse mu našli i jednu z kradených mincí. Nic tedy nebránilo tomu, aby Samuels byl obviněn z vraždy policejního strážníka.

Nic nepomohlo, že zadržený přivedl svědky, kteří odpřisáhli, že kompromitující minci vyhrál v herně. K ničemu byla i další svědectví, podle kterých byl pachatel v době spáchání vraždy opilý namol a navíc na míle vzdálen od místa činu.

Josepha Samuelse postupem času donutili k loupeži se přiznat. Pak už pro soud nebyl problém zadrženého obžalovat i z vraždy. Jisté příčinné souvislosti se našly. Tím, že přiznal svou účast na

loupeži, při níž byl zabit policejní strážník, strčil vlastně Samuels hlavu do oprátky sám. V září roku 1803 ho odsoudili k trestu smrti oběšením.

Jeho komplic Isaac Simmonds byl v té době stále ještě ve vazbě. Policie mu nedokázala vůbec nic. Teď, když věděl o chmurné perspektivě svého kumpána Samuelse, bylo jakékoli přiznání už vůbec nemyslitelné. Ředitel věznice chtěl Samuelsovy popravu využít k psychologickému nátlaku na Simmondse. Myslel si, že když bude Simmonds muset být popravě osobně přítomen, rozváže mu to jazyk.

Ráno v den popravu stál Samuels na pódiu před šibenicí a pronášel k přítomným svůj poslední proslov. Zdůraznil ještě jednou, že se sice na krádeži stolečku podílel, kategoricky ale popřel, že by měl cokoli společného s vraždou strážníka. Skutečný vrah – jak Samuels věcně a bez hořkosti prohlásil – stojí totiž tady uprostřed davu čumilů a je ochraňován policií. Z její vůle má přihlížet, jak jeho popraví za zločin, který spáchal Isaac Simmonds.

Ve chvíli, kdy zaslechl své jméno, začal Simmonds řvát, jako by chtěl přehlušit slova odsouzeného Samuelse. Ten ovšem pokračoval v líčení toho, co se stalo. Pořádně tak rozvířil hladinu podezření, která už beztak zcela brunátného Simmondse obklopovala.

Samuels měl oprátku na krku už dávno předtím, než začal takhle řečnit. Teď, když hovořil, zašumělo to v davu. Ze šumu byl najednou křik a řev. Popraven měl být Simmonds! Samuelse měli pustit! Dav se ve snaze nešťastníkovi pomoci hmul kupředu. Jeden ze strážníků ovšem mezitím pobídl koně a ti i s pojízdným pódiem, na němž Samuels doposud stál, poodjeli. Na šibenici se na několik okamžiků skutečně zahoupala silueta oběšence. Vtom to ale provaz nevydržel a Samuels spadl tváří na zem.

Dozorci v mžiku zformovali čtverec a drželi přihlížející v odstupu. Kat zatím připravoval novou oprátku. Samuels, který po prvním zážitku s oběšením byl stále ještě napůl bez sebe, byl znovu dopraven pod smyčku. Tentokrát ho nicméně posadili na jakýsi sud, nebyl totiž schopen udržet se na nohou. Na rozkaz velitele popravčí čtyř byla znovu plošinka, na níž odsouzený nešťastník seděl, odtažena. Teď si však pro změnu dav povšiml, že jednotlivá vlákna se na oprátce začala rozmotávat. Ve chvílce se Samuels nohama dotýkal země do té míry, že mu bezprostřední nebezpečí zadušení už nehrozilo.

Dav zařval.

"Odřízněte ho! Odřízněte ho! Je to vůle boží!"

Na takové výzvy ovšem velitel popravčí čtyry nic nedal. Nařídil, aby Samuelsovi dali na krk další oprátku. Když pod ním odstranili provizorní plošinu potřetí, prasklo lano nešťastníkovi přímo nad hlavou.

Jeden z vojáků smyčku povolil, aby Samuels mohl dýchat, pokud byl ještě naživu. Naprosto z míry vyvedený velitel skočil na koně a plným tryskem uháněl o neuvěřitelné sérii popravčích pokusů informovat pana guvernéra.

Guvernér nešťastníkovi bez odkladu udělil milost, Samuelsovi ale nějaký čas trvalo, než mu v plné míře došlo, co se stalo. Byl prý řádně zmaten a zpočátku nebyl vůbec schopen milost přijmout.

Jakmile hlavního aktéra tohoto unikátního dramatu odvedli ze scény, podezíravý velitel popravčí čtyry dal důkladně prohlédnout použité lano, jež v případě sehrálo tak překvapující roli. Měl snad někdo zájem na tom, aby bylo narušeno?

Při vyšetřování však vyšlo najevo, že žádný z pramenů lana předem narušen nebyl. Jak se zjistilo při vyšetřování, žádné z popravčích lan nebylo předem záměrně porušeno. Ve třetím případě například došlo k tomu, že lano prasklo jako tenká nitka. Šlo přitom o lano zcela nové, testované navíc na nejméně stoosmdesátikilogramovou zátěž v trhu. Dokonce v případě, kdy by se dva ze tří pramenů tohoto lana přerušily, zbylý by spolehlivě unesl váhu dospělého člověka. Když ovšem Samuels dopadl s oprátkou potřetí na zem, byly přetrženy všechny tři prameny lana.

Z dobových záznamů o uvedeném případě víme, že krátce nato byl za vraždu strážníka odsouzen a oběšen Isaac Simmonds.

A co Joseph Samuels, kterého za jediné ráno věšeli třikrát, a přesto ho oběsit nedokázali?

Musím bohužel říci, že se brzy vrátil ke svým kumpánům i k jejich pochybným kšeftům. Loupeže, opilství, bitky na nože a veřejné pohoršení, to byly jen některé z aktivit jejich bohatého rejstříku. Když ho zavřeli znovu, uvědomil si, že tentokrát bude oprátka určitě novější a kvalitnější. Stal se totiž mezitím vyvrhelem společnosti.

Naposledy se o Josephu Samuelsovi a bandě jemu podobných trestanců hovořilo v souvislosti s krádeží záchranného člunu, na němž uprchli z Newcastlu. Člověk, který přežil trojí cestu na šibenici, zřejmě pokoušel osud příliš často, neboť ani o něm, ani o jeho kumpánech už nikdy nikdo neslyšel.

44/ Odsouzený, který rovněž unikl oprátce

Joseph Samuels nebyl jediným odsouzeným, jenž unikl oprátce. Jistého Johna Leea totiž pro obzvlášť brutální vraždu jedné stařenky v Exeteru rovněž odsoudili k trestu smrti oběšením.

Onoho chladného větrného rána – 23. února 1895 – vedli odsouzenec k šibenici. Přítomno bylo už víc jak sto svědků. V některých případech šlo o oficiálně pozvané činovníky, většinou tu však byli pouzí čumilové. Kat byl podle všeho starý profesionál a veškeré náležitosti k obřadu nezbytné měl dávno předtím důkladně zkontrolované. Lano bylo nataženo a řádně nasyceno olejem, závěsy propadliště promazány, zkontrolována byla rovněž záklopka, jistící padací dveře. Všechno fungovalo naprosto spolehlivě.

Když Lee vystupoval po schodech na popravčí pódium, vlály na něm ve větru lehké vězeňské hadry. Mumlal něco, že je pekelná zima, a dozorci to samozřejmě ignorovali: dlouho už mrznout stejně nebude. Pak postrčili Johna Leea do prostoru propadliště a za zády mu pevně svázali ruce. Bude si přát ještě něco pronést? Zavrtěl hlavou. Podle toho, jak mu drkotaly zuby, není vůbec jisté, že by něco pronést dokázal. Vypadalo to zkrátka tak, že všichni zúčastnění, včetně odsouzenec, který měl oprátku kolem krku, už chtěli mít všechno za sebou.

Vtom byl vydán signál. Kat zatáhl za záklopku, která otevírala propadliště.

Nic se nedělo.

Lee stál s oprátkou na krku a zavázanýma očima bezmocně dál. Čekal, až se propadne. Kat mezitím vlezl pod propadliště, aby zjistil, kde se stala chyba. Jak se mohl přesvědčit, západka skutečně z jistícího pouzdra vyjela, jenomže takto "odjištěná" podlaha propadliště se pod vahou odsouzenec ani nepohnula.

Jeden z přihlížejících hodnostářů vzal odsouzenec stranou. Kat zatím zkoušel otevírat a zavírat podlážku propadliště. Když teď zkušebně zatáhl za záklopku, propadliště bez jediného výpadku padalo.

Nato byl odsouzenec dopraven zpět na své místo. Kat zatáhl za záklopku a opět se nestalo nic. Podlážka pod odsouzenecem zůstala na svém místě.

Řadami zimou drkotajících přítomných projela vlna nespokojenosti. Přítomní činovníci cítili, že se něco musí okamžitě udělat.

Jeden ze strážníků vytvářejících kordón si vlezl na propadliště osobně. Na obou krajích ho za ruce drželi dva jeho kolegové. Po vytažení záklopky se pod ním podlážka okamžitě propadla, načež se dozorce ještě chvíli klátil zavěšen na rukou svých kolegů.

Mezitím už Johna Leea odvedli zpátky do cely. Ten vůbec nechápal, co se vlastně děje. Nic totiž neviděl. Pak dostal dozorce signál, aby odsouzeného přivedl zpátky pod šibenici. Popravčí trhl západkou potřetí a potom ještě počtvrté, nicméně podlážka propadliště ani v jednom případě nepovolila.

To už se dozorcí i kat rádně potili. Bylo na nich vidět, že se cítí trapně. Pokoušeli se přemoci sílu, kterou nedokázali sice postihnout smysly, nicméně ji cítili. Jakmile totiž vystoupil na propadliště kdokoli jiný, všechno fungovalo jako na drátkách. Když nastoupil John Lee, zemská tíže nepůsobila. Proč?

Náčelník se rozhodl popravu přerušit a vyčkat rozhodnutí nadřízených, které mezitím o neobvyklém případě vyrozuměl. Informován byl i ministr vnitra, věc byla nakonec projednávána i v parlamentu. Nakonec byl Leeův trest smrti změněn na doživotní vězení. Také tento trest byl ovšem ve vší tichosti značně zmírněn, takže po několika letech nuceného pobytu ve vězení vyšel John Lee opět do ulic jako svobodný člověk.

Třebaže bylo okamžitě zahájeno důkladné vyšetřování ve věci nefungujícího propadliště, nebylo zjištěno naprosto nic, co by vysvětlilo, proč se podlážka po odsunutí západky právě a jedině ve chvíli, kdy na ní s oprátkou na krku stál John Lee, nepropadla.

Lee možná na položené otázky odpověděl sám, když o něco později novinářům řekl: "Vždycky jsem měl pocit, že mi pomáhají jakési síly, které jsou mocnější než přitažlivost zemská."

45/ Will Purvis, který stále nemohl zemřít

Jednoho zářivého srpnového dne roku 1893 odcházela porota v Mississippi z jednací síně, aby se poradila v případě jedenaadvacetiletého Willa Purvise, obviněného z vraždy. Purvis měl v hádce zabít svého souseda na vedlejší farmě. Will se přiznal, že se sousedem skutečně ve sporu byl, nicméně s vraždou prý neměl nic společného. Pravdivost svých slov bohužel Purvis dokázat nemohl. Seděl v jednací síni s hlavou v dlaních a kromě nervózního šoupání podpadků bylo slyšet jen bzukot všudypřítomných much. Všeobecně tu panoval názor, že porota se příliš dlouho radit nebude. Tak se skutečně stalo.

"...shledán vinným v plném rozsahu obžaloby," vyjádřil se předseda poroty.

"...trest smrti oběšením!" pronesl soudce.

Sedmého února 1894 vedli Willa Purvise na šibenici. Tam měl splatit svůj dluh společnosti. Vražda alespoň za takový dluh považována je. Takovou podívanou si nemohl nikdo nechat ujít. Sešly se stovky lidí. Mnozí z nich si ovšem mysleli, že Purvis je nevinný. Znali ho totiž celý život a věděli, že v tomto případě skutečně nemůže jít o vraha. Teď už mu nicméně pomoci nemohli. Katovi pomocníci odsouzenému na hlavu nasadili černou kápi, přetáhli přes ni smyčku, za uchem ji zajistili, načež dal náčelník signál a záklopka povolila.

Will propadl otvorem v podlaze, ale namísto toho, aby si zlomil vaz, dosáhl chodidly nezraněn na pevnou zem! Bylo to neuvěřitelné. Silné lano se v místě, kde je uzel, rozvázalo!

Aby bylo učiněno znění rozsudku zadost, přivedli dozorcí odsouzeného na popravčí pódium ještě jednou. Kat mezitím uzel důkladně převázal a zkontroloval. Tentokrát už ovšem dav řičel. Bylo totiž jasné, že se právě stal zázrak, a podle přítomných měl v tom případě dostat Will Purvis od Nejvyššího soudu milost. Ozval se křik, rychle přerostl v řev. Náčelníkovi blesklo hlavou, že pokud něco rychle neudělá, vymkne se mu situace z rukou. Osobně tedy strhl Willovi z tváře kápi a odvedl ho zpět do cely.

Purvisovi právní zástupci podali tři odvolání Nejvyššímu soudu, všechna byla ovšem zamítnuta. Zázrak nezázrak, Will Purvis byl shledán vinným a odsouzen k trestu smrti oběšením. Tak se také stane, a to 12. prosince 1895.

Tak tomu mělo být podle rozhodnutí soudu. Willovi přátelé a sousedé byli ovšem jiného názoru. Jedné bouřlivé noci, když byl zástupce náčelníka zrovna zaneprázdněn jinými záležitostmi, vtrhli do vězení a uvězněného Willa unesli. Potom ho asi rok ukřývali. Mezitím se úřadu ujal nový guvernér, a když se dostal Purvisův případ k novému projednávání, změnili mu trest smrti na trest doživotního vězení.

Celá záležitost dostala ovšem během času celostátní publicitu. Legislativní orgány státu Mississippi byly zavaleny tisíci dopisů, požadujícími pro Purvise, jemuž zachránila život tak podivná náhoda, milost. Guvernér nakonec tlaku veřejného mínění ustoupil a Will Purvis vyšel z vězení jako svobodný člověk.

Zůstává otázkou, zda s vraždou, za níž málem zaplatil svým životem, měl Purvis něco společného. On sám tvrdil, že nikoli. Skutečná pravda ovšem vyšla najevo až po dvaadvaceti letech. V roce 1920 totiž smrtelně onemocněl jakýsi Joe Bernard. Na smrtelné posteli chtěl ulevit svému svědomí. Zavolal svědky, kteří zaznamenali jeho poslední výpověď. Dopodrobna v ní popsal, jakým způsobem zavraždil člověka, za jehož zavraždění byl neprávem obviněn a odsouzen Will Purviss.

46/ Duch, který se dostavil k soudu

Jim Chaffin měl pověst sedláka-podivína, který by si pro pětník nechal vrtat koleno. Žil v Davis County, stát Severní Karolína. I když na to nevypadal, v hospodářství si vedl docela dobře. Kdo totiž Chaffina znal, věděl, že celý rok dokáže chodit v obnošených hadrech a ve starém ošuntělém baloňáku.

Jim byl šťastným otcem čtyř synů – Johna, Jamese, Marshalla a Abnera. V manželství mu to klapalo. Celá rodina žila pro své syny a u Chaffinů nikdy nepadlo ostřejší slovo. Syn Marshall byl otcovým miláčkem. To se projevilo i v otcově závěti, kterou 16. listopadu 1905 sepsal. Podle ní se stal univerzálním dědicem a vykonavatelem poslední vůle právě Marshall.

Závěť byla soudně ověřena a předložena k nahlédnutí celé rodině. Manželka a zbylí tři synové byli takovým vývojem události nepříjemně překvapeni, načež po určitou dobu byly na pořadu dne hádky. Nakonec rodina přijala otcovo poněkud výstřední rozhodnutí s tím, že otec vlastně činil nepředvídatelné skutky po celý

svůj život. Rodinný život se po čase opět dostal do normálních kolejí.

Když byl Jim Chaffin už v letech, spadl ze schodů a utrpěl čtná vnitřní zranění, jimž v září roku 1921 nakonec podlehl. Marshall si sedmnáct dnů po pohřbu připravil k projednání na notářství otcovu závěť. Ostatní členové rodiny nic nenamítali, bylo jim totiž jasné, že otcův dokument je platný. Po vyřízení nezbytných formalit přikl soud veškerý majetek Jamese L. Chaffina jeho synovi a pravoplatnému dědici Marshallovi.

Téměř celý následující rok se jednotliví členové rodiny s Marshalllem příliš nestýkali. Stále jim totiž ještě leželo na mysli nerovné rozdělení majetku. Dokonce ani matce se příliš nedařilo projevovat Marshallovi stejnou přízeň, jakou věnovala ostatním synům. Postupně ovšem celkové ochlazení v rodinných vztazích, způsobené soudním potvrzením otcovy závěti, ustupovalo. Po určité době se někdejší přátelské vztahy opět obnovily a u Chaffinů bylo vše zas jako předtím.

Když už byl otec téměř čtyři roky po smrti, zdál se druhému nejstaršímu synovi Jamesovi natolik plastický sen, že se probudil zcela zmáčený potem. James totiž ve snu vedle své postele spatřil otce. Měl na sobě svůj typický ošuntělý baloňák, který ještě za jeho života patřival k jeho nejvěrnějším společníkům. Vtom otec svrchník mírně rozhalil a prstem významně ukazoval na levou vnitřní kapsu. Znovu a znovu na tu kapsu ukazoval. Pak sen slábl a James se, otřesen plastičností tohoto výjevu, probudil.

Vyprávěl o celé věci své ženě, načež se rozhodl na vše zapomenout. Celé dopoledne se nicméně pomýšlení na noční sen nedokázal zbavit. Možná by mu dokázala pomoci matka, kdyby se jí svěřil. Rozhodně by na všechny ty věci snáze zapomněl. James se tedy vydal do domu ke své matce. Byl rozhodnut se jí se svým nočním zážitkem svěřit.

Paní Chaffinová si na svrchník samozřejmě hned vzpomněla. Vybavila si i to, že ho krátce po manželově smrti dala nejstaršímu synu Johnovi. John bydlel o nějakých dvacet mil dál, a tak se James s matkou rozhodli, že s návštěvou počkají. Domluvili se, že se k Johnovi vypraví následující pondělí.

John sice nebyl doma, nicméně jeho žena si vzpomněla, že otcův kabát měl na sobě jenom několikrát. Pak ho údajně odložil do pod-

krovní místnosti. Plášť se mu totiž zdál příliš velký a také dost obnošený.

Všichni se vypravili do podkroví, kde baloňák skutečně visel. Vzali ho dolů a rozprostřeli na posteli. Měl ten sen skutečně něco znamenat, nebo to bylo celé k ničemu? Za chvíli byli chytřejší.

James skutečně na levé straně pod podšívku nahmatal jakousi kapsu. Jak zjistil, byla zašitá! Matka jen letmo přehlédla nepodařené stehy a řekla: "To si šil tvůj táta sám, jen se podívej, jak je to slátané!" James vzal do ruky kapesní nožik a nitě rozpáral. Vsunul do kapsy prsty a vytáhl uprostřed převázanou papírovou ruličku. Papír byl na okrajích značně ošoupán, bylo jasné, že ho otec v kapse nosil celé roky.

Na nalezeném proužku papíru stálo: "Přečti si ve staré bibli mého otce 27. kapitolu Geneze." Všichni přítomní podle rukopisu poznali, že tyhle řádky skutečně psal James Chaffin starší. Věděli, že jeho otec Nathan působil v kraji jako duchovní. Bible mu po většinu jeho života byla trvalým společníkem. Nakonec ji coby poklad svěřil Jamesovi. Byla v tak žalostném stavu, že ji James Chaffin senior uchovával nahoře v ložnici zabalenou v novinách. Nikdo z členů rodiny po celá léta bibli neviděl a vlastně jenom matka ve skutečnosti věděla, kde ji naposledy zahlédla.

Takový dramatický zvrat všem přítomným vnukl myšlenku, že na Jamesově snu může koneckonců něco být. Když podle vzkazu z otcovy kapsy v bibli nalézající se v domě vyhledali odpovídající pasáž, přišli na to, že se tu pojednává o tom, jak mladší bratr Jakub získal otcovu přízeň, čímž odsunul staršího bratra Ezaua z výsluní otcova požehnání. V podstatě tu byla popsána paralela situace, k jaké došlo u Chaffinů.

James byl průběhem událostí dosti šokován. Napadlo ho, že dříve než cokoli v celé záležitosti podnikne, musí někde získat svědky, jimiž by byly osoby mimo vlastní rodinu. Podařilo se mu skutečně přesvědčit svého souseda Blackweldera a jeho dceru, aby ho při výpravě do matčina domu doprovázeli.

Paní Chaffinová starší si vzpomněla, že už když jí její choť bibli coby nejcennější rodinnou památku před svou smrtí předával do úschovy, byla ve velmi špatném stavu. Uklidila ji tenkrát narychlo do jakéhosi šuplíku, plného rozličných cenností. Když se teď James v šuplíku hrabal, potřhal se papír, v němž byla bible zabalena, a kniha vypadla na podlahu. Rozpadla se na tři kusy. Pan Blackwel-

der uchopil část, která obsahovala 27. kapitolu, načež zjistil, že dvě stránky byly na boku přehnuté a tvořily jakousi kapsu. V ní byl zasunut popsaný proužek papíru. Podle všeho pamatoval léta a nepochybně byl psán Jamesem Chaffinem seniorem. Stálo na něm:

"Poté, co jsem si přečetl 27. kapitolu Geneze, pořizuji já, James L. Chaffin svou následující poslední vůli: Až mé tělo důstojně pohřbí, budiž veškerý můj majetek rovnoměrně rozdělen mezi čtyři děti, pokud v době mé smrti ještě budou naživu. V případě, že tomu tak nebude, budiž veškerý movitý i nemovitý majetek rovnoměrně rozdělen dětem mých dětí. Pokud bude stále ještě živa vaše matka, jste povinni se o ni starat rovným dílem. Toto je tedy má poslední vůle a závěť. Vlastnoručně podepsáno a opatřeno pečeti.

Dne 16. ledna 1919

James L. Chaffin

Teprve teď po znovuotevření celého případu bylo lidem v okolí jasné, proč mezi Marshalllem Chaffinem, který podle poslední vůle z roku 1905 zdědil všechno, a ostatními členy rodiny existují tak chladné vztahy.

Třebaže druhá závěť nebyla notářsky ověřena, byla přijata jako zákonná. Pravost rukopisu Jamese L. Chaffina byla totiž natolik mimo veškerou pochybnost, že nebylo potřeba ji ani zkoumat. Když rodina nalezenou závěť předložila u soudu a požádala o ověření její pravosti s tím, aby první závěť byla prohlášena za neplatnou, začalo se jednat. Mezitím ale Marshall zemřel. Jeho nedospělého syna chtěli zbavit dědictví, načež se jeho matka rozhodla u soudu jeho práva hájit. Když jí však ukázali druhou závěť, pochopila, že v daném případě jde skutečně o rukopis Chaffina-seniora a že dokument je pravý.

Během soudního projednávání se James odvolával na podivný sen, který ho k dokumentu vlastně přivedl. Na námitku, že třebas otce slyšel, jak se o jakési vůli zmiňuje, se celá rodina shodla na tvrzení, že otec nikdy nikomu žádnou podobnou listinu neukázal. Z nějakého důvodu, který znal jen on sám, se vždycky zmiňoval pouze o závěti z roku 1905. Bylo tedy možné, že James druhou listinu podvrhl? Grafologové se jednoznačně shodli na názoru, že obě závěti byly napsány jedinou rukou.

Soud v Davis County, stát Severní Karolína, přijal jako pravoplatnou druhou závěť, ke které Jamese Chaffina přivedl jeho podivný

sen. V análech celá věc zůstává jako případ, kdy instrukce jakéhosi ducha v praxi respektovala soudní porota.

47/ Pozoruhodný sen sira E. A. Wallise Budgea

Archeology máty po mnoho let stále se opakující nálezy tabulek s klínovým písmem, které zasílali účastníci jednotlivých výprav. Na zmíněných tabulkách byly záznamy dávno zapomenutých asyrských a akkadských jazyků. Pak se objevil skvělý chudý mladíček odněkud z Cornwallu, pro kterého nebyl problém záznamy na tabulkách rozluštit. Co pro celé týmy uznávaných vědců byl jen sen, vyřešil tenhle člověk.

Ve vědeckých análech se jméno sira E. A. Wallise ve svém oboru řadí na nejpřednější místo a jeho Slovník hieroglyfů, vydaný roku 1920, je svým způsobem stále pozoruhodným počinem, využívaným vědci dodnes.

Budge se narodil roku 1857 v Cornwallu. Jeho naděje, že se mu podaří vystudovat vysokou školu, byly s ohledem na nezámožnost jeho rodičů zcela mizivé. Už od malička Budge silně inklinoval k orientálním jazykům. Když mu bylo jedenadvacet, projevoval o svůj obor natolik vyhraněný zájem, že si ho povšiml někdejší předseda vlády William Gladstone, sám expert v oboru klasických jazyků. Byl to právě Gladstone, kdo tajně zařídil, aby zmíněný mladík s pronikavým talentem mohl externě studovat svůj obor na cambridgeské Christ's College. Tímto způsobem se podařilo zajistit, že se Budge nemusel stýkat se studenty, kteří si svá studia platili sami.

Mezitím byli učenci přímo zavalováni hliněnými tabulkami, přicházejícími z dávno vyhynulých center vzdělanosti v Mezopotámii. Každá z těch tabulek obsahovala zatím nerozluštěné poselství psané klínovým písmem. Jednotlivé znaky byly zřejmě vyrývány do jemné hlíny nějakým dřívkem, takže celkový dojem připomínal spíše jakési stopy ptáků. Podle některých závěrů vědců z roku 1878 skutečně o ptačí stopy v některých případech šlo. Akkadské záznamy se asyrským v mnohém ohledu podobaly a vědcům se po čase vskutku podařilo asyrské záznamy do angličtiny přeložit. Problém byl ovšem v tom, že akkadština se asyrštině skutečně

jen podobala. V podstatě však neměly tyto dva jazyky mnoho společného.

Soubor hliněných tabulek, nalezený v troskách Ninive na pozemku paláce krále Aššurbanipala, dával naději, že umožní záhadu rozluštit. Zdálo se totiž, že právě tyhle tabulky jsou jakousi jazykovou spojnici mezi oběma typy písma. Bylo to samozřejmě opět jenom klamné zdání. Ohromné úsilí věnované překladu každého slova často nebylo zúročeno ničím jiným než tím, že byla "rozluštěna" jakási jednoduchá věta, přičemž i v takovém případě byla jednoznačnost interpretace nanejvýš sporná.

V té době přizvali k řešení tohoto problému i mladého studenta Budgea, vydržovaného na studiích díky milosrdenství bohatých. Měl se v oboru orientálních jazyků zúčastnit jakési soutěže. Pro vítěze bylo vypsáno stipendium (tehdy se mu říkalo "nadace"). Celá soutěž byla organizována význačným oxfordským profesorem Saycem, jednou z největších žijících kapacit v oboru starověkých jazyků. Tento vynikající učenec požadoval, aby účastníci soutěže odpověděli na čtyři poměrně dlouhé otázky. Každý soutěžící musel přitom nad jejich řešením setrvat tak dlouho, až je všechny zodpověděl.

Pro mladého Budgea to byla životní příležitost. Pokud by vyhrál, mohl studovat dál, mohl si rozšířit svůj obzor v Cambridgi, přičemž by se posílily jeho vyhlídky něčeho ve zvoleném oboru dosáhnout.

Byla to rozhodně úžasná šance a byla na dosah ruky. Mladičkový student se jí svým způsobem zalekl. Zrovna ve chvíli, kdy to nejmíň potřeboval, mu to úplně přestalo myslet. Stalo se to v noci před nejtěžší zkouškou. Navzdory všem pokusům na poslední chvíli ještě něco načíst, se u Budgea dostavoval jen pocit ohromné frustrace.

V takovém stavu myslí sebou Budge zcela vyčerpán fyzicky i psychicky praštil do postele, načež okamžitě usnul. Za chvíli začal snít.

Zdálo se mu, že sedí v poněkud neobvyklé místnosti a skládá zrovna zkoušku. Měl vlastně dojem, že se ocitl v nějaké kůlně či kde. Bylo to hloupé. Zkoušky se přece neskládají v kůlně, a už vůbec ne v kůlně osvětlené šerým přisvitěním hvězd, jak tomu bylo v tomto případě. Když se tak probíral podivnými souvislostmi téhle situace, vešel do místnosti zkoušející a z náprsní kapsy vyňal obálku. Z ní vysypal několik zelených proužků papíru. Pak dal Budgeovi pokyn, aby na otázky uvedené na zelenavém papíře vypracoval úplné řešení

a přeložil zadané texty. Hned nato učitel zamkl Budgea ve zmíněné kůlně a ponechal ho svému osudu. Ve snu se Budgeovi zadané otázky zdály natolik lehké, že byl schopen je bez problémů vyřešit. Když se ovšem dal do překladů, zjistil, že před sebou má zrádné multilingvální asyrské klínové znaky a kromě toho stejně těžký text v akkadštině. Budge pocítil zděšení. Dostal strach, že zkoušku nesložil. Vtom se vzbudil.

Když si za chvíli znovu lehl, začal se mu zdát stejný sen ještě jednou. Po určité době se mu – ač je to neuvěřitelné – zdál potřetí. Zcela zpocený se student vzbudil a zíral na hodiny. Byl v posteli všehovšudy dvě hodinky, teď bylo jen pár minut po druhé hodině ranní.

Znění textů, které měl překládat, měl Budge ještě stále v živé paměti. Vzpomněl si, že je viděl v Rawlinsonově díle Klínové nápisy v západní Asii. Po chvilce hledání je ve zmíněném díle skutečně našel. Rychle se oblékl a do ranních hodin četl a znovu procházel starověké texty, o kterých se mu ve snu třikrát zdálo.

Zkouška se měla konat v devět hodin. Budge se dostavil včas. Zkušební místnost byla už ovšem do posledního místečka zaplněna. Jakýsi zřízenec mu nařídil, aby šel do jiné místnosti na druhém konci chodby. Nacházela se blízko provozního sektoru. Takovou místnost Budge nikdy předtím neviděl, leda snad ve snu. Střecha byla vskutku chatrná, škvírami prosvítalo denní světlo. Uprostřed stál rozvrzaný stůl, vedle jediná židle ne nepodobná té, kterou viděl před několika hodinami ve snu.

Když Budge vestoje přemítal o své momentální situaci, vešel zkoušející, kterého již znal ze sna. Vyňal z náprsní kapsy obálku a vytáhl z ní čtyři proužky nazelenalého papíru. Vtom si povšiml, že student nechápavě na zelené proužky zírá, vysvětlil mu tedy, že profesor Sayce má ve zvyku při přepisu klínového písma používat zelených papírů, protože prý se méně namáhá zrak.

Učitel odešel, zavřel za sebou dveře a zanechal mladého studenta v úžasu sedět. Na zelených papírkách byly otázky a vzorky klínového písma přesně identické s těmi, na kterých Budge už pracoval v noci!

Budge samozřejmě při zkouškách zazářil. Pracoval na sobě a stal se ve svém oboru zcela mimořádným zjevem. Největší proslulost mu získal jeho monumentální překlad egyptské Knihy mrtvých. Pro svou generaci se Budge stal nepochybně nejlepším znalcem

semitštiny. Jeho největším přínosem v oboru egyptologie je patrně rozluštění posvátných papyrů, uložených v muzeu, a především jeho dílo *Teaching of Amenemapt*, které dokončil roku 1924.

Budge jednou vyprávěl o své zkušenosti s opakováním podivného snu, který v jeho životě sehrál úlohu dosti významného mezníku, svému důvěrnému příteli siru Henry Haggardovi. Ten ji zachytil ve své knize *Dny mého života*, vydané roku 1926. Pan J.C. Longman, vydavatel díla, považoval za vhodné pod čáru připojit zvláštní poznámku, v níž se praví, že sir E. A. W. Budge nemá proti otištění zmíněného zážitku námitek. V tom okamžiku získalo lidstvo z pera jednoho z nej přednějších vědců další z nejvěrohodnějších záznamů o roli snu v životě člověka.

48/ Co ve snu objevil Louis Agassiz

Svého času patřil k nejoblíbenějším vědcům brilantní gentleman Louis Agassiz, jehož objevy v oboru palentologie doslova stály na začátku nové epochy. Také tento člověk patří do řad těch, kdož některé své problémy vyřešili ve svých snech.

Louis vypráví, že ho čtyři týdny trápil problém, jak zvýraznit poměrně nejasný otisk těla fosilní ryby na kamenném plátu, kde byl objeven. Dokud k takovému účelu používal tradiční postupy, úspěch se nedostavoval. Začal tedy improvizovat. Ani to však k ničemu nevedlo. Když už byl v koncích a žádné další přístupy ho nenapadaly, jednoduše celou záležitost vzdal, plát se zkamenělou rybou odložil na polici a začal se věnovat slibnějším úkolům.

Několik nocí poté, co se rozhodl na zkamenělinu už nemyslet, měl Louis sen. Zdálo se mu, že před sebou vidí celou zkamenělou rybu tak, jak asi skutečně vypadala. Sen na badatele zapůsobil natolik, že ráno neodolal a vzal z police plát se zkamenělinou. Zkoumal, jestli na jeho snové představě je něco reálného. Otisk však byl stejně nezřetelný jako kdykoli předtím. Šup se zkamenělinou zpátky na polici.

Čas ubíhal, nicméně sen jako by se mu vtíral do vědomí víc a víc. Jedné noci se opakoval, a když Agassiz druhý den otisk znovu prohlédl, pouze zjistil, že k žádným změnám nedošlo.

V bláhové naději, že by se mu něco podobného mohlo zdát ještě jednou, připravil si Louis na noční stolek kus papíru a tužku. Uprostřed noci se mu skutečně sen vrátil potřetí. Napůl ještě

v hlubokém spánku posadil se Agassiz na kraj postele a načrtl jasně se mu rýsující tvar prehistorické ryby tak, jak ho právě viděl ve svém snu.

Když se ráno probudil, žasl nad tím, co nakreslil. Současně byl i trochu zklamán, neboť jeho kresba odhalovala detaily, které u zkamenělin nikdy předtím nepozoroval a o nichž si myslel, že v podstatě neexistují. Agassiz si nicméně vzal náčrtník s sebou do pracovny a z police sejmul plát se zkamenělou rybou. Kousek po kousku začal podle nákresu odlupovat kámen. Když odloupl první vrstvu, jež nebyla o mnoho silnější než list papíru, objevila se před jeho očima právě ta anatomická zvláštnost, o které se mu v noci zdálo. V tu chvíli si Agassiz uvědomil, že zkamenělina vypadala záhadně právě proto, že nebyla ještě úplně odkryta. Pospíchal tuhle chybu napravit.

Jakmile byl otisk celé ryby odhalen, vynikly všechny její tvary v plné kráse: byly jedinečné a lidskému zraku doposud utajované. V každém případě však byly neobyčejně shodné s tím, co Louis té noci, kdy skutečné obrysy zkamenělé ryby byly ještě skryty pod vrstvou kamenného nánosů, spatřil ve svém snu.

Právě prožitá zkušenost udělala na uznávaného vědce tak silný dojem, že považoval za nutné se k ní vrátit ve své knize *Recherches sur les Poissons Fossiles*.

49/ Lidský zapalovač

Jednoho dne v roce 1927 byly noviny plné palcových titulků o tom, že Charles Dawes, viceprezident Spojených států, se osobně ujal vyšetřování pověsti, podle níž jakýsi člověk údajně oplýval tajuplnou schopností zapalovat hořlavé materiály jednoduše tím, že na ně dýchl. Dawes se svými spolupracujícími kolegy dospěl k názoru, že v tom případě nejde o žádný podvod. Žádné logické vysvětlení se ovšem nenabízelo, a tak celá věc uvázla na mrtvém bodě.

Možná že by všichni zúčastnění tehdy byli méně zdrženliví, kdyby jim bylo něco známo o jistém pozoruhodném precedentu. V té době se totiž doktor L. C. Woodman z města Paw Paw, stát Michigan, ve své ordinaci dostal do styku s jakýmsi mladým černochem, který si prý musel dávat velký pozor, aby svým dechem nechtěně nezaložil požár. Doktor zprvu nepřikládal takovým řečem

přirozeně žádnou důležitost a nepovažoval celou záležitost za víc než přehánění. Tak tomu bylo až do doby, kdy čtyřadvacetiletý A. W. Underwood vstoupil do jeho ordinace a požádal ho o pomoc.

Šokovaný lékař v deníku Michigan Medical News prohlásil, že Underwood v přítomnosti několika lidí opakovaně předvedl některé neuvěřitelné kousky. Tak například doktor Woodman píše:

"Underwood si dokáže od kohokoli půjčit bavlněný kapesník, načež si ho rozestře před svými ústy. V několika sekundách je kapesník v plamenech. Plápolá tak dlouho, až úplně shoří. Aby dokázal, že v jeho případě nejde o žádný humbuk, je ten člověk ochoten se svléci donaha, důkladně si vypláchnout ústa, podrobit se nejprísnější lékařské prohlídce. Přesto – jakmile dechne na jakýkoliv papír nebo textilií, ty se okamžitě vznítí. Je také schopen nasbírat suché listí a pouhým foukáním do něho rozdělat oheň."

Lékař si povšiml, že Underwood vždycky musel papír nebo látku na ústa přitisknout tak, aby jimi mohl prodechnout. To celý proces urychlovalo. Lékaři vyplachovali pacientovi ústa nejrůznějšími tekutinami, nařídili mu, aby při pokusech měl na ruku lékařské gumové rukavice a nemohl nijak předmětné látky chemicky "infi-kovat", to všechno ale na "ohňovém fenoménu" nic nezměnilo.

Případ je svým způsobem jedinečný v tom, že sám Underwood souhlasil s tím, aby byl po mnoho měsíců lékařsky vyšetřován. Třebaže zprávy o průběhu pokusů byly publikovány v Michigan Medical News, nikdy se nikomu nepodařilo záhadu přesvědčivě objasnit.

50/ Tvář, která se vrátila

Americký portrétista Girard Hale je znám široko daleko jakožto autor obrazu hlavy Krista. Bylo to jedno z jeho pozdějších děl.

Když v roce 1928 Hale pracoval v Paříži, byl pověřen, aby namaloval portrét jisté velice bohaté Francouzky. Kdo ona žena je, se však Hale nikdy nedověděl, neboť celá záležitost byla zahalena poněkud podivnými okolnostmi. Hale nikdy předtím dotyčnou ženu ani jejího manžela neviděl. Navíc, podle přání zadavatelů práce, měl být obraz malován v sídle té dámy kdesi na Loire.

Když se Hale na uvedenou adresu vypravil, musel cestovat vlakem a měl vystoupit na jednom zapadlém nádražíčku. V celé soupravě jelo jenom několik pasažérů. Ve svém kupé byl Hale sám. Měl

dlouhou chvíli, a tak si zdříml. Když se probudil, s překvapením zjistil, že přímo proti němu sedí mladá dáma. Jak si stačil povšimnout, byla pohledná, byť ne krásná. V očích měla záhadný odlesk touhy, a to Girarda mátl.

Chvilku si vyměňovali triviální fráze, načež neznámá Halea překvapila, když se začala bavit o současném malířství. Jak se ukázalo, měla skvělý přehled i o jeho tvorbě. Hale se marně pokoušel vybavit si, odkud tuhle ženu zná. Bylo totiž nanejvýš jisté, že o něm a jeho dílech nemohl tolik vědět nikdo, koho by autor rovněž neznal, jenomže Hale si v té chvíli nedokázal vybavit naprosto nikoho ze ze známých, kdo by vypadal a mluvil jako ta žena.

"Dokázal byste mě namalovat podle paměti?" zeptala se spolucestující.

"Snad," odpověděl malíř, "ale mnohem raději bych vás maloval v reálu."

Několik mil od místa, kde měl Hale vystoupit, vlak v jakési zapadlé vesničce nakrátko zastavil. Dívka vstala a přátelsky se rozloučila. Hale už se chystal, že se jí zeptá na jméno, ona se ale zasmála a zavrtěla hlavou.

"Než na mě zapomenete, opět se setkáme!" Pak vystoupila a byla pryč.

Když Hale dojel do výstupní stanice, jeho hostitelé ho vřele uvítali. Byli to již starší lidé. Odvezli si svého malíře na zámek a pak mu poskytli dostatek času, aby se mohl převléci k večeři. Byla záměrně na programu několik hodin po malířově příjezdu.

Když sešel po schodech dolů do haly, s překvapením zjistil, že před ním stojí jakási slečna, která se převelice podobá ženě, se kterou před několika hodinami hovořil ve vlaku. Když se teď míjeli, usmála se a prohodila: "Povídala jsem vám, že se ještě potkáme!"

"Kdybych byl věděl, že máme společný cíl, mohli jsme cestovat společně."

Dívce zmizel úsměv ze rtů.

"To by asi šlo dost těžko!"

Pak zamávala rukou, jako by naznačovala, že spěchá, a vyběhla po schodech nahoru.

U večeře se Hale o dívce, kterou potkal nejdříve ve vlaku a před chvilkou na schodišti znovu, zmínil. Jeho hostitel při té zmínce jako by strnul a letmo pohlédl na hostitelku. Ta přestala jíst a mlčky sklopila zrak.

"Slečna říkáte? A v tomhle domě? Nechápu dost dobře, koho máte na mysli, mladý pane. Tady žádná slečna není a ani žádnou takovou osobu nečekáme."

Hale prý začal onu dívku popisovat. Povšiml si přitom, že jeho hostitelé jsou poněkud nesví, a tak raději změnil téma hovoru. Při jídle se už o té záležitosti nehovořilo. O něco později, když všichni tři seděli u stolku nad šálkem kávy, přerušil hostitel dlouhé mlčení slovy:

"Byl byste, Mistře, tak laskav a naskicoval mi tvář slečny, se kterou jste se dnes večer setkal tady u nás na schodech?"

Hale si naštěstí dobře vybavoval tvář své spolucestující. Během několika minut vykouznil její věrnou podobu, přičemž ji obdařil úsměvem, kterého si povšiml, když sestupoval po schodech. Když už skicu téměř dokončoval, postavila se paní domu vedle něho tak, aby na obrázek viděla. Při prvním pohledu na portrét upadla v mdlobách na zem.

Když ji přivedli k sobě, její manžel si sedl vedle ní na gauč a dal jí ruku kolem krku. Společně studovali Haleovu skicu.

"Nemáme v úmyslu být nezdvořilí," začal hostitel, "ale před mnoha lety jsme měli dceru, byla naše jediná. Zemřela, když jsme byli na cestě po Orientu. Musela to být ona, koho jste potkal ve vlaku a pak tady večer ještě jednou. Na téhle skice, kterou jste, pane, vytvořil po paměti, si je dokonale podobná!"

51/ Případ ustaraného kouzelníka

Peníze byly do posledního centu pryč. Poprvé se stará paní Harmonová vyděsila, když sáhla za staré hodiny na polici v kuchyni, aby k ruličce bankovek, které na tom místě schovávala, přidala několik dalších dolarů.

To byl jen začátek. Zavolala své tři dcery – staré panny – i svého syna Johna a s celou záležitostí je seznámila. Všichni o penězích samozřejmě věděli, vždyť k jejich našetření z výtěžků farmy spojenými silami přispívali. Jejich otec – stejně jako už i jeho otec – byl skromný člověk. Když v roce 1865 zemřel, rodina hospodařila dál na zaběhnuté dvěstěpadesátiakrové farmě v Monroe County, stát Indiana. Otcovo krédo neutrácel zbytečně jako by i po jeho smrti v rodině zůstalo: všichni se snažili uspořít, co nejvíc se dalo. Na pěti místech měli v papírových bankovkách schováno asi čtyři tisíce

dolarů. Každý z členů rodiny měl přitom svůj vlastní úkryt. Když matka oznámila, že její peníze zpoza hodin zmizely, vrhli se všichni ke svým skrýším, aby se ujistili, že jsou v pořádku a peníze zůstaly na místě. Všichni ovšem našli své skrýše prázdné.

Šokovaná rodina se beze slova posadila v kuchyni, aby posoudila závažnost rány, která ji postihla. Všichni přítomní byli dospělí a všichni si navzájem ve všem důvěřovali. Nikdo z nich si nepotrpěl na kanadské žertíky a nikdo také nebyl zloděj. Nikdo z nich ovšem také nevěděl, kdo by mohl ukryté peníze vzít.

Po dlouhém bolestném mlčení se režie ujal John. Postupně vyslechl všechny své sestry – Rhodu, Rachel i Nancy. Každá z nich v posledních deseti dnech před zmizením peněz pravidelně k úsporám přidávala. Také paní Harmonová kontrolovala své úspory asi deset dnů předtím, než zjistila, že je postrádá.

Při pečlivém zvažování okolností, za nichž se peníze mohly ztratit, vyšlo najevo, že ať už úspory sebral kdokoli, každý ze členů rodiny věděl bezpečně, kde peníze svého sourozence hledat. Jelikož v domě nebylo jinak ničím ani pohnuto, nebyl důvod se domnívat, že zlodějem je někdo mimo úzký rodinný kruh.

Po několik následujících měsíců v uvedené záležitosti nikdo nic nepodnikl. Vytvořila se jen všudypřítomná atmosféra ustaranosti. S postupem času se však začala vytrácet trpělivost, rady docházely, až nakonec jeden začal obviňovat druhého. Chudinka paní Harmonová nemohla uvěřit svým uším, když se dozvěděla, že vychovala zloděje oběho pohlaví. Její pokusy o utišení nekonečných hádek byly marné. Nakonec všechno vyvrcholilo soudním sporem. Dvě ze sester si totiž najaly advokáta, který měl zajistit výslech bratra a další sestry. Oběma napadeným nezbylo než učinit protiopatření a rovněž si najmout právního zástupce.

Celá záležitost se neudržela dlouho v tajnosti a v roce 1880 se o ní v širokém okolí Bloomingtonu, stát Indiana, hodně hovořilo. Existovala spousta nejrůznějších teorií. Podle jedné z nich měl John např. v Indianapolis milenkou, která ho namočila do nějakého veksláckého kšeftu. Podle jiné verze měla peníze jedna ze sester věnovat tajnému ctiteli, kterého však už v životě víckrát nespátřila. Představy veřejnosti – pokud nejsou založené na faktech – jednoduše dokáží vyprodukovat celou škálu nejfantastičtějších pověstí, což v plné míře platí i v případě Harmonových.

Pověsti kolující mezi lidmi byly sice zajímavé, nicméně postrádaly logický základ. K tomuto zjištění brzo došli právní zástupci obou stran.

Zvěsti o inkriminovaném případě se velice diskutovaly v létě roku 1881. Tehdy zpravodaj jednoho místního plátku, jakýsi D.O. Spencer, veřejnosti známý jako Plukovník, začal v nejrůznějších školách na jihu střední Indiany vystupovat s číslem nazvaným "čtení myšlenek". Ten člověk byl populární a oblíbený. Jeho vystoupení byla hojně navštěvována. Ve skutečnosti Plukovník při svých vystoupeních směšoval prvky hypnózy s nejrůznějšími kejklemi a vůbec se nesnažil předstírat, že přivolává nějaké síly existující mimo tento svět.

Jednou večer navštívili Plukovníkovo představení i Harmonovi. Konalo se v jakési škole nedaleko jejich domu. Johna zničehonic napadlo, jestli by tento člověk nedokázal vyřešit záhadu zmizelých peněz. Matka i sestry souhlasily, že to za zkoušku stojí. Během přestávky mezi dvěma výstupy se John se svým problémem přihlásil.

Dotaz zastihl obecenstvo i kouzelníka nepřipravené a v hale se rozhostilo mrtvolné ticho. Spencer se mezitím snažil najít příhodnou odpověď.

"To teda nevím," odpověděl a nervózně se přitom pousmál, "ale pokusím se o to, jestli chcete."

Dav začal jásat, což zdravě nažhavenému duchaři dodalo potřebnou inspiraci. Dosud ještě nikdy nic podobného nezkoušel. Možná že z toho nakonec nic nebude. Je vůbec schopen v životě dokázat něco víc, než dělat si legraci sám za sebe? Teď měl příležitost ověřit si své neobvyklé schopnosti a s částečným rizikem uskutečnit pokus, který buď vyjde, nebo skončí nezdarem.

"Zajisté chápete, pane Harmono, že duchové nespolupracují, pokud se jim nezaplatí. Požadují vždycky deset procent z toho, co objevím, pokud vůbec něco objevím."

Publikum se rozesmálo a bylo po napětí. Spencer v rychlosti připomněl, že tenhle úkol je pro něho něčím naprosto novým, pokusí se vlastně o ojedinělý experiment. Následující den se tedy vypraví na farmu Harmonových. Za svůj výkon, pokud vůbec prý bude možno o nějakém mluvit, nebude požadovat žádný podíl. Chce pouze pomoci postižené rodině znovu nabýt ztracený majetek.

Když se příštího dne před farmou objevila pestrobarevně pomalovaná bryčka, byl už dům i dvůr přeplněn zvědavci, skeptiky i místními cyniky. Podle některých odhadů tu bylo okolo tří set zvědavců. Byl horký a dusný den a pumpa na dvoře byla v neustálé permanenci, a to dokonce i ve chvíli, kdy Plukovník Spencer už začal s experimentem.

V Johnově doprovodu se prodral do přečpaného obývacího pokoje, kde paní Harmonová se svými třemi dcerami už na něho nervózně čekaly. Vysvětlil, že ke své práci nezbytně potřebuje klid. Jak uvedl, pokusí se postupně zhypnotizovat každého člena rodiny Harmonových, načež dotyčnou osobu vyzve, aby ho k penězům přivedla. Celá věc se může – nebo také nemusí – povést. V každém případě chtěl ale Spencer vyzkoušet, zda peníze dokáže najít.

Nancy okamžitě začala plakat, takže ji plukovník propustil. Rachel byla zhypnotizována poměrně brzo, nicméně odpovídala jako kus dřeva, takže Spencer s ní musel brzy skončit. Zbývali už jenom John, jeho matka a sestra Rhoda. Duchář si vybral Rhodu. Vlivem jeho sugesce rychle upadla do hypnotického stavu. Spencer jí položil na čelo svou dlaň a řekl:

"Teď půjdete rovnou k místu, kde jsou peníze ukryty. Půjdete pomalu za mnou, rovnou ke schovaným penězům. Pokud někam odbočím, kam nemám, zastavíte mě. Takže vyrážíme ke schovaným penězům!"

Tou dobou byl už Spencer doslova zkropen vlastním potem. V přečpané místnosti bylo vedro k zalknutí. Dívka ho pozpátku posouvala z místa tak, že se lehce dotýkala čelem jeho natažené dlaně. Prodírali se davem. Když vyšli ven, zabočili za dům. Než ale ušli dalších deset kroků, Rhoda se zastavila. Spencer se přestal dotýkat dívčina čela, několikrát ji obešel, až opětovně docílil toho, že Rhoda vyvinula ve směru jeho natažené dlaně potřebný tlak.

Podivný pár pomalu a nejistě postupoval směrem k ohromné stodole, vzdálené od domu dobrých sedmdesát metrů. Když se Spencer pokusil zamířit přímo ke stodole, dívka se zastavila. Vydal se pak několikrát různým směrem, ale dívka nespolupracovala. Nakonec si všiml jisté boudy, kam se ukládalo obilí. Byla zhotovena z kulatiny a stála necelých sto metrů stranou od už zmíněné stodoly.

Jakmile se Plukovník pokusil vydat měrem k boudě, ucítil, že tlak dívčina čela na jeho dlani sílí. Když oba nebyli od boudy dál než nějakých patnáct metrů, udržoval Spencer Rhodu na uzdě už jen

s obtížemi. Nakonec se duchař pokusil do boudy vejít, nicméně Rhoda se zastavila. Chtěl tedy boudu obejít, ona ho však zatlačila vší silou zpět. Na rohu se zastavila a nebylo s ní možno pohnout v žádném směru.

Spencer si utřel zpocené čelo, nařídil, aby dav trochu ustoupil a nechal přinést lopatu. "Chlapi, kopejte tady. To je to místo! Jsem přesvědčen, že to máme!"

Když zpod těžkých polen, které tvořily jakési základy zahradní boudy, zmizelo prvních několik lopat hlíny, objevil se smotek roztrhaných novin. Spencer je rozhrábl a prolístoval jednotlivé vrstvy. Hledané peníze zde skutečně byly – celkem čtyři roličky bankovek. Některé bankovky byly už díky krysám řádně poničeny, jiné zplesnivěly, většina z nich byla nicméně ještě v dobrém stavu a – hlavní věc – našly se!

V té době bylo docela v módě, když mladé dámy omdlávaly. Také Rhoda – když ji radostně naladěný Spencer vyvedl z hypnotického spánku – v tomto ohledu splnila očekávání, třebaže v jejím případě by se dalo mluvit o jistých polehčujících okolnostech: hrozné horko, rozrušení a především skutečnost, že se poklad našel...

John Harmon opatrně napěchoval poškozené bankovky do pytlíku od mouky a odvezl je uložit do bloomingtonské První národní.

A Plukovník Spencer? Ten velkoryse odmítl přijmout "pro své duchy" desetiprocentní nálezný – vždyť si jen dělal legraci, vyprávěl každému, kdo se ho vyptával. Koneckonců to byla Rhoda, kdo peníze našel, nikoli on.

O tomto podivném případě se brzo vyrojil bezpočet nejrůznějších teorií. Je ovšem možné, že nejbliž byl pravdě Plukovník Spencer, když tvrdil, že Rhoda byla určitě náměsíčná. Sebrala prostě z jednotlivých úkrytů nashromádané bankovky a zakopala je na místě, kde byly objeveny. Pak se – stále v hlubokém spánku – vrátila do postele, aniž cokoli ze svého nočního počínání zaregistrovala ve své paměti. Podle Plukovníka se podvědomí (neboli "nevědomí", jak se vyjádřil Spencer) dalo pomocí hypnózy zmobilizovat do té míry, že děvče znovu objevilo místo, kam před časem peníze ukrylo.

Spencer pravděpodobně došel k závěru, že si pohrává s něčím, na co nemá a čemu nikdy plně neporozumí, nebo si možná jen uvědomil, že určitého životního vrcholu už dosáhl a že je nejvyšší čas vyklidit pole, dokud je na vrcholu slávy. Buď jak buď, mezi duchaři se Spencer po senzačním výkonu u Harmonových už neobjevil.

Přesně jak se psalo v Indianapolis News, kde se k Plukovníkovu případu po létech vrátili: "Pan Spencer měl pak pověst spíše kouzelníka!"

52/ Podivná moc snů

Lloyd Magruder nikdy nepochopil, co se mu stalo.

Měsíc zašel a jen opuštěné hvězdičky nad řekou Clearwater vytvářely proti obloze nejasnou siluetu. Magruder byl desítky mil vzdálen od lidské civilizace, hlídal jakási zvířata v dobytčích vagónech odstaveného vlaku. Jeho společníci seděli – až na jednu výjimku – zachumláni v dekách u ohniště vzdáleného od Magruderova stovky metrů. Onou jedinou výjimkou byl zloděj dobytka D. C. Lowry. Ten neměl na posezení u ohně ani pomyšlení. Pokynul svým dvěma kumpánům Jamesi Romainovi a Davidu Howardovi, načež se sekyrou v ruce se vytratili vstříc jedné bezelstné oběti.

Když se Magruder na své obchůzce ve tmě zastavil, Lowry odstoupil na výhodnou vzdálenost a strašlivou silou vrhl sekyru. Ta se do oběti zasekla tak hluboko, že si vrah při jejím vyprošťování z těla zabitého musel pomoci nohou. Opřel se o jeho hrudník a vši silou zaseknuté ostří páčením uvolnil.

Bylo nanejvýš nutno pracovat neslyšně, protože čtyři další muži u ohně měli být rovněž zavražděni. Lowry se svými komplici brali svůj krvavý podnik vážně a během několika sekund sekyrou zabili dva mladé zlatokopy, kteří se tady objevili teprve včera. Pak přišli na řadu i bratři Chalmerovi. Ti cestovali z Missouri do Lewistonu ve státě Idaho. Měli v plánu koupit důl.

Vrazi nechali oběti zabalené v dekách, načež je shodili do nedalekého hlubokého kaňonu. Předtím je samozřejmě prohlédali, přičemž se napakovali nějakými pětatřiceti tisíci dolary ve zlatě. Připočteme-li k tomu i hodnotu zvířat a zboží v plně naložených vagónech, znamenalo to v říjnu 1864 slušný zisk.

Existoval pravda ještě drobný problém, a to, jak se z místa činu, opuštěného kousku země poblíž řeky Clearwater, i s kořistí nepozorovaně dostat.

Komplici se dohodli, že si na další cestu ponechají dobrého koně a sedm mezků. Ostatní jízdní zvířata odvedli do téhož kaňonu, kam předtím shodili těla svých obětí.

Všechno nasvědčovalo tomu, že se jim bez problémů podaří odtud zmizet. Tábořili totiž na úplné samotě, vzdálené od nejbližšího lidského příbytku spoustu mil. Svých obětí se navíc zbavili v naprosté tmě.

Ke své smůle ovšem zabijáci nepočítali s podivnou mocí snů.

Kdysi dávno se po příchodu do Lewistonu Lloyd Magruder dokonale spřátelil s Hillem Beachym. Magruder totiž býval pravidelným zákazníkem v jeho hotelu Luna. Té noci, co Magruder zavraždili, měl Beachy znepokojující sen. V něm najednou úplně jasně a do nejmenších podrobností viděl zabijáka, který jeho přítele usmrtil sekyrou. Viděl také, jak vrah ze své oběti vyprošťuje zaseklé ostří stejným způsobem, jaký skutečně použil Lowry.

Sen, který se Beachymu zdál, byl tak plastický, že ho druhý den vyprávěl mnoha svým přátelům.

Zabijáci se mezitím pokusili překonat Clearwater, a to na místě vzdáleném asi padesát mil severně od Lewistonu. Kvůli vysoké vodě museli hnání dobytka odložit. Nechali tedy ukradené stádo na starost jednomu rančerovi, který o ně měl pečovat, a sami vyrazili do města.

Ten den měl zrovna jet dostavník do Walla Walla. Když Lowry zašel do hotelu Luna koupit cestovní lístky, nemohl se Hill Beachy zbavit nutkavé představy, že právě tohle je člověk, o němž se mu v noci zdálo. Musel to být on, kdo vrhl sekyru na jeho přítele Magruder. V tu chvíli se ovšem Beachy nezmohl na nic. U soudu totiž sny nemají jako důkaz žádnou cenu. Mimo to si Beachy vůbec nebyl jist, jestli Magruder třeba není živ a zdrav.

Několik dnů poté, co Lowry se svými kumpány už byl na cestě do Walla Wally, se Beachy doslechl o stádu dobytka, které odstavili na ranči poblíž říčky Clearwater. Neprodleně se tam se šerifem vypravil a ke svému překvapení zjistil, že ve spěchu či z nepozornosti se zabijáci zapomněli zbavit Magruderova sedla a dalších věcí, náležejících do výstroje. Beachy se rozhodl, že to tak nenechá. Vymohl vydání zatykače na Howarda, Romaina a Lowryho, příslušnou pomoc při pronásledování zločinců přislíbili i guvernéri ze států Oregon, Washington a Kalifornie.

Vypravil se po stopě povedeného trojlístku do San Franciska a objevil je ve chvíli, kdy čekali, až jim z ukradeného zlatého pra-

chu zhotoví mince. Byli dopraveni zpátky na území státu Idaho a stali se prvními obžalovanými prvního soudního přelíčení v historii oblastního soudu. Soud začal 5. ledna 1865.

V roli klíčového svědka vystupoval čtvrtý člen bandy, jakýsi Bill Page. Ten neměl na vraždě žádný podíl a ochotně ukázal šerifovým lidem místo, kam byla shozena mrtvá těla.

Vyšetřováním se zjistilo, že Magruder byl zabit sekyrou, a to jedinou, velice energicky vedenou ranou, tedy přesně tak, jak to Beachy viděl ve svém snu. Souhlasil i takový detail, jakým byl krvavý otisk vrahovy boty na Magruderově těle, způsobený při vyprošťování vražedného nástroje z těla oběti.

Obžalovaní byli shledáni vinnými. Soudce Samuel C. Parks je odsoudil k trestu smrti. Lowry, Howard i Romaine skončili 4. března 1865 na šibenici.

Byli chyceni a dostali se do rukou spravedlnosti proto, že Hill Beachy v jednom muži z povedeného trojlístku poznal vraha, o kterém se mu zdálo.

53/ Jak Garroway ztratil peníze

Patříte-li k lidem, kteří už mají určité zkušenosti se záhadnými stavy či sny, pak v tom jedete s námi. Jedním z našich členů je slavná televizní hvězda Dave Garroway. Ten totiž přesně ví, co se přihodilo, ale dodnes mu není jasné, jak a proč se to stalo.

Podle Garrowayovy vlastní verze to bylo tak: V roce 1930 studoval v rodném městečku University City, stát Missouri, na střední škole. Jednou večer se za školou sešla parta kluků. Pokřikovali a hráli v kostky. Dave měl ten večer štěstí – stále mu padala samá vysoká čísla. Prostě ne a ne prohrát.

Jeden hráč za druhým nekompromisně ze hry vypadával a Davovy výhry stále narůstaly. Dave nakonec spočítal, co vyhrál. Bylo to tři sta dolarů. Nacpal si peníze do kapsy. Po příchodu domů bankovky pečlivě vložil mezi stránky knihy Zlatokopové, kterou tou dobou zrovna náhodou četl. Knihu pak odložil do skříně na horní policičku.

Druhý den ráno ovšem Dave ke svému údivu zjistil, že kniha i s penězi zmizela. Jeho rodiče nebyli tou dobou doma, Dave tedy usoudil, že peníze musel omylem dát někam jinam. Pozorně prohlédl celý byt, avšak bezvysledně. Obnos přitom nemohl nikdo ukrást,

protože od chvíle, kdy zmíněných tři sta dolarů do skříně schoval, Dave místnost neopustil.

O několik let později, když už studoval na Washington University v St. Louis, vyprávěl Garroway o svém podivném zážitku se ztracenými dolary jednomu ze svých profesorů. Ten měl zato, že Dave nevědomky peníze uprostřed spánku přemístil sám. Na profesoru radu prodělal student základní hypnotickou kúru. V průběhu několika týdnů se podařilo s velkou trpělivostí rekonstruovat vše, co Garroway v inkriminovaný den dělal.

Podařilo se znovu připomenout minutu po minutě celý den, až na časový úsek dvou hodin. Jedině v této etapě se peníze mohly ztratit. Hypnotická kúra i odhalování tajemství zmíněných dvou hodin pokračovaly. Právě uprostřed kúry se Garroway jednou ráno probudil a vedle sebe na posteli spatřil hledané peníze.

Student měl úplně černé nohy, prostěradlo bylo silně znečištěno. Zřejmě si musel při hypnotickém spánku ve vědomí vyvolat, kam kdysi knihu s penězi schoval. Šel pro ni a vrátil se do své vlastní postele... Ovšem když tak činil, byl leden a musel jít bos.

54/ Roger Williams chutnal báječně

V učebnicích dějepisu stojí, že Roger Williams studoval v Cambridgi, načež se v roce 1631 vypravil do strohého Nového světa. Z massachusettské kolonie byl pro své netradiční názory na náboženskou svobodu vyobcován, a tak se vydal směrem, kde nyní leží Rhode Island. Zde se Williamsovi, prvnímu šířiteli myšlenek náboženské svobody na půdě Nového světa, podařilo usadit. Stal se duchovním vůdcem celé kolonie.

Williams zemřel roku 1683. V té době byl nejuctívanějším i nejmilovanějším mužem své doby i svého státu. Byl pohřben na farmě vedle své ženy. Na jejich hrobě stojí vkusný, nicméně nijak okázalý pomníček. Připomíná místo jejich věčného odpočinku.

Když se mnoho let po Williamsově smrti rozhodovalo o tom, že mu bude vystavěn důstojný pomník, byla ustavena komise, která měla zabezpečit exhumaci Williamsových ostatků. Měly být uloženy v důstojnějším prostředí. Když byly oba hroby otevřeny, zjistilo se ovšem, že jsou prázdné. Roger Williams se svou manželkou zmizeli. Nezůstaly po nich ani jejich kosti.

Byl to nejpozoruhodnější případ vykradení hrobů, poněvadž zloděj byl vlastně chycen při činu, třebaže to komisi nějaký čas trvalo, než byl pachatel zjištěn.

Nedaleko obou hrobů stála mohutná jabloň. Její plody měly široko daleko mimořádnou pověst. Kořeny tohoto stromu – jak bylo zjištěno – pronikly do rakví Rogera Williamse i jeho ženy. Jeden silný kořen se objevil v místě, kde před časem byla Williamsova hlava. Pak ovšem změnil směr a jako by po obvodě lebky mířil do prostoru, kde původně byla dutina hrudní. Podle někdejší Williamsovy páteře rostl kořen dál směrem k jeho končetinám. V místě, kde kdysi byly Williamsovy nohy, se kořen z logických důvodů prudce napřimoval.

Kořeny, které právě popsáním způsobem pohltily těla manželů Williamsových, byly skutečně utvářeny tak, že opisovaly tvary obou těl. Hlavní kořeny s nespočetnými drobnějšími kořínky nebyly nepodobné oběhovému systému lidského těla. Podobnost byla mimo vší pochybnost, a tak byly kořeny ze země vyjmuty a zachovány. Jsou doposud k vidění ve Společnosti přátel historie ve státě Rhode Island.

Ve vědomost vešlo, že ti, kdo se dlouhá léta těšili z vynikajících jablek, která každoročně plodila mohutná jabloň stojící nedaleko hrobu manželů Williamsových, si ve skutečnosti pochutnávali na významné historické osobnosti. Díky kouzelné přírodní alchymii se někdejší hrdina převtělil v jablka.

55/ Muž s radarovým mozkiem

Psal se datum 3. října 1961. Velké hodiny na stěně televizního studia ukazovaly právě 20.50. Za deset minut měl začít hlavní program. Vtom si naproti mě ke stolu sedl Peter Hurkos.

Těch deset minut patřilo k nejhorším chvilcům, jaké jsem za víc než pětatřicet let práce v rozhlase a televizi zažil.

Divákům jsem pana Hurkose představil jako světově proslulého člověka, obdařeného okultními schopnostmi. Indianopolis navštívil při příležitosti jakési knižní autogramiády. Stručně popsal nehodu, díky níž byly jeho neobyčejné schopnosti objeveny. Zmínil se o dlouhých měsících strávených v koncentračním táboře Buchenwald, mluvil o svém bezvěrectví a vyprávěl o tom, jak zjištění, že byl obdařen nějakou tajemnou schopností, ho přivedlo k poznání, aby

jeho účinků využíval pro blaho všech lidí, bez ohledu na rasu či náboženské vyznání.

V tu chvíli jsem na pana Hurkose vyrukoval se svým překvapením.

Podal jsem mu notýsek. Patřil kdysi mladičké dívce, kterou potkal zlý osud – stala se obětí sexuálního maniaka, kterého se nikdy nepodařilo dopadnout. Hurkos o tom všem pochopitelně nevěděl a já jsem mu to neřekl.

"Říká vám něco tenhle notýsek, pane Hurkosi?"

Trochu svraštil čelo a pomalu otáčel sešitkem mezi prsty levé ruky, aniž ho otevřel. Pak najednou spustil.

"Podívejte!" vysvětloval. "Podívejte se na mou ruku!" Napřáhl přitom levou paži. Ze dlaně se mu řinuly krůpěje potu. Jeho pravá ruka byla naprosto suchá.

"Je mrtvá!" pokračoval Hurkos. Hmátl si po hrdle. "Nemohla dýchat – krev v hrdle! Uchopil ji zezadu, když se pokusila utéci mu z vozu. Popadl ji a dal jí ránu sem, za ucho (ukazoval si přitom na levé ucho). Pak upadla. Dostal strach, a tak její tělo hodil do hluboké stoky na konci mostu. Potom ujel. Byla to vražda!"

Třebaže ve studiu bylo v tu chvíli včetně hostů a techniků čtyřiatřicet lidí, v ten okamžik nastalo naprosté ticho. Všichni čekali na další poznámky toho muže. Hurkos seděl předkloněn a zíral rovně před sebe do tmy mezi kamerami. Prsty přitom jemně přejížděl notýsek. Z kontrolní kabiny nad ním bylo slyšet jemné předení videorekordérů, které celou scénu od samého počátku zaznamenávaly.

Po chvíli Hurkos zase promluvil.

"Leží mrtvá ve stoce. Není to na venkově, není to ale ani ve městě. Právě z města v tom voze přijeli. Její tělo leží v hluboké stoce, všude okolo je křoví. V tom místě je most a jediné stavení. Za ním se silnice rozdvouje, asi tak půl kilometru za domem. Vrah to místo dobře zná. Byl tu už mnohokrát předtím. Je to člověk, který..."

Hurkos se najednou odmlčel.

"Víc už vám nepovím, alespoň na tomto místě ne! Tady jde o vraždu. Vidím ji. Chci mluvit s policií!"

V šesti vzrušených minutách dokázal Peter Hurkos odhalit tajemství brutální noční vraždy, ke které došlo na opuštěné silnici před více než dvěma roky. Nezmýlil se ani v jednom detailu, vše, co řekl,

byla pravda. Ke svým poznatkům došel tím, že se prsty dotýkal malého notýsku, který kdysi vlastnila oběť vraždy.

Zůstala nicméně otázka nejpodstatnější: byl Hurkos schopen identifikovat vraha?

Při jednom z dalších setkání jsem tomu muži přinesl kousek látky ze šatů, které oběť měla na sobě. Odměnou mi bylo jeho další podrobné líčení okolností, které – jak řekl – vedly k osudnému setkání té dívky s jejím vrahem. Hurkos jmenoval vrahovy příbuzné, popsal podnik, ve kterém prý pracuje a nakonec podal tak detailní charakteristiku toho člověka, že následné ověření mohlo jen prokázat, že se nemýlil. Dokonce i malá skvma na vrahově ruce, která policii unikla, byla součástí popisu Petera Hurkose.

Ze třech podezřelých, kteří byli v souvislosti s případem vyšetřováni, zbyl díky Hurkosovi jediný. Tomu měla být při dalších výsleších věnována veškerá pozornost.

Množství detailů v Hurkosově prohlášení je téměř neuvěřitelné. Popsal například jednu stěnu v domě zavražděné, udal detaily obrazů, neušlo mu ani to, že jedna z portrétovaných postav měla mezi předními zuby jasně patrnou mezeru. Byl si naprosto jistý v detailech, které se – díky trpělivé mravenčí práci vyšetřovatelů – už podařilo v uvedeném případě shromáždit. Jestliže Hurkosovy údaje souhlasily s již ověřenými skutečnostmi důkazního řízení, nebyl důvod se domnívat, že v případě identifikace vraha by se ten člověk měl zásadně mýlit. Zbývalo ale ještě vraha ze spáchané vraždy usvědčit. Hurkos se vyjádřil v tom smyslu, že člověk, jehož podle své vize obviňuje, dívku skutečně zabil a že se klidně na vlastní náklady do Indianopolisu vrátí, jen aby vraha ze spáchaného činu usvědčil.

V době, kdy píše tyto řádky, tedy na konci října 1961, se na případu nic nezměnilo. Vrah je dosud na svobodě, vražda nebyla stále objasněna a Hurkos ještě pořád čeká na telefonát, aby se mohl setkat tváří v tvář s člověkem, kterého označil za vraha.

Jak víme z dobře ověřených zpráv o jeho životě, je Peter Hurkos fantastický člověk. V současné době žije šťastně ženat v Milwaukee a má zajištěn velmi slušný příjem. Svého zvláštního nadání totiž před časem využil k tomu, že pro sebe a skupinu společníků objevil v Arizoně ztracený zlatý důl, nazývaný Zlatý Holanďan a považovaný za jeden z bájných pokladů Západu.

Peter myslí, že dosud podstatě svého zvláštního nadání nerozumí. Je za ně ovšem vděčný a je odhodlán podělit se o případné dobrodiní, které by z něho plynulo, se svými spoluobčany.

Prozatím využila nevšední okultistické schopnosti pana Hurkose policie v mnoha zemích. Podařilo se tak vyřešit případy vražd, které byly předtím považovány za nevyřešitelné.

Všechno to vlastně začalo po jedné nehodě, a to ještě v době, kdy byl Hurkos vězněn v německém koncentračním táboře a pracoval na stavbě vězeňských baráků. Bylo to v červnu roku 1943.

Pracoval jako malíř a stál na dvanáctimetrovém žebříku. Vtom uklouzl a spadl na zem. Utrpěl frakturu lebky. Dopravili ho sice do proslavené haagské nemocnice Zuidwal, jenomže tam ležel v bezvědomí tři dny. Když nakonec otevřel oči, zjistil, že leží na posteli vedle jakéhosi Aarda Camberga, kterého předtím nikdy neviděl, ani o něm nikdy neslyšel. Z jakéhosi důvodu, který Hurkos sám nikdy nepochopil, se tehdy obrátil k Cambergovi se slovy: "Jste špatný člověk. Nedávno vám zemřel otec a odkázal vám zlaté hodinky, ale vy už jste je prodal!"

Úžasem oněmělý spolupacient se na další posteli posadil a zíral. "Vy jste z Rotterdamu a ve svém vaku máte prachy, co jste ukradl na svém pracovišti," pokračoval prý tehdy Hurkos.

Takto oslovený pacient se vyhrabal z postele, navlékl si v rychlosti nějaké šaty a vyrazil z pokoje. Sestra ho chtěla zadržet, leč marně. Když jí Hurkos pověděl, co se přihodilo, zavolala psychiatra. Doktor Pieters Hurkosův stav diagnostikoval jako extrasenzorické vnímání. Aby se psychiatrovi za jeho zájem odměnil, řekl sestře, že ji viděl ve vlaku zrovna ve chvíli, kdy ztratila brašnu, patřící jejímu příteli. Udivená sestra řekla: "Doktore, právě jsem přijela z Amsterodamu a tu brašnu jsem skutečně v jídelním voze zapomněla!"

Devět měsíců trpěl Hurkos poruchami spánku a krutými bolestmi hlavy. Až potom mohli lékaři konstatovat, že následky onoho osudného pádu byly patrně zažehnány. Po fyzické stránce se pacienta podařilo vyléčit, jeho duševní život ovšem vstoupil do nové, velice záhadné fáze. Už to nikdy nebyl Peter Hurkos, jak ho znali předtím.

Zjistil, že se něco stalo s jeho mozkiem. V přítomnosti lidí pociťoval zmatek a nedokázal se zbavit určitého pocitu tíhy. Zdálo se mu, že je zaplavován nejrůznějšími duševními představami těchto lidí.

Zhruba v téže době Hurkos zjistil, že – pokud se dotkl předmětů, které měly nějakou souvislost s jejich majitelem – dokázal v mnoha případech "vidět" do těchto lidí natolik, že byl schopen je popsat a udat fakta o jejich okolí. Byla válka a "díky" německé invazi denně mizely spousty lidí. Pro Hurkose to znamenalo, že ho stále někdo prosil, aby mu řekl, kde se zrovna nalézají jeho příbuzní a přátelé, kteří byli odvezeni do Německa na nucené práce.

Ke konci druhé světové války využívaly Hurkose holandské partyzánské síly. Pomáhal jim označit kontrarozvědčíky, kteří se mezi ně pokoušeli infiltrovat. Písemné doklady z takové činnosti se bohužel neporizovaly. Víme jen, že Hurkos byl neustále v permanci a že jeden z někdejších důstojníků partyzánského odboje, Gert Goosens, se po válce v jakémsi interview o Hurkosovi vyjádřil v tom smyslu, že byl "neocenitelný a neomylný."

Našemu účelu více než poslouží, když uvedeme pouhý vzorek z široce publikované řady případů, na kterých Hurkos spolupracoval s policií.

Někdy jsou Hurkosovy výkony doprovázeny překvapivými momenty, jako v případě, kdy si ho najal jakýsi francouzský obchodník z Roubaix. Měl tehdy za úkol nalézt kovovou schránku se zlatem v hodnotě třiceti tisíc dolarů. Onen obchodník zakopal skříňku na zahradě ještě v době, kdy přechovávání zlata bylo považováno za zločin. Po roce 1951 byl zmíněný zákaz zrušen a obchodník se rozhodl poklad vykopat. Když ho na patřičném místě nenašel, myslel si, že ho ukradl jeho obchodní společník. Bez důkazu se ho ovšem bál z krádeže obvinít. Hurkos se nabídl, že ztracené zlato najde, a spokojil se s ústním slibem, že jako nálezné obdrží pětadvacet procent hodnoty pokladu.

Pátrání začalo v zeleninové zahradě. Tam – alespoň podle obchodníkůvých informací – byl prý poklad kdysi zakopán. Hurkos ovšem neobjevil nic, co by v zahradě přítomnost zlata jakýmkoli způsobem signalizovalo, na druhé straně ovšem – jak se vyjádřil i před obchodníkem – měl docela jasný pocit, že někde v uvedené lokalitě se hledané zlato určitě nachází. Po zevrubném prohledání celé zahrady se Hurkos ve svém pátrání pomalu propracovával ke skleničku. Zničehonic do skleníku vtrhl a začal v chomáčích rvát ze země zasazené rostliny. Obchodník se mu v jeho vandalském řádění snažil zabránit, leč marně. Když se Hurkos dostal na místo, kde byla jenom hlína, objevil pouzdro se zlatem.

Obchodníkův zahradník se přiznal, že na poklad přišel čirou náhodou, když jednou v zahradě ryl. S otcem ho pak potají ukryl ve skleníku. Měl tam zůstat do doby, kdy by se zlatem bylo možno něco legálně podniknout. Oba spiklenci dostali šest měsíců nepodmíněně, obchodník měl své zlato zpátky, Hurkos jako nálezné ovšem nezískal ani cent. Jak se obchodník případně vyjádřil, žádná písemná smlouva sepsána nebyla.

Jedna z nejpodivnějších zkušeností, jaké Hurkos učinil, se týkala zmizení jakési švédské dívky Violy Widegrenové z městečka Helgum. Bylo to v roce 1948. Viola se chtěla stát zdravotní sestrou. Po jedné z návštěv u otce a nevlastní matky zmizela. Vše vyšlo najevo, když vrchní sestra volala otci a zjišťovala, proč Viola nepřišla do práce. Otec sestře řekl, že ji vyhodil z domu a že o ní nic dalšího neví.

Místní úřady nebyly v tom případě schopny pokročit ani o píd'. Občané však nějakým způsobem o celém případě uvědomili Hurkose. Četníci ho po příjezdu nijak zvlášť nevíтали, nicméně ho nemohli nevzít na statek Carla Widegrena. Hurkos tam po přibližně třech minutách na smrt zbledl a udělalo se mu špatně.

"To děvče už nežije. Je zavražděná!" pověděl policii. "Co nejrychleji mě odsud vyveďte."

Když se Hurkos dostatečně vzpamatoval, oznámil vyšetřovatelům, že vrahem té dívky je její vlastní otec. Mrtvola byla prý zakopána přímo v domě, a to poblíž paty hlavního schodiště.

Za daných okolností policie samozřejmě nemohla dostat povolení v určeném místě kopat. Chyběly dostatečně pádné důkazy. Eventuální výkop mohl povolit jedině Widegren sám. Ten se ovšem uštěpačně vyjádřil v tom smyslu, že s kopáním bude souhlasit, pokud mu nabídnou dvacet tisíc korun. Díky narychlo zorganizované veřejné sbírce byl žádaný obnos rychle k dispozici. Když se to Widegren dověděl, své rozhodnutí znovu změnil, takže ke kopání opět nedošlo. Tajemství zmizení Widegrenovy dcery zůstalo neobjasněno.

Widegren mohl klidně na Hurkose podat žalobu za to, že ho veřejně označil za vraha. To se ovšem nikdy nestalo. Je možné, že až příliš dobře věděl, že zlo má být ponecháno o samotě.

Hurkos se nechal mnohokrát zevrubně prohlédnout u nejslovnějších specialistů. Byl mezi nimi i Rene Dellaerts, neurolog z univerzity v Louvain. Ten k prověření Hurkosových mozkových

reakcí použil encefalografu a série fotografií. Nejméně polovina lidí na fotografiích zobrazených byla už ovšem po smrti. Pokaždé, když se Hurkos zadíval na fotografii někoho, kdo byl už po smrti, bylo v jeho mozkové činnosti patrné kolísání velkého rozsahu. Doktor Dellaerts se rozhodl výše uvedenou souvislost vysvětlit jedině přítomností telepatických schopností vysokého stupně.

Peter van der Hurk z Dordrechtu, mezi lidmi ovšem lépe známý jako Peter Hurkos, se po několik let objevoval na titulních stránkách předních evropských deníků. V té době byl často zván nejrůznějšími úřady a autoritami, aby přispěl k vyřešení některých kriminálních případů. V zájmu skutečné objektivity dlužno podotknout, že nebyl úplně neomylný a ani nikdy nepředstíral, že neomylný je. Procento úspěšnosti bylo nicméně v jeho případě tak vysoké, že pozvánky k nejrůznějším šetřením dostává neustále. Kromě této aktivity Hurkos navíc pracoval (a stále ještě pracuje) jako poradce několika velkých evropských průmyslových firem. Kde se zkrátka Hurkos objevil, bylo méně problémů a vše se dařilo provádět ekonomičtěji.

Belkova nadace pro psychologický výzkum umožnila Peteru Hurkosovi s manželkou žít od roku 1957 ve Spojených státech. Pro studijní účely měl být k dispozici specialistům. Doktor André Puharih testoval Hurkose v rocklandském výzkumném ústavu v Maine. Kromě jiných pokusů byl jednou Hurkos umístěn do kovové klece, obklopené ze všech stran vodiči o vysokém napětí. Smyslem tohoto pokusu bylo pokud možno zjistit, jestli silné magnetické pole dokáže v nějakém směru ovlivnit Hurkosovy schopnosti. Nakonec ovšem doktor Puharih došel k závěru, že nikoli.

Když experimenty v Nové Anglii skončily, přesunuli Hurkose do Miami. Tam vystupoval na desátém kanále v televizní show s příznačným názvem Záhady mozku. Navíc ale i tady byl čas od času vyzván, aby pomohl při objasňování sporných případů na místním policejním oddělení. Právě tehdy se dostal na přední strany celonárodních deníků.

V lednu 1959 zmizela ze svého vozu rodina Carroll Jacksonové z Apple Grove ve státě Virginia. Stalo se to na venkovské silnici. Po dvou měsících našli tělo otce a nedospělého syna v hromadě křoví poblíž Fredericksburgu, stát Virginia. Oba byli zastřeleni. Dvaadvacátého března 1959 se – pro změnu v lesích poblíž Annapolisu

– našla i těla do té doby nezvěstné matky a šestileté dcerky. Obě byly brutálně znásilněny a zavražděny.

Následoval jeden z nejdůkladnějších zátahů, jaké historie kriminalistiky zná. Kromě pocitu obrovské frustrace se ovšem nenašlo nic, a to agenti FBI vyslechli víc než tisíc podezřelých. Státní i místní policie začala mít na případ podivuhodně shodný názor: vyšetřování se ocitlo ve slepé uličce.

V červnu 1960 nabídl ale jakýsi dr. Francis Reisman, psychiatr ve washingtonské nemocnici svaté Alžběty, Hurkosovi odměnu sto dolarů na den plus úhradu všech výdajů, pokud se mu podaří objasnit záhadnou vraždu rodiny Jacksonových. Jacksonovi byli kdysi totiž Reismanovi sousedé.

Když Hurkos souhlasil, sešel se s příslušníky státní i místní policie ve Virginii. Zapůjčili mu košili, kterou měl zavražděný na sobě. Zanedlouho už Hurkos chrtil fakta identifikující vraha. Špinavý, opilý, naježený chlapík, zabývající se zřejmě odklizením odpadků, případně něčím podobným. Hurkos dále udával značku cigaret, které vrah údajně kouřil. Vrah měl bydlet v omšelém domě s dvoubarevnou omítkou. Barvy byly přesně určeny. V zahrádce před domem byla podle okultisty za vrátky jasně patrná jakási rozlámaná židle s rovným opěradlem. Ležela překocená na stranu.

Místní policii nedalo moc práce zajistit podezřelého, který takovému popisu odpovídal. Byl do dobře známý místní pobuda, který jezdil s nákladákem a odvážel přebytečné krámy. Když policie přijela k jeho domu, vypadal skutečně tak, jak ho Hurkos popsal. Dokonce i rozlámaná židle ležela na boku v zahrádce před domem. Také manželka onoho individua vypadala přesně tak, jak ji Hurkos vylicil. Souhlasila i skutečnost, že dotyčné chyběly vepředu dva zuby. Ty jí prý při jednom svém opileckém výstupu její manžel vyrazil.

Podezřelý byl vzat do vazby. V den, kdy Jacksonovi zmizeli, skutečně doma nebyl, přičemž svou nepřítomnost nedovedl nijak vysvětlit. Doktor Reisman doporučil, aby byla provedena psychiatrická prohlídka u specialisty. Byla vykonána v poněkud neobvyklou hodinu, totiž v 1.45 ráno. Poté, co ho dva lékaři a soudce shledali psychicky ne zcela zdravým, byl ještě v noci deportován do jednoho z ústavů. Později se vysvětlilo, že podle předběžné diagnózy si lékaři mysleli, že by pacient po devadesáti dnech léčení mohl být natolik v pořádku, aby byl schopen inteligentně odpovídat

na položené otázky. Internace byla provedena na základě příslušné žádosti manželky obviněného. On sám však nebyl ze spáchání zločinu nikdy usvědčen.

Hurkos měl k dispozici jenom košili zavražděného. Podle ní popsal člověka, jeho ženu a bydliště tak podrobně, že policie neměla žádnou práci s jeho vyhledáním. Že takto posaný pachatel byl nakonec propuštěn, je pouze formální záležitostí. Shodou okolností byl totiž později zadržen jiný podezřelý. Ten byl za vraždy, které Hurkos připsal výše uvedenému individuu, skutečně odsouzen. Hurkos však nadále tvrdí, že odsouzen byl nevinný člověk. Má možná pravdu. Už také proto, že mladík, kterého nakonec ve věci vraždy rodiny Jacksonových odsoudili, byl sexuální psychopat, jehož výpověď měla velmi pochybnou hodnotu.

Hurkos uvedl jméno jednoho vraha. Zákon dostal za mříže za stejný čin někoho jiného. Z právního hlediska je případ samozřejmě uzavřen. Hurkos se ovšem v roce 1961 před novináři vyjádřil, že je stále přesvědčen o odsouzení nepravého pachatele. Vezmeme-li v úvahu všechny předchozí udivující výkony Petera Hurkose, nemáme důvod takové verzi nevěřit. Pokud mu čas dá za pravdu a přijde se na to, kdo byl pravým vrahem, Hurkos bude překvapen ze všech nejméně. Byl by to jen další v dlouhé řadě případů, odehrávajících se na několika kontinentech, při nichž v jistém smyslu znal odpověď na zdánlivě neřešitelné otázky už dopředu.

Peter Hurkos je svými pozoruhodnými schopnostmi znám po celém světě. Je nepochybně jedním z nejpozoruhodnějších podivuhodných lidí.

Obsah

ČÁST PRVNÍ

1)	Opičí dívka	6
2)	Trpaslíci a obři	8
3)	Tlouštíci	12
4)	Děti s dvěma hlavami	13
5)	Skotští bratři	14
6)	Neobyčejné oči	15
7)	Chlapec ne nepodobný slonu	16
8)	Maličká Lulu – zázrak Georgie	17
9)	Mrtvá, která se vrátila mezi živé	24
10)	Ztracená kolonie	25
11)	Tajemství Molly Fancherové	27
12)	Idiotští géniové	30
13)	Prorocství hlupáka Roberta Nixona	35
14)	Lidé vidící bez očí	38
15)	Pomatená mysl	44
16)	"Duchař" řeší případ vraždy	48
17)	Záhada doktora Mitchela	54
18)	Věštecká vize Gilberta Stuarta	56
19)	Případ psychotronika	57

ČÁST DRUHÁ

20)	Matematictí géniové	62
21)	Vražda v jeho mozku	66
22)	Lidé, kteří nespali	72
23)	Kouzelná tužka	75
24)	Kdo byla Patience Worthová	79
25)	Jacques Cazotte – věstec s vyznamenáním	82
26)	Dokáže vidět skrze zemi	84
27)	Dětský prorok	85
28)	Shanti Devi – živoucí hádanka	86
29)	Neuvěřitelný případ Lurancy Vennumové	91
30)	Uhrnutí Marie Talaricové	98
31)	Kouzelníci s vodou	106
32)	Kouzelní přivolávači deště	112
33)	Chór pro katastrofu	118

34)	Sen předsedy vlády	119
35)	Divné sny, které se vyplnily	120
36)	Chlapec, který vstal z mrtvých	123
37)	Prehistorický sen	124

ČÁST TŘETÍ

38)	Pozoruhodný Edgar Cayce	126
39)	Spící Lucy	136
40)	Návrat Toma Harrise	139
41)	Dálková telepatie	142
42)	Stevenson klasikem díky svému snu	145
43)	Muž, kterého věšeli natřikrát	146
44)	Odsouzený, který rovněž unikl oprátce	149
45)	Will Purvis, který stále nemohl zemřít	151
46)	Duch, který se dostavil k soudu	152
47)	Pozoruhodný sen sira E. A. Wallise Budgea	156
48)	Co ve snu objevil Louis Agassiz	159
49)	Lidský zapalovač	160
50)	Tvář, která se vrátila	161
51)	Případ ustaraného kouzelníka	163
52)	Podivná moc snů	168
53)	Jak Garroway ztratil peníze	170
54)	Roger Williams chutnal báječně	171
55)	Muž s radarovým mozkiem	172